

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.)

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

(Effects of COVID-19 pandemic in Europe)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Των

ΣΑΓΑΝΑ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ (Α.Μ. 3702) &

ΧΑΛΚΙΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ (Α.Μ. 3680)

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Τσιτούρας Αντώνης

Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών -
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας - Παράρτημα Καστοριάς

Καστοριά, Μάρτιος 2023

Copyright © 2023 – ΣΑΓΑΝΑ ΠΗΝΕΛΟΠΗ & ΧΑΛΚΙΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν αποκλειστικά τον συγγραφέα και δεν αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πανδημία του COVID-19, που προέρχεται από τον ιό SARS-CoV-2 εμφανίστηκε ως ένα περιστατικό πνευμονίας στις 27 Δεκεμβρίου του 2019 στη Γιουχάν της Κίνας και μετέπειτα εντοπίστηκαν και αναγνωρίστηκαν και άλλα περιστατικά στην αγορά θαλασσινών της ίδιας περιοχής με τα παλαιότερα να υπολογίζεται πως τοποθετούνται χρονολογικά στον Νοέμβριο του 2019. Το πρώτο κρούσμα, όμως στην Ευρώπη, ευρέθη στο Μπορντό (Γαλλία), στις 24 Ιανουαρίου του 2020. Ωστόσο, η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που γνώρισε για τα καλά την πανδημία, ήταν η Ιταλία, η οποία ήταν και η πρώτη χώρα που εισήγαγε το μέτρο του εθνικού lockdown σε παγκόσμιο επίπεδο. Έως τις 13 Μαρτίου, λοιπόν, και αφού τα κρούσματα στην Ευρώπη αυξάνονταν συνεχώς, ο Π.Ο.Υ. ανακήρυξε τη συγκεκριμένη ήπειρο ως το επίκεντρο της πανδημίας. Παρόλα αυτά, όμως, αξίζει να σημειωθεί πως τα εθνικά lockdown υιοθετήθηκαν σε ολόκληρη την Ευρώπη για αρκετές εβδομάδες, επηρεάζοντας πάνω από 250 εκατομμύρια ανθρώπους και φέροντας ποικίλα αποτελέσματα/συνέπειες, τα κυριότερα εξ' αυτών αποτελούν το αντικείμενο διερεύνησης της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Έτσι, στην παρούσα πτυχιακή εργασία μελετάται στο πρώτο κεφάλαιο η πανδημία του COVID-19, παρέχοντας, αρχικά, την εννοιολογική προσέγγιση της επιδημίας/πανδημίας, και στη συνέχεια μελετώντας την ίδια την πανδημία και το σύστημα εμβολιασμού. Ακολούθως, στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζεται τόσο η αρχή της πανδημίας, όσο και η πορεία της σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και συγκεκριμένα στην Ευρώπη. Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο, καταγράφονται οι οικονομικές, κοινωνικές, ψυχολογικές και πολιτικές επιπτώσεις, αλλά και κάποιες άλλες επιπτώσεις που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Η μελέτη όλων αυτών των σημείων, λοιπόν, που αναφέρονται παραπάνω έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, οδηγώντας σε κάποια χρήσιμα συμπεράσματα.

Επομένως, λοιπόν, πιστεύεται ότι η παρούσα πτυχιακή θα φέρει στο προσκήνιο σημαντικά δεδομένα, που θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν είτε από ακαδημαϊκούς και φοιτητές ως βάση μελλοντικών ερευνών, είτε σε πρακτικό επίπεδο από υγειονομικούς, οικονομολόγους, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους και πολιτικούς, προκειμένου να εντοπίσουν πιθανούς λάθους χειρισμούς, και να τους επανεξετάσουν ή ακόμα και να τους αποφύγουν σε οποιαδήποτε μελλοντική παγκόσμιου επιπέδου κρίση.

Λέξεις-κλειδιά: COVID-19, Ευρωπαϊκή Ένωση, Οικονομικές Επιπτώσεις, Κοινωνικές Επιπτώσεις, Ψυχολογικές Επιπτώσεις, Πολιτικές Επιπτώσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ – Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ COVID-19.....	12
1.1. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΑΣ / ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ.....	12
1.2. Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ COVID-19.....	14
1.2.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ.....	14
1.2.2. ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ & ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ.....	15
1.2.3. ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΙΣ.....	18
1.2.4. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ COVID-19.....	19
1.2.5. ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ & ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΛΗΦΘΗΚΑΝ.....	21
1.3. ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ – Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ COVID-19.....	26
2.1. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ.....	26
2.2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	27
2.3. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ – ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	40
3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	40
3.2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	129
3.3. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	147
3.4. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	150
3.5. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	152
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	155
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	161
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	189
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	190
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	194
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	195

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το γνωστικό αντικείμενο και το περίγραμμα της μελέτης της πτυχιακής εργασίας

Οι κοροναϊοί (CoV) έκαναν την πρώτη τους εμφάνιση κατά τη δεκαετία του 1960, και η ονομασία "Corona" τους αποδόθηκε εξαιτίας της συγκεκριμένης εμφάνισης του στέμματος σαν ζαχαρούχες πρωτεΐνες που περιβάλλουν το σωματίδιο (Bruns, et al., 2020). Ο CoV, συγκεκριμένα, όμως, έχει το μακρύτερο γονιδίωμα από οποιονδήποτε ιό βασίζεται σε RNA και συνηθίζει να εντοπίζεται σε ζώα ή και να γίνεται μετάδοση μερικών ιών αυτής της ομάδας και στους ανθρώπους (Bruns, et al., 2020).

Η πανδημία, βέβαια, που δημιουργήθηκε από τον νέο κοροναϊό, και συγκεκριμένα από τον COVID-19 (SARS-CoV-2), ξεκίνησε από τη Κίνα στα τέλη του 2019 και εξαπλώθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω των διεθνών ταξιδιών, ενώ προκάλεσε άμεσες και ανυπολόγιστες συνέπειες και κατ' επέκταση μια μοναδική στην ανθρώπινη ιστορία κρίση (Mikac, 2020). Αν και πριν την εμφάνιση της πανδημίας θεωρούνταν πως μόνο η τρομοκρατία, οι διάφορες αντιπαραθέσεις των μεγάλων δυνάμεων και οι οικονομικές κρίσεις μπορούσαν να προκαλέσουν μεγάλο βεληνεκούς αναταραχές και να οδηγήσουν σε εκτεταμένες συνέπειες, η δυσμενής κατάσταση που δημιουργήθηκε σε παγκόσμιο εύρος διέψευσε αυτή την άποψη (Mikac, 2020). Όπως, γίνεται αντιληπτό λοιπόν, η πανδημία έφερε ως κύρια συνέπεια την ταχεία αύξηση του παγκόσμιου ποσοστού των ατόμων που έχουν μολυνθεί από τον ιό και της απώλειας ανθρώπινων ζώων, με αποτέλεσμα να είναι η πρώτη φορά μετά την πανδημία της γρίπης H1N1 (1918–1919) που οι κυβερνήσεις σε όλο το κόσμο ήρθαν αντιμέτωπες με μια κατάσταση εκτάκτου ανάγκης για τη δημόσια υγεία, όπου δεν υπήρχε (τον πρώτο καιρό) κάποια πρόσβαση σε εμβόλιο (Ferguson, et al., 2020).

Έτσι, ο ιός SARS-CoV-2, θεωρείται ότι αποτέλεσε μία τεράστια πολιτική και επικοινωνιακή πρόκληση για τις κυβερνήσεις, τα μέσα ενημέρωσης και τους πολίτες σε παγκόσμιο επίπεδο (Gollust, et al., 2020). Από την αρχή, άλλωστε της πανδημίας του νέου κοροναϊού, η γενική έλλειψη γνώσης σχετικά με την ασθένεια δημιούργησε πολλές συζητήσεις σε πολλές χώρες αναφορικά με την εύρεση των βέλτιστων προληπτικών στρατηγικών και πολιτικών με σκοπό την μετρίαση της εξάπλωσης της νέα αυτής μορφής κοροναϊού (Esposito, et al., 2020). Βέβαια, ακόμα και στη σημερινή εποχή, πιστεύεται πως οι κρίσιμες πτυχές του SARS-CoV-2 συνεχίζουν να μένουν άγνωστες, γεγονός που οδηγεί τόσο τις κυβερνήσεις και

τους φορείς, όσο και τους απλούς πολίτες, στο να αναρωτιούνται "τι θα μπορούσαν να έχουν κάνει καλύτερα" (Gómez-Ochoa, & Franco, 2020; Saqr, & Wasson, 2020).

Εστιάζοντας, ωστόσο, στην Ευρώπη, όλη αυτή η δυσμενής κατάσταση με την αύξηση του όγκου των ενεργών κρουσμάτων, του αριθμού των ασθενών σε κρίσιμη κατάσταση και του αριθμού των θανόντων που σχετίζονταν με τον COVID-19 άσκησε μεγάλη πίεση στα κράτη-μέλη της, αφού αυξήθηκε η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας συνδυαστικά με τη μειωμένη διαθεσιμότητα εργαζομένων στον τομέα της υγείας λόγω των μολύνσεων του ιατρικού προσωπικού (Aristodemou, et al., 2021). Επομένως, η ταχεία εξάπλωση της πανδημίας έφερε ως αποτέλεσμα μια τεράστια και βραχυπρόθεσμη οικονομική αναστάτωση, αφού η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρέθηκε στη βαθύτερη ύφεση από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου προβλέπονταν ότι θα συρρικνωθεί κατά 8,3% το 2020 και θα ανέβουν δραματικά τα ποσοστά ανεργίας (Aristodemou, et al., 2021). Έτσι, καθώς ο COVID-19 εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη κατά τη διάρκεια του Μαρτίου του 2020, τα κράτη-μέλη καλούνταν να αξιολογήσουν ξεχωριστά την ανθεκτικότητα/ετοιμότητα τους, πρωτίστως ως προς τα συστήματα υγείας τους ενόψει ενός πιθανού σοκ, και ταυτόχρονα να εξετάσουν μέτρα για να αποτρέψουν την επιβάρυνση των υγειονομικών συστημάτων λαμβάνοντας δραστικά μέτρα (Aristodemou, et al., 2021).

Τα μέτρα που εκλήφθηκαν τόσο σε ευρωπαϊκή, όσο και σε παγκόσμια έκταση, έδιναν μεγάλη βαρύτητα στη διασφάλιση της δημόσιας υγείας και στην θεσμοθέτηση της κοινωνικής απόστασης (Aristodemou, et al., 2021). Συνοπτικά, κάποια μέτρα μεταξύ άλλων που βασίζονταν στην κύρια στοχοθεσία της προστασίας της δημόσιας υγείας, είχαν να κάνουν με το κλείσιμο σχολείων και κάποιων επιχειρήσεων, με την απαγόρευση των κοινωνικών συγκεντρώσεων και των εκδηλώσεων, με ταξιδιωτικούς περιορισμούς και με τον εγκλεισμό των πολιτών στα σπίτια τους (τοπικά και γενικά lockdown) (Hale, et al., 2020). Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση οι συνέπειες, κυρίως οικονομικές και κοινωνικές, ήταν αναπόφευκτες οδηγώντας τα κράτη-μέλη σε πιο εντατικού χαρακτήρα προσπάθειες για τη στήριξη τους, υιοθετώντας διακριτικά πακέτα δημοσιονομικής τόνωσης που θα οδηγούσαν πιθανώς στην αύξηση του δημόσιου χρέους (Aristodemou, et al., 2021).

Οι μεθοδολογικές βάσεις της έρευνας και οι μέθοδοι ανάλυσης

Στην εν λόγω εργασία, σκοπός είναι η μελέτη του ερευνητικού στόχου από μία θεωρητική οπτική, γι' αυτό και ως κύρια μεθοδολογία χρησιμοποιείται αυτή της βιβλιογραφικής ανασκόπησης.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση, ως μεθοδολογία, είναι στην ουσία μία περιεκτική επισκόπηση προηγούμενων ερευνών σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα, παρουσιάζοντας στους αναγνώστες τι είναι ήδη γνωστό και τι δεν είναι, δημιουργώντας καθ' αυτόν τον τρόπο την ανάγκη για μια νέα έρευνα (Denney, & Tewksbury, 2013). Πιο αναλυτικά, βέβαια, σύμφωνα με τον Creswell (1994), η βιβλιογραφική ανασκόπηση σε μία ερευνητική μελέτη εστιάζει στην επίτευξη του σκοπού με διάφορους τρόπους, αφού: (1) μοιράζεται με τους αναγνώστες τα αποτελέσματα άλλων ερευνών που έχουν άμεση σχέση με το θέμα, (2) συσχετίζει μία μελέτη μέσω ενός εκτεταμένου διαλόγου από άλλες πηγές συμπληρώνοντας με αυτόν τον τρόπο τα κενά και επεκτείνοντας προγενέστερες έρευνες, και (3) παρέχει ένα πλαίσιο για τον καθορισμό της σημασίας της μελέτης. Επομένως, είναι κατανοητό πως, η βιβλιογραφική ανασκόπηση ως μεθοδολογία θέτει τη βάση και προσφέρει στους αναγνώστες αιτιολογήσεις για τον σκοπό και τις μεθόδους (Denney, & Tewksbury, 2013). Στο ίδιο συμπέρασμα, άλλωστε καταλήγει και ο Ridley (2008: 2), ο οποίος υποστηρίζει ότι *«η βιβλιογραφική ανασκόπηση προσδιορίζει τις θεωρίες και την προηγούμενη έρευνα που έχουν επηρεάσει την επιλογή του θέματος και τη μεθοδολογία»* που επιλέγει κάποιος να υιοθετήσει.

Σύμφωνα με τους Denney, & Tewksbury (2013), οι πιο συνηθισμένες και οι πιο κατάλληλες βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικό στοιχείο σε μια ανασκόπηση ενός θέματος, είναι κατά κύριο λόγο άρθρα που βρίσκονται σε ακαδημαϊκά περιοδικά, βιβλία, κυβερνητικές δημοσιεύσεις (επίσημα έγγραφα) και άρθρα εφημερίδων. Για τις ανάγκες, λοιπόν, της συγκεκριμένης εργασίας, το μεγαλύτερο εύρος των βιβλιογραφικών πηγών που χρησιμοποιούνται ανήκουν στην κατηγορία των επιστημονικών άρθρων από την πλατφόρμα του Google Scholar, αλλά και σε διευθύνσεις ιστοσελίδων, οι οποίες είτε αποτελούν ψηφιακού/ηλεκτρονικού χαρακτήρα εφημερίδες, είτε αξιόπιστες πηγές στατιστικών δεδομένων.

Η ακαδημαϊκή και πρακτική σημασία της πτυχιακής εργασίας

Αυτή η πτυχιακή εργασία ασχολείται με το θέμα των επιπτώσεων την πανδημίας του COVID-19 στην Ευρώπη. Το θέμα αυτό, όμως, δεν επιλέχθηκε τυχαία, καθώς, πέραν του γεγονότος πως η πανδημία είναι ένα από τα κύρια θέματα κρίσης της σύγχρονης ιστορίας, θα

προσφέρει συγκεντρωτικά τις επιπτώσεις στους κύριους τομείς (υγεία, οικονομία, κοινωνία, ψυχολογία, πολιτική) αποτελώντας μία εξειδικευμένη βάση τόσο ακαδημαϊκά, όσο και πρακτικά.

Αρχικά, όπως γίνεται κατανοητό και από το θέμα/τίτλο της πτυχιακής εργασίας, το αντικείμενο της εργασίας εστιάζει στις επιπτώσεις της πανδημίας ως αποτέλεσμα της μεγαλύτερης υγειονομικής κρίσης του 21^{ου} αιώνα. Έτσι, το συγκεκριμένο αντικείμενο, θεωρείται πως έχει ιδιαίτερη αξία αφού η υγειονομική αυτή κρίση δεν έχει ολοκληρωθεί, αλλά συνεχίζεται έως σήμερα με τις νέες μεταλλάξεις του ιού του SARS-CoV-2 να βρίσκονται μόνιμα στο επίκεντρο τόσο των κυβερνητικών αποφάσεων, όσο και της διαμόρφωσης της καθημερινότητας των πολιτών.

Επίσης, όμως, είναι κρίσεως σημασίας η αναφορά του ότι παρότι από την αρχή της πανδημίας έχουν αναπτυχθεί ποικίλες έρευνες από ακαδημαϊκούς κάθε χώρου αναφορικά με τις επιπτώσεις, η συγκεκριμένη εργασία, αν και χρησιμοποιεί ως μεθοδολογία τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, διαφοροποιείται. Η διαφοροποίηση αυτή, λοιπόν, αφορά το γεγονός πως βασικός στόχος είναι η συνολική εξέταση των επιπτώσεων σε κάθε τομέα ενδιαφέροντος προκειμένου να προκύψουν κάποια κύρια συμπεράσματα για όλους τους τομείς συνολικά αναφορικά με τις επιπτώσεις στην ευρωπαϊκή επικράτεια.

Έτσι, λοιπόν, πιστεύεται, ότι η παρούσα πτυχιακή θα φέρει στο προσκήνιο σημαντικά δεδομένα, τα οποία θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν είτε από ακαδημαϊκούς και φοιτητές ως βάση μελλοντικών ερευνών, είτε σε πρακτικό επίπεδο από υγειονομικούς, οικονομολόγους, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους και πολιτικούς, προκειμένου να εντοπίσουν πιθανούς λάθους χειρισμούς, και να τους επανεξετάσουν ή ακόμα και να τους αποφύγουν σε οποιαδήποτε μελλοντική παγκόσμια επιπέδου κρίση.

Ο σκοπός και οι στόχοι της πτυχιακής εργασίας και ο προσδιορισμός του προβλήματος

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, επομένως, είχε ως σκοπό το να μελετηθεί θεωρητικά το αντικείμενο και η παρούσα κατάσταση των ποικίλων επιπτώσεων που έχει φέρει η πανδημία του COVID-19 στη Ευρώπη έτσι ώστε να προκύψουν κάποια χρήσιμα συμπεράσματα. Έτσι, γίνεται κατανοητό πως το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας αποτελεί μία πρόκληση για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, διότι επεξεργάζεται μία από τις μεγαλύτερες

κρίσεις την νεότερης εποχής αφού επικεντρώνεται στις επιπτώσεις της πανδημίας συλλογικά σε υγειονομικό, οικονομικό, κοινωνικό, ψυχολογικό και πολιτικό επίπεδο.

Κατ' επέκταση λοιπόν του σκοπού, ο ερευνητικός στόχος της πτυχιακής εργασίας προσανατολίζεται στην διερεύνηση των κύριων επιπτώσεων σε οικονομικό, κοινωνικό, ψυχολογικό και πολιτικό επίπεδο που έχουν έως τώρα καταγραφεί στην Ευρώπη.

Για να μπορέσει, όμως, να μελετηθεί ο ερευνητικός στόχος όσο το δυνατό γίνεται πιο εμπειριστατωμένα, είναι απαραίτητο να τεθούν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

1. Τι είναι η πανδημία του COVID-19, πως γίνεται η διάγνωση και τι ισχύει σχετικά με τον εμβολιασμό;
2. Πως έχει εξελιχθεί η πανδημία του COVID-19 από τη στιγμή της εμφάνισης της έως και τη σήμερον ημέρα παγκόσμια και στην Ευρώπη;
3. Ποιες είναι οι οικονομικές, κοινωνικές, ψυχολογικές, πολιτικές ή και οι λοιπές επιπτώσεις του ιού SARS-CoV-2 στην Ευρώπη;

Περίληπτική ανάλυση της δομής της πτυχιακής εργασίας

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία έχει δομηθεί σύμφωνα με τις υποδείξεις του οδηγού συγγραφής πτυχιακής εργασίας του τμήματος Διεθνούς Εμπορίου του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας, ως έχει:

1. Εξώφυλλο, όπου παρατίθενται το τμήμα, ο τίτλος, τα στοιχεία των φοιτητριών που συνέγραψαν τη πτυχιακή εργασία, το όνομα και η ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και η ημερομηνία κατάθεσης.
2. Δήλωση πνευματικής ιδιοκτησίας (Copyright).
3. Περιεχόμενα.
4. Περίληψη, όπου παρατίθεται συνολικά και συνοπτικά το αντικείμενο ενασχόλησης και τα δεδομένα που προέκυψαν, μαζί με τις λέξεις-κλειδιά που δίνουν στον αναγνώστη τη γενική ιδέα του περιεχομένου της πτυχιακής εργασίας.
5. Εισαγωγή, όπου αναλύονται το γνωστικό αντικείμενο, οι μεθοδολογικές βάσεις, η ακαδημαϊκή και η πρακτική σημασία, ο σκοπός και οι στόχοι και η δομή της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

6. Κύριο μέρος, το οποίο αποτελείται από τρία κεφάλαια και στο πρώτο αναλύεται η πανδημία του covid-19, στο δεύτερο διερευνάται η εξέλιξη της πανδημίας, και στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθενται οι επιπτώσεις της πανδημίας στην Ευρωπαϊκή επικράτεια.
7. Συμπεράσματα, δηλαδή η εστίαση στα κύρια στοιχεία που έφερε η έρευνα σύμφωνα με τον ερευνητικό στόχο που τέθηκε εξ' αρχής. Όμως, συμπληρωματικά, σε αυτό το μέρος της πτυχιακής εργασία συμπεριλαμβάνονται και οι περιορισμοί (δυσκολίες), αλλά και οι ευκαιρίες μελλοντικής έρευνας σχετικά με το αντικείμενο διερεύνησης.
8. Βιβλιογραφία, η οποία συνολικά απαρτίζεται από 261 πηγές, και διαχωρίζεται στα Βιβλία (2 πηγές), στα Επιστημονικά Άρθρα (113 πηγές) και στις Διευθύνσεις Ιστοσελίδων (146 πηγές).
9. Κατάλογος Σχημάτων, ο οποίος απαρτίζεται από 1 σχήμα, ο Κατάλογος Πινάκων, ο οποίος απαρτίζεται από 2 πίνακες, ο Κατάλογος Εικόνων, ο οποίος περιλαμβάνει 2 εικόνες, και ο Κατάλογος Διαγραμμάτων που περιλαμβάνει 3 διαγράμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ – Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ COVID-19

1.1. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΑΣ / ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Ως "επιδημία" αναφέρεται η διασπορά μιας ασθένειας σε μία περιοχή σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και η λέξη αυτή προέρχεται ετυμολογικά από την αρχαία ελληνική γλώσσα, και συγκεκριμένα από τη πρόθεση *ἐπί* και το ουσιαστικό *δήμος* (Τεγόπουλος, & Φυτράκη, 2004a; Κιουλανή, 2021).

Αντίστοιχα, ως "πανδημία" αναφέρεται μια μολυσματική νόσος που χαρακτηρίζεται κι αυτή από την ιδιαίτερη ταχύτητα στην εξάπλωση της, όμως σε παγκόσμιο επίπεδο, η οποία είναι ιδιαίτερα απειλητική για τον πληθυσμό εξαιτίας των αυξημένων ποσοστών μεταδοτικότητας της (Τεγόπουλος, & Φυτράκη, 2004b; Κιουλανή, 2021). Η λέξη "πανδημία", επιπλέον, προέρχεται ετυμολογικά κι αυτή, όπως και η λέξη "επιδημία", από την αρχαία ελληνική γλώσσα, και συγκεκριμένα από την επιμεριστική αντωνυμία *πᾶν* και το ουσιαστικό *δήμος* (Τεγόπουλος, & Φυτράκη, 2004b; Κιουλανή, 2021). Ωστόσο, προκειμένου να θεωρείται ότι υπάρχει μία πανδημία, είναι απαραίτητο, η λοιμώδης αυτή ασθένεια να είναι μεταδοτική και να ο αριθμός των νέων φορέων να μην έχει σταθερό ρυθμό επίπτωσης, δηλαδή να μην μένει αμετάβλητος στο πέρασμα του χρόνου (Κιουλανή, 2021). Συμπληρωματικά, βέβαια, είναι σημαντικό να επισημανθεί, ότι, σύμφωνα με το σύστημα των έξι σημείων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.), το σημείο εκκίνησης μια πανδημίας είναι η προσβολή από τον/τους ιό/ιούς αρχικά των ζώων, τα οποία, σε κάποιες περιπτώσεις, μεταφέρουν τους ιούς στους ανθρώπους, ξεκινώντας έτσι τη μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο, με την ολοκλήρωση της διασποράς να επέρχεται όταν αυτή συμβεί σε μεγάλο εύρος χωρών και πληθυσμού (Κιουλανή, 2021).

Ιστορικά, όπως αναφέρει η Τσεντεμίδου (2022), είναι δυνατό να εντοπιστούν αρκετές πανδημίες όπως οι ακόλουθες:

1. Ο Μαύρος Θάνατος στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια του 14^{ου} αιώνα, εξαιτίας του οποίου απεβίωσαν 75 εκατομμύρια άνθρωποι.
2. Η Ισπανική Γρίπη κατά τη διάρκεια του 1918 έως το 1919, εξαιτίας της οποίας απεβίωσαν περίπου 200 με 500 εκατομμύρια άνθρωποι.

3. Η Ασιατική Γρίπη κατά τη διάρκεια του 1957 με 1958, η οποία θεωρείται ως μία από τις πιο ήπιες πανδημίες, αφού εξαιτίας της απεβίωσαν 1 με 4 εκατομμύρια άνθρωποι.
4. Η Καταρρακτώδης Γρίπη κατά τη διάρκεια του 1968, η οποία κι αυτή θεωρείται ως ήπια πανδημία φέροντας τον ίδιο σχεδόν αριθμό θνησιμότητας.
5. Ο HIV που εμφανίστηκε κατά τη διάρκεια του 1980 και εξαιτίας του απεβίωσαν 32 εκατομμύρια άνθρωποι σε παγκόσμια κλίμακα.
6. Ο SARS-CoV κατά τη διάρκεια του 2002.
7. Η γρίπη H1N1 κατά τη διάρκεια του 2009.
8. Ο MERSCoV κατά τη διάρκεια του 2012.
9. Ο SARS-CoV-2, ο οποίος αναγνωρίστηκε επίσημα ως πανδημία από τον Π.Ο.Υ. τον Μάρτιο του 2020.

Η ιστορία, όμως, έχει δείξει πως τόσο η δυναμική, όσο και η πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζουν μία πανδημία, είναι σημαντικό να γίνουν κατανοητές από τους διεθνείς οργανισμούς και τους ειδικούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της δημόσιας υγείας προκειμένου να επέλθει όσο το δυνατό είναι εφικτό η καλύτερη επίλυση της (Τσεντεμίδου, 2022). Έτσι, προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι ιδιότητες της πολυπλοκότητας και της δυναμικής των πανδημιών, είναι σημαντική η παράθεση των τοποθετήσεων των Bakas, & Triantafyllou (2020), του Gully (2020), και της Χατζάρα (2021), οι οποίοι υποστηρίζουν ότι:

- Οι πανδημίες δημιουργούν γενικά ένα σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στην αγορά, καθώς προκαλούν αστάθεια κυρίως στην κατανάλωση των βασικών προϊόντων, ενώ, συνήθως, διακόπτεται η φυσική ροή τόσο των αγαθών, όσο και των υπηρεσιών (Bakas, & Triantafyllou, 2020).
- Και οι επιδημίες, αλλά και οι πανδημίες, είναι σε θέση να προκαλέσουν αξιοσημείωτη νοσηρότητα αλλά και θνησιμότητα, καθώς ταυτόχρονα εμφανίζουν απρόβλεπτη εξελικτική πορεία (Gully, 2020). Ακόμα, όμως, αναφέρεται πως οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, αλλά και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, αναμένεται να αυξήσουν την συχνότητα εμφάνισης τόσο μολυσματικών ασθενειών, όσο και γενικότερων κρίσεων (Gully, 2020).
- Οι πανδημίες τροποποιούν κυρίως το κοινωνικό και το οικονομικό περιβάλλον, αλλά και τις καθημερινές συμπεριφορές του πληθυσμού, ειδικά όσον αφορά την κοινωνικοποίηση των ανθρώπων, αλλά και τη φυσική τους εγγύτητα (Χατζάρα, 2021).

1.2. Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ COVID-19

1.2.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Αν και για τωρινή πανδημία έχουν δοθεί αρκετές ονομασίες, η κυρίαρχη αυτών που καθιερώθηκε από τα μέσα ενημέρωσης είναι η ονομασία "πανδημία του κορονοϊού", η οποία, βέβαια, δεν θεωρείται απόλυτα ακριβής, αφού, κατά καιρούς υπήρξαν πολλοί ανθρωπinoi κορονοϊοί που προκάλεσαν επιδημίες και εστίες μόλυνσης (UKRI, 2020). Ωστόσο, επειδή η το πρώτο κρούσμα COVID-19 που καταγράφηκε ήταν στη Γιουχάν της Κίνας, επικράτησε η ονομασία "*Wuhan coronavirus*" ή και "*Πνευμονία της Γιουχάν*" (McNeil, 2020a; Jiang, et al., 2020; Chan, et al., 2020). Παρόλα αυτά, βέβαια, έδωσε στον ιό τις προσωρινές ονομασίες "*2019-nCoV*" και "*2019-nCoV οξεία αναπνευστική νόσος*" κατά τη διάρκεια του Ιανουαρίου του 2020, βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του 2015 που απαγόρευε τη χρήση γεωγραφικών τοποθεσιών, ζωικών ειδών και ανθρώπινων ονομασιών σε ονόματα ασθενειών και ιών, για να μην υπάρχει κάποιος κοινωνικός στιγματισμός (WHO, 2020a; WHO, 2020b; The Economist, 2020; WHO, 2015). Εν συνεχεία, όμως, και συγκεκριμένα στις 11 Φεβρουαρίου του 2020, ο Π.Ο.Υ. έδωσε στη πανδημία την ονομασία "*COVID-19*" και "*SARS-CoV-2*" στον ιό που τη προκάλεσε την ονομασία (WHO, 2020c). Ετυμολογικά, ωστόσο, σύμφωνα με τις δηλώσεις του Tedros Adhanom Ghebreyesus η ονομασία "*COVID-19*" εξηγείται ως έχει: το *CO* αναφέρεται στον κορονοϊό, το *VI* αποτυπώνει τον ιό, το *D* αναφέρεται στην ασθένεια, και το *19* αφορά το έτος κατά το οποίο εντοπίστηκε πρώτη φορά η πανδημία (31 Δεκεμβρίου του 2019) (ECDC, 2020).

Το πρώτο κρούσμα COVID-19 που καταγράφηκε ήταν τον Δεκέμβριο του 2019, στη Κίνα, και σχετίζονταν με την αγορά θαλασσιών στη περιοχή του Γιουχάν, όμως, οι υγειονομικές αρχές της Κίνας ανακοίνωσαν πως την ευθύνη των κατά συρροή κρουσμάτων αναπνευστικών λοιμώξεων (πνευμονίας) είχε το νέο στέλεχος κορωνοϊού 2019-nCoV στις 9 Ιανουαρίου του 2020 (WHO, 2020d; Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, 2022). Ωστόσο, η λοίμωξη που προέρχεται από τον νέο κορονοϊό (SARS-CoV-2) ανακηρύχθηκε ως πανδημία από τον Π.Ο.Υ. στις 11 Μαρτίου του 2020, όταν πλέον είχε προσβληθεί ένα τεράστιο ποσοστό ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο (Μαυραγάνης, 2020).

Παρόλα αυτά, βέβαια, είναι σημαντικό να επισημανθεί πως, η προέλευση του ιού αν και αρχικά είχε συνδεθεί με την αγορά θαλασσιών, οι νεότερες πληροφορίες εκτιμούν πως

πρώτα έφτασε στην αγορά και μετά μεταφέρθηκε από εκεί (Cohen, 2020; She, et al., 2020). Βέβαια, κατά καιρούς έχουν κυκλοφορήσει διάφορες θεωρίες συνομοσίας που διαδόθηκαν ταχύτερα και από τον ίδιο τον ιό, χωρίς όμως να ισχύουν, αφού είναι μη αμφισβητήσιμο πλέον ότι ο SARS-CoV-2 δεν έχει κατασκευαστεί σε κάποιο εργαστήριο, αλλά ούτε και κατασκευάστηκε σκόπιμα (Rasmussen, 2021; Andersen, et al., 2020). Όμως, το θέμα αυτό της ακριβούς προέλευσης, έχει δημιουργήσει εκτεταμένες εικασίες, οι οποίες οδήγησαν στην αύξηση των γεωπολιτικών διαιρέσεων, ιδίως μεταξύ των Η.Π.Α. και της Κίνας (Graham, & Baric, 2020; Hakim, 2021; Frutos, et al., 2021; Ni, & Borger, 2021). Γενικά, όμως, τα επιστημονικά δεδομένα έως αυτή τη στιγμή υποδεικνύουν ότι ο ιός SARS-CoV-2 σχετίζεται με άλλους κορονοϊούς, και είναι ζωνοσογόνου προέλευσης, είτε από νυχτερίδες, είτε από κάποια άλλα στενά συγγενικά θηλαστικά (Hu, et al., 2021; Latinne, et al., 2020; To, et al., 2021). Ωστόσο, το πιθανότερο σενάριο εστιάζει στο ότι η μεσολάβηση για την μετάδοση του ιού στον άνθρωπο έγινε πιθανώς μέσω του παγκολίνου, ο οποίος λειτούργησε ως ζώο-ξενιστής (Lytras, et al., 2021; Andersen, et al., 2020; Leitner, & Kumar, 2020).

1.2.2. ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ & ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Π.Ο.Υ. (WHO, 2021), τα πιο συνηθισμένα συμπτώματα της λοίμωξης του COVID-19 είναι:

- (1) πυρετός
- (2) ξηρός βήχας
- (3) κούραση

Όμως, σύμφωνα με την ίδια πηγή, κάποια επιπλέον συμπτώματα, τα οποία όμως είναι λιγότερο συνηθισμένα αλλά μπορούν να επηρεάσουν τους ασθενείς είναι:

- (1) απώλεια της γεύσης ή της μυρωδιάς
- (2) ρινική συμφόρηση
- (3) επιπεφυκίτιδα
- (4) πονόλαιμος
- (5) πονοκέφαλος
- (6) μυϊκός πόνος

(7) διαφορετικοί τύποι δερματικών εξανθημάτων

(8) ναυτία ή έμετος

(9) διάρροια

(10) ρίγη ή ζάλη

Ωστόσο, κάποια πιο σοβαρά συμπτώματα είναι η δυσκολία στην αναπνοή, η απώλεια της όρεξης, η σύγχυση, ο επίμονος πόνος ή/και η πίεση στο στήθος, και η υψηλή θερμοκρασία – πυρετός άνω των 38 ° C (WHO, 2021).

Παρόλα αυτά, βέβαια, αναφέρεται πως κάποια επιπλέον συμπτώματα, τα οποία όμως είναι λιγότερο συχνά αφορούν: την ευερεθιστότητα, τη μειωμένη συνείδηση – που μερικές φορές σχετίζεται με επιληπτικές κρίσεις – , την ανησυχία, τη κατάθλιψη, τις διαταραχές ύπνου, πιο σοβαρές και σπάνιες νευρολογικές επιπλοκές (π.χ. εγκεφαλικά επεισόδια, φλεγμονή εγκεφάλου, παραλήρημα, νευρικές βλάβες) (WHO, 2021). Επιπλέον, όπως υποστηρίζεται, άτομα όλων των ηλικιών που εμφανίζουν πυρετό ή/και βήχα που έχουν άμεση σχέση με κάποια δυσκολία στην αναπνοή ή δύσπνοια, πόνους ή πίεση στο στήθος, και απώλεια της ομιλίας ή της κίνησης, πρέπει οπωσδήποτε να αναζητήσουν ιατρική φροντίδα (WHO, 2021).

Στον παρακάτω πίνακα, παρατίθεται αναλυτικά η συχνότητα κατά την οποία εμφανίζονται τα συμπτώματα που αναφέρθηκαν και περιεγράφηκαν παραπάνω, από αυτό που εμφανίζεται συχνότερα, έως αυτό που εμφανίζεται λιγότερο συχνά.

Πίνακας 1. Η συχνότητα των συμπτωμάτων του ιού SARS-CoV-2 (COVID-19) σε ποσοστό (%)

<u>ΣΥΜΠΤΩΜΑ</u>	<u>ΠΟΣΟΣΤΟ</u>
• Πυρετός	87.9%
• Ξηρός βήχας	67.7%
• Κόπωση	38.1%
• Φλέγματα	33.4%
• Δύσπνοια	18.6%
• Μυαλγία ή αρθραλγία	14.8%
• Πονόλαιμος	13.9%

• Πονοκέφαλος	13.6%
• Ρίγος	11.4%
• Ναυτία ή εμετός	5.0%
• Ρινική συμφόρηση	4.8%
• Διάρροια	3.7%
• Αιμόπτυση	3.7%
• Επιπεφυκίτιδα	0.8%

(Πηγή: Κιουλάνη, Α. (2021). *Επιπτώσεις της πανδημίας στον πληθυσμό. Διπλωματική Εργασία. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Διαχείριση γήρανσης και χρόνιων νοσημάτων. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο & Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, σελ. 18*).

Όμως, περίπου το 80% όσων εμφανίζουν συμπτώματα δεν είναι απαραίτητο να λάβουν κάποια ιδιαίτερη νοσοκομειακή περίθαλψη, καθώς σύμφωνα με τα έως τώρα δεδομένα, μόνο το 15% τη χρειάζεται και μόλις το 5% θα βρεθεί σε τόσο σοβαρή κατάσταση ώστε να νοσηλευτεί στις μονάδες εντατικής θεραπείας. Παρόλα αυτά, όμως, ο COVID-19 σε κάποιες περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί πως δημιουργεί επιπλοκές (π.χ. αναπνευστική ανεπάρκεια, σηψαιμία, σηπτικό σοκ, κλπ.) που μπορεί να προκαλέσουν ακόμα και θάνατο (WHO, 2021).

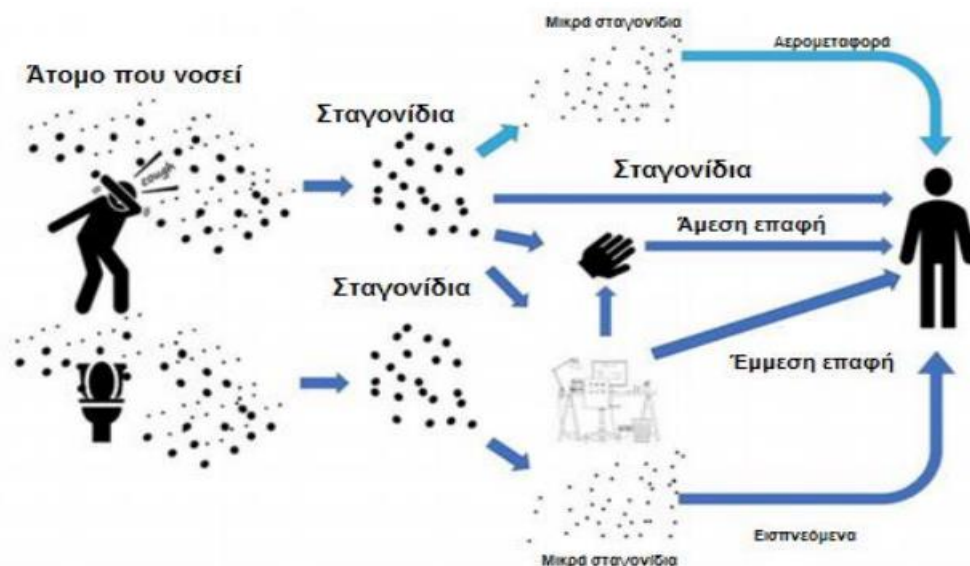
Συμπληρωματικά, βέβαια, όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Π.Ο.Υ., μεγαλύτερο κίνδυνο ανάπτυξης σοβαρών συμπτωμάτων COVID-19, τα οποία μπορεί να οδηγήσουν είτε σε επιπλοκές, είτε σε νοσηλεία, ή ακόμα και σε θάνατο, διατρέχουν τα άτομα ηλικίας από 60 ετών και άνω, και τα άτομα με υποκείμενα προβλήματα υγείας όπως υψηλή αρτηριακή πίεση, καρδιακά και αναπνευστικά προβλήματα, διαβήτη, παχυσαρκία ή καρκίνο (WHO, 2021). Ωστόσο, οποιοσδήποτε πιστεύεται πως είναι δυνατό να νοσήσει από COVID-19 και να επιβαρυνθεί η κατάσταση του σε σημείο να προκληθεί ακόμα και θάνατος, ανεξαρτήτου ηλικίας (WHO, 2021).

Η μετάδοση του ιού SARS-CoV-2, σε συνέχεια των παραπάνω, είναι δυνατό να γίνει μέσω της εισπνοής μεγάλων σταγονιδίων (σωματιδίων), τα οποία προέρχονται από τον παρμό, τον βήχα, την ομιλία ή το τραγούδι αυτού που έχει μολυνθεί, ή από το άγγιγμα με ακάθαρτα χέρια της μύτης, του στόματος και των ματιών αφού πρώτα έχει προηγηθεί άγγιγμα επιφανειών (REHVA, 2020). Ωστόσο, η βιβλιογραφία αναγνωρίζει ότι είναι πιθανό ο ιός να μεταδοθεί και μέσω της οδού κοπράνων-στόματος (REHVA, 2020). Ακόμη, όμως, αξίζει να

σημειωθεί, ότι οι άνθρωποι που έχουν μολυνθεί από τον ιό, είναι πιο πιθανό να μεταδώσουν τον ιό σε άλλους ανθρώπους όταν βρίσκονται σωματικά κοντά με αυτούς, αν και αναφέρεται πως η μετάδοση είναι εξίσου δυνατό να συμβεί ακόμα και κρατώντας μεγαλύτερες αποστάσεις, κυρίως σε εσωτερικούς χώρους (Wang, et al., 2020; Miller, et al., 2021).

Στο ακόλουθο σχήμα, παρατίθεται οι μηχανισμοί μετάδοσης του ιού, όπως αυτοί παρουσιάστηκαν από τον Π.Ο.Υ., με το σκούρο μπλε χρώμα να αναφέρονται στους μηχανισμούς μετάδοσης με σταγονίδια, και με το ανοιχτό μπλε χρώμα να αναφέρεται στον αερογενή μηχανισμό μετάδοσης (ιός SARS-CoV-2 και ιός της γρίπης) (REHVA, 2020).

Σχήμα 1: Εικονική παρουσίαση των μηχανισμών μετάδοσης με σταγονίδια και του αερογενούς μηχανισμού μετάδοσης του ιού SARS-CoV-2

(Πηγή: REHVA. (2020). Έγγραφο της REHVA, οδηγός για τον COVID-19. Ανακτήθηκε 4 Νοεμβρίου 2022, από <https://www.rehva.eu/fileadmin/user_upload/REHVA_COVID-19_guide-Greek_translation.pdf>, σελ. 4)

1.2.3. ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΙΣ

Όπως συμβαίνει σε όλους τους ιούς, έτσι και στον SARS-CoV-2 που προκαλεί τον COVID-19, υπάρχουν κάποιες αλλαγές με τη πάροδο του χρόνου (WHO, 2022). Η πλειοψηφία των αλλαγών αυτών, έχει συνήθως πολλή μικρή ή και μηδαμινή επίδραση στις ιδιότητες του ιού, όμως, κάποιες αλλαγές είναι δυνατό να επηρεάσουν την ευκολία εξάπλωσης του, τη

σοβαρότητα της νόσου και την απόδοση των εμβολίων, των φαρμάκων, των διαγνωστικών εργαλείων και των υπόλοιπων μέτρων δημόσιας υγείας (WHO, 2022).

Στα τέλη του 2020, λοιπόν, και αφού είχαν ήδη κάνει την εμφάνιση τους αρκετές παραλλαγές του ιού σημειώνοντας αυξημένο κίνδυνο για τη παγκόσμια υγεία, ο Π.Ο.Υ. τις κατηγοριοποίησε σε: (1) παραλλαγές ενδιαφέροντος (Variants of Interest - VOI), και, (2) παραλλαγές ειδικού ενδιαφέροντος (Variants of Concern - VOC) (Μαλισιόβας, 2021). Έτσι, βάσει των προαναφερθέντων κατηγοριών οι μεταλλάξεις του ιού SARS-CoV-2 παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2: Οι μεταλλάξεις του ιού SARS-CoV-2

<u>Ονομασία Μετάλλαξης</u>	<u>Εντοπίστηκε</u>	<u>Χώρες</u>	<u>Κατηγορία Κινδύνου</u>
• Alpha	Ηνωμένο Βασίλειο	190	VOC
• Beta	Νότια Αφρική	140	VOC
• Delta	Ινδία	170	VOC
• Gamma	Βραζιλία	90	VOC
• Lambda	Περου	30	VOI
• Mu	Κολομβία	57	VOI
• Omicron	Μποτσουάνα	149	VOC

(Πηγή: CDC. (2022). SARS-CoV-2 Variant Classifications and Definitions. Ανακτήθηκε 7 Νοεμβρίου 2022, από <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/variants/variant-classifications.html#anchor_1632158885160>, και, WHO. (2022). Tracking SARS-CoV-2 variants. Ανακτήθηκε 7 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.who.int/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants>>)

1.2.4. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ COVID-19

Η κύρια αιτία που οδηγεί κάποιον στη διαγνωστική προσπέλαση για την ανίχνευση της μόλυνσης από τον ιό SARS-CoV-2 που προκαλεί τον COVID-19, είναι η εμφάνιση συμπτωμάτων (π.χ. βήχας πυρετός, δύσπνοια) (Κουλιάνη, 2021). Ωστόσο, στη διαδικασία της πραγματοποίησης διαγνωστικών ελέγχων πραγματοποιείται και σε άτομα που είναι χαρακτηρισμένα ως "υψηλού κινδύνου", όπως: οι διαμένοντες σε οίκους ευγηρίας, οι επαγγελματίες υγείας, όσοι είναι άνω των 70 ετών, οι ευπαθείς ομάδες, και όσοι

αντιμετωπίζουν χρόνια προβλήματα υγείας (π.χ. χρόνια πνευμονοπάθεια, καρδιοαγγειακά προβλήματα, διαβήτη, καρκινοπαθείς). Ακόμα, όμως, η διαγνωστική προσπέλαση εκτελείται και σε άτομα, τα οποία έχουν έρθει σε επαφή με κάποιο ύποπτο ή επιβεβαιωμένο κρούσμα (Κουλιάνη, 2021).

Οι επιστήμονες σε όλο το κόσμο προσπάθησαν δεδομένης της εξαιρετικής πίεσης που προήλθε από την ταχεία διασπορά του ιού να αναπτύξουν κάποιες διαγνωστικές τεχνικές, η σημασία των οποίων είναι μια ιδιαίτερη διαδικασία βιολογικού χαρακτήρα, που υλοποιείται υπό το ιατρικό πλαίσιο της εθελοντικής πρωτοβουλίας του ατόμου να συμμετέχει (Κουλιάνη, 2021). Έτσι, οι κύριες διαγνωστικές τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί, σύμφωνα με την Κουλιάνη (2021), είναι αυτές που περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω:

- ***Η μέθοδος της μοριακής ταυτοποίησης (Real Time-Polymerase Chain Reaction → RT-PCR).***

Η συγκεκριμένη μέθοδος διαγνωστικής προσπέλασης για την ανίχνευση της μόλυνσης από τον ιό SARS-CoV-2 που προκαλεί τον COVID-19, σύμφωνα τόσο με τον Π.Ο.Υ., όσο και με άλλους οργανισμούς διεθνούς εμβέλειας, είναι η πιο αξιόπιστη και έγκυρη, αφού περιλαμβάνει την εξέταση και ανάλυση του γενετικού υλικού RNA που αποκτάται μέσω της λήψης ρινοφαρυγγικού επιχρίσματος. Ωστόσο, η εν λόγω μέθοδος προσδίδει κατά 70% αληθή θετικά αποτελέσματα (Κουλιάνη, 2021).

- ***Η μέθοδος της ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (Rapid Test → Covid-19 Ag. Test).***

Η συγκεκριμένη μέθοδος διαγνωστικής προσπέλασης για την ανίχνευση της μόλυνσης από τον ιό SARS-CoV-2 που προκαλεί τον COVID-19, θεωρείται ως μία καινούρια και ιδιαίτερα αξιόπιστη εξέταση, η οποία φέρει τόσο μια σημαντική ευαισθησία (94%), όσο και μια ιδιαίτερα υψηλή ειδικότητα (99,5%) ώστε να ανιχνευθούν έγκαιρα και με έγκυρο τρόπο οι πρωτεΐνες που παράγονται και ευρίσκονται εντός του ιού (Κουλιάνη, 2021). Επομένως, τα παραπάνω χαρακτηριστικά της εν λόγω μεθόδου, γίνεται κατανοητό ότι την μετατρέπουν σε ένα αξιόλογο εφόδιο της επιστημονικής κοινότητας, αφού είναι δυνατό να προκύψει μια πιο ασφαλής διάγνωση, ειδικά σε πληθυσμούς που έχουν χαρακτηριστεί ως "υψηλού κινδύνου" (Κουλιάνη, 2021).

- ***Η μέθοδος της ανίχνευσης ειδικών αντισωμάτων (IgM & IgG).***

Η συγκεκριμένη μέθοδος διαγνωστικής προσπέλασης για την ανίχνευση της μόλυνσης από τον ιό SARS-CoV-2 που προκαλεί τον COVID-19, πραγματοποιείται σε δείγμα

αίματος ή ορού, καθώς, τα αντισώματα IgM, τα οποία δημιουργούνται στον ανθρώπινο οργανισμό την πρώτη εβδομάδα της μόλυνσης και διαρκούν έως και ένα με δύο μήνες μετά, και τα αντισώματα IgG, δημιουργούνται στον ανθρώπινο οργανισμό σε διάστημα δύο ή και τριών εβδομάδων από την έναρξη της μόλυνσης και παραμένουν στον οργανισμό για αρκετούς μήνες (Κουλιάνη, 2021). Ωστόσο, όπως υποστηρίζει ο Π.Ο.Υ., προτείνεται η συγκεκριμένη μέθοδος να χρησιμοποιείται συνδυαστικά με κάποια από τις δύο προαναφερθείσες μεθόδους (μέθοδος της μοριακής ταυτοποίησης ή μέθοδος της ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου), έτσι ώστε να υπάρχει καλύτερη διάγνωση (Κουλιάνη, 2021).

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως και οι τρεις προαναφερθείσες διαγνωστικοί μέθοδοι είναι απαραίτητο να συνοδεύονται από τις κατάλληλες πιστοποιήσεις απόδοσης τους ως προς την ακρίβεια, την ευαισθησία και την ειδικότητα βάσει επιστημονικών μελετών, αλλά και τα άτομα που τις πραγματοποιούν να είναι έμπειρα, καταρτισμένα και να διαθέτουν επαρκή τεχνογνωσία ώστε να αξιολογούν τα αποτελέσματα σωστά (Κουλιάνη, 2021).

1.2.5. ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ & ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΛΗΦΘΗΚΑΝ

Η νέα πανδημία του COVID-19, αποδείχτηκε πως είχε τη μορφή ενός "ολικού κοινωνικού φαινομένου", αφού εμφανίστηκε απρόσμενα, και δεν βρήκε προετοιμασμένη την απόλυτη πλειοψηφία των πολιτικών ηγετών ανά τον κόσμο για τις επικείμενες συνέπειες της εξάπλωσης της, ακόμα και υπό τη προϋπόθεση πως ήταν ήδη γνωστό ότι η διακυβέρνηση ενός έθνους/κράτους συνδέεται de facto με τη πρόληψη ανάλογων δυσμενών καταστάσεων (Kasuga, 2010; Tufekci, 2020). Έτσι, λοιπόν, ως βασικοί μέθοδοι προφύλαξης από τον COVID-19, υιοθετήθηκαν, αρχικά, ο υποχρεωτικός εγκλεισμός, η καραντίνα, η τήρηση αποστάσεων, η μάσκα και το πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και αντισηπτικό, όπως ακριβώς συνέβη και σε προηγούμενες πανδημίες (Θάνου, 2021).

Αναλυτικότερα, βέβαια, σύμφωνα με την Κουλιάνη (2021), τα κυριότερα μέτρα που υιοθετήθηκαν στα πλαίσια της κοινωνικής αποστασιοποίησης περιλάμβαναν τα ακόλουθα:

1. Το να αποφεύγεται κάθε είδους συνωστισμός στις εκκλησίες, στις σχολικές μονάδες, στα μέσα μαζικής μεταφοράς και στους χώρους των καταστημάτων.
2. Το να τηρούνται αποστάσεις μεγαλύτερες του ενός μέτρου από άλλους ανθρώπους.
3. Το να αποφεύγεται η άμεση επαφή με άλλους ανθρώπους.

4. Το να περιορίζονται οι μετακινήσεις και να πραγματοποιούνται μόνο οι απολύτως αναγκαίες.
5. Το να περιορίζονται γενικά οι συναθροίσεις.

Παρόλα τα παραπάνω, όμως, το κυριότερο μέτρο που υιοθετήθηκε ήταν η καραντίνα, η οποία αφορούσε την απόλυτη απομόνωση από άλλα άτομα, έτσι ώστε εάν υπήρχε οποιασδήποτε μορφής έκθεση ενός ατόμου στον ιό, να μπορούσε να γίνει εύκολα αντιληπτή η παρουσίαση ή η μη παρουσίαση της λοίμωξης (Μπράβου, Μαδούρου, Βασιλείου, & Γονιδάκης, 2020). Η απόλυτη αυτή απομόνωση, λοιπόν, η οποία υιοθετήθηκε ως μέτρο καραντίνας, επικεντρώνονταν στην θέση ενός ατόμου που είχε βρεθεί ότι νοσεί από τον ιό σε μια κατάσταση απομάκρυνσης από άλλους ανθρώπους, έτσι ώστε να μην μπορεί να μεταδοθεί ο ιός και στον υπόλοιπο πληθυσμό (Μπράβου, Μαδούρου, Βασιλείου, & Γονιδάκης, 2020).

Επιπλέον, ωστόσο, συμπληρωματικά στα παραπάνω μέτρα, όπως αναφέρει η Κουλιάνη (2021), υιοθετήθηκαν και τα παρακάτω:

1. Η διακοπή της δια ζώσης εκπαίδευσης στη πρωτοβάθμια, στη δευτεροβάθμια, στη τριτοβάθμια και στην επαγγελματική εκπαίδευση, όπως επίσης και φροντιστηριακές δομές και αντ' αυτού εφαρμογή της εξ' αποστάσεως διδασκαλίας.
2. Η ακύρωση οποιασδήποτε μορφής αθλητικού και πολιτιστικού χαρακτήρα εκδηλώσεων.
3. Η ματαίωση των μαζικών συγκεντρώσεων.
4. Η αναστολή λειτουργίας των πολιτιστικών ιδρυμάτων.
5. Το κλείσιμο των δομών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης και εφαρμογή τηλεεκπαίδευσης.
6. Η εξ' αποστάσεως εργασία σε ποσοστό 40% επί των συνολικών εργαζομένων στους δημόσιους φορείς και στον ιδιωτικό τομέα.

Βέβαια, τα μέτρα αυτά, αν και οι επιστήμονες τα είχαν χαρακτηρίσει ως υποχρεωτικά, δεν υιοθετήθηκαν αμέσως από όλα τα κράτη σε παγκόσμιο επίπεδο, αφού η δύναμη του ιού υποτιμήθηκε, με αποτέλεσμα οι συνέπειες να είναι καταστροφικές τόσο για τους νοσούντες και τους υγειονομικούς, όσο και για την οικονομία, ειδικά των χωρών με χαμηλό ή μεσαίο εισόδημα (Afouxenidis, & Chtouris, 2020; Bong, et al., 2020).

Κάποια στατιστικά δεδομένα που σχετίζονται, επομένως, με την ετοιμότητα των χωρών ως προς την πρόληψη, την ανίχνευση και την αντιμετώπιση της πανδημίας από τον νέο κορονοϊό, αναφέρουν πως ανάμεσα σε 182 χώρες, μόνο το 57% αυτών βρέθηκε σε κατάσταση

να μπορεί να λειτουργήσει αποφασιστικά σε δράσεις καίριας σημασίας με σκοπό τον περιορισμό της πανδημίας (Kandel, et. al., 2020).

Ακόμα, όμως, εξετάζοντας και τα μέτρα που ελήφθησαν, φαίνεται ότι όσες χώρες επέβαλαν από νωρίς αυστηρά μέτρα και εφάρμοσαν ευρέως διαγνωστικούς ελέγχους, είχαν όντως θετικά αποτελέσματα στον περιορισμό της πανδημίας, καθώς έδειξαν ότι δεν πρέπει να υπάρχει οποιασδήποτε μορφής εφησυχασμός (Warne, et. al., 2020).

Συμπληρωματικά, όσων αφορά την εφαρμογή των lockdown, αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον Chen, et al. (2020), φαίνεται πως αποτελεί μία παθητικής φύσεως στρατηγική που έχει σκοπό την μείωση της επαφής με τους ασυμπτωματικούς φορείς του ιού, οι οποίοι δεν έχουν εντοπιστεί καθώς δεν φέρουν κάποιο σύμπτωμα του νέου κορονοϊού. Η ύπαρξη, επομένως, των lockdown, φαίνεται ως η ιδανική λύση, καθώς, ότι δεν υφίσταται η διασπορά αυξάνεται σε συνέχεια της επαφής των φορέων του ιού με τους ασυμπτωματικούς φορείς. Έτσι, όπως υποστηρίζεται, είναι απαραίτητο, όταν εφαρμόζεται ένα lockdown, να συνδυάζεται και με τα τεστ ανίχνευσης, αλλά και με την αναζήτηση των επαφών του κάθε κρούσματος ξεχωριστά, ώστε το μέτρο αυτό να είναι αποτελεσματικό (Chen, et al., 2020).

Τέλος, είναι απαραίτητο να τονιστεί σε αυτό το σημείο πως οποιαδήποτε παρέμβαση (μέτρο) οφείλει να στηρίζεται αποκλειστικά στα επιστημονικά δεδομένα και να γίνεται έρευνα των συνεπειών τους, τόσο σε οικονομικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο (Fisher, et al., 2020). Επίσης, όμως, είναι εξίσου σημαντικό, κάθε παρέμβαση (μέτρο) να είναι δίκαιο και να μπορεί να εφαρμοστεί από όλους, ειδικά από τις ευπαθείς κοινωνίες, τους αστέγους, τους ανέργους, τους ανάπηρους και τους ανασφάλιστους πολίτες μιας χώρας, αλλά και από τους μετανάστες και τους πρόσφυγες (Berger, et al., 2020).

1.3. ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

Ο ιός SARS-CoV-2 που προκαλεί τον COVID-19 απομονώθηκε στα τέλη του 2019, και στις 11 Ιανουαρίου του 2020 δημοσιεύτηκε η γενετική του αλληλουχία, η οποία ήταν ένα καθοριστική για να ωθήσει τη διεθνή κοινότητα στην επίσπευση της ανάπτυξης ενός προληπτικού εμβολίου (WHO, 2020e; Le, et al., 2020a; Gates, 2020; Fauci, et al, 2020). Έτσι, ήδη από τις αρχές, του 2020, η επιτάχυνση της ανάπτυξης των εμβολίων ήταν άνευ προηγουμένου αφού σε αυτή συντέλεσε η συνεργασία της πολυεθνικής φαρμακευτικής βιομηχανίας μεταξύ των κυβερνήσεων, με αποτέλεσμα έως τον Ιούνιο του 2020 να έχουν

επενδυθεί δεκάδες δισεκατομμύρια δολάρια από εταιρίες, κυβερνήσεις, διεθνείς οργανισμούς υγείας και πανεπιστημιακές ερευνητικές ομάδες για αυτόν τον σκοπό, αλλά και για τη παγκόσμια προετοιμασία προγραμμάτων εμβολιασμού (Le, et al., 2020b; Gates, 2020; Weintraub, et al., 2020; CBC Radio, 2020; Ahmed, 2020). Με συντομευμένα χρονοδιαγράμματα, επομένως, τον Μάρτιο του 2020 υπήρχαν τέσσερα υποψήφια εμβόλια προς αξιολόγηση (Le, et al., 2020a; Yamey, et al., 2020).

Κατά την 24^η Ιουνίου 2020, η Κίνα ενέκρινε το εμβόλιο CanSino για χρήση στο στρατό, και δύο άλλα εμβόλια με αδρανοποιημένο ιό για χρήση στα επαγγέλματα υψηλού κινδύνου (Pinghui, 2020). Σε αντίστοιχη έγκριση, οδηγήθηκε και η Ρωσία στις 11 Αυγούστου του 2020, αναφορικά με το εμβόλιο Sputnik V (Kramer, 2020). Ακολούθως, κάποιους μήνες αργότερα (2 Δεκεμβρίου 2020) δίνεται επίσης προσωρινή ρυθμιστική έγκριση από τη Ρυθμιστική Υπηρεσία Προϊόντων Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου (MHRA) για το εμβόλιο της Pfizer-BioNTech, με τη χώρα αυτή να είναι μάλιστα η πρώτη του δυτικού κόσμου που ενέκρινε τη χρήση οποιουδήποτε εμβολίου κατά του COVID-19 (Gov.UK, 2020; Mueller, 2020). Από τις 21 Δεκεμβρίου του 2020 κι έπειτα, πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενέκριναν ή είχαν ήδη εγκρίνει το εμβόλιο της Pfizer-BioNTech (European Commission, 2021). Ωστόσο, εντός του Δεκέμβρη του 2020 είχε δοθεί άδεια χρήσης έκτακτης ανάγκης (EUA) και για το mRNA-1273 εμβόλιο της Moderna, και μετέπειτα στις 4 Ιανουαρίου του 2021 σημειώθηκε ο πρώτος εμβολιασμός εκτός κλινικών δοκιμών με το εμβόλιο Oxford-AstraZeneca (FDA, 2020; Weaver, 2021). Ακολούθως, στις 11 Μαρτίου του 2021 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η έναρξη εμβολιασμών και με το μονοδοσικό εμβόλιο της Johnson&Johnson, το οποίο είχε εγκριθεί στις 28 Φεβρουαρίου του 2021 και από τον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ (European Medicines Agency, 2021; Berkeley, 2021).

Ωστόσο, η αποδοχή ή η μη αποδοχή του εμβολιασμού αποτέλεσε ένα κρίσιμο σημείο διερεύνησης. Αναλυτικότερα, δηλαδή, σύμφωνα με μία μελέτη που διεξήχθη στο Ισραήλ, τα αποτελέσματα που προέκυψαν ανέφεραν μία σχετικά μικρή συμμόρφωση ως προς τον εμβολιασμό, ακόμα και στους επαγγελματίες του χώρου της υγείας, οι οποίοι είναι περισσότερο εκπαιδευμένοι και ενημερωμένοι ως προς το πεδίο των εμβολιασμών (Dror, et al., 2020). Όμως, η γενικότερη απόφαση που θέτει κάποιον στην κατάσταση να είναι είτε υπέρ, είτε ενάντια της διαδικασίας εμβολιασμού, σχετίζεται πλειοψηφικά με τις προσωπικές αντιλήψεις επικινδυνότητας και οφέλους των εμβολίων, οι οποίες συχνά επηρεάζονται τόσο από την παραπληροφόρηση, όσο και από την ταχύτητα της ανάπτυξης και της διανομής τους

συγκριτικά με τον χρόνο που απαιτείται σε φυσιολογικό χρόνο. Επομένως, γίνεται κατανοητό πως η ενημέρωση, αλλά και η εκπαίδευση σε σχέση με τα εμβόλια είναι παραπάνω από απαραίτητες ώστε να επιτευχθεί η ανοσία της αγέλης και κατά συνέπεια η παρεμπόδιση της πανδημίας (Dror, et al., 2020).

Κατά συνέπεια, λοιπόν, κρίζει ιδιαίτερης σημασίας στο σημείο αυτό να συμπεριληφθούν και κάποιες έρευνες που έχουν υλοποιηθεί και εξετάζουν την αποδοχή των εμβολίων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19 από τον γενικό πληθυσμό, όπως φαίνεται παρακάτω:

1. Οι Ruiz & Bell (2021), οι οποίοι διεξήγαγαν την έρευνα τους στον γενικό πληθυσμό των ΗΠΑ, κατέληξαν στο ότι η άρνηση και ο δισταγμός ενάντια στον εμβολιασμό είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την ασφάλεια και τα επίπεδα αποτελεσματικότητας των εν λόγω εμβολίων. Ωστόσο, παρατηρήθηκε πως η αποδοχή ή η μη αποδοχή των εμβολίων επηρεάζεται και από τους δημογραφικούς και τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες.
2. Οι Caserotti, et al. (2021), οι οποίοι διεξήγαγαν την έρευνα τους στον γενικό πληθυσμό της Ιταλίας, κατέληξαν στο ότι ο αντιληπτός κίνδυνος ήταν ένας παράγοντας που λειτούργησε υπέρ της διαδικασίας εμβολιασμού, ακόμα και σε άτομα που στην αρχή ήταν διστακτικά. Έτσι, πιστεύεται ότι ο κίνδυνος είναι ένα σημείο που μπορεί να εκμεταλλευτεί επικοινωνιακά σε μελλοντικό χρόνο, τόσο για να υπάρξει έλεγχος της πανδημίας, όσο και για την επιβολή προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση της διασποράς του ιού και την αποδοχή του εμβολιασμού.
3. Οι Robinson, et al. (2021), σε μία μετα-ανάλυση 28 ερευνών με δείγματα πληθυσμού προερχόμενα από 13 χώρες και 58.656 ατόμων συνολικά, παρατήρησαν πως κατά τη διάρκεια της πανδημίας το ποσοστό του πληθυσμού που επιθυμούσε να εμβολιαστεί μειωνότανε. Συγκεκριμένα, δηλαδή, προέκυψε πως για τη περίοδο από τον Ιούνιο έως τον Οκτώβριο του 2020, το 60% επιθυμούσε να εμβολιαστεί, ενώ το 20% δεν επιθυμούσε. Ακόμα, όμως, σύμφωνα με την εν λόγω έρευνα, φάνηκε πως κάποιοι βασικοί παράγοντες που συνδέονταν άμεσα με την απροθυμία λήψης του εμβολίου ήταν: (1) το φύλο – γυναίκες, (2) η ηλικία – νεαρότερες ηλικίες, (3) το εισόδημα, (4) το εκπαιδευτικό επίπεδο, και (5) τα δημογραφικά χαρακτηριστικά – μειονότητες.

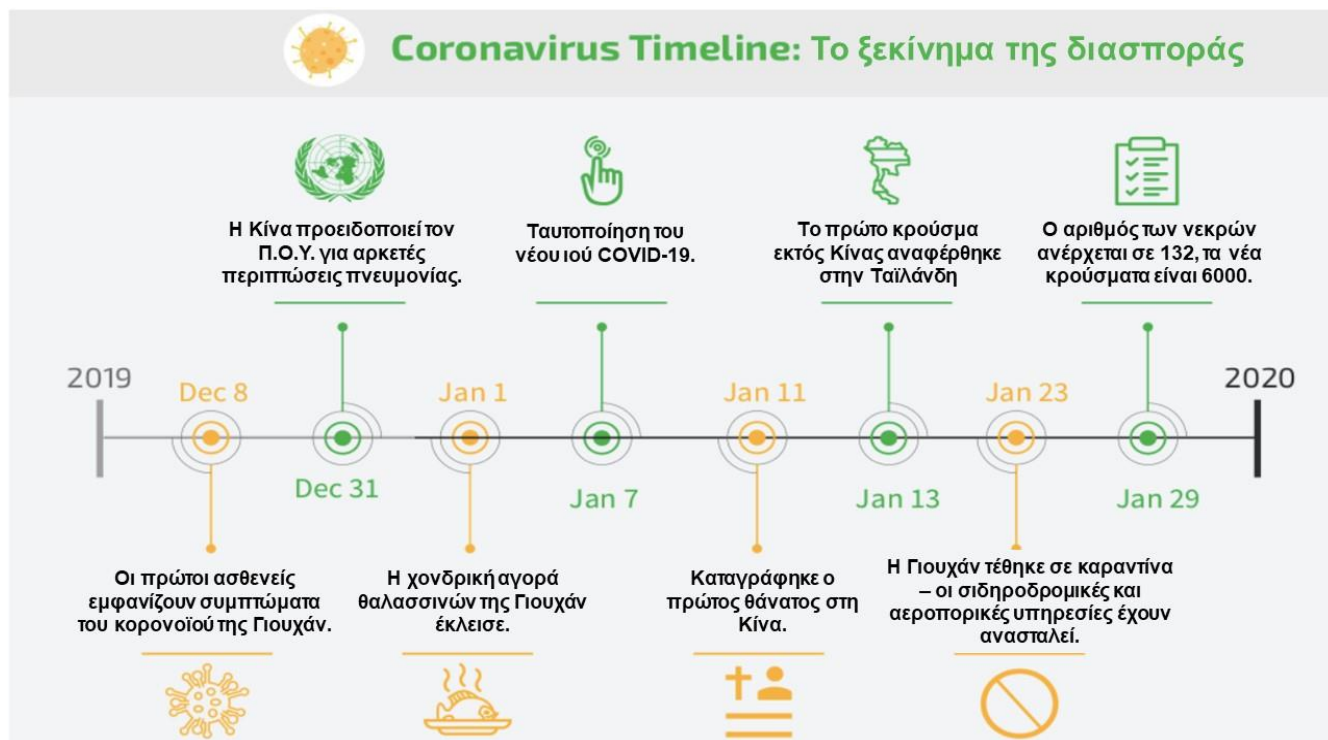
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ – Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ COVID-19

2.1. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Ο ιός SARS-CoV-2 εμφανίστηκε αρχικά ως ένα περιστατικό πνευμονίας στις 27 Δεκεμβρίου του 2019 σε ένα νοσοκομείο στη Γιουχάν της Κίνας και μετέπειτα εντοπίστηκαν και αναγνωρίστηκαν και άλλα περιστατικά στην αγορά θαλασσινών της ίδιας περιοχής με τα παλαιότερα να υπολογίζεται πως τοποθετούνται χρονολογικά στον Νοέμβριο του 2019 (Khan, 2020; Ma, 2020). Ακόμα, όμως, τον ίδιο μήνα (Νοέμβριο του 2019) πιθανά κρούσματα COVID-19 εντοπίστηκαν και στη Γαλλία (Hôpital Albert Schweitzer, 2020). Έτσι, σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Π.Ο.Υ. υποστηρίχθηκε πως ο ιός πιθανώς να κυκλοφορούσε χωρίς να είχε αναγνωριστεί πριν τον Δεκέμβριο του 2019 (United Nations, 2020). Παρόλα αυτά, όμως, το πρώτο επιβεβαιωμένο κρούσμα εκτός Κίνας αναφέρεται πως ευρέθη στην Ταϊλάνδη, και από τότε η συνεχόμενη έξαρση της πανδημίας έφτασε να έχει εξαπλωθεί σε περισσότερες από 50 χώρες, με το πρώτο επίσημο κρούσμα και στην Ευρώπη να είναι στη Γαλλία στις 24 Ιανουαρίου του 2020 (Hui, et al., 2020; Hamzah, et al., 2020; European Centre for Disease Prevention and Control, 2020).

Στις 30 Ιανουαρίου του 2020, και αφού είχαν ήδη καταγραφεί 7.834 επιβεβαιωμένα κρούσματα και 170 θάνατοι από COVID-19 παγκοσμίως, ο Π.Ο.Υ. κήρυξε την δημόσια υγεία σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης παγκόσμιας ανησυχίας, ανακοινώνοντας ταυτόχρονα συστάσεις (μέτρα) στις κυβερνήσεις, ως απόρροια προηγούμενων εστιών ασθενειών (Nature, 2021). Έως τα τέλη του Ιανουαρίου, όμως, και αφού η διασπορά πλέον είχε βγει εκτός ελέγχου, επιβεβαιώθηκαν και τα πρώτα κρούσματα στην Ιταλία, από δύο Κινέζους τουρίστες (Severgnini e Redazione, 2020a).

Εικόνα 1: Coronavirus Timeline: Η αρχή της διασποράς

(Πηγή: Kretzmer, K. (2020). Key Milestones in the spread of the coronavirus pandemic. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από

<https://www.weforum.org/agenda/2020/04/coronavirus-spread-covid19-pandemic-timeline-milestones/>)

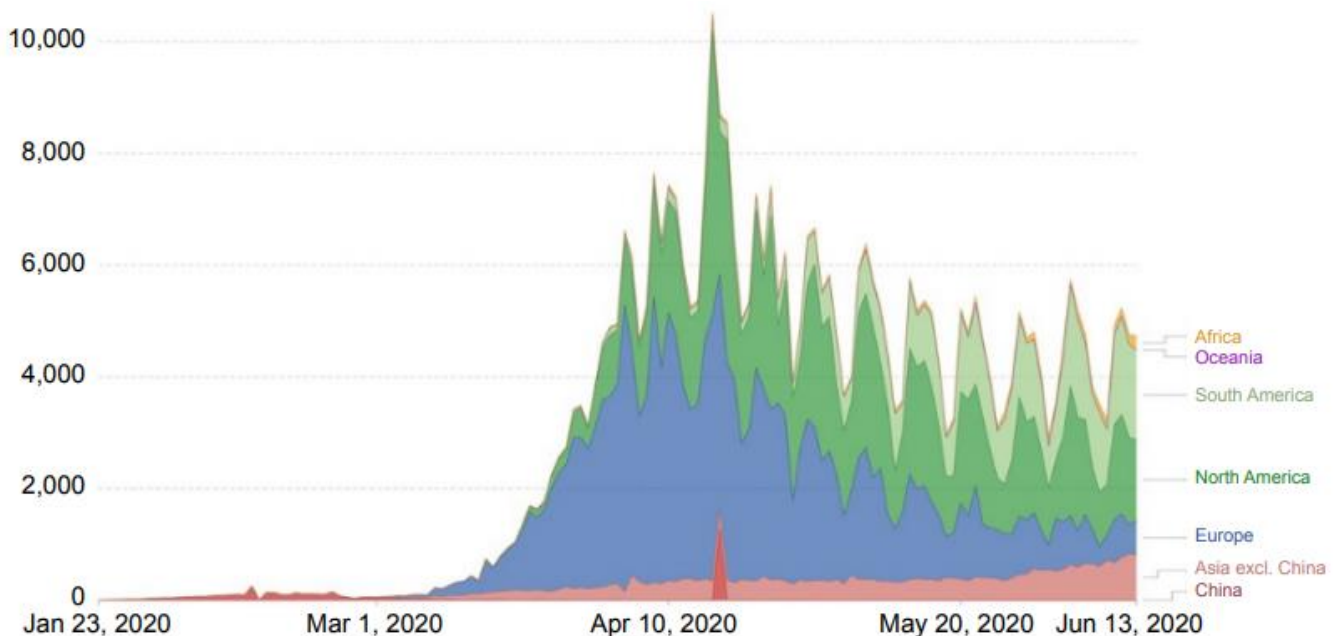
2.2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο κορονοϊός χαρακτηρίστηκε ως εξαιρετικά μεταδοτικός, αφού κατάφερε να εξαπλωθεί ταχύτατα σε όλο το κόσμο σε διάστημα δύο με τρεις μήνες (Mohan, & Vinod, 2020). Συγκεκριμένα, μάλιστα, αναφέρεται ότι τόσο ο αριθμός των περιπτώσεων που σχετίζονταν με τον COVID-19, όσο και ο αριθμός των θανάτων, αυξήθηκαν δραματικά εκτός Κίνας ήδη από τις αρχές του Μάρτη (Mohan, & Vinod, 2020).

Στις 11 Μαρτίου του 2020, λοιπόν, ο Π.Ο.Υ. χαρακτήρισε επίσημα τον COVID-19 ως πανδημία εξαιτίας της τεράστιας και ταχύτατης έξαρσης του σε όλο το κόσμο (WHO, 2020f; WHO, 2020g). Ωστόσο, από τις χώρες που είχαν τους περισσότερους θανάτους εκείνο το μήνα, η χώρα που ξεχώρισε ήταν η Ιταλία, στην οποία έως τις 19 Μαρτίου οι θάνατοι ήταν περισσότεροι ακόμα και από αυτούς της Κίνας (Skynews, 2020). Όμως, έως τις 26 Μαρτίου τα ποσοστά επιβεβαιωμένων λοιμώξεων από τον ιό τόσο της Ιταλίας, όσο και της Κίνας,

φάνηκε πως ήταν συγκριτικά λιγότερα από αυτά των Η.Π.Α. (McNeil, 2020b). Έως τις 2 Απριλίου, ο συνολικός αριθμός των θανάτων σε όλο το κόσμο εξαιτίας του COVID-19 ξεπέρασε τις 50.000 και ο αριθμός των ανθρώπων που είχαν μολυνθεί έφτασε να είναι μεγαλύτερος από το 1 εκατομμύριο (Mohan, & Vinod, 2020). Ωστόσο, και κατά τη διάρκεια του Μαΐου, και συγκεκριμένα στις 20 του μήνα, ο αριθμός των μολύνσεων σε παγκόσμιο επίπεδο ξεπέρασε τα 5 εκατομμύρια. Ωστόσο, δύο ημέρες αργότερα, και συγκεκριμένα στις 22 Μαΐου, το Εθνικό Ινστιτούτο Αλλεργιών και Λοιμωδών Νοσημάτων (National Institute of Allergy and Infectious Diseases) δημοσίευσε τα πρώτα πολυαναμενόμενα αποτελέσματα της μελέτης για τη ρεμτεσιβίρη, ενός αντικού φαρμάκου, και το φάρμακο με υδροξυχλωροκίνη αναφέρθηκε ότι ήταν κατάλληλο για να χρησιμοποιηθεί στις θεραπείες του COVID-19, οδηγώντας, μάλιστα, στη δημιουργία ενός πειραματικού εμβολίου. Φτάνοντας, όμως, στις 7 Ιουνίου του 2020, αναφέρθηκαν παγκοσμίως περισσότερα από 7 εκατομμύρια κρούσματα και 400 χιλιάδες θάνατοι (Mohan, & Vinod, 2020).

Διάγραμμα 1: Οι καθημερινοί θάνατοι εξαιτίας του COVID-19 έως τη 13^η Ιουνίου του 2020, σε παγκόσμιο επίπεδο.

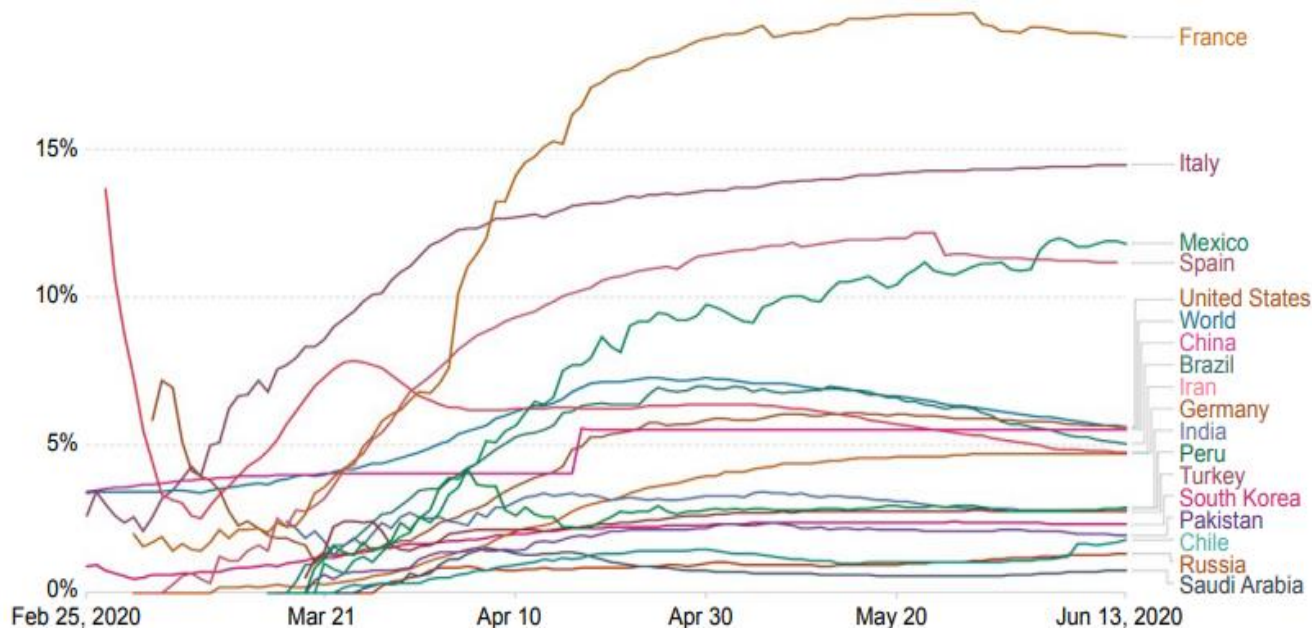

(Πηγή: Mohan, BS., & Vinod, N. (2020). COVID-19: An Insight into SARS-CoV-2 Pandemic Originated Wuhan City in Hubei Province of China. *J Infect Dis Epidemiol*, 6(4), 146.)

Ο COVID-19 λόγω της τεράστιας αυτής διασποράς του, έφερε ως αποτέλεσμα το να χαρακτηριστεί, όχι αδικώς, ως μία πρωτόγνωρη ανθρωπιστική και υγειονομική κρίση (Mohan, & Vinod, 2020). Έτσι, ήταν παραπάνω από αναγκαία η λήψη μέτρων που θα περιορίζαν τη τρομακτική αυτή πανδημία. Όμως, τα μέτρα που λήφθηκαν ανά τον κόσμο οδήγησαν σε μία παγκόσμιου βεληνεκούς οικονομική κρίση.

Από όλες τις χώρες του κόσμου, η Κίνα ήταν αυτή με τον μεγαλύτερο αριθμό κρουσμάτων και θανάτων που σχετίζονταν με τον COVID-19, κατά τη διάρκεια του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου του 2020 (Mohan, & Vinod, 2020). Όμως, από τον Μάρτιο του 2020, παρατηρήθηκε μια άμεση και ταχεία πτωτική τάση τόσο στα καθημερινά κρούσματα, όσο και στους θανάτους στη χώρα αυτή, κυρίως εξαιτίας των ουσιαστικών και γρήγορων αντιμέτρων. Ωστόσο, στον υπόλοιπο κόσμο εκτός της Κίνας, ο αριθμός των κρουσμάτων και των θανάτων από τον ιό αυξήθηκε εκθετικά από τις αρχές Μαρτίου κι' έπειτα. Συγκεκριμένα, δηλαδή, οι χώρες που επλήγησαν περισσότερο από τη πανδημία ήταν οι ΗΠΑ, η Βραζιλία, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ινδία, η Ρωσία, το Ιράν και άλλες. Όμως, από τις 8 Ιουνίου του 2020, οι χώρες με τον υψηλότερο αριθμό θανάτων ήταν οι ΗΠΑ, ακολουθούμενες από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Βραζιλία, την Ιταλία, την Ισπανία, τη Γαλλία και άλλες (Mohan, & Vinod, 2020).

Διάγραμμα 2: COVID-19: Το ποσοστό θνησιμότητας σε χώρες με >100 χιλιάδες επιβεβαιωμένα κρούσματα έως τις 13/6/2020.

(Πηγή: Mohan, BS., & Vinod, N. (2020). *COVID-19: An Insight into SARS-CoV-2 Pandemic Originated Wuhan City in Hubei Province of China. J Infect Dis Epidemiol*, 6(4), 146.)

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2020, πολλές χώρες είδαν μείωση των κρουσμάτων, των νοσηλειών και των θανάτων εξαιτίας των περιορισμών που είχαν θέσει οι κυβερνήσεις με σκοπό να αποτραπεί η περαιτέρω εξάπλωση του ιού (Moore, 2021). Όμως, προς το τέλος του καλοκαιριού, και συγκεκριμένα τον Αύγουστο του 2020, η παραλλαγή Lambda εμφανίστηκε για πρώτη φορά στο Περού, η οποία, έως και τον Σεπτέμβριο του 2021, ο Π.Ο.Υ. εκτιμά ότι έχει εξαπλωθεί σε τουλάχιστον 29 χώρες (Moore, 2021). Παρόλες τις προσπάθειες, βέβαια, που μεσολάβησαν σε παγκόσμιο επίπεδο, τον Οκτώβριο του 2020, ο Π.Ο.Υ δήλωσε πως ένας στους δέκα ανθρώπους σε όλο το κόσμο μπορεί να έχει μολυνθεί, καθώς στους 780 εκατομμύρια ανθρώπων, οι 35 εκατομμύρια επιβεβαιώθηκε πως είχαν μολυνθεί από τον ιό (BBC news, 2020a).

Κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου, αφού είχαν αναπτυχθεί οι εμβολιασμοί σε χρόνο ρεκόρ, και συγκεκριμένα στις 9 Νοεμβρίου, προέκυψε από τις δοκιμές στα εμβόλια πως αυτά της Pfizer και της BioNTech ήταν πάνω από 90% αποτελεσματικά, και στις 16 Νοεμβρίου, πως και της Moderna είναι αποτελεσματικό (Moore, 2021).

Λίγο αργότερα, βέβαια, και συγκεκριμένα κατά τον Δεκέμβριο του 2020, έκανε την εμφάνιση της για πρώτη φορά και η παραλλαγή Delta, στην Ινδία (Moore, 2021). Έτσι, ξεκινούσε ένας νέος κύκλος ανησυχίας ως προς την αυξημένη μεταδοτικότητα των νέων παραλλαγών, οι οποίες έφεραν μεγάλη αύξηση στα κρούσματα, με ενδεικτικό παράδειγμα το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου τα μέτρα ενισχύθηκαν και πάλι (Moore, 2021). Ωστόσο, στις 31 του Δεκέμβρη του 2020, ο Π.Ο.Υ. εξέδωσε την πρώτη επικύρωση χρήσης έκτακτης ανάγκης για το εμβόλιο Pfizer/BioNTech, το οποίο ήταν το πρώτο διαθέσιμο για χρήση. Έτσι, η επικύρωση έκτακτης ανάγκης θεωρήθηκε ως ένα θετικό βήμα προς τη διάθεση των εμβολίων κατά του COVID-19 παγκοσμίως - ένα απαραίτητο βήμα για τον τερματισμό της πανδημίας, και έκτοτε, τα εμβόλια Moderna και Oxford/AstraZeneca εγκρίθηκαν επίσης για χρήση (Moore, 2021).

Το 2021, ήδη από τον Ιανουάριο, σηματοδότησε την εμφάνιση παραλλαγών/μεταλλάξεων του COVID-19, όπου οι κυριότερες εξ' αυτών είναι:

- **Alpha** – ανακαλύφθηκε στις 2 Ιανουαρίου στο Ηνωμένο Βασίλειο και μετέπειτα εντοπίστηκε σε άλλες 33 χώρες (Hauk, 2021).

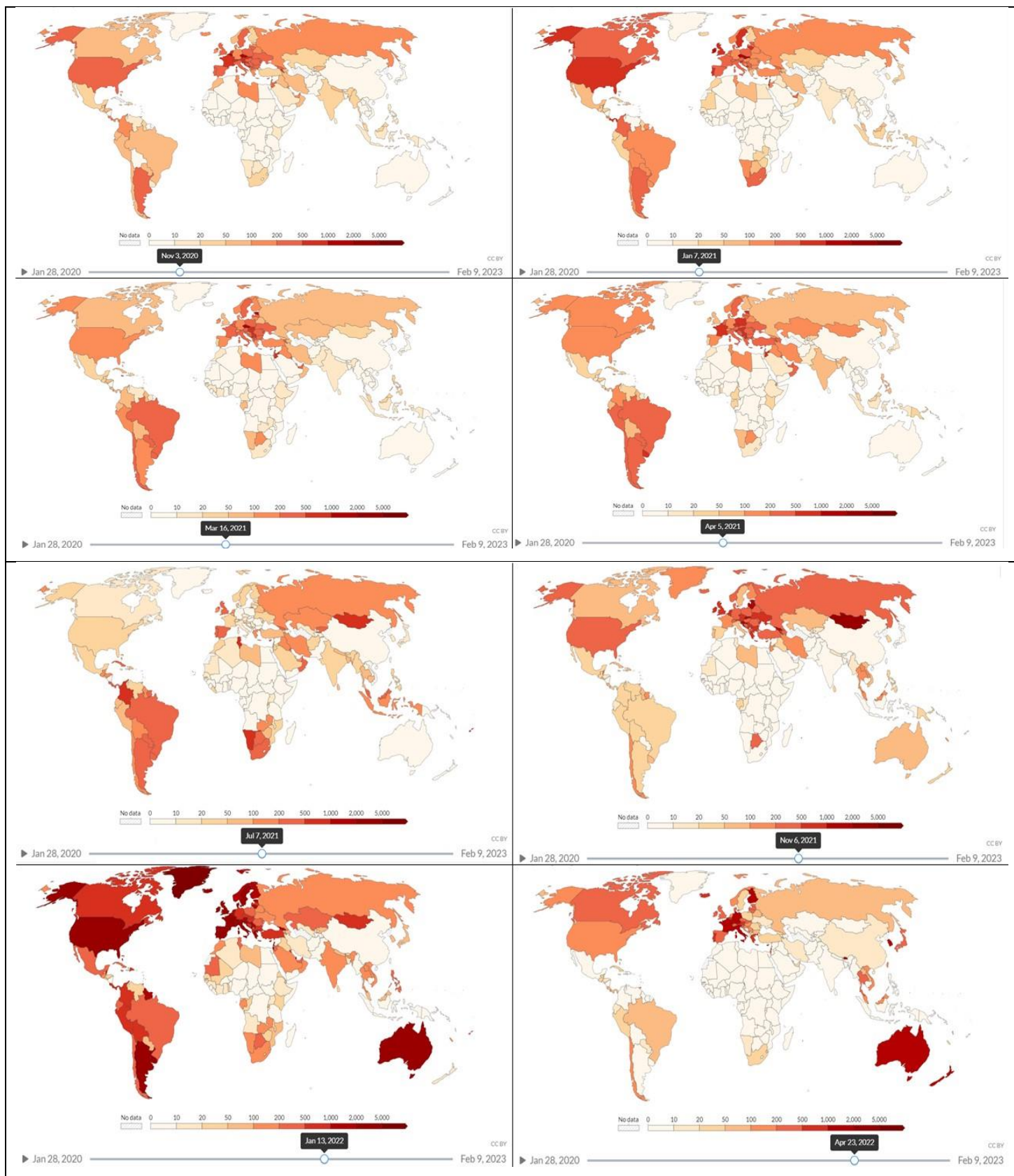
- **Gamma** – εντοπίστηκε στις 6 Ιανουαρίου σε Ιάπωνες ταξιδιώτες που επέστρεφαν από τη Βραζιλία (Faria, et al., 2021).
- **Delta** – αναγνωρίστηκε στην Ινδία του 2020, ενώ στα μέσα Απριλίου του 2021 εντοπίστηκε για πρώτη φορά στο Ηνωμένο Βασίλειο δημιουργώντας ένα τρίτο κύμα πανδημίας δύο μήνες αργότερα (Callaway, 2021).
- **Omicron** – εντοπίστηκε στις 24 Νοεμβρίου στη Νότια Αφρική, αναγκάζοντας τον Π.Ο.Υ να την ανακηρύξει ως παραλλαγή ανησυχίας, αφού ήταν πιο μολυσματική από την Delta (Fink, 2021; Karim, & Karim, 2021).

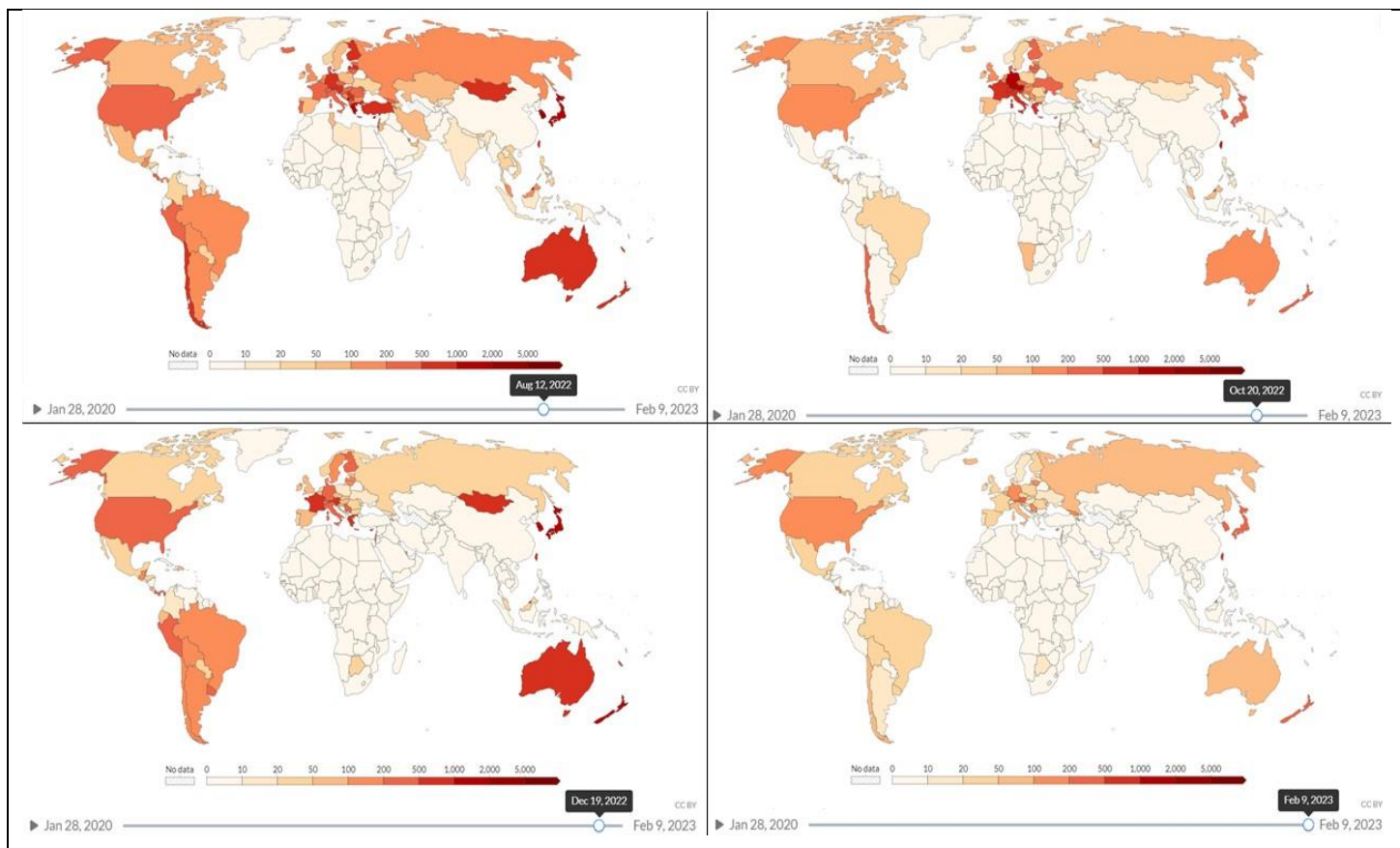
Ακόμη, όμως, αξίζει να σημειωθεί πως στις 12 Μαρτίου του ίδιου έτους, αρκετές χώρες σταμάτησαν να χρησιμοποιούν το εμβόλιο Oxford-AstraZeneca, εξαιτίας προβλημάτων που προκάλεσε αναφορικά με τη πήξη του αίματος και θρομβώσεων του εγκεφαλικού φλεβικού κόλπου, κάτι όμως που δεν επιβεβαιώθηκε από τον Π.Ο.Υ. και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων στις 20 Μαρτίου (D'Agata, 2021; SBS News, 2021).

Προχωρώντας, ωστόσο στο 2022, και συγκεκριμένα στη 1^η Ιανουαρίου, τα κρούσματα της παραλλαγής Omicron στην Ευρώπη είχαν ξεπεράσει τα 100 εκατομμύρια, ενώ στις 24 του ίδιου μήνα το Ινστιτούτο Μετρήσεων και Αξιολογήσεων του μοντέλου της Υγείας ανέφερε ότι περίπου το 57% του παγκόσμιου πληθυσμού είχε πλέον μολυνθεί από τον COVID-19 (VOA News, 2022; Davis, 2022). Αργότερα, στις 6 Μαρτίου αναφέρθηκε πως ο συνολικός αριθμός θανόντων παγκοσμίως ήταν μεγαλύτερος των 6 εκατομμυρίων από την έναρξη της πανδημίας, ενώ αργότερα επισημάνθηκε πως οι υπο-παραλλαγές BA.4 και BA.5 είχαν εξαπλωθεί σε παγκόσμια κλίμακα (McPhillips, 2022; Bendix, 2022).

Αργότερα, στις 30 Οκτωβρίου, αναφέρθηκε πως οι θάνατοι παγκοσμίως εξαιτίας του ιού ήταν μόνο 424 και ήταν ο χαμηλότερος που είχε σημειωθεί να σημειωθεί από τις 12 Μαρτίου του 2020 (Cone, 2022). Ωστόσο, στις 11 Νοεμβρίου, ο Π.Ο.Υ. δήλωσε πως οι θάνατοι από τον Φεβρουάριο είχαν μειωθεί κατά 90%, γεγονός που χαρακτηρίστηκε ως "αιτία αισιοδοξίας" (MSN, 2022).

Εικόνα 2: Καθημερινά νέα επιβεβαιωμένα κρούσματα COVID-19 ανά εκατομμύριο ανθρώπους σε παγκόσμιο επίπεδο – Ενδεικτικές ημερομηνίες ετών 2020-2021-2022-2023.

(Πηγή: *Our World in Data*. (χ.χ.). *Coronavirus Pandemic (COVID-19)*. Ανακτήθηκε 5 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://ourworldindata.org/coronavirus>>)

2.3.Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ο COVID-19 έφτασε στην Ευρώπη με το πρώτο επιβεβαιωμένο κρούσμα να εντοπίζεται στη Γαλλία και συγκεκριμένα στο Μπορντό, στις 24 Ιανουαρίου του 2020 (European Centre for Disease Prevention and Control, 2020). Ωστόσο, η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που γνώρισε για τα καλά την πανδημία στις αρχές του 2020, ήταν η Ιταλία, η οποία μάλιστα ήταν και η πρώτη χώρα που εισήγαγε το μέτρο του εθνικού lockdown σε παγκόσμιο επίπεδο (Saglietto, et al., 2020).

Έως τις 13 Μαρτίου, λοιπόν, και αφού τα κρούσματα στην Ευρώπη αυξάνονταν συνεχώς με ταχείς ρυθμούς, ο Π.Ο.Υ. ανακήρυξε τη συγκεκριμένη ήπειρο ως το επίκεντρο της πανδημίας, χαρακτηρισμός που παρέμεινε έτσι έως ότου το επίκεντρο της πανδημίας ανακοινώθηκε από τον Π.Ο.Υ στις 22 Μαΐου πως ήταν πλέον η Νότια Αμερική (Nebehay, 2020; BBC news, 2020b; Feuer, 2020). Παρόλα αυτά, όμως, αξίζει να σημειωθεί πως τα εθνικά

lockdown υιοθετήθηκαν σε ολόκληρη την Ευρώπη, επηρεάζοντας πάνω από 250 εκατομμύρια ανθρώπους (Henley, & Oltermann, 2020).

Παρόλα αυτά όμως, κάποιες ευρωπαϊκές χώρες που επηρεάστηκαν σημαντικά από τη πανδημία φαίνεται πως ήταν η Ιταλία, η Γερμανία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία, η Ολλανδία, και η Ελλάδα Αναλυτικότερα:

- **Στην Ιταλία**

Τα δύο πρώτα κρούσματα που αναφέρθηκαν στην Ιταλία ήταν στη Ρώμη, και αφορούσαν δύο Κινέζους τουρίστες που έφτασαν στο Μιλάνο στις 23 Ιανουαρίου μέσω του αεροδρομίου Malpensa και από εκεί ταξίδεψαν στη Ρώμη με τουριστικό λεωφορείο, όπου και βρέθηκαν θετικοί και νοσηλεύτηκαν στο Εθνικό Ινστιτούτο Λοιμωδών Νοσημάτων Lazzaro Spallanzani (Severgnini e Redazione, 2020a). Κατά τη διάρκεια, ωστόσο, του ίδιου έτους, και συγκεκριμένα στις 6 Φεβρουαρίου, εμφανίστηκε και το τρίτο κρούσμα στη χώρα, το οποίο ήταν ένας Ιταλός που επαναπατρίστηκε από τη Γιουχάν και βρέθηκε θετικός (Yeung, Renton, & George, 2020). Μετέπειτα, αν και ο συγκεκριμένος Ιταλός ανάρρωσε και πήρε εξιτήριο από το νοσοκομείο στις 22 Φεβρουαρίου, την ίδια ημέρα, αλλά και λίγες μέρες αργότερα – στις 26 Φεβρουαρίου – δύο Κινέζοι τουρίστες που νοσηλεύτηκαν στη Ρώμη έχοντας συμπτώματα κορονοϊού, βρέθηκαν εν τέλει αρνητικοί (Gennaro, 2020; Il Messagero, 2020). Όμως, η γενική έξαρση είχε ξεκινήσει ήδη από τις 21 Φεβρουαρίου, όπου μια ομάδα, αρχικά των 16 κρουσμάτων στη Λομβαρδία, στα οποία προστέθηκαν ακόμα 60 κρούσματα, και εκείνη την ημέρα σημειώθηκαν και οι πρώτοι θάνατοι (Anzolin, & Amante, 2020; Severgnini e Redazione, 2020b; Ferro, 2020). Έτσι, λοιπόν, από τα τέλη Φεβρουαρίου του 2020, η Ιταλία ήταν η χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επλήγη περισσότερο από τη πανδημία του COVID-19, με αποτέλεσμα έως τις 17 Μαρτίου του ίδιου έτους τα επιβεβαιωμένα κρούσματα να φτάνουν τις 31.506 και οι θάνατοι τις 2.503 (Sciorilli-Borrelli, 2020; Ministero della Salute, 2020).

Δεδομένης της κατάστασης στη χώρα, ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε στις 8 Μαρτίου του 2020 υπέγραψε διάταγμα για τη θέσπιση καραντίνας στην περιοχή της Λομβαρδίας, το Μιλάνο και άλλες επαρχίες, με συνολικό αριθμό κατοίκων περίπου 16 εκατομμύρια (Davidson, & Tondo, 2020). Ωστόσο, στις 9 Μαρτίου, οι εντολές για τη θέσπιση καραντίνας επεκτάθηκαν σε ολόκληρη την Ιταλία (BBC news, 2020c).

- **Στη Γερμανία**

Στη Γερμανία, το πρώτο κρούσμα COVID-19 εντοπίστηκε στις 27 Ιανουαρίου του 2020 στη πολιτεία της Βαυαρίας, με τον ημερήσιο αριθμό κρουσμάτων να έχει αυξητική τάση έως τις 8 Απριλίου, όπου από εκεί και έπειτα άρχισε να μειώνεται, αν και συνέχισε την αυξητική του πορεία ξανά κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου (Johns Hopkins Coronavirus Resource Center, χ.χ.). Έτσι, μέχρι τις 30 Ιανουαρίου του 2021, τα κρούσματα είχαν φτάσει στα 2.207.393 και οι θάνατοι στις 56.286 (Johns Hopkins Coronavirus Resource Center, χ.χ.; Der Tagesspiegel, χ.χ.; Robert Koch Institute, 2020). Ωστόσο, το ποσοστό θνησιμότητας έως τον Μάιο του 2020, ήταν μόλις 2.5%, που χαρακτηρίζεται ως χαμηλό συγκριτικά με αυτό στην Ιταλία και την Ισπανία, γεγονός που πιστεύεται ότι αποδίδεται μεταξύ άλλων, στον υψηλό αριθμό τεστ στη χώρα, στην απουσία αναλύσεων COVID-19 στις νεκροτομές και στο μεγάλο ποσοστό κρουσμάτων σε ανθρώπους νεαρής ηλικίας (Mathieu, et al., 2020).

- Στη Γαλλία

Το πρώτο επιβεβαιωμένο κρούσμα εντοπίστηκε στη Γαλλία και συγκεκριμένα στο Μπορντό, στις 24 Ιανουαρίου του 2020 (European Centre for Disease Prevention and Control, 2020). Όμως, στη συνέχεια, δύο επιπλέον κρούσματα επιβεβαιώθηκαν την ίδια ημέρα και στο Παρίσι, τα οποία προέρχονταν από τη Κίνα, ενώ μια ομάδα λοιμώξεων εντοπίστηκε και στην Haute-Savoie που προήλθε από έναν βρετανό υπήκοο που είχε επισκεφτεί πρόσφατα τη Σιγκαπούρη (Provenzano, 2020; Le Figaro, 2020; Quest-France, 2020). Ωστόσο, ο πρώτος θάνατος εξαιτίας του COVID-19 τόσο στη χώρα, όσο και γενικά στην Ευρώπη σημειώθηκε στις 14 Φεβρουαρίου του 2020 και αφορούσε ένα κινέζο τουρίστα 80 ετών που απεβίωσε στο νοσοκομείο Bichat–Claude Bernard του Παρισιού (BBC news, 2020d).

Επομένως, επειδή η πανδημία του COVID-19 φαινόταν πως είχε αρχίσει να επεκτείνεται με ταχείς ρυθμούς, ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν, στις 12 Μαρτίου του 2020 ανακοίνωσε σε πρώτη φάση στη δημόσια τηλεόραση πως όλα τα σχολεία και τα πανεπιστήμια θα έκλειναν από τη Δευτέρα στις 16 Μαρτίου έως νεωτέρας, και την επόμενη ημέρα ο πρωθυπουργός Édouard Philippe ανακοίνωσε την απαγόρευση των συγκεντρώσεων περισσότερων από εκατό ατόμων, χωρίς όμως αυτό να ισχύει για τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (BBC news, 2020e). Ακολούθως, την ακριβώς επόμενη ημέρα, ο πρωθυπουργός Édouard Philippe διέταξε και το κλείσιμο όλων των μη κύριων δημόσιων χώρων (εστιατόρια, καφέ, κινηματογράφους, ντισκοτέκ) με ισχύ από τα μεσάνυχτα (BBC news, 2020e).

Όμως, πέρα από τα μέτρα που λήφθηκαν, μέχρι τις 14 Μαρτίου του 2020, φάνηκε πως τα επιβεβαιωμένα κρούσματα τετραπλασιάστηκαν συγκριτικά με τον αριθμό αυτών μόλις

πέντε ημέρες πριν, φτάνοντας στις 4.499, ενώ και οι θάνατοι έφτασαν τους 91 (Santé Publique, 2020). Η ταχεία όμως επιδείνωση της κατάστασης στη χώρα, φάνηκε και στις 20 Μαρτίου, όπου ο αριθμός των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων ήταν 12.612 και ο αριθμός των θανάτων 450 (Collins, 2020).

- **Στο Ηνωμένο Βασίλειο**

Τα δύο πρώτα κρούσματα στο Ηνωμένο Βασίλειο επιβεβαιώθηκαν στις 31 Ιανουαρίου του 2020, και αφορούσαν δύο μέλη μιας οικογένειας κινέζων υπηκόων (Lewis, 2020). Όμως, στη συνέχεια εντοπίστηκε μεγάλος αριθμός επιβεβαιωμένων κρουσμάτων σε όλο το εύρος του Ηνωμένου Βασιλείου, με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να εφαρμόζει προληπτικά μέτρα προκειμένου να μειώσει την εξάπλωση του ιού, τα οποία περιλάμβαναν την ιχνηλάτηση των επαφών, την απομόνωση και την εφαρμογή τεστ ανίχνευσης (Boseley, Campbell, & Murphy, 2020; Watson, 2020; BBC news, 2020f; GOV.UK, 2020a). Έτσι, στις 23 Μαρτίου, πλέον, ανακοινώθηκε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα έμπαινε επίσημα σε εθνικό lockdown από τις 26 Μαρτίου, ενώ το μέτρο αυτό διήρκεσε έως τη 1 Ιουνίου, όπου τα μέτρα χαλάρωσαν, αφού οι μαθητές και οι φοιτητές επέστρεψαν στο σχολείο με περιορισμένη δυναμικότητα, και τις 15 Ιουνίου, όπου τα μέτρα χαλάρωσαν ακόμα πιο πολύ καθώς άνοιξαν τα καταστήματα λιανικής και τα αξιοθέατα για πρώτη φορά από τον Μάρτιο (Independent, 2020).

Στις 6 Μαΐου, όμως, τα συνολικά επιβεβαιωμένα κρούσματα στη χώρα έφτασαν τις 201.101, ενώ το σύνολο των καταγεγραμμένων θανάτων ήταν 30.076, αριθμός που χαρακτηρίζεται ως ο υψηλότερος στην Ευρώπη και ως ο δεύτερος υψηλότερος στον κόσμο μετά τις ΗΠΑ (Daly, 2020). Ωστόσο, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, ο αριθμός των θανόντων διέκοψε την ανοδική του πορεία με τους περισσότερους θανάτους πλέον από τη 1^η Αυγούστου του 2020 να βρίσκονται στη Βραζιλία και στο Μεξικό (BBC news, 2020g).

Παρόλα αυτά, όμως, δεδομένου ότι ο αριθμός των κρουσμάτων και των νοσηλειών αυξήθηκε, στις 5 Νοεμβρίου του 2020 το Ηνωμένο Βασίλειο εισχώρησε σε ένα δεύτερο εθνικό lockdown, με το τέλος αυτού να έρχεται στις 2 Δεκεμβρίου, ενώ τα κρούσματα άρχισαν ξανά να αυξάνονται και τους θανάτους να είναι πάνω από 70.000 στις 11 Δεκεμβρίου (BBC news, 2020h; GOV.UK, 2020b). Έτσι, στις 4 Ιανουαρίου του 2021, ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον ανακοίνωσε και ένα τρίτο lockdown (GOV.UK, 2020c).

- **Στην Ισπανία**

Το πρώτο κρούσμα στην Ισπανία επιβεβαιώθηκε στις 31 Ιανουαρίου στα Κανάρια Νησιά, αφού ένας τουρίστας βρέθηκε θετικός (Tremlett, 2020). Ωστόσο, υπήρξε και δεύτερο κρούσμα το οποίο επρόκειτο για έναν γιατρό από τη Λομβαρδία της Ιταλίας ο οποίος έκανε διακοπές στην Τενερίφη στις 24 Φεβρουαρίου (La Repubblica, 2020). Έτσι, μετέπειτα εμφανίστηκαν πολλαπλές περιπτώσεις COVID-19 στην Τενερίφη που αποτελούσαν επαφές του γιατρού και περιπτώσεις που είχαν να κάνουν με άτομα που είχαν επισκεφθεί την Ιταλία (Sanchis, 2020). Έτσι, στις 14 Μαρτίου, η ισπανική κυβέρνηση επέβαλε εθνική καραντίνα απαγορεύοντας όλα τα μη απαραίτητα ταξίδια (Reuters, 2020a). Όμως, εξαιτίας του ότι τα πανεπιστήμια και τα σχολεία να κλείνουν νωρίτερα, τα μπαρ και τα πάρκα είχαν ιδιαίτερη κινητικότητα, και συνδυαστικά με την καθυστέρηση θέσπισης μέτρων ο ιός διασκορπίστηκε σε ολόκληρη τη χώρα, με αποτέλεσμα έως τις 17 Μαρτίου του 2020, τα επιβεβαιωμένα κρούσματα να είναι 11.826 και οι θάνατοι 533 (Tremlett, 2020; DatosRTVE, 2020).

- **Στην Ολλανδία**

Το πρώτο κρούσμα στην Ολλανδία επιβεβαιώθηκε στις 27 Φεβρουαρίου του 2020, και αφορούσε έναν άνδρα που βρίσκονταν στην περιοχή της Λομβαρδίας της Ιταλίας (RIVM, 2020). Ωστόσο, ο πρώτος θάνατος σημειώθηκε στις 6 Μαρτίου (NL TIMES, 2020). Στη συνέχεια, βέβαια, και συγκεκριμένα στις 9 Μαρτίου ανακοινώθηκαν επιπλέον 56 επιβεβαιωμένα κρούσματα στα 77 που είχαν ανακοινωθεί τη προηγούμενη ημέρα, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό των μολύνσεων στις 321 και τον αριθμό των νεκρών στους 3 (NU.nl, 2020a). Έτσι, στις 15 Μαρτίου η ολλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε πως όλα τα σχολεία, οι εγκαταστάσεις ημερήσιας φροντίδας, τα κολέγια, τα πανεπιστήμια και τα πανεπιστήμια εφαρμοσμένων επιστημών θα παρέμεναν κλειστά έως τις 6 Απριλίου, μέτρο όμως που δεν ίσχυε για τα παιδιά με γονείς εργαζομένους σε ζωτικής σημασίας βιομηχανίες, αφού τους επιτρεπόταν να πάνε στο σχολείο κατά τη διάρκεια της ημέρας (NU.nl, 2020b). Παρόλα αυτά, όμως, στις 16 Μαρτίου ο συνολικός αριθμός των κρουσμάτων είχε αυξηθεί, φτάνοντας τα 1.413, ενώ ο συνολικός αριθμός των θανόντων είχε φτάσει τους 24 (NU.nl, 2020c).

- **Στην Ελλάδα**

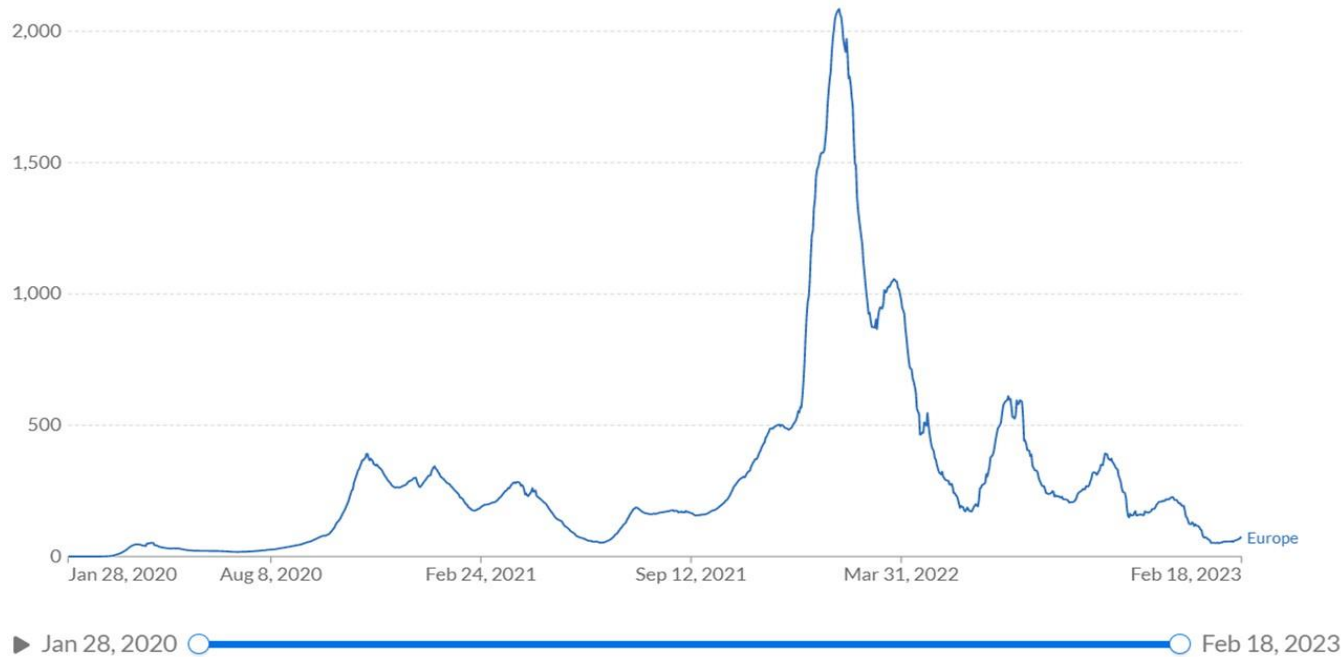
Το πρώτο κρούσμα στην Ελλάδα επιβεβαιώθηκε στις 26 Φεβρουαρίου του 2020, και αφορούσε μια 38χρονη γυναίκα από τη Θεσσαλονίκη που είχε πρόσφατα επισκεφτεί τη Βόρεια Ιταλία (Reuters, 2020b). Όμως, την ακριβώς επόμενη ημέρα επιβεβαιώθηκαν ακόμα δύο κρούσματα, όπου το ένα ήταν ένα 9χρονο αγόρι (γιος της πρώτης ασθενούς) και μία 40χρονη

γυναίκα που κι αυτή είχε επισκεφθεί την Ιταλία (iefimerida, 2020; ant1news, 2020). Στη συνέχεια, τα επόμενα κρούσματα στη χώρα αφορούσαν κυρίως στην Ιταλία και μια ομάδα προσκυνητών που είχε βρεθεί στο Ισραήλ και στην Αίγυπτο, όπως και τις επαφές αυτών (CNN Greece, 2020; NewsIT, 2020). Ωστόσο, ο πρώτος θάνατος στην Ελλάδα καταγράφηκε στις 12 Μαρτίου και αφορούσε έναν άνδρα 66 ετών (The Strait Times, 2020).

Έτσι, δεδομένης της κατάστασης, στις 10 Μαρτίου, οι υγειονομικές κρατικές αρχές της χώρας κοινοποίησαν προληπτικές κατευθύνσεις και συστάσεις, ενώ ταυτόχρονα είχαν ληφθεί μέτρα, τα οποία περιλάμβαναν το κλείσιμο των σχολείων και την αναστολή πολιτιστικών εκδηλώσεων στις πληγείσες περιοχές (κυρίως στην Ηλεία, στην Αχαΐα και στη Ζάκυνθο) (NewsIT, 2020). Ακόμα, όμως, στις 13 Μαρτίου, η ελληνική κυβέρνηση έκλεισε όλα τα μπαρ, τα καφέ, τα μουσεία, τα εμπορικά κέντρα, τις αθλητικές εγκαταστάσεις και τα εστιατόρια, και στις 16 Μαρτίου έκλεισαν και όλα τα καταστήματα λιανικής, όλες οι υπηρεσίες όλους τους χώρους και οι χώροι θρησκευτικής λατρείας (Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, 2020; News 24/7, 2020; Kathimerini, 2020). Ωστόσο, στις 18 και στις 19 Μαρτίου, η κυβέρνηση ανακοίνωσε και μία σειρά μέτρων άνω των 10 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη στήριξη της οικονομίας, των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, ενώ στις 22 του ίδιου μήνα οι ελληνικές αρχές ανακοίνωσαν περιορισμούς σε όλες τις μη απαραίτητες μεταφορές και μετακινήσεις σε όλη τη χώρα από τις 23 Μαρτίου στις 6 π.μ. (Εθνος, 2020; Ekathimerini-com, 2020a).

Όμως, από τις 4 Μαΐου η Ελλάδα είχε αρχίσει να χαλαρώνει τα μέτρα του lockdown, το οποίο διήρκεσε 42 ημέρες, αφού σταδιακά υπήρχε άρση των μέτρων που είχαν ληφθεί ως προς τις μετακινήσεις και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες (Ekathimerini-com, 2020b). Φτάνοντας στις 27 Ιουλίου, βέβαια, τα κρούσματα στην Ελλάδα ήταν 4.227, εκ των οποίων, μερικά είχαν εντοπιστεί σε τουρίστες που έφτασαν στη χώρα από τα μέσα του Ιούνη και έπειτα, ενώ οι θάνατοι ήταν 202 (ΕΟΔΥ, 2020; Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας, 2020).

Διάγραμμα 3: Καθημερινά νέα επιβεβαιωμένα κρούσματα COVID-19 ανά εκατομμύριο ανθρώπους στην Ευρώπη – 28/01/2020-18/02/2023.

(Πηγή: *Our World in Data*. (χ.χ.). *Coronavirus Pandemic (COVID-19)*. Ανακτήθηκε 5 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://ourworldindata.org/coronavirus>>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ – ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ένας εκ' των ιδρυτικών πατέρων της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, ο Jean Monnet, είχε πει κάποτε πως στην Ευρώπη πάντα χρειάζεται μία κρίση για να υπάρξει κάποια πρόοδος στον τομέα της Ολοκλήρωσης, κάτι που φαίνεται ότι ισχύει και στη περίπτωση της πανδημίας του COVID-19 (Issing, 2020).

Στην Ευρώπη, λοιπόν, καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας, με κύριο μέλημα τη προφύλαξη της δημόσιας υγείας, λήφθηκαν τα απαραίτητα μέτρα τόσο από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και από τις κυβερνήσεις των 27 κρατών-μελών, τα οποία εστίαζαν κυρίως στη κοινωνική απομόνωση, σε τοπικού ή οριζόντιου χαρακτήρα lockdown, στη θέσπιση της τηλεργασίας, στο κλείσιμο επιχειρήσεων, στον περιορισμό των μετακινήσεων και των ταξιδιών κλπ. (Brodeur, et al. 2021). Ωστόσο, το οικονομικό αποτύπωμα της πανδημίας φαίνεται ήδη πως θα είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό της οικονομικής κρίσης του 2008, ενώ ήδη κάποιιοι το συγκρίνουν με αυτό της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης του 1929 (Zuleeg, 2020).

Οι κύριες επιπτώσεις, επομένως, στην οικονομία που έφερε η απρόσμενη πανδημία του COVID-19, μπορούν να διαχωριστούν σε τρεις τομείς: (1) στην απασχόληση των κατοίκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2) στον τουρισμό στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και (3) στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλυτικότερα:

- ***Επιπτώσεις στην απασχόληση των κατοίκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης***

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε από Ευρωπαϊκό Κέντρο Ανάπτυξης της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), οδήγησε στο συμπέρασμα πως το 23% περίπου της συνολικής απασχόλησης των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή αλλιώς περίπου 45 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, είτε έχουν ήδη βρεθεί, είτε αναμένεται να βρεθούν σε μία δύσκολη θέση ως προς την απασχόληση, ενώ σε μεγάλο κίνδυνο εκτίθεται το 22% του εργατικού δυναμικού γενικά στην Ευρώπη (Χούτα, 2021). Ωστόσο, η κατανομή των οικονομικών επιπτώσεων, βάσει των μέτρων που έχουν ληφθεί σε κάθε κράτος-μέλος, είναι άνιση κυρίως όσον αφορά τις ευάλωτες ομάδες των εργαζομένων (π.χ. γυναίκες, νέοι, εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, μη γηγενείς, πολίτες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο,

εργαζόμενοι που εργάζονται πολλές ώρες και κάνουν υπερωρίες, εργαζόμενοι στις μικρές επιχειρήσεις, αυτοαπασχολούμενοι, εποχιακοί υπάλληλοι) (Pouliakas, & Branka, 2020). Ο λόγος για το παραπάνω, έχει να κάνει κυρίως με το γεγονός πως οι προαναφερθείσες ομάδες καλούνται να αντιμετωπίσουν δυσκολότερα την ανεργία ή των απώλεια ενός μεγάλου μέρους του εισοδήματος τους, καθώς η αναζήτηση ή ακόμα και η παραμονή στην εργασία φέρει δυσκολίες, καθώς η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και εκλείπουν οι δυνατότητες απασχόλησης (Pouliakas, & Branka, 2020; Fana, et al. 2020).

Συμπληρωματικά, ωστόσο, η πανδημία του COVID-19, φαίνεται πως αύξησε και τα επίπεδα της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων σε όλο το εύρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Palomino, et al. 2020). Επομένως, προκύπτει πως οι εργαζόμενοι δεν έχουν ίσες ευκαιρίες ως προς την εργασία, γεγονός που πηγάζει και από το ότι υπάρχει άνιση κατανομή των εργαζομένων σε κάθε οικονομικό κλάδο. Συγκεκριμένα, δηλαδή, σύμφωνα με τους Fana, et al. (2020), αναφέρεται πως οι εργαζόμενοι που είναι μέρος ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, συνήθως απασχολούνται είτε στο χώρο της ψυχαγωγίας, είτε στο χώρο της φιλοξενίας, ή στον τουρισμό.

Οι Barrot, et al. (2021), στην έρευνα τους που είχε ως βάση τη Γαλλία, κατέληξαν, άλλωστε, στο συμπέρασμα πως οι τομείς της απασχόλησης που επλήγησαν περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ήταν: (1) οι τέχνες, (2) η ψυχαγωγία, (3) τα ξενοδοχεία – επισιτισμός, (4) η γεωργία, (5) οι υπηρεσίες, και (6) οι κατασκευές. Ωστόσο, οι τομείς της απασχόλησης που επλήγησαν λιγότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ήταν: (1) οι τηλεπικοινωνίες, (2) οι υπηρεσίες τεχνικού και επιστημονικού χαρακτήρα, και (3) οι υπηρεσίες των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επιπρόσθετα, όμως, όπως αναφέρεται, οι τομείς που αντιμετώπισαν τις μεγαλύτερες απώλειες στον απόηχο της πανδημίας ως προς την αύξηση της προστιθέμενης αξίας ήταν: (1) ο επισιτισμός, (2) οι τέχνες, (3) η ψυχαγωγία, (4) η εξόρυξη μεταλλευμάτων, (5) οι τεχνικές δραστηριότητες, και (6) τα ξενοδοχεία. Αντίθετα, όμως, οι τομείς που αντιμετώπισαν τις μικρότερες απώλειες ως προς την αύξηση της προστιθέμενης αξίας ήταν: (1) οι κτηματομεσιτικές υπηρεσίες, (2) οι υπηρεσίες των ηλεκτρονικών υπολογιστών, (3) η επιστημονική έρευνα, και (4) οι υπηρεσίες.

Στα ίδια πλαίσια, βέβαια, δεν πρέπει να αμελείται πως οι οικονομικές επιπτώσεις που έφεραν τα μέτρα που λήφθηκαν από τα κράτη-μέλη για τη πανδημία του COVID-19, συνδέονται σε μεγάλο βαθμό και με τον εκάστοτε τομέα ή γενικότερα με τους τομείς της εξειδίκευσης κάθε μίας χώρας (Χούτα, 2021). Έτσι, προέκυψε πως οι χώρες που επλήγησαν

περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας ήταν αυτές που οι δραστηριότητες τους βασίζονταν στη χαμηλή παραγωγικότητα και έφεραν χαμηλό ποσοστό στη δημόσια απασχόληση. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό ίδρυμα της Βελτίωσης των Συνθηκών Εργασίας, άλλωστε, διαπιστώθηκε πως κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι ώρες απασχόλησης των εργαζομένων μειώθηκαν κυρίως στις Μεσογειακές χώρες, ενώ φάνηκε ότι τόσο στις Μεσογειακές χώρες, όσο και στις Ανατολικές Ευρωπαϊκές χώρες – Βουλγαρία, Ουγγαρία, Λιθουανία, Ρουμανία – υπήρξε μεγάλη συρρίκνωση του ΑΕΠ (Barrot, et al. 2021). Ωστόσο, οι Doerr, & Gambacorta (2020), υποστήριξαν πως κατά τη δυσμενή περίοδο της πανδημίας αναμένονταν να επηρεαστούν περισσότερο οι Μεσογειακές χώρες και η Γαλλία, παρά οι Βόρειες χώρες.

Πέρα από τα παραπάνω, βέβαια, δεν πρέπει να αμελείται και το γεγονός της σημαντικής μεταβολής και των συνθηκών εργασίας, αφού αναδείχθηκε η τηλεργασία, η οποία εφαρμόστηκε σε κάποιες ευρωπαϊκές περισσότερες, ενώ σε κάποιες χώρες λιγότερο, μειώνοντας με αυτό τον τρόπο τις αρνητικές επιπτώσεις της οικονομίας που έφεραν οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας (Fana, et al. 2020). Έτσι, η τηλεργασία αποτέλεσε έναν τρόπο διατήρησης τόσο της εργασίας, όσο και του εισοδήματος από ένα μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού, αν και δεν ήταν εφικτή η εφαρμογή της με την ίδια επιτυχία σε όλους τους κλάδους απασχόλησης και από όλες τις κοινωνικές ομάδες (Fana, et al. 2020). Κάποια ενδεικτικά ποσοστά στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λοιπόν, αναφορικά με τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποίησαν τη τηλεργασία είναι: (1) η Σουηδία και η Μεγάλη Βρετανία, που χρησιμοποίησαν τη τηλεργασία σε ποσοστό μεγαλύτερο του 40%, (2) η Ισπανία που χρησιμοποίησε τη τηλεργασία σε ποσοστό 32%, (3) η Ιταλία που χρησιμοποίησε τη τηλεργασία σε ποσοστό 35%, και (4) η Γαλλία που χρησιμοποίησε τη τηλεργασία σε ποσοστό 38% (Dingel, & Neiman, 2020). Ωστόσο, υποστηρίζεται πως η τηλεργασία ήταν πιο δύσκολο να εφαρμοστεί στις ευρωπαϊκές χώρες που υπέφεραν σε μεγαλύτερο βαθμό από τις συνέπειες της πανδημίας, και πως οι Μεσογειακές χώρες, οι οποίες επίσης συμπεριλαμβάνονται σε αυτές που υπέφεραν περισσότερο, ήταν σε μικρότερο βαθμό προετοιμασμένες για την εφαρμογή της εξ' αποστάσεως εργασίας (Dingel, & Neiman, 2020).

- ***Επιπτώσεις στον τουρισμό στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης***

Ο κλάδος του τουρισμού, θεωρείται ένας κλάδος πολύ ευάλωτος όσων αφορά τους εξωγενείς παράγοντες, τις κρίσεις, τις περιπτώσεις φυσικών καταστροφών (π.χ. σεισμούς, πλημμύρες, επιδημίες κλπ.) και τις περιπτώσεις καταστροφών με υπαίτιο τον ανθρώπινο

παράγοντα (π.χ. πόλεμοι, τρομοκρατία, θρησκευτικές συγκρούσεις κλπ.), ενώ αναφέρεται πως η περίοδος που χρειάζεται προκειμένου να υπάρξει ανάκαμψη σε αυτόν τον κλάδο φέρει ιδιαίτερες καθυστερήσεις, όταν η ελκυστικότητα ενός ταξιδιωτικού προορισμού πλήττεται από κάποια καταστροφή (Pforr, & Hosie, 2008; Marques Santos, et al. 2020; Liu, & Pratt, 2017).

Έτσι, λοιπόν, η πανδημία φάνηκε πως έπληξε σημαντικά τον τουριστικό κλάδο σε όλο το κόσμο, και σε εισοδηματικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο απασχόλησης (Fana, et al. 2020). Το πλήγμα, όμως, αυτό στον τουρισμό και στη φιλοξενία, εξαιτίας της πανδημίας, δεν ήταν απλά μεγάλο, αλλά αναφέρεται πως ήταν το βαρύτερο συγκριτικά με προηγούμενες επιδημίες, αλλά και συγκριτικά με την οικονομική κρίση του 2008 (Del Chiappa, et al. 2021). Έτσι, οι συνέπειες που ακολούθησαν ήταν μεγάλες, και υποστηρίζεται πως είχαν να κάνουν κυρίως με τη φύση της συγκριμένης οικονομικής δραστηριότητας, αφού ήταν αδύνατη η ομαλή της λειτουργία υπό το καθεστώς της απαγόρευσης της κυκλοφορίας και των μετακινήσεων (Marques Santos, et al. 2020).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βέβαια, οι συνέπειες που έφερε η πανδημία του COVID-19 στον τουρισμό είχαν να κάνουν κυρίως με τη μείωση της ρευστότητας σε σχεδόν όλες τις επιχειρήσεις και ακόμα περισσότερο στις μικρομεσαίες, οι οποίες αποτελούν και τη πλειοψηφία, αλλά και με καταστάσεις χρεοκοπίας δημιουργώντας ένα επιπλέον πρόβλημα σε έναν μεγάλο αριθμό τοπικών κοινωνιών (Χούτα, 2021). Ωστόσο, οι ποικίλες υποκατηγορίες του τουρισμού, αναφέρεται πως επλήγησαν σε διαφορετικό βαθμό. Κάποια στατιστικά δεδομένα, επομένως αναφέρουν πως η μείωση των εισοδημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση έφτασε: (1) στο 50% στους χώρους της φιλοξενίας και του επισιτισμού, (2) στο 85% όσων αφορά τα τουριστικά πρακτορεία και τα ταξιδιωτικά γραφεία, (3) στο 85% στους σιδηροδρόμους κάλυψης μεγάλων αποστάσεων, και (4) στο 90% στις αερομεταφορές και στις κρουαζιέρες (Χούτα, 2021).

Συμπληρωματικά, βέβαια, στα παραπάνω, δεν πρέπει να αμελείται και το γεγονός πως με εξίσου άνισρο τρόπο επηρεάστηκαν από την πανδημία όχι μόνο τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και συγκεκριμένες περιοχές αυτών (Χούτα, 2021). Αναλυτικότερα, δηλαδή, υποστηρίζεται πως οι μεγαλύτερες συνέπειες ως προς τον τουριστικό κλάδο έλαβαν χώρα στα Μεσογειακά κράτη, αλλά και στα κράτη στις ακτές του Ατλαντικού, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των ξενοδοχείων είναι συγκεντρωμένα σε εκείνες τις παράκτιες περιοχές. Επιπλέον, όμως, βάσει και των αποτελεσμάτων τόσο της Επιτροπής των Περιφερειών, όσο και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η

Πορτογαλία, η Ελλάδα, η Κροατία και κάποιες συγκεκριμένες πόλεις, όπως είναι το Παρίσι και το Μιλάνο, αναμένεται να κληθούν να αντιμετωπίσουν πιο μεγάλες οικονομικές συνέπειες σε μακροπρόθεσμο χρόνο, δεδομένου ότι στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό και στις ροές των τουριστών, έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, η ταχύτερη ανάκαμψη από τη πανδημία, αναμένεται να επέλθει σε περιοχές που στηρίζονται κυρίως στον εσωτερικό τουρισμό, αλλά και στις αγροτικές περιοχές (π.χ. της Γερμανίας και της Γαλλίας) (Χούτα, 2021).

- ***Επιπτώσεις στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης***

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν έναν κύριο παράγοντα στη διαμόρφωση της κοινωνικής σταθερότητας και σε τοπικό επίπεδο, αλλά και σε περιφερειακό, ενώ ταυτόχρονα συμμετέχουν στην απόκτηση εισοδήματος των εθνικών κυβερνήσεων (Kumar, et al. 2021; Χούτα, 2021). Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βέβαια, αντιστοιχούν στο 99.8% του συνόλου των επιχειρήσεων, με το 65% εξ' αυτών να ανήκουν στον ιδιωτικό φορέα απασχόλησης, και το 54% να αντιστοιχούν στην ακαθάριστη παραγωγή του ιδιωτικού τομέα (Gouřinčas, et al. 2021). Επιπλέον, όμως, αναφέρεται από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), πως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το 75% των συνολικών θέσεων εργασίας των κλάδων που έχουν πληχθεί άμεσα (Χούτα, 2021).

Το κύριο χαρακτηριστικό, ωστόσο, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ως προς τις ασύμμετρες απειλές, άρα και κατ' επέκταση και ως προς τις πανδημίες, είναι πως αυτής της μορφής οι επιχειρήσεις είναι περισσότερο ευάλωτες, αφού: (1) το αποθεματικό μετρητών που διαθέτουν είναι μικρό, (2) έχουν πιο μεγάλη εξάρτηση από τραπεζικές χρηματοδοτήσεις, (3) η πρόσβαση τους σε καινούριες πιστωτικές διευκολύνσεις σε περιόδους κρίσεων είναι περιορισμένη, και (4) έχουν άμεση εξάρτηση από τις εφοδιαστικές αλυσίδες, τόσο τις εθνικές, όσο και τις διεθνείς που διαταράχθηκαν κατά τη διάρκεια μιας κρίσης (Χούτα, 2021; Uvarova, & Robol, 2021). Συμπληρωματικά, βέβαια, αξίζει να σημειωθεί πως η μορφή αυτή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ευρίσκεται κυρίως σε χώρες, αλλά και σε οικονομικούς τομείς, που χαρακτηρίζονται ως ευάλωτοι σε καταστάσεις κρίσεων, όπως είναι ο τουρισμός, όπου οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιστοιχούν στο 80% των επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου σε παγκόσμιο επίπεδο, και στην Ευρωπαϊκή Ένωση η μορφή αυτή των επιχειρήσεων αντιστοιχεί στο 99%, με τη πλειοψηφία αυτών να απασχολεί έναν αριθμό υψηλότερο των 250 υπαλλήλων (Kukanja, et al. 2020; Χούτα, 2021). Ένας επιπλέον παράγοντας, βέβαια, που καθιστά περισσότερο ευάλωτες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε ζημιές, είναι και το γεγονός ότι φέρουν έναν αμελητέο βαθμό ψηφιοποίησης και ανάπτυξης των ψηφιακών δεξιοτήτων του

εργατικού τους δυναμικού (Uvarova, & Robol, 2021). Επομένως, λοιπόν, όλα τα παραπάνω φαίνεται πως συνδυαστικά με τη μείωση στα έσοδα, οδηγούν σε προβληματικές καταστάσεις αναφορικά με τη ρευστότητα, γεγονός που αργά ή γρήγορα θα τους επιφέρει χρεωκοπία (Gourinchas, et al. 2021).

Η πανδημία, λοιπόν, του COVID-19, παρότι επηρέασε σημαντικά όλους τους επιχειρηματικούς και οικονομικούς κλάδους και τομείς, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις η επιβολή των μέτρων αναφορικά τόσο με τους περιορισμούς στη κυκλοφορία, όσο και με την αναστολή της εργασίας, προκάλεσαν ένα μεγάλο οικονομικό σοκ με άνισες συνέπειες σε κάθε κλάδο (Pedauga, et al. 2021). Κάποια στατιστικά δεδομένα που προέκυψαν σε συνέχεια των παραπάνω, αναφέρουν πως:

- (1) Τον Μάιο του 2020, το 41% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη Μεγάλη Βρετανία διέκοψαν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, ενώ το 35% αυτών δήλωσε πως δεν ήξερε εάν θα ήταν σε θέση να επαναλειτουργήσουν (Χούτα, 2021).
- (2) Το 1/3 των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη Γερμανία αναμένονταν ότι θα είχαν τουλάχιστον κατά 10% μείωση στα έσοδα τους (Χούτα, 2021).
- (3) Περισσότερο από το 70% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ιταλία ανέφερε ότι επηρεάστηκε με άμεσο τρόπο τόσο από τη πανδημία, όσο και από την ύφεση που ακολούθησε (Χούτα, 2021).

Ωστόσο, δεν πρέπει να αμελείται το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις και άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέφρασαν ανησυχίες όμοιας κλίμακας, παρόλο που φέρουν ετερογενή επιχειρηματική μορφή και ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους (Χούτα, 2021). Κάποια, επομένως, ενδεικτικά παραδείγματα μικρομεσαίων επιχειρήσεων, εκτός του τουρισμού, που επλήγησαν σημαντικά από τη πανδημία ήταν και οι: (1) κατασκευαστικός κλάδος, (2) χονδρεμπόριο, (3) λιανεμπόριο, (4) υπηρεσίες τροφίμων, (5) κτηματομεσιτικός κλάδος, (6) προσωπικές υπηρεσίες, και (7) υπηρεσίες ομορφιάς (Χούτα, 2021).

Κλείνοντας, λοιπόν, σύμφωνα με έρευνα που μελετούσε τον βαθμό που επηρεάστηκαν οι μικρομεσαίες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις από τον Ιούνιο του 2020, τα αποτελέσματα δείχνουν πως: (1) το 86% των συμμετεχόντων στην έρευνα εκπροσώπων αυτής της μορφής επιχειρήσεων δήλωσε ότι επηρεάστηκε μερικώς από τη πανδημία, και (2) το 24% αυτών υποστήριξε πως καλούνταν ήδη να αντιμετωπίσει μεγάλες οικονομικές δυσκολίες (Χούτα, 2021). Ωστόσο, τόσο οι συνέπειες, όσο και οι φόβοι των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,

είχαν κυρίως να κάνουν με το κατά πόσο θα μπορούσαν να καλυφθούν τα πάγια έξοδα συντήρησης, και οι μισθοί των εργαζομένων σε αυτές, αφού παρουσιάστηκαν σημαντικά προβλήματα ρευστότητας και μεγάλες ζημιές, ή ακόμα και σε μερικές επιχειρήσεις υπήρχαν τα προβλήματα αδυναμίας πρόσβασης σε συγκεκριμένα καταναλωτικά αγαθά αλλά και προβλήματα σχετικά με την απρόσμενη αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς. Επομένως, συμπερασματικά, φαίνεται πως τα προβλήματα είχαν να κάνουν τόσο με τη προσφορά, όσο και με τη ζήτηση (Χούτα, 2021; Juergensen, et al. 2020).

Εξετάζοντας, βέβαια τις οικονομικές επιπτώσεις της που έφερε η πανδημία, κρίθηκε απαραίτητο να συμπεριληφθούν σε αυτό το σημείο και κάποιοι χρήσιμοι οικονομικοί δείκτες. Οι δείκτες αυτοί είναι, οι οποίες παρατίθενται στη συνέχεια τόσο με τη μορφή πινάκων, όσο και με τη μορφή γραφημάτων είναι:

- GDP growth rates, σε τριμηνιαία κλίμακα από το 2010 έως το 2022.
- GDP per capita, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2022.
- GDP per capita in PPP, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2021.
- Inflation rates, σε μηνιαία κλίμακα από το 2010 έως το 2022.
- Unemployment rates, σε μηνιαία κλίμακα από το 2010 έως το 2022.
- Public debt, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2021.
- Public balance, σε ετήσια κλίμακα από το 2016 έως το 2021.
- Public expenses, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2021.
- Public total revenues, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2021.
- Public expenses in health, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2021.
- Income inequalities, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2021.
- Poverty rates, σε ετήσια κλίμακα από το 2010 έως το 2020.
- At-risk-poverty rate, σε ετήσια κλίμακα από το 2011 έως το 2021.

Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης GDP growth rates, ή αλλιώς “ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ”, χρησιμοποιείται προκειμένου να συγκρίνει την ετήσια ή τη τριμηνιαία αλλαγή στην οικονομική παραγωγή μιας χώρας με σκοπό τη μέτρηση του πόσο γρήγορα αναπτύσσεται μια οικονομία (Fernando, 2023). Ο δείκτης αυτός, εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό και είναι

γνωστός για τη χρήση του στη χάραξη οικονομικής πολιτικής, αφού η αύξηση του ΑΕΠ θεωρείται πως συνδέεται στενά με κύριους στόχους της πολιτικής (π.χ. πληθωρισμός, ποσοστά ανεργίας) (Fernando, 2023).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2022 σε τριμηνιαία βάση. Γενικότερα, λοιπόν, βάσει των ακόλουθων πινάκων και διαγραμμάτων, φαίνεται πως οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακολουθούν μία όμοια πορεία. Ωστόσο, στα περισσότερα τρίμηνα από το 2010 έως το 2014, αν και όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έφεραν κατά καιρούς αρνητικό πρόσημο, αυτές που φαίνεται ότι είχαν το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν η Κροατία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ιταλία και η Ελλάδα, όπου η τελευταία φάνηκε πως επηρεάστηκε περισσότερο. Ακολούθως, φαίνεται πως οι ευρωπαϊκές χώρες που είχαν στα περισσότερα τρίμηνα αρνητικό πρόσημο από το 2015 έως και το τέλος του 2019 ήταν το Λουξεμβούργο, η Ελλάδα, η Γερμανία και η Ιρλανδία, όπου η τελευταία φαίνεται πως επηρεάστηκε περισσότερο. Τέλος, όσον αφορά τα τρίμηνα των ετών από το 2020 έως και το 2022, φαίνεται πως η πανδημία επηρέασε σημαντικά το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, αφού όλες ειδικά κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2020 είχαν όμοια αρνητική πορεία. Βέβαια, σχεδόν όλες οι χώρες εμφάνισαν αρνητικό πρόσημο στον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ και κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2020.

Πίνακας 3: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2010 – Q4 2014).

Period	Q1-2010	Q2-2010	Q3-2010	Q4-2010	Q1-2011	Q2-2011	Q3-2011	Q4-2011	Q1-2012	Q2-2012	Q3-2012	Q4-2012	Q1-2013	Q2-2013	Q3-2013	Q4-2013	Q1-2014	Q2-2014	Q3-2014	Q4-2014
Country																				
<u>Austria</u>	-0,4	1,3	1,0	1,1	0,8	0,4	0,5	-0,0	0,9	-0,4	-0,2	-0,1	-0,1	-0,0	0,5	0,4	-0,2	0,6	-0,1	0,2
<u>Belgium</u>	0,5	1,0	0,4	0,5	0,5	0,2	0,3	0,3	0,2	-0,0	0,2	-0,0	-0,3	0,6	0,3	0,2	0,4	0,3	0,7	0,5
<u>Czech Republic</u>	0,7	1,2	0,7	0,4	0,6	0,3	-0,2	0,1	-0,2	-0,5	-0,4	-0,1	-0,4	0,4	0,4	1,2	-0,5	0,9	1,2	1,1
<u>Denmark</u>	0,9	0,7	1,6	-0,2	0,2	1,0	-1,2	0,8	-0,1	0,1	0,1	-0,2	0,6	0,1	0,6	0,2	0,3	-0,1	1,7	0,4
<u>Estonia</u>	1,4	1,3	1,5	2,1	2,0	1,9	1,7	-0,0	0,6	1,2	0,5	0,9	0,5	-0,3	-0,2	-0,0	1,6	0,4	1,3	1,5
<u>Finland</u>	1,0	2,8	-0,4	2,1	0,6	-0,2	0,1	0,0	-0,4	-1,1	-0,4	-0,1	-0,9	0,5	0,3	-0,2	-0,8	0,2	0,4	-0,2
<u>France</u>	0,3	0,5	0,6	0,7	1,0	-0,1	0,5	0,2	0,0	-0,1	0,2	-0,1	0,1	0,7	-0,1	0,6	0,0	0,1	0,6	-0,0
<u>Germany</u>	0,8	2,3	0,8	0,8	1,9	0,1	0,9	-0,3	0,2	0,2	0,3	-0,4	-0,5	1,1	0,6	0,3	1,0	0,0	0,5	0,8
<u>Greece</u>	-5,7	-3,6	-3,3	-0,7	-3,9	-1,8	-2,0	-4,5	-0,2	-1,8	-1,5	-0,9	-0,9	0,0	0,1	0,6	-0,2	-0,1	1,1	-1,0
<u>Hungary</u>	0,0	0,8	0,8	-0,0	0,9	-0,1	0,2	1,3	-1,8	-0,6	0,3	-0,1	0,2	1,0	1,6	0,9	0,8	1,3	1,0	0,6
<u>Ireland</u>	4,3	0,7	0,1	-1,8	3,4	1,2	-1,4	-0,2	-0,0	1,3	-1,0	0,0	-0,8	1,7	3,1	-1,2	3,8	3,1	1,8	-0,2

Italy	0,3	0,7	0,4	0,5	0,5	0,0	-0,5	-1,0	-1,1	-0,7	-0,5	-0,7	-1,0	0,0	0,2	-0,2	0,2	-0,0	0,1	-0,4
Latvia	-0,6	-0,7	-0,4	0,9	-1,3	3,4	1,5	0,2	5,1	-0,5	1,3	0,5	0,3	-0,1	1,4	0,9	-0,0	0,5	0,5	0,5
Lithuania	0,8	1,3	0,4	2,4	1,9	1,4	0,9	1,1	0,5	0,6	2,1	0,4	0,6	1,1	0,7	1,3	1,1	0,6	0,4	0,4
Luxembourg	1,5	1,4	-1,2	0,1	1,4	-0,9	1,2	-0,5	0,5	0,2	1,1	1,7	0,0	1,9	0,2	-0,9	2,1	-1,3	2,0	2,6
Netherlands	-0,2	0,4	0,4	1,1	0,6	-0,1	0,0	-0,6	-0,2	0,1	-0,4	-0,7	0,3	-0,2	0,6	0,6	-0,1	0,6	0,2	0,9
Poland	-0,4	1,4	1,2	1,1	1,5	1,2	1,1	0,8	0,3	-0,2	0,0	-0,1	-0,2	0,8	0,7	0,6	1,3	1,1	0,8	0,9
Portugal	0,8	0,6	0,1	-0,2	-0,7	-0,4	-0,8	-1,5	-0,5	-1,3	-1,1	-1,6	0,4	0,8	-0,1	1,1	-0,6	0,3	0,1	0,8
Slovak Republic	2,0	1,2	1,2	0,7	0,3	0,7	0,5	0,8	0,2	0,2	0,1	-0,1	0,0	0,3	0,5	0,6	0,6	0,8	1,0	1,1
Slovenia	0,0	1,8	0,2	0,5	0,7	-0,6	-0,1	0,0	-0,6	-1,9	0,3	-2,1	0,2	0,2	0,1	1,9	0,0	0,9	0,6	0,1
Spain	-0,0	0,2	-0,0	0,1	-0,2	-0,3	-0,6	-0,7	-0,9	-1,0	-0,5	-0,7	-0,3	-0,1	-0,0	0,2	0,4	0,5	0,7	0,9
Sweden	2,7	2,1	1,2	1,6	0,4	0,3	1,3	-1,4	0,2	0,1	-0,1	-0,7	1,4	-0,1	0,5	0,7	0,9	0,8	0,7	0,8
United Kingdom	0,9	1,1	0,6	0,1	0,3	0,1	0,2	-0,0	0,8	-0,1	1,2	-0,1	0,2	0,7	0,7	0,6	0,9	0,9	0,8	0,7
European Union – 27 countries (from 01/02/2020)	0,4	1,0	0,5	0,6	0,9	0,1	0,2	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	-0,4	-0,2	0,5	0,4	0,3	0,5	0,3	0,6	0,4
Bulgaria	1,4	1,6	0,8	1,0	0,1	1,0	0,1	-0,1	0,7	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2	0,4	0,2	-0,0	0,6	0,4	0,9
Croatia	-1,0	-1,0	1,5	-1,2	-0,4	1,5	-0,4	-0,7	-1,2	-0,9	0,3	-0,8	0,6	0,1	-0,5	-0,3	-0,3	0,5	-0,4	0,5
Romania	-4,5	0,7	0,1	1,7	1,9	0,3	1,8	-0,7	1,0	1,5	-1,4	0,5	-1,6	1,5	0,6	1,3	1,2	0,2	1,8	0,7

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP.

Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Πίνακας 4: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2015 – Q4 2019).

Period	Q1-2015	Q2-2015	Q3-2015	Q4-2015	Q1-2016	Q2-2016	Q3-2016	Q4-2016	Q1-2017	Q2-2017	Q3-2017	Q4-2017	Q1-2018	Q2-2018	Q3-2018	Q4-2018	Q1-2019	Q2-2019	Q3-2019	Q4-2019	
Country																					
Austria	0,2	0,2	0,6	0,2	0,8	0,2	0,5	1,0	0,3	0,7	0,7	0,6	0,8	0,2	0,5	1,2	0,5	-0,5	0,6	-0,5	
Belgium	0,5	0,7	0,2	0,4	0,1	0,5	0,2	0,5	0,7	0,2	-0,1	0,8	0,4	0,5	0,4	1,0	0,3	0,5	0,7	0,6	
Czech Republic	1,9	1,4	1,2	0,6	0,2	0,3	0,9	0,8	1,7	2,5	0,8	0,8	0,5	0,6	0,7	0,7	0,9	0,7	0,7	0,5	
Denmark	0,7	0,5	0,3	0,2	1,2	1,4	0,8	0,7	0,7	1,1	-0,4	0,8	0,5	0,5	0,6	0,5	-0,2	1,0	0,5	-0,3	
Estonia	-1,4	2,0	0,7	-0,2	1,6	-0,2	1,1	1,2	2,1	1,8	0,4	1,5	0,7	0,9	0,9	1,1	1,5	0,2	0,3	1,2	
Finland	-0,8	1,5	-0,0	0,6	1,2	0,2	1,1	0,3	1,0	1,3	0,4	0,6	0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,6	0,9	0,0	-0,2	
France	0,5	0,1	0,2	0,2	0,6	-0,3	0,3	0,6	0,7	0,8	0,9	0,6	0,1	0,4	0,4	0,6	0,7	0,7	0,0	-0,3	
Germany	-0,5	0,7	0,5	0,4	0,8	0,4	0,3	0,4	1,2	0,8	0,7	0,9	-0,6	0,7	-0,8	0,8	0,7	-0,2	0,1	0,3	
Greece	0,6	-0,1	-1,9	1,7	-0,9	-0,3	0,4	0,7	-0,2	0,5	1,0	-0,9	1,3	0,3	-0,1	0,7	0,8	1,1	-0,4	-0,3	
Hungary	1,7	0,1	0,8	1,0	-0,5	1,3	0,5	0,9	1,4	1,2	0,9	1,5	1,7	0,9	1,5	1,0	1,9	0,3	1,4	0,6	
Ireland	21,0	-2,6	3,5	1,1	-3,5	1,4	0,4	11,0	-4,3	1,8	5,3	5,1	-0,2	2,2	0,3	1,0	1,6	1,6	1,8	1,3	
Italy	0,4	0,4	0,2	0,5	0,4	0,2	0,5	0,3	0,5	0,4	0,4	0,5	-0,1	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1	-0,8	
Latvia	1,5	1,5	0,7	-0,2	1,8	-0,9	0,1	1,2	1,5	0,9	0,3	0,7	1,2	1,6	1,1	1,0	0,3	0,6	-0,0	0,4	
Lithuania	0,4	0,8	0,7	0,3	0,2	0,9	1,2	1,3	1,1	0,8	1,0	1,1	1,0	1,2	0,4	1,5	1,4	1,4	0,2	1,3	
Luxembourg	-0,6	0,6	-0,5	0,6	3,1	1,3	0,7	0,5	-1,2	1,3	1,1	0,1	0,2	-0,7	0,9	0,4	0,3	1,6	0,0	0,6	
Netherlands	0,6	0,3	0,3	0,0	0,9	0,2	1,1	0,8	0,5	0,9	0,7	0,8	0,4	0,6	0,2	0,4	0,7	0,4	0,4	0,4	
Poland	1,6	0,6	1,3	0,8	-0,2	1,5	0,6	1,9	1,2	1,0	1,5	1,4	1,8	1,4	1,2	1,0	1,4	0,9	0,7	0,7	
Portugal	0,6	0,3	0,1	0,5	0,5	0,3	1,2	0,9	1,2	0,5	0,7	0,8	0,7	0,8	0,5	0,6	0,9	0,6	0,5	0,8	
Slovak Republic	1,9	1,2	1,1	0,7	-0,0	0,2	0,4	0,6	0,8	0,9	0,8	1,2	0,9	1,2	1,0	0,5	0,8	0,3	0,2	0,5	
Slovenia	0,4	0,8	0,6	-0,0	1,2	1,3	0,9	0,8	1,7	1,2	0,9	2,3	0,0	1,4	1,4	1,2	0,6	-0,3	1,6	1,2	
Spain	1,1	1,1	0,9	1,0	0,7	0,4	0,9	0,5	0,8	1,0	0,6	0,5	0,4	0,6	0,5	0,7	0,6	0,3	0,3	0,2	
Sweden	1,4	1,0	1,4	0,7	-0,1	0,1	0,3	0,9	0,5	1,3	0,9	0,2	0,4	1,1	-0,8	1,3	0,5	0,6	0,1	0,5	

United Kingdom	0,4	0,6	0,4	0,7	0,4	0,6	0,4	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6	0,1	0,5	0,6	0,3	0,6	0,1	0,6	-0,0
European Union – 27 countries (from 01/02/2020)	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	0,5	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,1	0,6	0,1	0,7	0,7	0,4	0,3	0,1
Bulgaria	1,0	0,7	1,1	0,6	0,8	0,8	0,5	0,9	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5	0,9	1,0	0,9	1,3	1,1	0,2	1,2
Croatia	0,6	1,2	1,8	-1,3	2,5	0,3	0,5	1,4	1,3	-0,0	1,3	0,3	0,1	2,0	0,4	0,5	2,0	0,5	-0,1	-0,0
Romania	0,8	-0,4	1,9	1,0	-0,1	1,0	0,2	1,9	4,6	1,0	1,2	1,4	1,7	1,6	1,3	0,9	0,9	0,9	0,5	0,6

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP.

Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

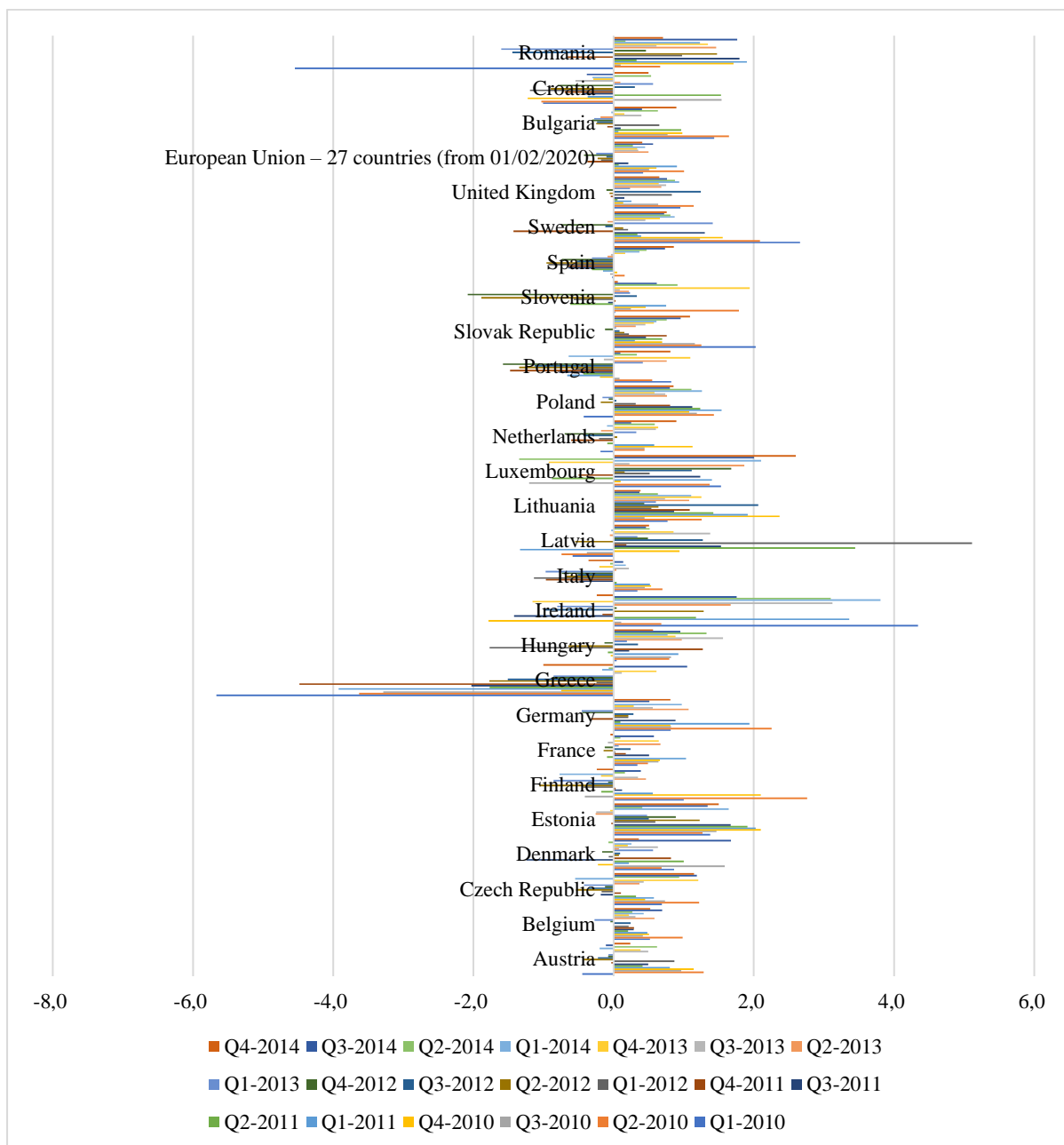
Πίνακας 5: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2020 – Q4 2022).

Period	Q1-2020	Q2-2020	Q3-2020	Q4-2020	Q1-2021	Q2-2021	Q3-2021	Q4-2021	Q1-2022	Q2-2022	Q3-2022	Q4-2022
Country												
Austria	-2,5	-11,4	11,4	-1,7	-1,3	4,1	4,2	-0,8	0,8	2,1	0,1	-0,0
Belgium	-2,9	-11,4	11,7	-0,5	1,4	1,7	2,3	0,6	0,6	0,5	0,2	0,1
Czech Republic	-3,2	-8,8	7,0	1,1	-0,5	1,4	1,7	0,8	0,6	0,3	-0,3	-0,4
Denmark	-0,4	-6,1	5,7	0,4	0,7	2,0	0,7	3,0	-0,7	1,3	-0,0	0,9
Estonia	0,7	-6,7	4,7	2,7	2,9	2,7	0,6	0,4	-0,4	-1,2	-1,3	-1,6
Finland	-0,3	-6,3	5,0	0,8	-0,2	1,5	1,0	1,0	-0,1	1,0	-0,2	-0,4
France	-5,6	-13,6	18,4	-0,9	0,1	1,1	3,3	0,6	-0,2	0,5	0,2	0,1
Germany	-1,4	-9,5	9,0	0,6	-1,5	1,9	0,8	-0,0	0,8	0,1	0,5	-0,4
Greece	-1,9	-13,4	5,3	4,1	3,3	1,3	3,2	0,5	2,2	1,1	0,4	1,4
Hungary	-0,6	-14,4	11,9	1,6	1,0	2,3	1,5	2,4	1,4	0,6	-0,7	-0,4
Ireland	2,7	-5,6	12,9	-4,8	9,1	1,9	3,8	-1,3	7,2	2,3	2,8	0,3
Italy	-5,8	-12,1	14,3	-0,7	0,5	2,4	2,9	0,9	0,1	1,0	0,4	-0,1
Latvia	-0,5	-6,9	5,8	1,9	-0,7	2,2	1,0	-0,2	1,9	-0,3	-1,0	-0,0
Lithuania	-0,3	-5,3	6,1	0,3	1,8	1,5	1,5	1,3	0,2	-0,7	0,7	-0,5
Luxembourg	-1,3	-5,8	8,4	-0,1	2,0	0,2	-0,1	2,0	0,5	-0,3	1,5	-3,8
Netherlands	-1,5	-7,9	6,3	-0,1	0,0	3,7	1,8	0,5	0,4	2,5	-0,2	0,6
Poland	0,7	-9,2	6,8	0,1	2,6	2,2	2,1	1,6	4,3	-2,3	1,0	-2,4
Portugal	-4,4	-15,1	14,6	0,4	-2,6	4,4	2,8	1,9	2,3	0,2	0,3	0,3
Slovak Republic	-2,8	-7,4	9,2	0,4	-1,4	1,9	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Slovenia	-4,8	-9,7	13,0	-1,3	1,7	2,0	2,9	3,4	1,0	0,8	-1,3	0,8
Spain	-5,5	-17,8	16,6	-0,1	-0,2	1,4	3,1	2,3	-0,0	2,2	0,2	0,2
Sweden	-0,2	-8,1	7,3	0,2	1,5	0,8	1,8	2,1	-0,2	0,2	0,3	-0,5
United Kingdom	-2,6	-21,0	16,6	1,2	-1,1	6,5	1,7	1,5	0,5	0,1	-0,2	0,0
European Union – 27 countries (from 01/02/2020)	-2,9	-11,1	11,5	-0,1	0,2	1,9	2,2	0,7	0,7	0,7	0,4	-0,1
Bulgaria	-3,8	-4,8	3,6	1,8	2,7	1,3	1,9	1,5	0,4	0,7	0,6	0,6
Croatia	-1,1	-14,8	5,8	5,9	7,2	0,5	2,4	2,1	2,4	1,3	-0,5	0,9
Romania	0,7	-9,6	3,7	3,5	2,0	1,8	0,8	0,6	1,3	1,2	1,2	1,0

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP.

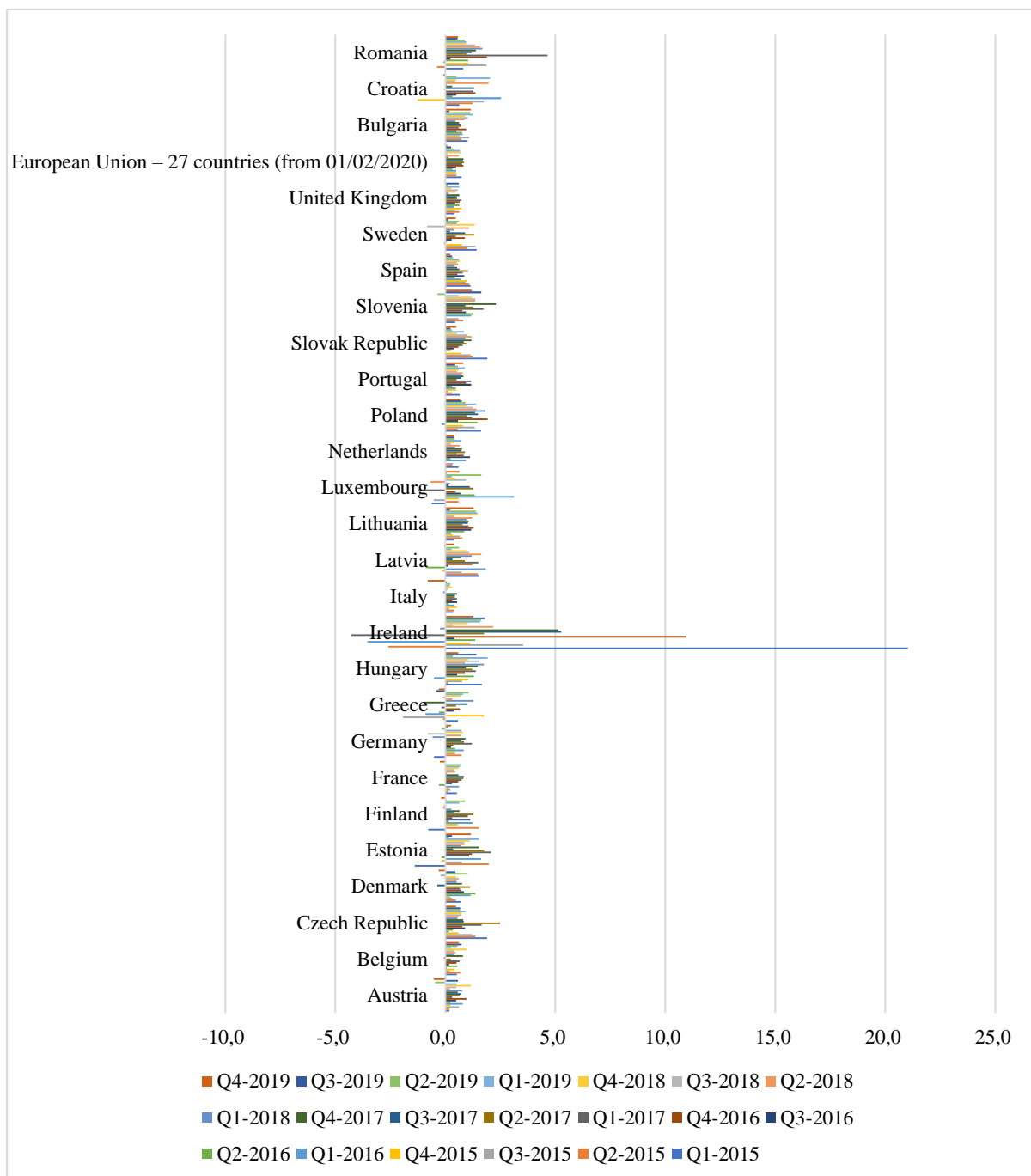
Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Διάγραμμα 4: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2010 – Q4 2014).

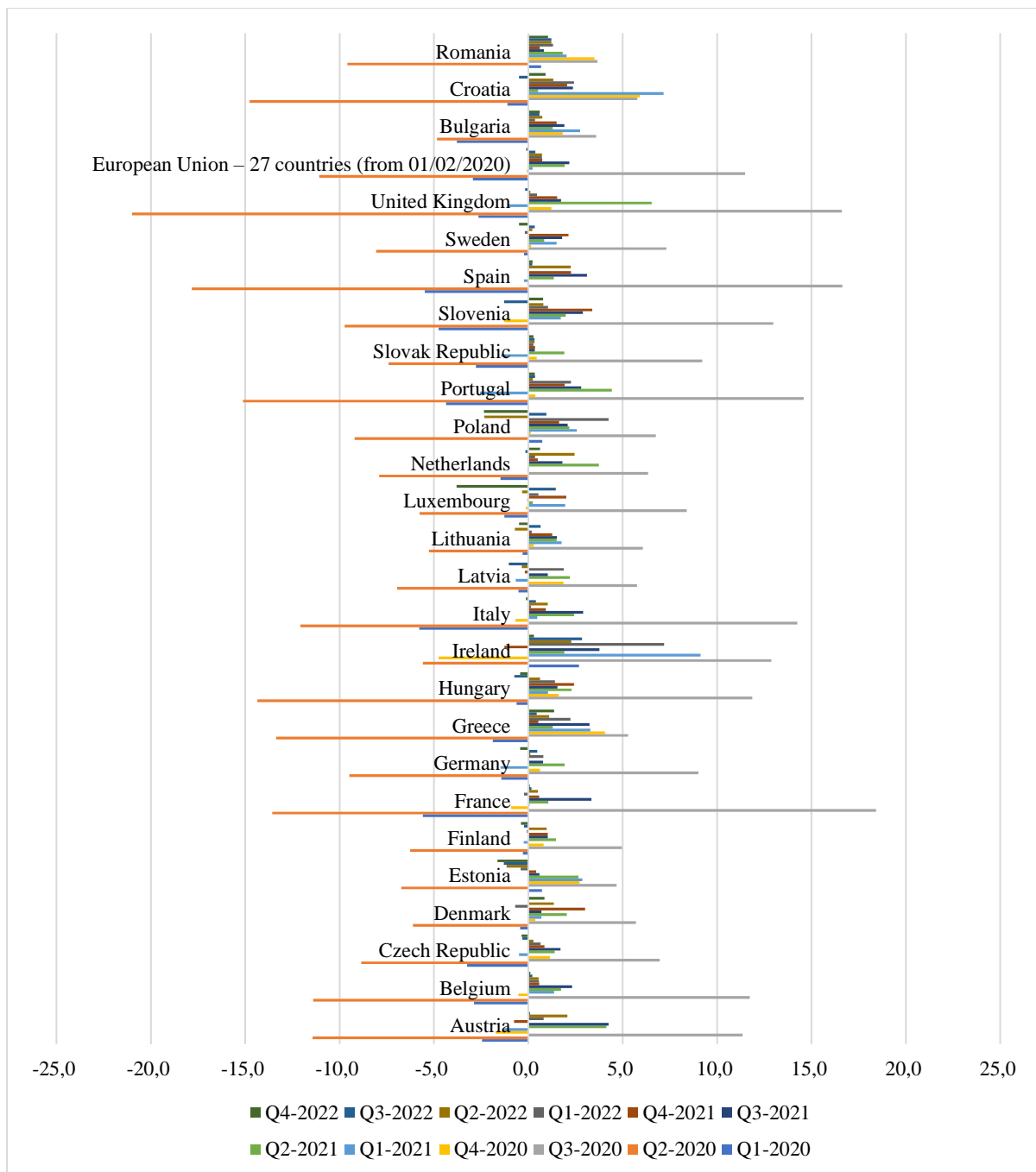
(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). *Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP*. Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Διάγραμμα 5: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2015 – Q4 2019).

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP.
 Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Διάγραμμα 6: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2020 – Q4 2022).

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). *Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP*. Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από <<https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Ο δείκτης GDP per capita, ή αλλιώς το “κατά κεφαλήν ΑΕΠ”, είναι μια μέτρηση του ΑΕΠ ανά άτομο στον πληθυσμό μιας χώρας, αφού δείχνει ότι το ποσό της παραγωγής ή του εισοδήματος ανά άτομο σε μια οικονομία μπορεί να υποδεικνύει τη μέση παραγωγικότητα ή το μέσο βιοτικό επίπεδο (Fernando, 2023). Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ δηλώνεται σε

ονομαστικούς, πραγματικούς ή σε ισοτιμία της αγοραστικής δύναμης. Ακόμα, όμως, σε μια πιο βασική ερμηνεία του το κατά κεφαλήν ΑΕΠ δείχνει πόση οικονομική αξία παραγωγής μπορεί να αποδοθεί σε κάθε μεμονωμένο πολίτη, το οποίο μεταφράζεται σε ένα μέτρο του συνολικού εθνικού πλούτου, δεδομένου ότι η αγοραία αξία του ΑΕΠ ανά άτομο χρησιμεύει επίσης και ως μέτρο ευημερίας (Fernando, 2023).

Στον ακόλουθο πίνακα, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2022 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, φαίνεται και εδώ πως οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κινήθηκαν σχεδόν με τους ίδιους ρυθμούς από το 2010 έως και το 2022. Ωστόσο, παρατηρείται πως η πορεία γενικά είναι σταδιακά ανοδική, όμως, η μεγαλύτερη αύξηση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ εντοπίζεται κυρίως στο Λουξεμβούργο, όπου σε αυτή τη χώρα η αύξηση αυτή αφορά όλα τα έτη από το 2010 έως και το 2022, και στην Ιρλανδία, όπου οι μεγαλύτερες αποκλίσεις αφορούν τα έτη 2016, 2017, 2021 και 2022.

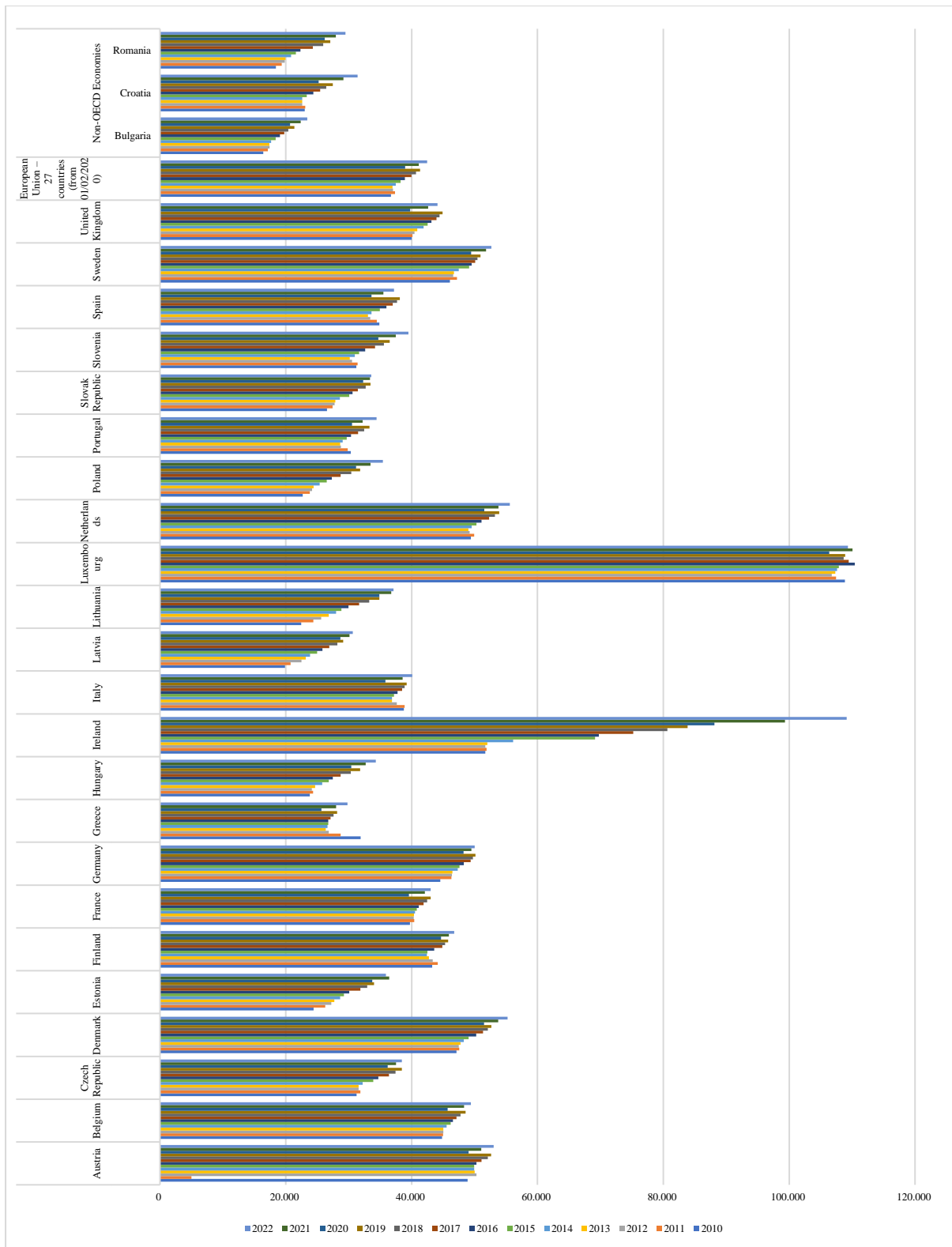
Πίνακας 6: Ο δείκτης GDP per capita για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δολάρια ΗΠΑ (2010 – 2022).

Period	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Country													
<u>Austria</u>	48.908	5.017	50.287	49.998	49.936	49.942	50.293	51.106	52.093	52.645	49.031	51.067	53.013
<u>Belgium</u>	44.815	44.984	45.037	45.031	45.540	46.202	46.551	47.121	47.749	48.557	45.733	48.338	49.403
<u>Czech Republic</u>	31.251	31.866	31.573	31.554	32.228	33.908	34.695	36.402	37.444	38.425	36.207	37.505	38.454
<u>Denmark</u>	47.130	47.563	47.498	47.749	48.267	49.056	50.237	51.330	52.089	52.660	51.495	53.767	55.226
<u>Estonia</u>	24.421	26.266	27.206	27.707	28.637	29.223	30.085	31.835	32.951	34.037	33.746	36.418	35.902
<u>Finland</u>	43.254	44.151	43.327	42.739	42.400	42.490	43.567	44.853	45.298	45.808	44.656	45.926	46.757
<u>France</u>	39.731	40.404	40.332	40.356	40.544	40.830	41.123	41.886	42.457	43.040	39.548	42.112	43.019
<u>Germany</u>	44.554	46.303	46.413	46.487	47.320	47.610	48.280	49.389	49.725	50.136	48.246	49.491	50.012
<u>Greece</u>	31.905	28.709	26.819	26.335	26.637	26.760	26.741	27.087	27.594	28.144	25.665	27.982	29.811
<u>Hungary</u>	23.827	24.342	24.116	24.671	25.783	26.808	27.470	28.729	30.304	31.796	30.392	32.709	34.301
<u>Ireland</u>	51.697	51.915	51.698	52.025	56.131	69.166	69.763	75.202	80.635	83.874	88.111	99.320	109.119
<u>Italy</u>	38.761	38.900	37.637	36.871	36.863	37.206	37.759	38.461	38.898	39.183	35.839	38.541	40.088
<u>Latvia</u>	19.860	20.751	22.488	23.177	23.837	24.976	25.802	26.906	28.197	29.119	28.662	30.110	30.652
<u>Lithuania</u>	22.453	24.352	25.630	26.810	27.998	28.835	29.939	31.661	33.241	34.870	34.853	36.760	37.129
<u>Luxembourg</u>	108.840	107.459	106.753	107.349	107.602	107.903	110.417	109.461	108.639	108.889	106.379	110.073	109.350
<u>Netherlands</u>	49.395	49.926	49.229	49.022	49.542	50.289	51.118	52.295	53.219	53.917	51.531	53.775	55.596
<u>Poland</u>	22.687	23.823	24.186	24.411	25.362	26.494	27.295	28.701	30.415	31.789	31.183	33.472	35.420
<u>Portugal</u>	30.309	29.838	28.744	28.635	29.018	29.661	30.356	31.497	32.446	33.309	30.512	32.219	34.433
<u>Slovak Republic</u>	26.552	27.422	27.742	27.882	28.605	30.062	30.599	31.454	32.676	33.455	32.283	33.377	33.565
<u>Slovenia</u>	31.204	31.412	30.524	30.169	30.970	31.632	32.620	34.172	35.588	36.516	34.709	37.471	39.468
<u>Spain</u>	34.860	34.447	33.406	33.060	33.621	34.946	35.976	36.981	37.667	38.107	33.613	35.486	37.207
<u>Sweden</u>	46.084	47.195	46.580	46.732	47.489	49.112	49.532	50.085	50.473	50.930	49.472	51.830	52.650
<u>United Kingdom</u>	40.021	40.127	40.438	40.905	41.894	42.557	43.141	43.927	44.414	44.891	39.769	42.622	44.088

European Union – 27 countries (from 01/02/2020)	36.705	37.340	37.013	36.941	37.479	38.255	38.923	39.962	40.709	41.349	38.975	41.122	42.468	
Non-OECD Economies	Bulgaria	16.406	17.124	17.403	17.390	17.656	18.364	19.055	19.730	20.397	21.368	20.679	22.380	23.413
	Croatia	23.016	23.066	22.602	22.591	22.590	23.314	24.352	25.440	26.402	27.464	25.231	29.175	31.418
	Romania	18.426	19.354	19.818	19.940	20.836	21.588	22.334	24.310	25.921	27.054	26.188	27.940	29.466

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). Quarterly National Accounts: GDP per capita. Ανακτήθηκε 22 Μαρτίου 2023, από < <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Διάγραμμα 7: Ο δείκτης GDP per capita για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δολάρια ΗΠΑ (2010 – 2022).

(Πηγή: OECD Stat. (χ.χ.). Quarterly National Accounts: GDP per capita. Ανακτήθηκε 22 Μαρτίου 2023, από < <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>)

Ο δείκτης GDP per capita in PPP, ή αλλιώς το “κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Ισοτιμία Αγοραστικής Δύναμης”, αν και δεν είναι άμεσα μέτρο του ΑΕΠ είναι χρήσιμο στους οικονομολόγους αφού τους βοηθά να δουν πως το ΑΕΠ μιας χώρας μετράται σε διεθνή δολάρια χρησιμοποιώντας μια μέθοδο που προσαρμόζει τις διαφορές στις τοπικές τιμές και το κόστος ζωής προκειμένου να κάνουν συγκρίσεις μεταξύ των χωρών της πραγματικής παραγωγής, του πραγματικού εισοδήματος και του βιοτικού επιπέδου (Fernando, 2023).

Στο ακόλουθο πίνακα, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, πως όλες οι ευρωπαϊκές χώρες κινούνται σταδιακά αυξητικά από το 2010 έως και το 2021, με το 2021 η πορεία του δείκτη να είναι σημαντικά ανοδική. Όμως, κάποιες χώρες που ξεχωρίζουν είναι η Ιρλανδία, η Νορβηγία και η Δανία, στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Ισοτιμία Αγοραστικής Δύναμης φαίνεται να αυξήθηκε πολύ το 2021, αλλά και η Σλοβακία, στην οποία ο δείκτης αυτός φαίνεται κατά τη διάρκεια του 2021, αφού φέρει ίδια τιμή με το 2019, παρόλο που η τιμή του είχε μειωθεί κατά τη διάρκεια του 2020.

Πίνακας 7: Ο δείκτης GDP per capita in PPP για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνή δολάρια (2010 – 2021).

Country Name	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Austria	42008,83996	44452,73275	46457,34578	47922,04912	48799,71547	49865,90394	52684,01711	54172,98679	56960,09143	59756,44725	56994,44134	59537,5398
Belgium	39839,51673	40942,37271	42290,76205	43671,11959	44929,68559	46200,90445	48597,39998	50442,27054	52535,23222	55753,55075	54197,32504	59372,88968
Bulgaria	14956,35731	15747,0796	16327,85847	16647,00987	17616,95407	18391,89681	20074,26479	21469,97089	23016,0668	25170,04993	25293,69066	28105,96863
Croatia	20048,35005	21094,0383	21463,73431	22134,72986	22360,96227	23338,24207	25260,21693	27206,96541	28909,41085	31587,90289	29687,11694	34535,0195
Cyprus	33511,29688	33406,17578	31923,9375	30451,69531	30171,14258	31922,34961	35878,41406	38415,10938	40676,61719	44038,86719	41421,70313	44393,76172
Czechia	27881,56625	29001,36804	29254,73127	30818,10816	32502,47535	33899,28657	36097,70526	38824,88792	41135,49298	44203,75844	42712,34123	45707,47114
Denmark	43002,4371	44403,38484	44803,96824	46726,85414	47901,44736	49045,33919	51976,00571	55356,68078	57482,9624	60094,11269	60973,96587	64672,22584
Finland	38955,90982	40916,83858	40873,09533	41493,14165	41757,40219	42497,70498	44934,44821	47570,13358	49580,6052	51810,01413	52290,82143	55203,3283
France	35900,7041	37439,23314	37677,72679	39521,69698	40144,02683	40849,99738	42924,61363	44577,06457	46537,47404	50500,74925	47971,77866	50996,43717
Germany	38952,11398	42541,53109	43359,61483	44993,89275	47011,55109	47609,781	50579,68393	53071,45557	55235,3663	57398,69591	55848,97136	58276,0151
Greece	27912,70258	25671,51609	24911,11963	25986,65032	26625,06181	26760,3633	27511,80102	28604,86094	29617,54834	31138,60563	28400,10087	31485,88689
Hungary	21751,52153	23038,80802	23275,23186	24556,71535	25699,7505	26806,59525	27947,63769	29501,12042	31913,07466	34541,06364	34061,46143	36765,03517
Ireland	43202,5098	45080,1887	46361,46369	47830,63089	51098,26668	69028,77272	71498,60101	77749,20196	84555,6348	89670,86557	93941,60852	105355,1986
Italy	35157,94162	36598,01497	36486,29679	36314,6971	36194,87392	36899,38521	39926,95466	41581,12079	43036,24378	45799,18832	43034,85075	46373,51551
Latvia	17706,78544	19248,53524	21290,45959	22639,06834	23815,80006	24972,78609	26721,7262	28673,5634	30877,04193	32893,93327	32102,97128	34257,98179
Malta	28722,44772	28973,28956	30243,9832	32295,671	34344,0922	37455,12315	39705,64187	43508,78326	45561,4737	48740,75969	44583,32927	48894,34204
Netherlands	45043,27134	46599,02103	47272,10302	49241,51784	49233,2154	50288,59139	52288,41508	55088,6338	57826,6285	60208,11284	60084,95603	63741,70445
Norway	57918,81652	62076,74066	65354,77925	66961,2531	65892,68928	60368,92087	58939,91261	64050,75617	69808,32941	69265,80163	64161,09741	80534,61069
Poland	20890,51921	22658,37732	23589,14757	24319,88029	25316,33154	26822,66425	28165,83655	29958,12071	32027,60273	34975,88209	35312,32063	38125,19147
Portugal	27261,5597	26769,51189	26438,0163	27936,03966	28742,44038	29660,89607	31607,75424	33044,71674	34928,54353	37299,15426	34877,13992	36037,95778

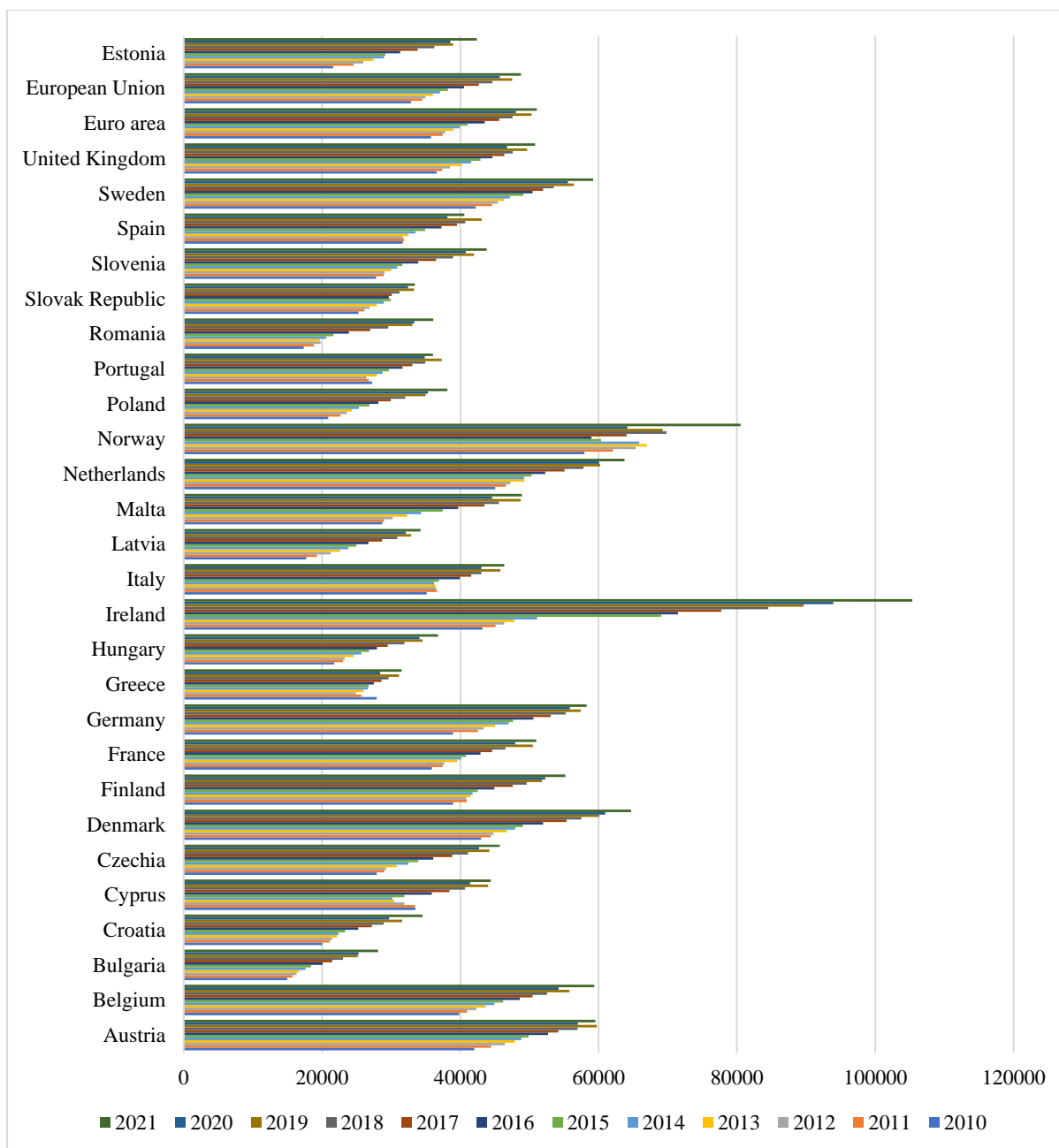
Romania	17355,85141	18802,95232	19809,18751	19677,10766	20632,22127	21624,52338	23904,70386	26943,34774	29568,18681	33066,52271	33332,81429	36100,65353
Slovak Republic	25301,87996	26145,88938	26888,3481	27915,43321	28929,52636	29964,88861	29645,74189	30061,55147	31214,59257	33318,38877	32438,87575	33418,52183
Slovenia	27826,47975	28931,38332	29042,82027	29973,69935	30870,02367	31628,24718	33936,04406	36507,55304	38961,54435	41970,2034	40778,69155	43804,81627
Spain	31682,23368	31867,97324	31720,12	32434,0032	33525,74063	34903,12748	37286,21343	39528,92539	40696,38768	43069,17031	38118,87099	40591,75932
Sweden	42223,31144	44608,58026	45432,43197	46312,39238	47184,66913	49103,13343	50430,25282	51947,95425	53521,63064	56404,03469	55563,88701	59222,63365
United Kingdom	36576,06569	37379,29097	38514,02617	40218,74726	41580,60249	42912,87509	44635,29956	46372,3866	47573,48802	49661,38459	46754,58146	50809,5693
Euro area	35771,29134	37423,07659	37796,57746	38983,18123	39947,02632	41035,12297	43529,85145	45607,16041	47536,85873	50322,81026	48038,19921	51064,24488
European Union	32866,42509	34493,26507	34964,60602	36062,68882	37060,68946	38218,56408	40548,84183	42657,74155	44651,97999	47486,78952	45720,77715	48767,04134
Estonia	21619,15903	24557,23615	25996,04678	27464,51868	28945,46533	29175,92593	31312,7523	33821,93291	36249,35815	38961,45218	38532,70599	42380,96755

(Πηγή: The World Bank. (χ.χ.). DataBank World Development Indicators // Preview // GDP

per capita, PPP (current international \$). Ανακτήθηκε 22 Μαρτίου 2023, από

<<https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.PP.CD&country=#>>)

Διάγραμμα 8: Ο δείκτης GDP per capita in PPP για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνή δολάρια (2010 – 2021).

(Πηγή: The World Bank. (χ.χ.). DataBank World Development Indicators // Preview // GDP per capita, PPP (current international \$). Ανακτήθηκε 22 Μαρτίου 2023, από <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.PP.CD&country=#>>)

Ο δείκτης *Inflation rates*, ή αλλιώς ο “πληθωρισμός”, είναι ο ρυθμός αύξησης των τιμών σε μια δεδομένη χρονική περίοδο (Oner, 2017). Ο πληθωρισμός, συνήθως, είναι ένα ευρύ μέτρο, όπως η συνολική αύξηση των τιμών ή η αύξηση του κόστους ζωής σε μια χώρα. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως ο πληθωρισμός αντιπροσωπεύει πόσο ακριβότερο έχει γίνει

ένα σχετικό σύνολο αγαθών ή/και υπηρεσιών κατά τη διάρκεια μίας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, συνήθως ενός έτους (Oner, 2017).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2022 σε μηνιαία βάση. Γενικότερα, λοιπόν, παρατηρείται πως όλες οι ευρωπαϊκές χώρες κατά τη διάρκεια των 12 μηνών κάθε έτους κυμαίνονται σε όμοια επίπεδα. Ωστόσο, παρατηρείται πως αν και το 2020 ο δείκτης κυμαίνεται σχεδόν σε σταθερά επίπεδα με μικρές αυξομειώσεις, το 2021 και το 2022 η τιμή του δείκτη αυξάνεται συνεχώς με γοργούς ρυθμούς.

Πίνακας 8: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201001	201002	201003	201004	201005	201006	201007	201008	201009	201010	201011	201012
Austria	89,00	89,20	90,20	90,40	90,50	90,50	90,20	90,40	90,60	90,90	90,80	91,40
Belgium	90,70	91,10	91,40	91,80	92,10	92,10	92,20	92,20	92,50	92,60	92,80	93,10
Bulgaria	98,33	98,89	99,10	100,21	100,04	99,12	99,51	99,63	100,38	100,98	101,68	102,13
Cyprus	97,80	98,28	99,22	99,91	99,83	100,03	99,03	99,85	101,13	101,94	101,57	101,41
Czech Republic	92,50	92,50	92,70	93,10	93,20	93,20	93,50	93,20	93,00	92,80	93,00	93,50
Germany	92,40	92,70	93,20	93,30	93,20	93,20	93,40	93,50	93,40	93,50	93,60	94,10
Denmark	91,60	92,70	93,30	93,40	93,40	93,30	93,20	93,60	93,90	93,80	93,90	94,00
Spain	92,20	92,10	92,70	93,70	93,90	94,10	93,70	93,90	94,00	94,90	95,40	96,00
Estonia	87,40	87,60	88,60	89,10	89,20	89,60	89,90	89,90	90,60	91,20	91,50	92,00
Finland	90,80	91,10	91,60	91,90	91,80	91,90	91,30	91,70	92,20	92,60	92,80	93,20
France	93,60	94,10	94,60	94,80	94,90	94,90	94,60	94,90	94,80	94,90	95,00	95,50
United Kingdom	88,80	89,00	89,40	89,90	90,10	90,20	90,00	90,40	90,40	90,60	90,90	91,70
Greece	95,70	95,20	98,20	99,40	100,20	99,90	99,40	98,70	100,60	100,80	101,00	101,40
Croatia	99,11	99,32	99,75	100,18	100,39	100,39	99,96	99,75	100,07	100,18	100,39	100,50
Hungary	88,10	88,30	88,90	89,40	90,20	90,40	90,50	90,00	89,90	90,20	90,50	90,90
Ireland	94,40	94,80	94,80	95,10	95,60	95,50	95,50	96,20	96,00	96,10	95,90	96,20
Italy	92,20	92,20	92,50	92,80	92,90	92,90	93,20	93,40	93,20	93,40	93,40	93,80
Lithuania	92,00	92,00	92,30	92,70	92,80	92,90	92,90	92,70	93,20	93,60	93,60	94,40
Luxembourg	89,50	90,60	91,10	91,40	91,50	91,50	91,20	92,20	92,20	92,30	92,50	92,80
Latvia	91,80	91,70	92,20	93,00	92,90	93,30	93,50	92,80	93,20	93,60	93,80	93,90
Malta	98,18	98,54	99,11	100,10	100,27	99,87	99,73	99,62	100,30	101,04	101,34	101,88
Netherlands	90,00	90,70	91,80	92,10	92,00	91,60	91,30	91,50	92,00	92,10	92,00	91,80
Norway	90,90	92,00	92,50	92,70	92,20	92,10	91,60	91,40	92,00	92,10	92,30	93,30
Poland	98,84	99,02	99,28	99,72	99,99	100,25	100,07	99,63	100,25	100,78	100,87	101,31
Portugal	91,80	91,90	92,90	93,30	93,40	93,60	93,80	93,60	93,70	94,10	94,30	94,60
Romania	97,38	97,57	97,78	98,13	98,27	98,42	100,96	101,19	101,76	102,32	102,84	103,39
Slovakia	99,52	99,52	99,65	99,98	100,05	100,05	100,18	100,05	100,05	100,05	100,32	100,58
Slovenia	92,40	92,80	93,80	94,70	95,10	95,40	94,70	95,00	94,50	94,50	94,80	94,90

Sweden	95,40	95,90	96,20	96,20	96,40	96,40	96,10	96,10	96,90	97,20	97,50	98,20
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 9: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201101	201102	201103	201104	201105	201106	201107	201108	201109	201110	201111	201112
Austria	91,30	91,90	93,00	93,40	93,50	93,50	93,40	93,50	93,90	94,00	94,10	94,30
Belgium	93,60	94,20	94,70	94,90	95,20	95,50	95,60	95,50	95,80	95,90	96,30	96,40
Bulgaria	102,78	104,05	104,63	104,87	104,83	103,89	103,93	103,67	103,70	104,51	104,84	104,94
Cyprus	100,58	101,01	102,00	103,19	103,70	104,22	102,68	102,74	103,54	105,04	105,38	105,40
Czech Republic	94,10	94,20	94,30	94,50	95,00	94,90	95,10	94,90	94,70	94,90	95,30	95,70
Germany	93,90	94,50	95,10	95,10	95,10	95,20	95,30	95,40	95,60	95,60	95,80	96,00
Denmark	94,10	95,20	95,80	96,20	96,30	96,10	96,00	96,00	96,30	96,40	96,30	96,30
Spain	95,30	95,40	96,10	97,30	97,20	97,10	96,60	96,70	96,90	97,70	98,10	98,20
Estonia	91,90	92,50	93,30	93,90	94,00	94,00	94,50	94,80	95,30	95,20	95,30	95,40
Finland	93,60	94,10	94,60	94,80	94,90	95,10	94,90	95,20	95,60	95,90	95,90	95,90
France	95,20	95,70	96,50	96,80	96,80	96,90	96,50	97,00	96,90	97,10	97,40	97,80
United Kingdom	91,80	92,30	92,60	93,30	93,50	93,50	93,50	93,90	94,50	94,50	94,70	95,00
Greece	100,70	99,40	102,70	103,30	103,50	103,30	101,80	100,40	103,70	103,80	104,00	103,90
Croatia	101,04	101,57	102,33	102,54	102,86	102,43	101,90	101,79	102,22	102,86	103,08	102,65
Hungary	91,60	91,90	93,00	93,60	93,80	93,60	93,30	93,20	93,10	93,80	94,40	94,60
Ireland	95,90	96,80	97,70	98,10	98,10	98,10	98,00	98,20	98,50	98,80	98,80	98,50
Italy	94,10	94,40	94,80	95,30	95,30	95,40	95,70	96,00	96,00	96,60	96,50	96,80
Lithuania	94,70	94,80	95,80	96,80	97,50	97,30	97,10	96,80	97,40	97,50	97,70	97,60
Luxembourg	92,30	93,80	94,50	94,80	94,80	94,80	93,90	95,20	95,30	95,50	95,80	95,70
Latvia	95,10	95,40	96,10	97,20	97,50	97,80	97,50	97,20	97,50	97,70	97,70	97,70
Malta	100,85	100,78	101,77	102,52	103,39	103,17	102,56	102,77	103,07	103,98	103,75	106,94
Netherlands	91,70	92,40	93,50	94,00	94,00	93,60	94,00	94,20	94,50	94,60	94,30	94,00
Norway	92,70	93,10	93,40	93,90	93,70	93,40	93,10	92,60	93,40	93,30	93,30	93,40
Poland	102,54	102,71	103,68	104,21	104,83	104,39	104,03	104,03	104,12	104,83	105,53	105,97
Portugal	95,10	95,10	96,70	97,10	97,00	96,80	96,70	96,30	97,10	98,10	98,00	98,00
Romania	104,19	104,99	105,62	106,31	106,54	106,23	105,86	105,49	105,27	105,95	106,38	106,63
Slovakia	102,51	102,84	103,24	103,71	104,04	103,97	103,91	103,97	104,31	104,51	104,97	105,04
Slovenia	94,10	94,10	95,60	96,30	97,20	96,70	95,60	95,80	96,40	97,10	97,40	96,80
Sweden	97,70	98,30	99,00	99,40	99,60	99,30	99,30	99,30	100,00	100,00	100,30	100,50

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 10: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201201	201202	201203	201204	201205	201206	201207	201208	201209	201210	201211	201212
Austria	93,80	94,30	95,20	95,60	95,50	95,60	95,30	95,60	96,40	96,60	96,70	96,90
Belgium	97,10	97,60	97,80	97,90	97,90	97,70	97,80	98,30	98,40	98,60	98,50	98,50
Bulgaria	105,18	106,13	106,42	106,66	106,57	105,51	107,12	107,68	108,83	109,11	108,97	109,40
Cyprus	103,71	104,13	105,44	106,37	106,76	106,06	104,92	105,48	106,15	106,87	106,64	106,56
Czech Republic	97,40	97,70	97,80	97,80	98,00	98,20	98,10	98,00	97,90	98,20	97,90	98,00
Germany	95,90	96,60	97,10	96,90	96,90	96,70	97,10	97,50	97,60	97,60	97,70	98,00
Denmark	96,70	97,80	98,30	98,30	98,40	98,20	98,20	98,50	98,70	98,70	98,50	98,30
Spain	97,20	97,30	97,90	99,30	99,10	99,00	98,70	99,30	100,30	101,10	101,00	101,10
Estonia	96,10	96,40	97,40	97,70	97,60	97,70	97,90	98,40	98,90	99,10	98,70	98,70
Finland	96,50	97,10	97,40	97,80	97,80	97,80	97,70	97,80	98,20	98,40	98,10	98,20
France	97,50	97,90	98,70	98,80	98,80	98,80	98,30	99,00	98,80	98,90	98,80	99,10
United Kingdom	94,70	95,20	95,40	95,90	95,90	95,60	95,70	96,10	96,40	96,80	97,00	97,30
Greece	103,10	101,50	104,40	105,30	104,90	104,60	103,20	102,10	104,70	105,50	105,00	104,70
Croatia	102,22	102,86	104,37	105,23	106,94	106,30	105,33	105,87	107,27	107,80	107,59	107,37
Hungary	96,50	97,30	98,10	98,90	98,70	98,70	98,70	98,80	99,30	99,40	99,30	99,30
Ireland	98,00	98,90	99,90	99,90	99,90	99,70	99,60	100,20	100,10	100,00	99,60	99,70
Italy	97,10	97,50	98,00	98,40	98,40	98,60	98,70	99,10	99,10	99,10	98,90	99,10
Lithuania	97,90	98,30	99,20	99,80	99,90	99,80	99,80	100,00	100,70	100,60	100,40	100,30
Luxembourg	95,10	96,70	97,00	97,30	97,20	97,10	96,20	97,70	98,10	98,20	98,20	97,90
Latvia	98,50	98,70	99,30	99,90	99,70	99,60	99,20	98,90	99,30	99,30	99,20	99,30
Malta	105,17	103,36	103,78	105,19	105,21	105,41	104,73	105,08	106,05	107,08	106,91	106,94
Netherlands	94,00	94,70	95,80	96,20	96,00	95,60	96,20	96,30	96,70	97,30	96,90	96,80
Norway	93,20	94,20	94,10	94,20	94,20	93,70	93,30	92,90	93,90	94,30	94,40	94,70
Poland	106,67	107,11	107,64	108,26	108,43	108,61	108,08	107,73	107,82	108,26	108,35	108,43
Portugal	98,50	98,60	99,70	100,00	99,60	99,40	99,40	99,30	99,90	100,20	99,90	99,90
Romania	107,02	107,71	108,15	108,23	108,44	108,40	109,03	109,59	110,88	111,20	111,24	111,91
Slovakia	106,50	106,77	107,10	107,43	107,50	107,70	107,70	107,77	108,10	108,50	108,50	108,43
Slovenia	96,30	96,80	97,80	98,90	99,50	98,90	97,90	98,60	99,60	99,70	99,70	99,40
Sweden	99,50	100,20	100,50	100,70	100,60	100,40	100,00	100,10	100,50	100,40	100,20	100,40

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 11: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201301	201302	201303	201304	201305	201306	201307	201308	201309	201310	201311	201312
---------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Austria	96,30	96,60	97,40	97,50	97,70	97,70	97,20	97,30	98,00	98,00	98,00	98,70
Belgium	98,50	98,80	98,90	98,90	99,00	99,20	99,30	99,30	99,30	99,20	99,30	99,50
Bulgaria	109,85	109,90	109,31	108,84	108,68	108,22	107,63	106,97	107,06	107,58	107,36	107,66
Cyprus	105,61	105,84	106,56	106,05	106,02	106,14	104,59	104,48	105,06	105,16	104,40	104,10
Czech Republic	99,30	99,40	99,50	99,50	99,30	99,70	99,50	99,30	98,90	99,10	99,00	99,40
Germany	97,50	98,00	98,50	98,00	98,40	98,50	99,00	99,00	99,00	98,80	99,00	99,40
Denmark	97,90	99,00	99,30	99,10	99,20	99,10	98,80	98,90	99,20	99,30	99,10	99,00
Spain	99,80	99,90	100,30	100,70	100,80	101,00	100,50	100,80	100,60	101,00	101,20	101,30
Estonia	99,40	100,00	100,70	100,60	100,80	101,40	101,30	101,30	100,90	100,60	100,20	100,10
Finland	98,10	98,70	99,10	99,30	99,30	99,20	99,20	99,10	99,40	99,50	99,40	99,80
France	98,60	98,90	99,60	99,50	99,50	99,70	99,40	99,90	99,60	99,50	99,50	99,80
United Kingdom	97,00	97,50	97,80	98,00	98,20	98,00	98,00	98,40	98,70	98,80	98,80	99,20
Greece	103,30	101,60	104,20	104,60	104,40	104,20	102,50	100,80	103,50	103,40	102,00	102,90
Croatia	107,59	107,91	108,23	108,66	108,66	108,45	107,70	107,91	108,55	108,02	107,91	107,70
Hungary	100,10	100,10	100,30	100,50	100,40	100,70	100,40	100,10	100,60	100,30	100,20	99,70
Ireland	99,20	100,00	100,40	100,40	100,30	100,40	100,30	100,40	100,30	100,10	99,90	99,90
Italy	99,30	99,30	99,50	99,50	99,50	99,80	99,90	100,30	100,00	99,80	99,50	99,70
Lithuania	100,50	100,40	100,80	101,10	101,30	101,00	100,40	100,40	101,10	101,00	100,80	100,70
Luxembourg	97,00	98,90	98,90	99,00	98,80	99,10	98,00	99,40	99,60	99,40	99,40	99,40
Latvia	99,10	99,00	99,50	99,50	99,60	99,80	99,50	98,70	98,90	99,30	98,80	98,90
Malta	105,17	105,27	105,83	106,65	107,18	107,08	106,91	106,65	106,83	107,09	107,13	108,06
Netherlands	96,80	97,50	98,60	98,70	98,70	98,30	99,20	99,00	99,10	98,80	98,30	98,40
Norway	94,50	95,10	95,40	95,90	96,00	95,70	96,10	96,00	96,40	96,60	96,70	96,60
Poland	108,52	108,52	108,70	109,14	109,05	109,05	109,40	109,05	109,14	109,31	109,14	109,23
Portugal	98,60	98,50	100,20	100,20	100,30	100,40	100,20	99,40	100,00	99,90	99,70	100,10
Romania	113,42	113,79	113,84	113,95	114,22	114,23	113,84	113,61	112,96	113,29	113,28	113,65
Slovakia	109,10	109,10	109,16	109,16	109,30	109,43	109,36	109,23	109,16	109,16	109,03	108,90
Slovenia	98,60	99,40	99,70	100,40	100,70	100,80	100,40	100,80	101,00	101,10	100,90	100,10
Sweden	99,60	100,00	100,40	100,20	100,40	100,20	100,10	100,20	100,50	100,30	100,30	100,50

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 12: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201401	201402	201403	201404	201405	201406	201407	201408	201409	201410	201411	201412
Austria	97,90	98,00	99,00	99,10	99,40	99,50	99,00	99,00	99,60	99,50	99,70	99,70
Belgium	99,60	99,80	99,80	99,50	99,40	99,50	99,70	99,30	99,20	99,30	99,20	99,10
Bulgaria	107,42	107,03	106,78	107,10	106,54	106,14	106,60	106,33	106,16	107,11	106,71	106,71
Cyprus	102,56	103,11	104,13	104,36	104,58	104,88	103,98	103,73	104,10	104,64	104,24	102,58
Czech Republic	99,50	99,60	99,60	99,60	99,70	99,70	100,00	99,90	99,60	99,80	99,50	99,50
Germany	98,80	99,30	99,50	99,40	99,30	99,50	99,80	99,80	99,80	99,50	99,50	99,50

Denmark	98,90	99,50	99,60	99,80	99,70	99,70	99,50	99,40	99,70	99,80	99,60	99,40
Spain	100,00	99,90	100,10	101,00	101,10	101,10	100,10	100,30	100,40	100,90	100,80	100,30
Estonia	100,40	100,60	100,90	100,80	101,00	101,00	100,80	100,50	100,30	100,30	99,60	99,60
Finland	99,70	99,90	100,20	100,30	100,10	100,10	100,00	100,20	100,70	100,60	100,40	100,20
France	99,20	99,80	100,20	100,20	100,20	100,20	99,90	100,30	99,90	100,00	99,80	99,90
United Kingdom	98,70	99,10	99,30	99,60	99,60	99,80	99,60	99,90	100,00	100,10	99,90	99,90
Greece	101,80	100,40	102,80	103,20	102,40	103,10	101,80	100,50	102,60	101,70	100,70	100,30
Croatia	107,70	107,27	107,80	108,12	108,34	108,02	107,59	107,59	108,34	108,45	108,12	107,16
Hungary	100,10	100,10	100,40	100,40	100,30	100,40	100,50	100,30	100,10	99,90	99,50	98,80
Ireland	99,40	99,90	100,60	100,70	100,60	100,80	100,60	100,80	100,50	100,30	100,00	99,60
Italy	99,90	99,80	99,90	100,10	100,00	100,10	100,00	100,20	99,80	99,90	99,70	99,70
Lithuania	100,70	100,60	101,00	101,30	101,20	101,20	100,70	100,60	101,00	101,10	101,10	100,40
Luxembourg	98,50	99,80	99,70	99,80	99,80	100,00	98,90	100,00	99,90	99,70	99,40	98,80
Latvia	99,50	99,50	99,80	100,20	100,20	100,50	100,10	99,50	100,00	99,90	99,70	99,10
Malta	105,86	106,40	107,00	106,66	106,76	106,97	106,86	106,62	106,98	107,46	108,02	108,22
Netherlands	98,20	98,60	99,40	99,80	99,50	99,20	100,00	100,00	100,00	99,80	99,30	99,00
Norway	96,60	97,10	97,30	97,70	97,80	97,50	98,30	97,90	98,50	98,60	98,60	98,60
Poland	109,31	109,40	109,49	109,49	109,40	109,40	109,23	108,79	108,79	108,79	108,61	108,26
Portugal	98,70	98,40	99,80	100,00	99,90	100,00	99,30	99,10	99,60	99,90	99,70	99,70
Romania	114,62	114,99	115,03	115,34	115,29	114,98	114,92	114,56	114,71	114,92	114,70	114,59
Slovakia	109,10	109,03	108,96	109,03	109,30	109,36	109,23	109,03	109,10	109,16	109,03	108,76
Slovenia	99,40	99,50	100,30	100,80	101,40	101,50	100,40	100,40	100,70	100,90	100,70	100,20
Sweden	99,40	99,80	99,80	100,20	100,20	100,40	100,10	100,00	100,20	100,20	100,10	100,20

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 13: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201501	201502	201503	201504	201505	201506	201507	201508	201509	201510	201511	201512
Austria	98,60	98,90	100,00	100,20	100,40	100,50	100,10	99,90	100,30	100,20	100,30	100,70
Belgium	99,00	99,40	99,40	99,80	100,00	100,10	100,10	100,20	100,20	100,60	100,70	100,60
Bulgaria	106,30	106,49	106,90	107,63	107,44	106,51	106,35	106,38	106,22	106,44	106,30	106,31
Cyprus	101,21	101,66	102,17	102,20	102,50	102,34	100,89	100,97	101,47	101,99	102,04	101,32
Czech Republic	99,50	99,70	99,80	100,10	100,40	100,50	100,40	100,20	100,00	100,00	99,60	99,50
Germany	98,50	99,20	99,70	100,20	100,40	100,40	100,60	100,60	100,40	100,40	99,70	99,70
Denmark	98,80	99,80	100,20	100,30	100,40	100,30	100,20	100,00	100,20	100,10	99,90	99,80
Spain	98,60	98,80	99,50	100,40	100,90	101,10	100,20	99,90	99,60	100,20	100,60	100,30
Estonia	99,20	99,70	100,30	100,80	101,00	100,80	100,50	100,20	99,60	99,70	99,40	98,70
Finland	99,50	99,80	100,10	100,10	100,00	100,00	99,80	100,00	100,10	100,30	100,10	100,00
France	98,90	99,50	100,20	100,30	100,50	100,40	100,00	100,30	100,00	100,00	99,80	100,00
United Kingdom	99,20	99,50	99,60	99,90	100,10	100,10	100,00	100,30	100,20	100,30	100,30	100,40

Greece	98,90	98,20	100,50	101,00	100,20	100,80	99,50	99,10	100,90	100,80	100,00	100,10
Croatia	106,62	106,84	107,91	108,02	108,45	108,02	107,16	106,94	107,37	107,48	107,16	106,51
Hungary	98,60	99,10	99,70	100,10	100,80	101,00	101,00	100,40	99,70	100,00	100,00	99,70
Ireland	98,80	99,40	100,00	100,00	100,40	100,60	100,40	100,80	100,30	100,10	99,80	99,70
Italy	99,30	99,70	99,80	100,00	100,10	100,30	100,20	100,40	100,00	100,20	99,80	99,80
Lithuania	99,10	98,80	99,60	100,20	100,70	100,60	100,20	99,30	100,00	100,40	100,70	100,40
Luxembourg	98,20	99,80	100,00	100,00	100,50	100,60	99,60	100,50	100,40	100,20	100,30	99,90
Latvia	99,10	99,40	100,20	100,80	101,40	101,10	100,10	99,60	99,40	99,70	99,70	99,40
Malta	106,62	107,16	107,63	108,36	108,14	108,30	108,00	108,06	108,40	108,90	109,03	109,35
Netherlands	98,20	98,70	99,80	100,40	100,60	100,20	101,00	100,70	100,50	100,40	99,80	99,70
Norway	98,60	98,90	99,20	99,60	99,80	100,10	100,10	99,90	100,60	101,00	101,30	100,90
Poland	108,08	107,99	108,17	108,61	108,61	108,61	108,52	108,08	107,73	107,82	107,73	107,55
Portugal	98,30	98,20	100,10	100,40	100,80	100,80	100,00	99,70	100,50	100,60	100,40	100,10
Romania	115,08	115,46	115,93	116,08	116,63	113,19	113,01	112,42	112,72	113,04	113,39	113,52
Slovakia	108,63	108,50	108,63	108,83	109,23	109,30	109,03	108,83	108,50	108,56	108,56	108,23
Slovenia	98,90	99,20	100,00	100,10	100,90	100,80	100,00	100,10	100,00	100,10	100,20	99,80
Sweden	99,20	99,90	100,00	99,90	100,30	100,00	100,00	99,80	100,20	100,30	100,10	100,30

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 14: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201601	201602	201603	201604	201605	201606	201607	201608	201609	201610	201611	201612
Austria	99,80	99,90	100,70	100,70	101,00	101,10	100,70	100,50	101,20	101,50	101,60	102,10
Belgium	100,70	100,70	101,70	101,80	102,20	102,30	102,40	102,30	102,10	102,40	102,50	102,60
Bulgaria	106,31	105,97	105,27	105,24	105,27	105,12	106,14	106,09	105,61	105,84	105,80	106,41
Cyprus	99,71	98,92	99,58	99,74	100,37	100,22	100,42	100,33	100,85	100,94	100,87	101,33
Czech Republic	100,10	100,20	100,10	100,70	100,50	100,60	100,90	100,80	100,50	100,80	101,20	101,50
Germany	99,00	99,30	100,00	100,10	100,60	100,70	101,10	101,00	101,00	101,20	100,50	101,20
Denmark	99,40	100,10	100,20	100,30	100,50	100,60	100,50	100,20	100,20	100,40	100,30	100,30
Spain	98,40	98,00	98,60	99,30	99,90	100,30	99,60	99,70	99,70	100,90	101,20	101,80
Estonia	98,60	99,30	100,10	100,00	100,10	100,40	100,40	100,50	100,70	100,30	100,40	100,90
Finland	99,60	99,70	100,10	100,40	100,30	100,40	100,30	100,40	100,50	100,80	100,80	101,00
France	99,10	99,30	100,00	100,10	100,50	100,60	100,30	100,60	100,30	100,40	100,30	100,70
United Kingdom	99,90	100,10	100,40	100,60	100,80	101,00	100,90	101,20	101,50	101,60	101,80	102,20
Greece	98,10	97,70	99,00	99,80	99,30	100,10	98,50	98,10	99,90	100,30	99,10	100,10
Croatia	105,76	105,44	106,08	106,19	106,41	106,30	105,55	105,33	106,41	106,84	106,94	106,73
Hungary	99,60	99,40	99,50	100,30	100,60	100,80	100,60	100,20	100,40	101,00	101,00	101,40
Ireland	98,90	99,30	99,70	99,90	100,40	101,10	100,90	100,70	100,30	99,80	99,70	99,70
Italy	99,60	99,40	99,60	99,50	99,80	99,90	100,10	100,30	100,10	100,00	99,90	100,30
Lithuania	100,00	99,70	100,70	101,20	101,20	101,30	100,60	100,20	100,80	101,30	101,70	102,10

Luxembourg	98,70	100,00	100,00	100,10	100,40	100,70	99,50	100,70	100,80	100,70	100,80	101,00
Latvia	98,80	98,90	99,60	100,00	100,60	100,60	100,20	99,60	100,00	100,80	101,00	101,60
Malta	107,16	107,50	108,20	108,81	108,93	109,12	108,75	108,95	109,24	109,35	109,78	110,51
Netherlands	98,70	99,30	100,30	100,40	100,60	100,30	100,80	100,90	100,60	100,80	100,50	100,70
Norway	101,50	102,10	102,50	102,90	103,20	103,80	104,50	103,90	104,20	104,70	104,90	104,40
Poland	107,03	106,94	107,03	107,38	107,47	107,64	107,29	107,11	107,11	107,64	107,73	108,52
Portugal	99,10	98,60	100,50	100,90	101,20	101,30	100,60	100,40	101,10	101,50	101,00	101,00
Romania	112,64	112,37	112,48	112,31	112,59	112,40	112,13	112,20	112,08	112,56	112,63	112,90
Slovakia	107,97	108,03	108,03	108,37	108,30	108,43	108,03	107,90	107,97	108,23	108,37	108,43
Slovenia	98,40	98,40	99,20	99,50	100,50	101,00	100,20	100,20	100,20	100,70	100,80	100,30
Sweden	99,90	100,30	100,80	100,70	100,90	101,00	101,10	101,00	101,10	101,50	101,50	102,00

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 15: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201701	201702	201703	201704	201705	201706	201707	201708	201709	201710	201711	201712
Austria	101,80	102,10	102,60	102,80	102,90	103,00	102,70	102,60	103,60	103,70	103,90	104,30
Belgium	103,30	103,70	104,00	104,20	104,10	103,90	104,20	104,30	104,20	104,50	104,60	104,80
Bulgaria	107,75	107,78	107,27	107,97	107,69	107,14	107,50	107,59	107,78	108,47	108,94	109,36
Cyprus	100,23	100,58	101,48	101,74	101,42	100,90	99,72	100,18	100,47	101,06	101,16	100,74
Czech Republic	102,30	102,70	102,70	102,70	102,90	102,90	103,40	103,30	103,20	103,70	103,80	103,90
Germany	100,60	101,20	101,40	101,80	101,80	102,10	102,50	102,60	102,70	102,50	102,10	102,60
Denmark	100,30	101,10	101,20	101,40	101,30	101,20	102,00	101,70	101,80	101,90	101,60	101,30
Spain	101,30	100,90	100,90	101,90	101,80	101,80	101,10	101,30	101,50	102,50	102,90	103,00
Estonia	101,30	102,60	102,90	103,20	103,40	103,40	104,00	104,40	104,40	104,10	104,70	104,30
Finland	100,40	100,90	100,90	101,20	101,10	101,10	100,80	101,10	101,30	101,30	101,50	101,50
France	100,40	100,50	101,20	101,30	101,30	101,30	101,00	101,50	101,30	101,40	101,50	101,80
United Kingdom	101,80	102,40	102,70	103,20	103,50	103,50	103,50	104,00	104,30	104,40	104,70	105,00
Greece	99,30	99,00	100,80	101,40	100,50	101,10	99,50	99,00	100,90	101,00	100,20	100,80
Croatia	106,62	106,84	107,27	107,70	107,59	107,05	106,30	106,30	107,91	108,34	108,45	108,02
Hungary	101,90	102,20	102,10	102,50	102,70	102,70	102,80	102,80	102,90	103,20	103,60	103,60
Ireland	99,20	99,80	100,40	100,80	100,60	100,70	100,70	101,10	100,50	100,40	100,20	100,10
Italy	100,60	101,00	101,00	101,40	101,20	101,10	101,20	101,50	101,20	101,00	100,80	101,20
Lithuania	102,30	102,70	103,80	104,80	104,70	104,90	104,60	104,50	105,60	105,80	106,10	106,10
Luxembourg	100,40	101,80	101,80	102,00	102,10	102,20	101,50	102,70	102,50	102,60	102,30	102,40
Latvia	101,70	102,10	103,00	103,40	103,40	103,60	102,90	102,70	102,90	103,60	103,70	103,80
Malta	109,00	109,24	109,85	110,37	110,43	110,47	110,27	110,22	110,38	110,79	111,20	111,85
Netherlands	100,30	101,10	101,40	102,00	101,70	101,40	102,10	102,30	102,00	102,20	102,00	102,00
Norway	104,30	104,70	105,00	105,20	105,40	105,80	106,10	105,30	105,90	106,00	106,10	106,10
Poland	108,96	109,31	109,23	109,58	109,58	109,40	109,23	109,14	109,58	110,11	110,64	110,90

Portugal	100,40	100,20	101,90	102,90	102,70	102,20	101,60	101,60	102,50	102,90	102,50	102,50
Romania	112,70	112,59	112,69	112,99	113,31	113,36	113,71	113,50	114,06	115,52	116,27	116,65
Slovakia	108,70	109,23	109,10	109,23	109,50	109,50	109,56	109,56	109,76	110,09	110,43	110,43
Slovenia	99,70	100,60	101,00	101,30	102,00	102,00	101,20	101,40	101,60	101,70	102,00	102,00
Sweden	101,30	102,00	102,00	102,60	102,70	102,80	103,30	103,10	103,30	103,20	103,40	103,80

(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Πίνακας 16: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201801	201802	201803	201804	201805	201806	201807	201808	201809	201810	201811	201812
Austria	103,60	103,90	104,50	104,70	104,90	105,10	104,90	104,90	105,70	106,00	106,20	106,30
Belgium	105,10	105,30	105,40	105,70	106,00	106,10	106,50	106,60	106,60	107,30	107,50	107,30
Bulgaria	109,64	109,98	109,66	110,15	110,46	110,52	111,26	111,35	111,63	112,44	112,32	112,28
Cyprus	99,51	100,26	100,99	101,60	102,71	103,24	102,05	102,73	103,61	104,06	103,85	102,45
Czech Republic	104,50	104,50	104,40	104,70	105,20	105,60	105,80	105,90	105,60	106,00	105,90	106,00
Germany	102,00	102,30	102,90	103,10	103,90	104,00	104,40	104,50	104,70	104,90	104,20	104,20
Denmark	101,00	101,70	101,70	102,20	102,40	102,30	103,10	102,70	102,40	102,70	102,40	102,10
Spain	101,90	102,00	102,10	103,00	103,90	104,20	103,40	103,60	103,80	104,80	104,70	104,20
Estonia	104,80	105,80	105,80	106,20	106,50	107,50	107,70	108,20	108,20	108,70	108,20	107,90
Finland	101,20	101,50	101,70	102,00	102,10	102,30	102,20	102,40	102,60	102,80	102,80	102,70
France	101,80	101,70	102,80	102,90	103,40	103,40	103,30	103,80	103,60	103,70	103,50	103,50
United Kingdom	104,50	104,90	105,10	105,50	105,90	105,90	105,90	106,50	106,60	106,70	106,90	107,10
Greece	99,10	99,10	100,50	101,50	101,10	102,10	100,30	100,00	102,00	102,80	101,20	101,30
Croatia	107,80	107,70	108,34	109,20	109,63	109,63	108,55	108,55	109,41	110,06	109,84	108,98
Hungary	103,90	104,10	104,20	104,90	105,60	105,90	106,20	106,30	106,60	107,20	106,80	106,40
Ireland	99,40	100,30	100,60	100,40	101,00	101,10	101,50	101,80	101,40	101,30	100,80	100,80
Italy	101,50	101,50	101,80	101,90	102,20	102,40	102,70	103,10	102,60	102,60	102,40	102,30
Lithuania	106,40	106,20	106,60	107,30	107,70	107,70	107,20	106,80	108,20	108,90	108,80	108,10
Luxembourg	101,50	102,80	102,90	103,10	103,50	103,70	102,90	104,30	104,60	104,70	104,70	104,30
Latvia	103,70	104,00	105,30	105,50	105,80	106,50	105,60	105,50	106,20	106,90	106,80	106,40
Malta	109,95	110,31	110,75	111,30	111,48	111,54	111,37	111,46	112,20	112,59	112,97	113,52
Netherlands	101,80	102,30	102,50	103,10	103,40	103,10	104,30	104,40	104,00	104,30	104,10	104,00
Norway	106,00	107,00	107,30	107,70	107,80	108,50	109,30	108,90	109,50	109,30	109,80	109,80
Poland	111,25	110,99	110,90	111,43	111,69	111,78	111,52	111,52	111,78	112,22	112,22	112,22
Portugal	101,40	100,70	102,60	103,30	103,70	103,80	103,20	102,80	104,00	103,90	103,40	103,20
Romania	117,56	117,91	118,25	118,89	119,45	119,47	118,90	119,24	119,80	120,42	120,26	120,46
Slovakia	111,36	111,56	111,76	112,42	112,42	112,56	112,42	112,69	112,76	112,82	112,76	112,62
Slovenia	101,20	101,90	102,20	102,90	104,10	104,10	103,10	103,20	103,60	104,00	104,10	103,50
Sweden	102,90	103,70	104,00	104,40	104,60	104,90	105,40	105,20	105,70	105,50	105,40	105,90

(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Πίνακας 17: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	201901	201902	201903	201904	201905	201906	201907	201908	201909	201910	201911	201912
Austria	105,50	105,50	106,40	106,50	106,70	106,80	106,40	106,50	107,00	107,20	107,40	108,10
Belgium	107,20	107,50	107,90	107,90	108,00	107,90	108,00	108,00	107,50	107,90	107,90	108,10
Bulgaria	112,97	113,52	113,60	114,20	114,34	113,65	114,52	114,60	114,21	115,12	115,72	116,57
Cyprus	101,48	101,51	102,36	102,79	102,93	103,04	101,75	102,05	102,63	103,04	103,36	103,18
Czech Republic	107,10	107,30	107,50	107,60	108,30	108,50	108,90	109,00	108,40	108,90	109,20	109,40
Germany	103,40	103,80	104,20	105,20	105,40	105,70	106,20	106,00	106,00	106,10	105,30	105,80
Denmark	102,30	102,80	102,90	103,20	103,10	102,90	103,50	103,10	102,90	103,30	103,10	102,90
Spain	102,90	103,10	103,50	104,50	104,70	104,60	104,00	103,90	103,90	104,90	105,10	105,00
Estonia	107,70	107,80	108,20	109,60	109,90	110,10	109,90	110,70	110,50	110,40	110,20	109,80
Finland	102,30	102,80	102,90	103,50	103,30	103,40	103,10	103,50	103,50	103,60	103,50	103,70
France	103,00	103,10	103,90	104,20	104,30	104,60	104,40	104,90	104,50	104,50	104,50	105,00
United Kingdom	106,40	106,80	107,00	107,60	107,90	107,90	108,00	108,30	108,40	108,30	108,50	108,50
Greece	99,50	99,70	101,50	102,50	101,40	101,80	100,30	99,80	101,90	102,00	101,50	102,10
Croatia	108,02	108,23	109,41	109,95	110,59	110,27	109,74	109,41	110,27	110,81	110,59	110,49
Hungary	106,70	107,30	108,10	109,00	109,70	109,50	109,70	109,50	109,60	110,30	110,40	110,70
Ireland	100,10	100,90	101,70	102,10	102,00	102,20	102,00	102,50	102,30	102,00	101,90	102,10
Italy	102,40	102,50	102,80	103,00	103,00	103,10	103,10	103,50	102,90	102,80	102,60	102,80
Lithuania	108,30	108,40	109,40	110,30	110,60	110,40	110,00	109,60	110,60	110,70	110,70	111,00
Luxembourg	103,40	105,00	105,10	105,30	105,60	105,50	104,80	106,10	105,90	105,90	105,90	106,10
Latvia	106,90	107,00	108,20	109,10	109,30	109,70	108,70	108,90	108,90	109,30	109,10	108,80
Malta	111,59	112,43	112,84	113,42	113,56	113,66	113,25	113,41	113,78	114,12	114,50	114,86
Netherlands	104,00	105,00	105,40	106,10	105,90	105,80	106,90	107,40	106,70	107,20	106,70	106,80
Norway	109,30	110,20	110,40	110,80	110,50	110,60	111,40	110,60	111,10	111,30	111,60	111,30
Poland	111,96	112,40	112,75	113,98	114,24	114,60	114,60	114,60	114,60	114,86	114,95	115,83
Portugal	101,90	101,70	103,50	104,10	104,20	104,20	102,80	102,70	103,80	103,90	103,70	103,60
Romania	121,47	122,42	123,02	123,78	124,35	124,05	123,80	123,88	123,98	124,52	124,79	125,32
Slovakia	113,82	114,09	114,75	115,02	115,42	115,48	115,62	115,88	116,02	115,95	116,08	115,95
Slovenia	102,30	103,10	103,80	104,60	105,60	105,90	105,20	105,60	105,40	105,40	105,50	105,30
Sweden	104,90	105,60	105,90	106,60	106,90	106,70	107,20	106,70	107,20	107,20	107,30	107,80

(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Πίνακας 18: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	202001	202002	202003	202004	202005	202006	202007	202008	202009	202010	202011	202012
Austria	107,60	107,70	108,00	108,00	107,40	107,90	108,10	107,90	108,30	108,60	108,70	109,30
Belgium	108,70	108,70	108,60	108,60	108,50	108,50	108,80	108,80	108,40	108,70	108,50	108,50
Bulgaria	117,64	117,73	116,99	116,25	115,86	115,41	115,95	116,00	115,27	116,00	116,13	116,74
Cyprus	102,57	102,98	103,09	101,55	101,41	100,99	100,22	100,81	101,68	102,25	102,73	102,00
Czech Republic	111,00	111,30	111,20	111,00	111,40	112,10	112,60	112,60	111,90	112,10	112,10	111,90
Germany	105,20	105,60	105,70	106,10	106,00	106,60	106,10	106,00	105,80	105,90	105,00	105,50
Denmark	103,00	103,60	103,30	103,20	103,10	103,20	104,00	103,60	103,50	103,70	103,60	103,40
Spain	104,00	103,90	103,50	103,80	103,80	104,30	103,30	103,40	103,50	104,10	104,20	104,50
Estonia	109,40	109,90	109,20	108,70	108,00	109,00	109,00	109,70	109,40	108,80	109,00	109,00
Finland	103,30	103,70	103,50	103,10	103,10	103,30	103,70	103,70	103,70	103,80	103,70	103,90
France	104,50	104,50	104,60	104,60	104,70	104,80	105,20	105,10	104,50	104,50	104,70	105,00
United Kingdom	108,30	108,60	108,60	108,60	108,60	108,80	109,20	108,80	109,20	109,20	109,10	109,40
Greece	100,40	99,90	101,50	101,00	100,20	100,20	98,50	97,90	99,90	100,20	99,40	99,80
Croatia	110,16	109,84	110,06	109,84	109,95	110,06	109,52	109,31	110,27	110,70	110,38	109,74
Hungary	111,70	112,10	112,30	111,60	112,10	112,60	113,80	113,80	113,40	113,60	113,30	113,70
Ireland	101,40	102,00	102,40	102,00	101,50	101,80	101,60	101,50	101,10	100,50	100,80	101,10
Italy	102,90	102,80	102,90	103,00	102,80	102,90	102,70	103,00	102,30	102,50	102,40	102,60
Lithuania	111,50	111,40	111,40	111,50	110,90	111,50	111,20	111,00	111,40	111,50	111,30	111,30
Luxembourg	105,40	106,70	106,00	106,00	105,80	106,30	105,80	106,70	106,60	106,60	106,40	106,70
Latvia	109,20	109,40	109,70	109,10	108,70	108,90	109,20	108,60	108,70	108,60	108,30	108,30
Malta	113,08	113,58	114,10	114,36	114,30	114,48	113,95	113,88	113,98	114,52	114,81	115,07
Netherlands	106,00	106,60	106,80	107,30	107,20	107,50	108,70	108,10	107,90	108,50	107,60	107,80
Norway	111,30	111,20	111,20	111,70	111,90	112,10	112,90	112,50	112,90	113,20	112,40	112,90
Poland	116,88	117,68	117,94	117,85	117,59	118,29	118,03	117,94	118,20	118,29	118,38	118,47
Portugal	102,70	102,10	103,50	103,90	103,40	104,30	103,00	102,70	103,70	103,80	103,50	103,40
Romania	125,83	126,15	126,78	127,10	127,16	127,26	127,27	127,20	127,02	127,30	127,46	127,91
Slovakia	117,28	117,41	117,41	117,41	117,68	117,55	117,68	117,55	117,61	117,74	117,81	117,74
Slovenia	104,50	105,10	104,30	103,40	104,30	105,60	105,50	105,40	105,00	105,30	104,50	104,20
Sweden	106,20	106,70	106,60	106,20	106,90	107,50	107,70	107,60	107,60	107,50	107,50	108,30

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Πίνακας 19: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	202101	202102	202103	202104	202105	202106	202107	202108	202109	202110	202111	202112
Austria	108,50	109,00	110,20	110,10	110,40	110,90	111,30	111,40	111,90	112,60	113,30	114,00

Belgium	109,00	109,20	109,50	109,90	110,10	110,30	111,20	111,80	111,50	113,20	114,60	114,70
Bulgaria	116,96	117,67	117,73	118,55	118,72	118,48	119,39	120,31	120,78	122,98	124,65	125,79
Cyprus	100,92	101,04	102,35	103,18	103,83	104,16	104,27	105,89	105,83	106,60	107,18	106,92
Czech Republic	113,40	113,60	113,80	114,40	114,60	115,20	116,40	117,20	117,40	118,60	118,80	119,30
Germany	106,30	107,00	107,50	108,20	108,70	109,10	110,10	110,10	110,10	110,70	110,50	111,10
Denmark	103,60	104,20	104,30	104,70	104,90	105,00	105,70	105,50	105,80	106,80	107,10	106,60
Spain	104,50	103,90	104,90	106,10	106,60	107,10	106,30	106,80	107,70	109,60	110,00	111,30
Estonia	109,70	110,60	110,40	110,80	111,90	113,20	114,40	115,20	116,60	116,40	118,60	122,20
Finland	104,20	104,60	104,90	105,30	105,40	105,40	105,70	106,00	106,30	107,10	107,60	107,50
France	105,10	105,10	105,80	105,90	106,20	106,30	106,40	107,00	106,80	107,30	107,60	107,80
United Kingdom	109,30	109,40	109,70	110,40	111,00	111,40	111,40	112,10	112,40	113,40	114,10	114,70
Greece	98,40	98,60	99,80	100,70	100,30	101,30	99,90	99,70	102,10	103,70	104,10	104,90
Croatia	109,84	110,16	111,35	112,10	112,31	112,31	112,53	112,74	113,82	114,89	115,75	115,75
Hungary	114,70	115,50	116,40	117,30	117,90	118,60	119,20	119,40	119,50	120,90	121,80	122,10
Ireland	101,20	101,60	102,40	103,10	103,20	103,40	103,80	104,40	104,90	105,60	106,20	106,70
Italy	103,30	103,40	103,70	104,10	104,10	104,20	104,70	105,10	104,90	105,60	106,20	106,60
Lithuania	111,80	112,10	113,20	114,20	114,90	115,50	116,30	116,80	118,50	120,40	121,60	123,00
Luxembourg	107,40	106,60	108,10	108,20	108,50	108,70	108,30	109,30	109,50	110,50	111,20	111,10
Latvia	108,70	109,20	110,00	111,00	111,50	111,90	112,30	112,70	113,90	115,20	116,40	116,80
Malta	113,45	113,80	114,56	115,36	115,76	116,16	116,01	116,25	116,54	117,16	117,55	118,05
Netherlands	107,60	108,60	108,90	109,40	109,50	109,70	110,20	110,70	110,80	112,20	113,20	114,00
Norway	114,10	114,90	114,60	115,00	114,90	115,30	116,30	116,30	117,50	117,20	118,10	118,90
Poland	119,96	120,58	121,81	122,78	123,13	123,22	123,75	124,10	124,98	126,39	127,62	128,77
Portugal	103,00	102,60	104,00	104,40	104,70	104,90	104,50	104,30	105,20	105,70	106,20	106,20
Romania	129,60	130,14	130,64	131,22	131,93	132,27	133,56	133,88	135,01	137,41	137,41	138,38
Slovakia	118,14	118,41	119,01	119,27	120,27	120,94	121,54	122,00	123,00	123,73	124,40	124,60
Slovenia	103,80	104,10	104,40	105,50	106,50	107,10	107,50	107,60	107,60	108,50	109,30	109,30
Sweden	107,90	108,20	108,40	108,60	108,80	108,90	109,20	109,80	110,30	110,60	111,10	112,50

(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

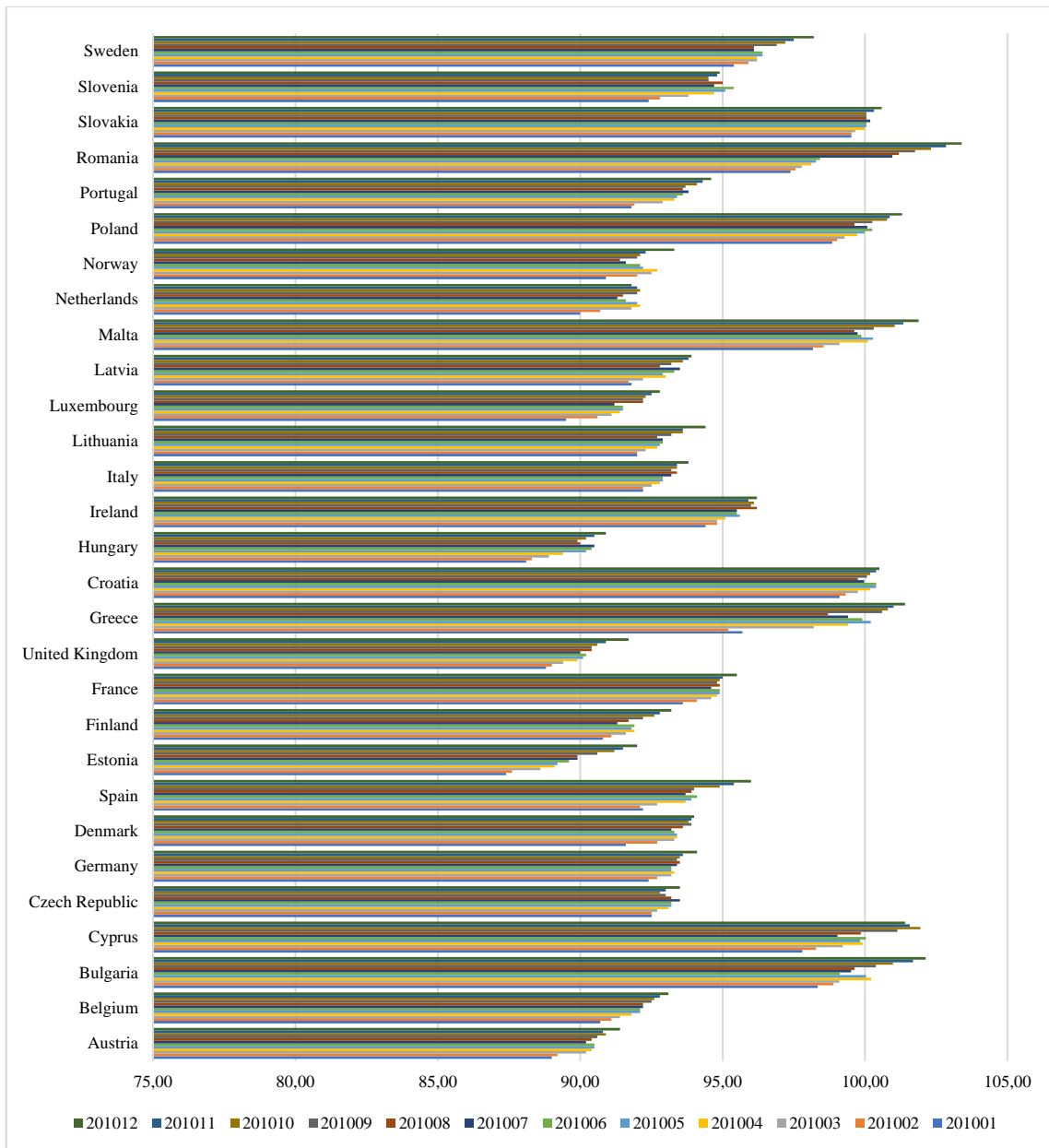
Πίνακας 20: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Country	202201	202202	202203	202204	202205	202206	202207	202208	202209	202210	202211	202212
Austria	113,90	115,30	117,60	118,00	118,90	120,60	121,80	121,80	123,80	125,00	125,30	125,54
Belgium	117,30	118,00	118,60	119,00	119,90	120,90	121,90	122,90	124,10	127,10	126,80	126,58
Bulgaria	127,61	129,46	132,33	135,59	137,24	138,45	140,00	141,63	143,37	144,61	145,70	147,02
Cyprus	106,38	107,67	109,64	112,27	113,30	114,18	115,59	115,30	115,08	115,98		
Czech Republic	124,60	126,20	128,30	130,60	132,90	135,00	136,80	137,40	138,50	136,50	138,10	138,10
Germany	111,50	112,50	115,30	116,20	117,30	117,40	118,40	118,80	121,10	122,20	121,60	120,62
Denmark	108,10	109,20	109,90	111,70	112,70	113,60	114,90	114,90	116,40	117,60	116,60	115,90

Spain	110,90	111,80	115,20	114,90	115,90	118,00	117,70	118,00	117,20	117,60	117,50	117,65
Estonia	122,10	123,90	127,20	131,70	134,20	137,90	140,50	143,80	144,20	142,60	143,90	143,71
Finland	108,80	109,40	111,00	111,30	112,80	113,60	113,90	114,00	114,90	116,00	117,40	117,32
France	108,10	108,90	110,50	111,00	111,70	112,50	112,90	113,40	112,70	113,90	114,30	114,16
Greece	104,60	105,70	108,70	111,00	111,70	113,50	111,40	111,10	114,40	113,10	113,00	112,43
Croatia	116,07	117,14	119,51	122,73	124,45	125,84	126,38	126,59	128,42	130,14	131,32	130,89
Hungary	123,80	125,10	126,40	128,30	130,50	132,40	135,50	138,00	143,60	146,50	149,10	152,04
Ireland	106,30	107,30	109,20	110,20	111,20	112,70	113,20	113,40	113,40	115,20	115,60	115,42
Iraq	131,18	131,87	132,78	133,01	133,24	134,16	134,84	135,19	135,42	134,84	135,19	
Italy	108,30	109,30	110,40	110,30	111,20	112,50	113,00	113,90	114,20	118,10	118,70	119,00
Lithuania	125,70	128,00	131,00	133,50	136,60	139,80	141,50	142,90	147,00	148,80	149,40	149,79
Luxembourg	111,20	113,60	114,80	115,70	115,90	116,80	115,60	116,70	117,00	118,00	117,80	117,06
Latvia	116,80	118,70	122,70	125,40	130,30	133,50	136,40	137,00	139,10	140,20	141,80	141,18
Malta	117,85	118,60	119,63	121,89	122,73	123,38	123,91	124,36	125,30	125,91	125,91	
Netherlands	114,50	115,30	119,50	119,80	119,00	119,00	121,60	124,00	126,90	128,30	124,30	124,94
Norway	117,80	119,10	119,80	121,20	121,50	122,60	124,20	123,90	125,60	126,00	125,80	125,90
Poland	131,23	130,88	135,19	137,92	140,30	142,41	143,11	144,26	146,55	149,19	150,24	150,42
Portugal	106,50	106,90	109,60	112,00	113,10	114,00	114,00	113,60	115,00	116,40	116,70	116,38
Romania	140,43	141,24	143,90	149,29	151,05	152,19	153,54	154,39	156,45	158,46		
Slovakia	128,03	129,12	131,38	133,24	135,37	136,97	138,10	139,17	140,43	142,16	143,49	143,76
Slovenia	109,70	111,20	110,00	112,80	115,10	118,30	119,40	119,40	118,30	119,20	120,30	120,51
Sweden	111,90	112,80	114,80	115,50	116,70	118,40	118,50	120,60	122,30	122,60	123,80	126,37

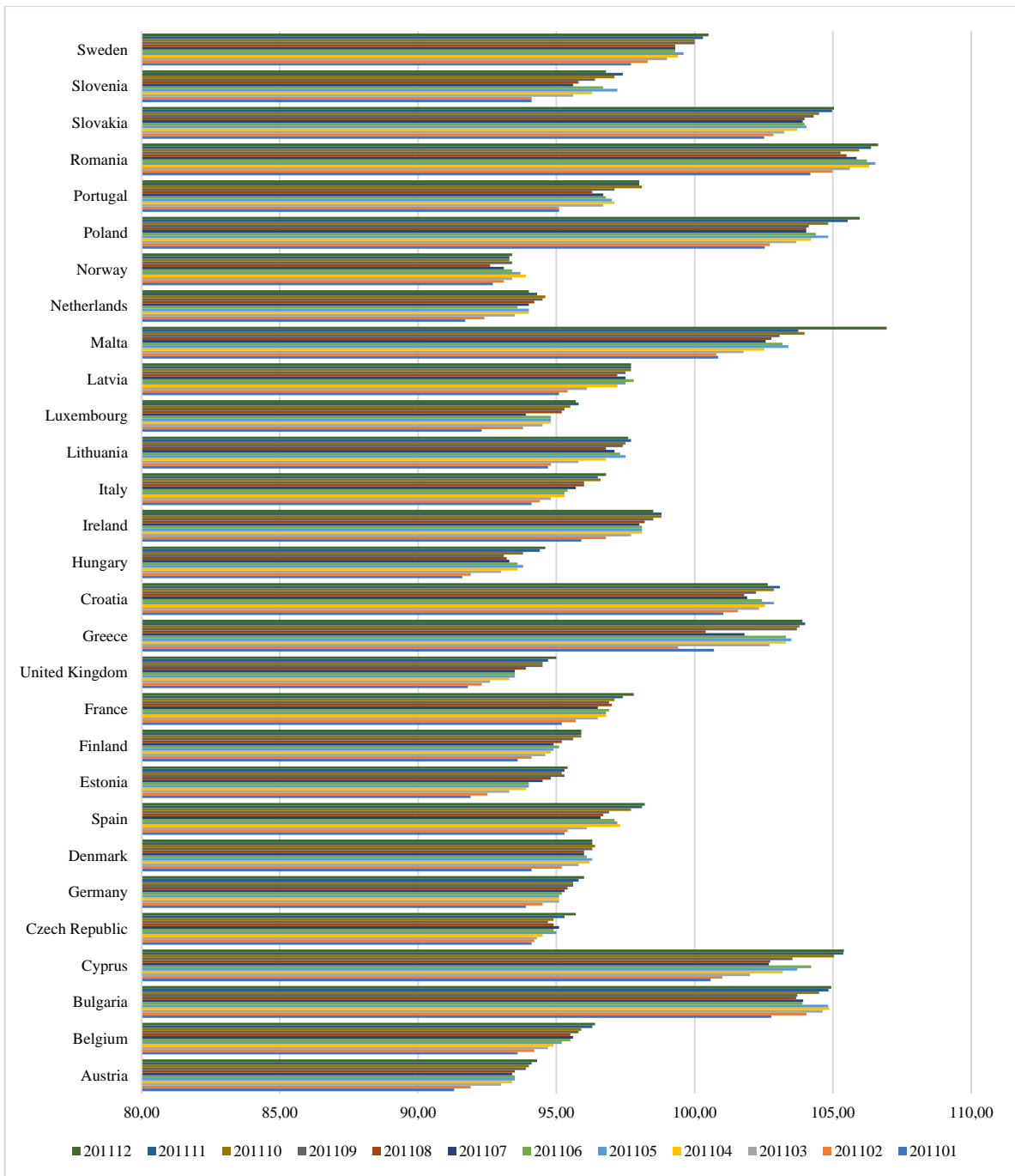
(Πηγή: The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>)

Διάγραμμα 9: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

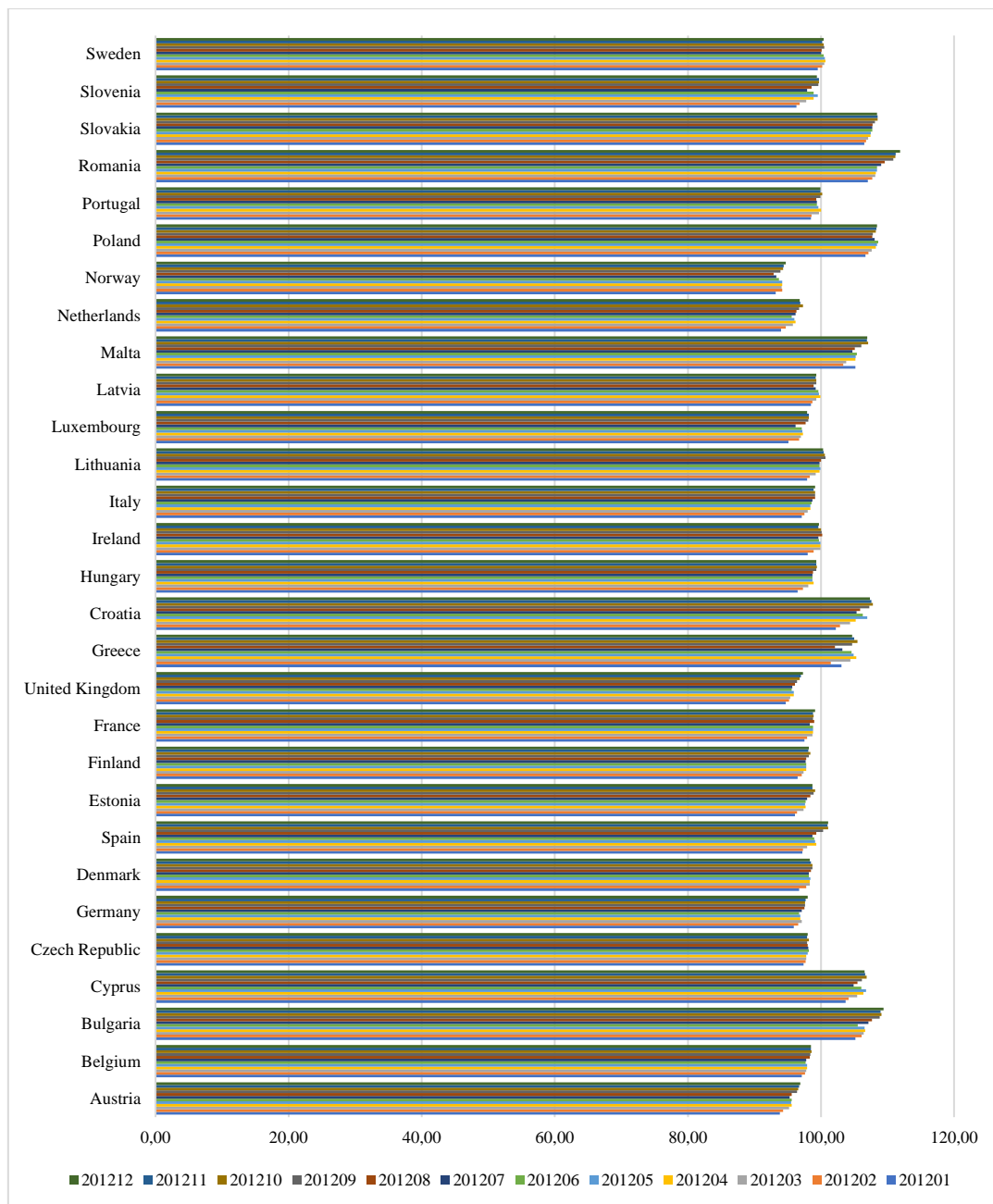
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 10: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

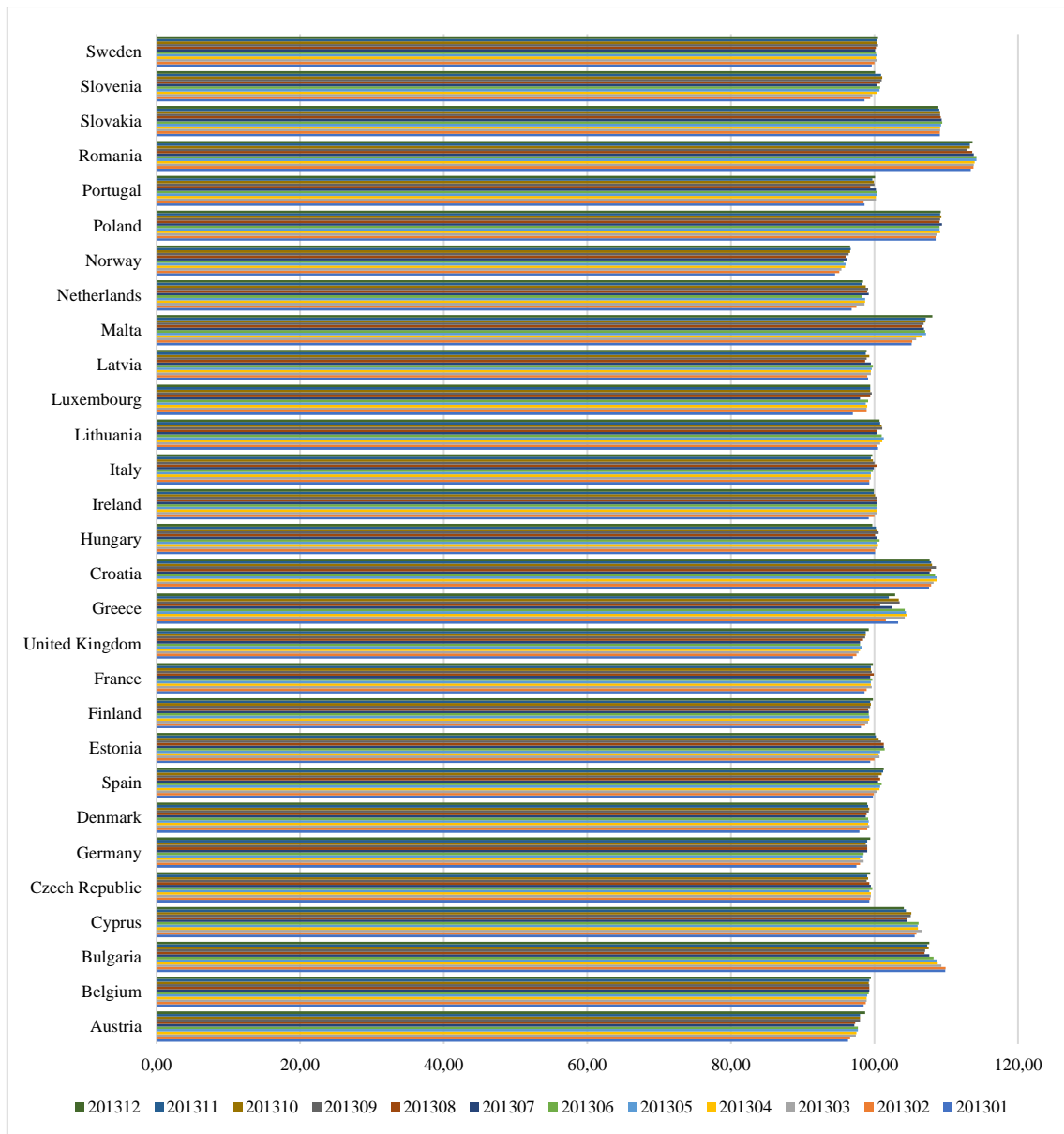
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 11: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

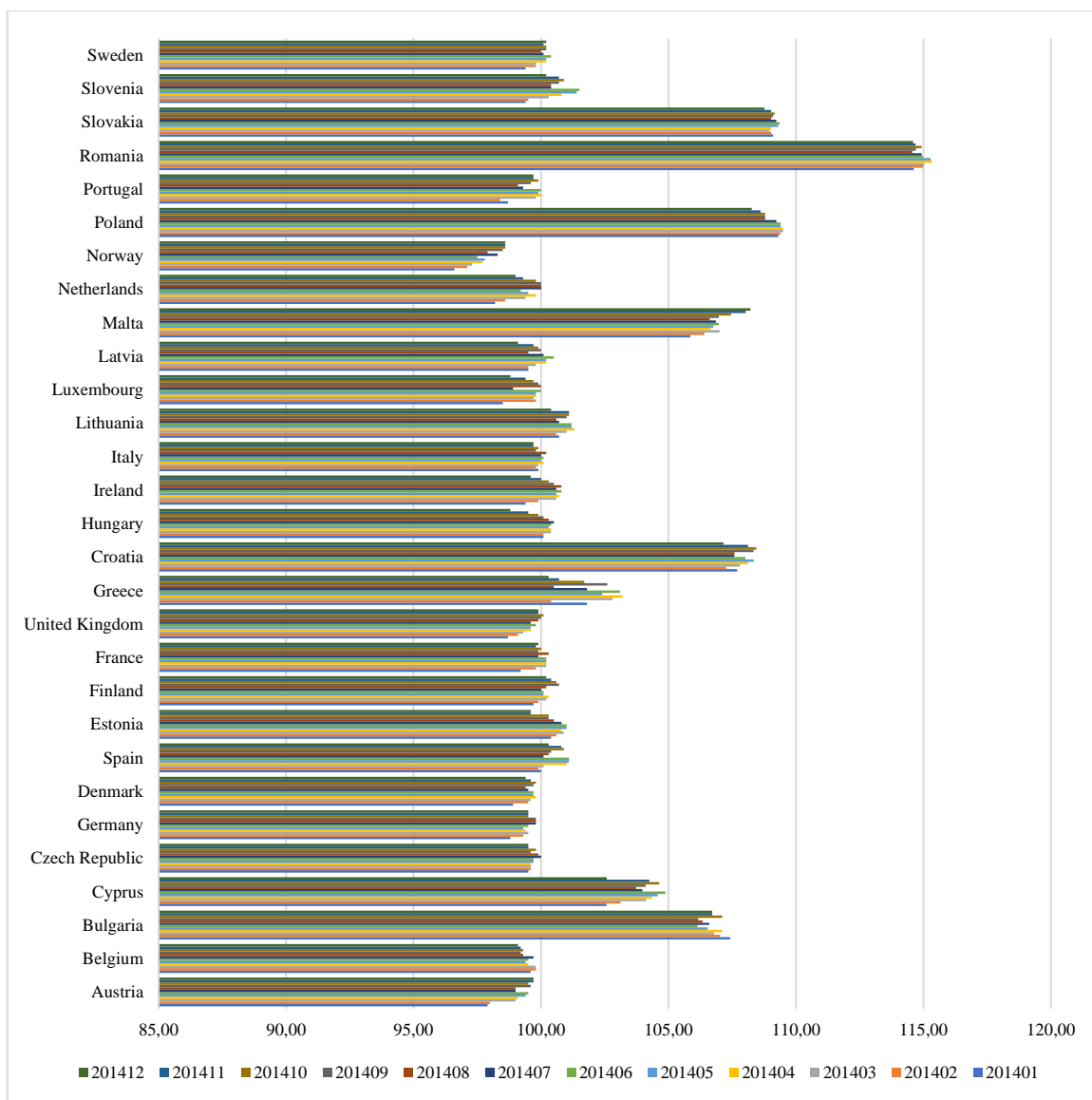
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 12: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

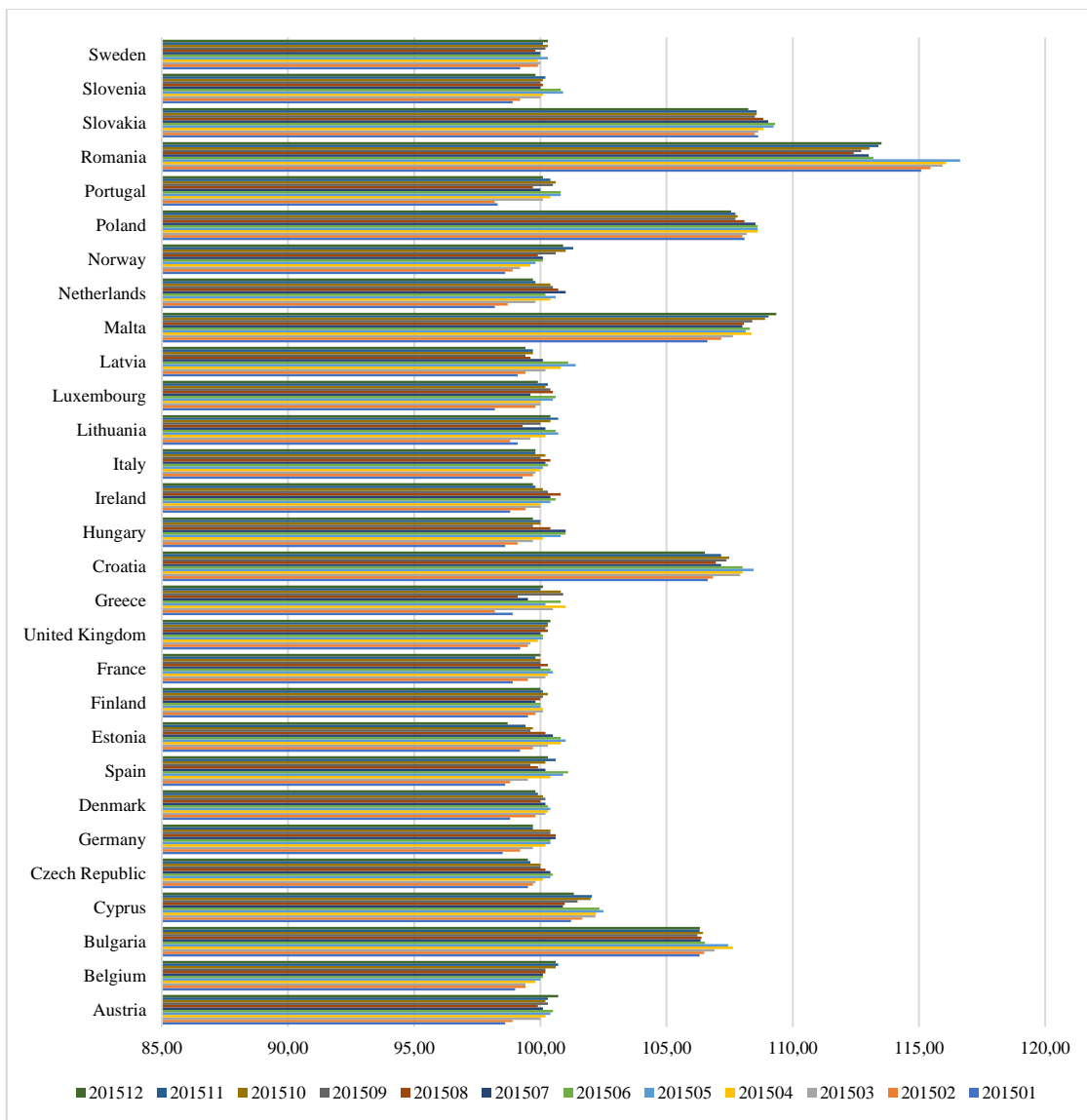
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 13: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

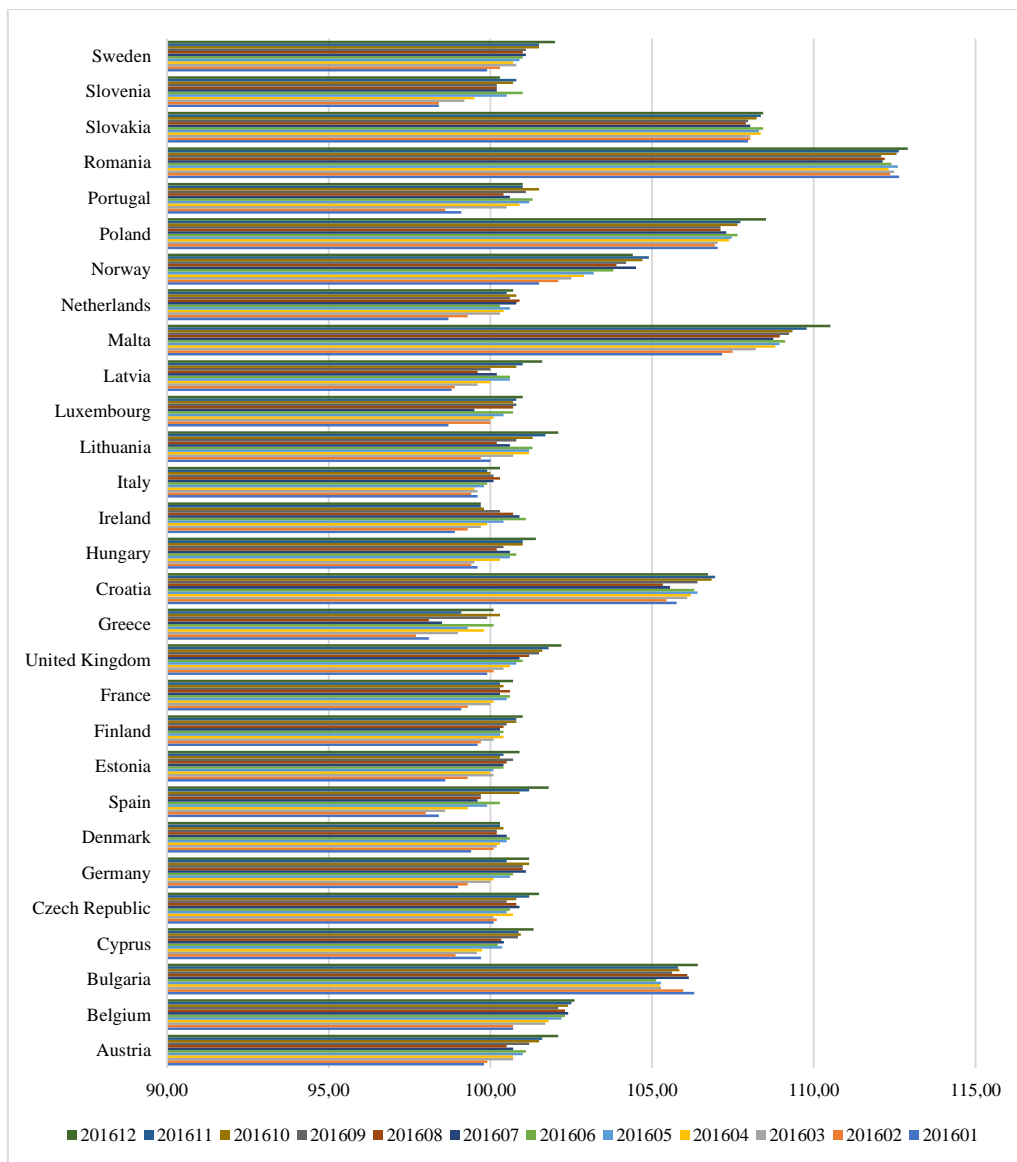
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 14: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

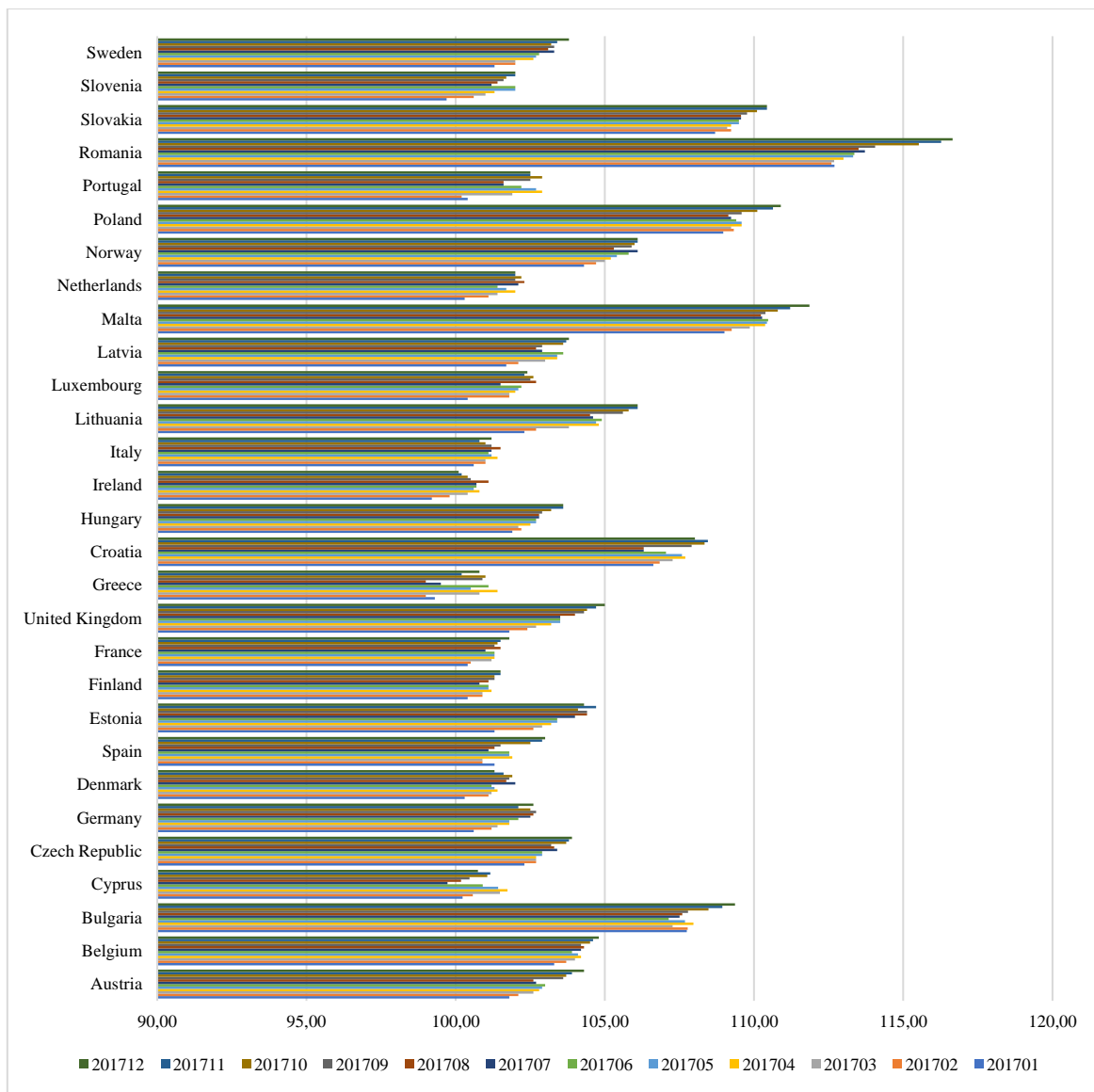
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 15: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

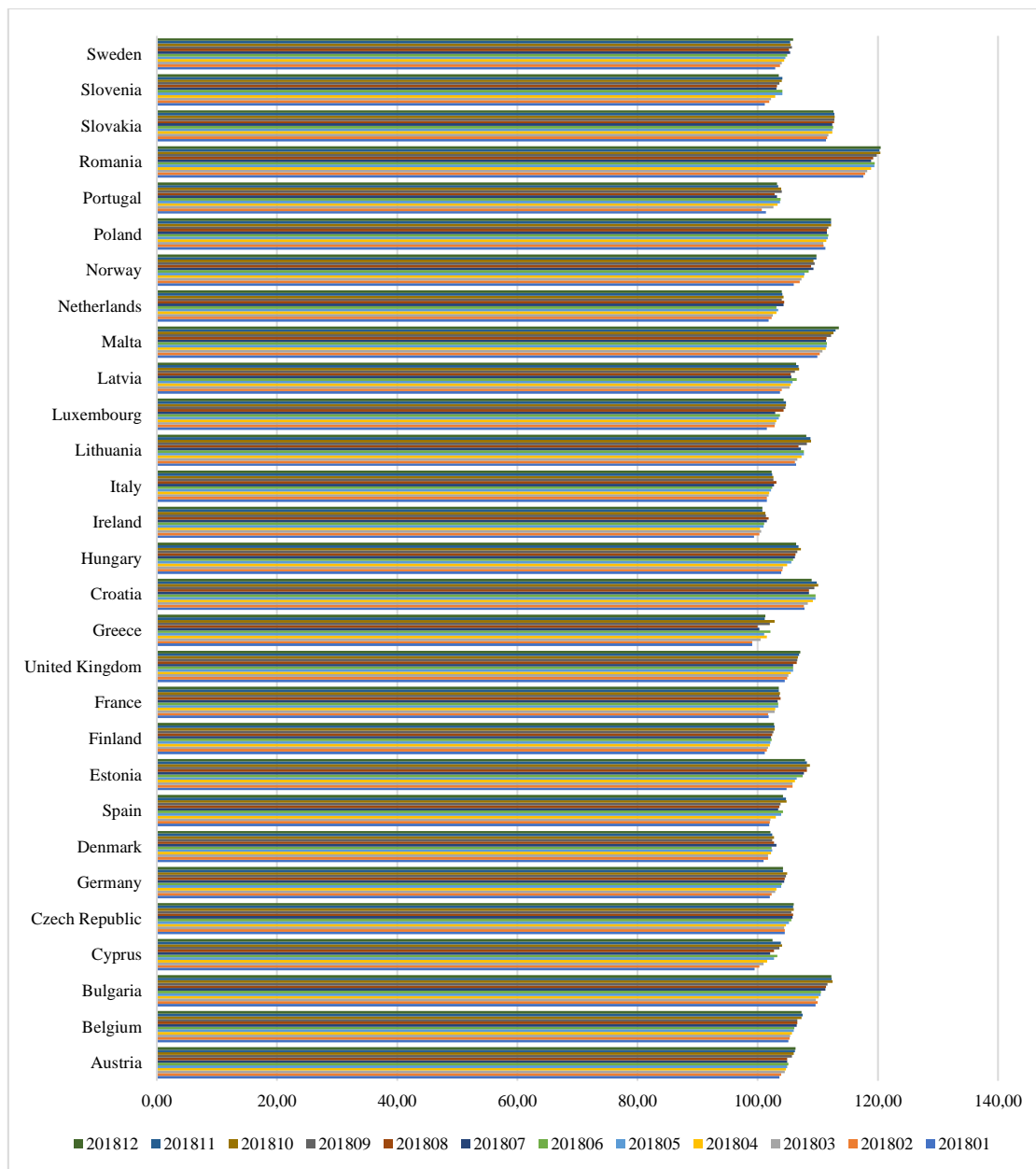
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 16: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

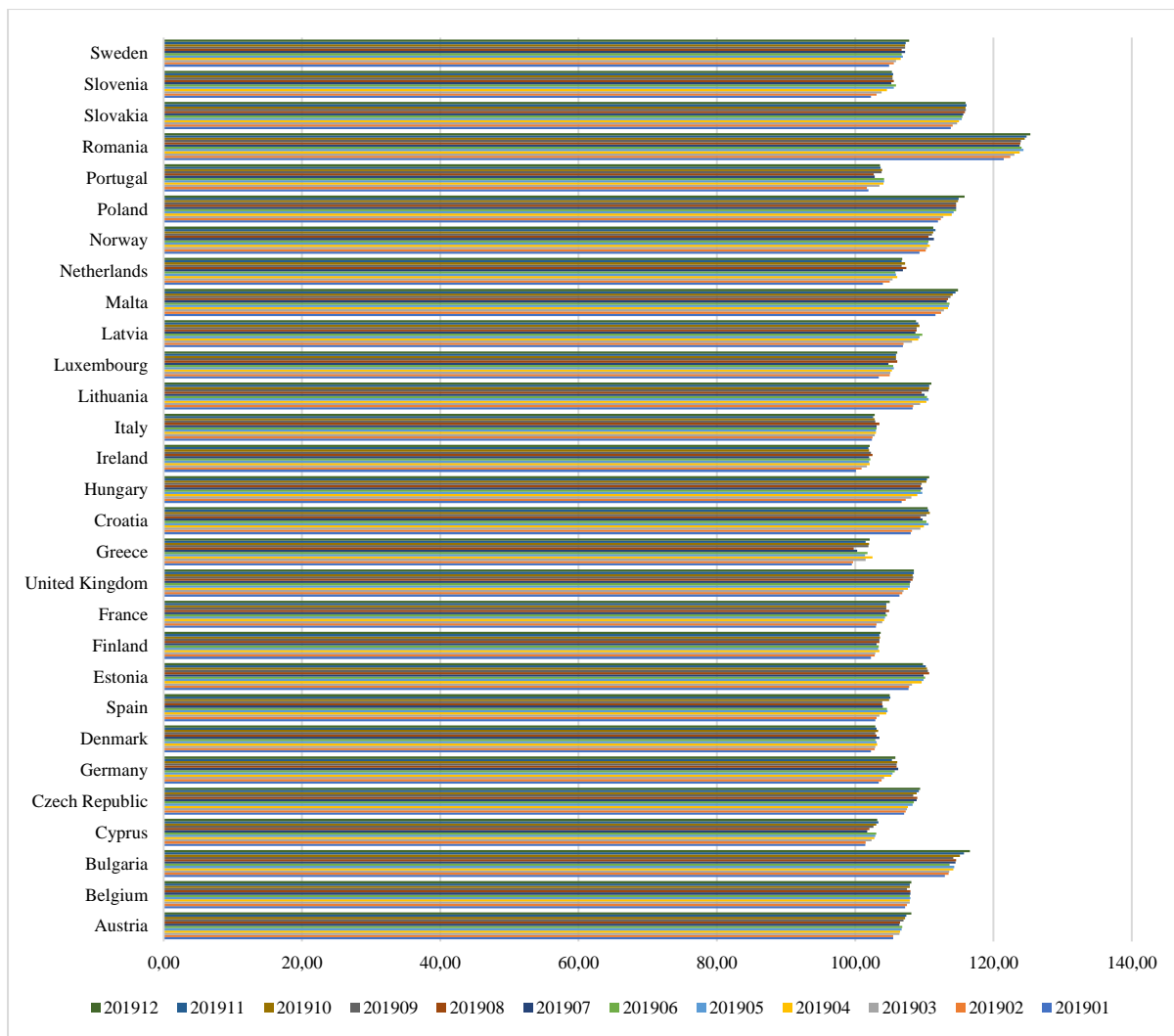
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 17: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

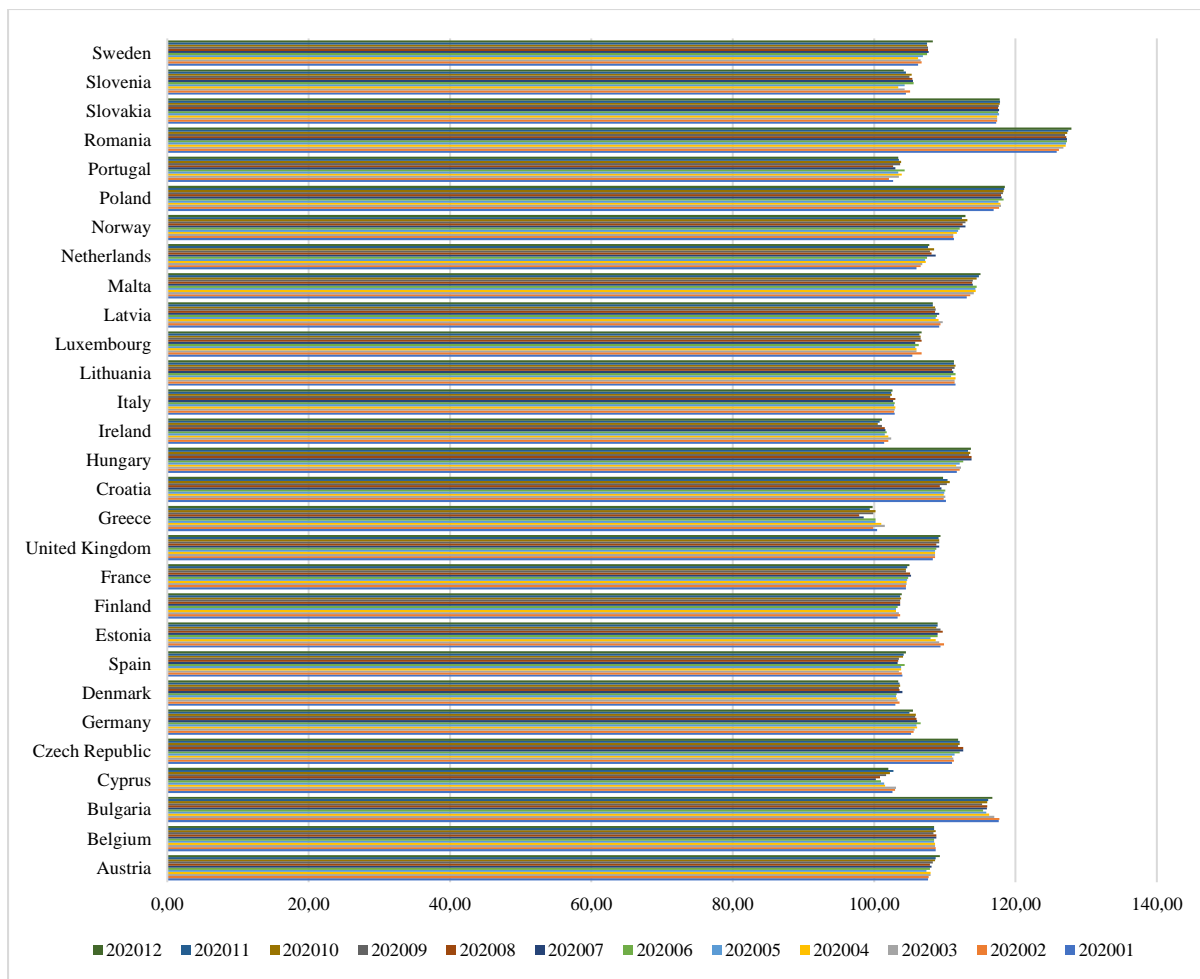
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 18: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

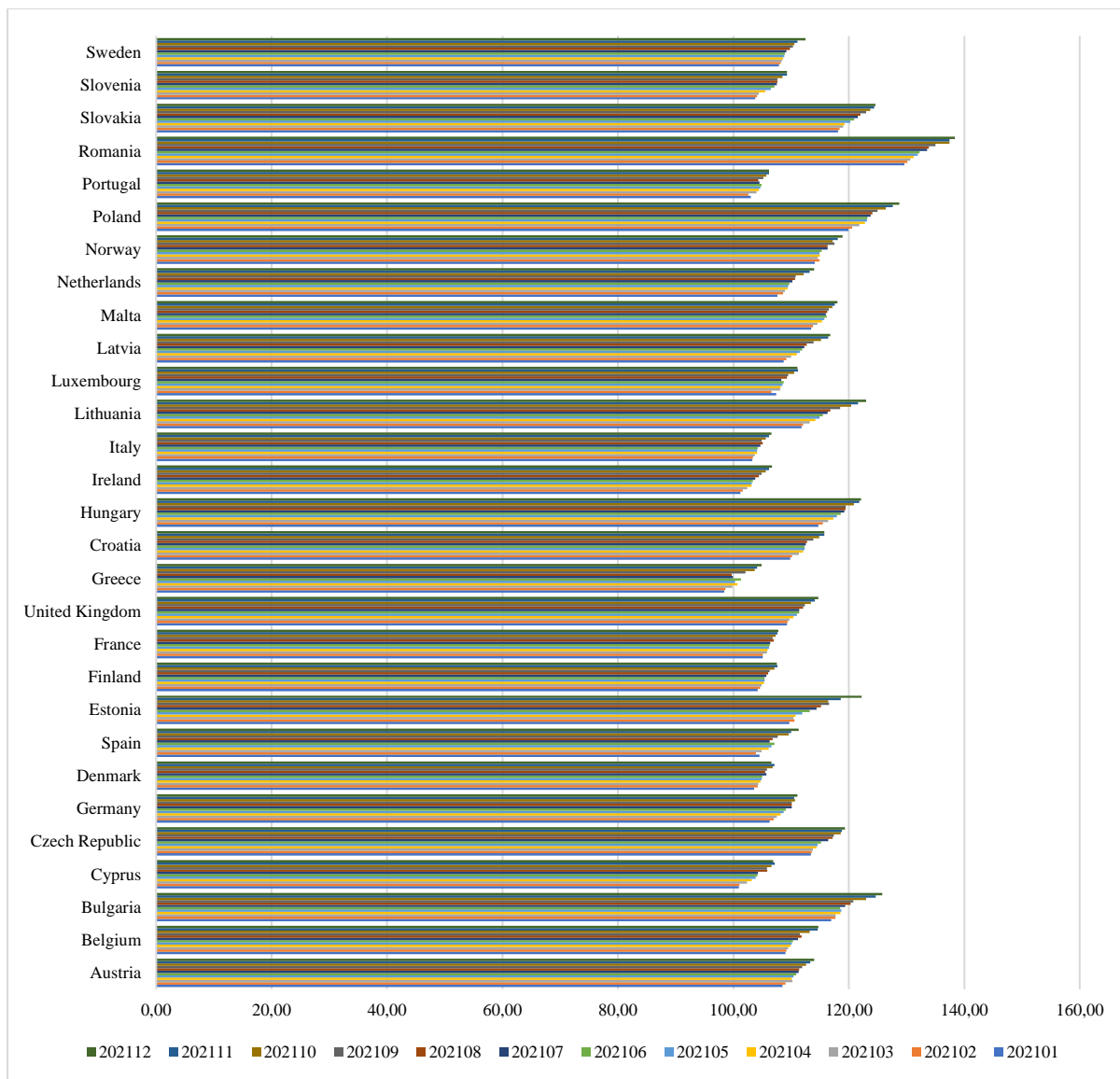
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 19: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

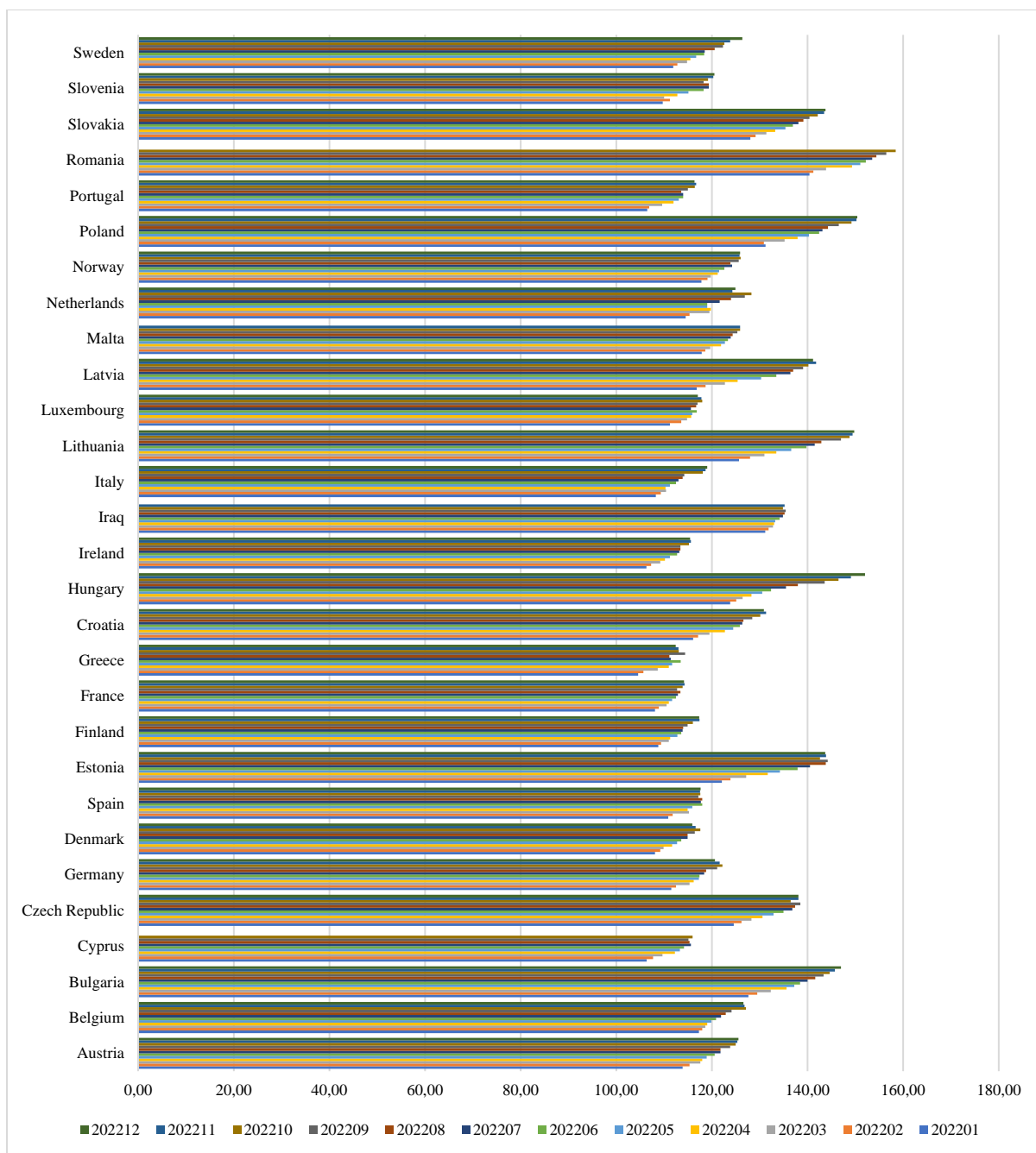
(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 20: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Διάγραμμα 21: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: *The World Bank. (2023). A Global Database of Inflation. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>*)

Ο δείκτης *Unemployment rates*, ή αλλιώς το “ποσοστό ανεργίας”, είναι το ποσοστό του εργατικού δυναμικού χωρίς εργασία (Investopedia, 2022). Ο εν λόγω δείκτης, χαρακτηρίζεται όμως ως ένας δείκτης με καθυστέρηση, κάτι το οποίο σημαίνει πως γενικά αυξάνεται ή μειώνεται εξαιτίας των μεταβαλλόμενων οικονομικών συνθηκών αντί να τις προβλέπει. Έτσι, όταν η οικονομία είναι σε κακή κατάσταση και οι θέσεις εργασίας είναι

σπάνιες, το ποσοστό της ανεργίας αναμένεται να αυξηθεί. Αντίθετα, όμως, όταν η οικονομία αναπτύσσεται με υγιή ρυθμό και οι θέσεις εργασίας είναι σχετικά άφθονες, μπορεί να αναμένεται πτώση του ποσοστού αυτού (Investopedia, 2022).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2022 σε μηνιαία βάση. Έτσι, λοιπόν, ξεκινώντας από το 2010, φαίνεται πως οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας ήταν η Λετονία, η Ισπανία, η Εσθονία, η Λιθουανία και η Σλοβακία, ενώ με το μικρότερο ποσοστό η Αυστρία, το Λουξεμβούργο και η Νορβηγία. Το 2012, οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας ήταν η Ισπανία, η Ελλάδα, η Λετονία και το Λουξεμβούργο, ενώ με το μικρότερο ποσοστό η Αυστρία, το Λουξεμβούργο, η Νορβηγία και προς το τέλος του έτους και η Γερμανία. Ωστόσο, το 2012 και το 2013 η κατάσταση διαφοροποιείται αφού οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας ήταν η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία, ενώ το μικρότερο ποσοστό για το 2012 είχαν η Αυστρία, το Λουξεμβούργο και η Γερμανία, και για το 2013 η Γερμανία και η Νορβηγία. Από το 2014 έως και το 2022, βέβαια στις πρώτες θέσεις με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας συνεχίζουν να βρίσκονται η Ελλάδα και η Ισπανία, στις οποίες όμως υπάρχει μία γενική πτωτική πορεία. Όμως, οι χώρες με τα μικρότερα ποσοστά για το 2014 είναι η Γερμανία και η Νορβηγία, για το 2015 η Νορβηγία, η Γερμανία και η Τσεχία (προς το τέλος του έτους), για το 2016 η Μάλτα, η Ουγγαρία, η Γερμανία και η Τσεχία, για το 2017, το 2018 και το 2019 η Γερμανία και η Τσεχία (αν και το ποσοστό αυξήθηκε και στις δύο χώρες), ενώ για το 2020 η Γερμανία, η Πολωνία και η Τσεχία και για τα έτη 2021 και 2022 μόνο η Τσεχία. Παρόλα αυτά, βέβαια, αξίζει να σημειωθεί πως κατά τη διάρκεια των μηνών του 2020, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε γενικά στη πλειοψηφία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πίνακας 21: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2010-01	2010-02	2010-03	2010-04	2010-05	2010-06	2010-07	2010-08	2010-09	2010-10	2010-11	2010-12
European Union - 27 countries (from 2020)	10,1	10,1	10,1	10,2	10,1	10,1	10,0	10,0	10,0	10,1	10,0	10,0
Euro area – 20 countries (from 2023)	10,2	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3	10,2	10,2	10,2	10,3	10,2	10,2
Euro area - 19 countries (2015-2022)	10,2	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2
Belgium	8,7	8,7	8,6	8,6	8,5	8,5	8,6	8,4	8,3	8,1	7,9	7,7
Bulgaria	10,2	10,6	10,8	10,9	11,0	11,1	11,2	11,4	11,8	12,1	12,4	12,5
Czechia	7,8	7,9	7,7	7,4	7,3	7,2	7,3	7,1	6,9	7,1	7,0	6,9
Denmark	7,5	7,7	7,8	7,7	7,6	8,0	7,7	7,6	7,6	8,1	7,5	8,2
Germany	7,0	7,0	6,9	6,8	6,7	6,5	6,4	6,4	6,3	6,3	6,2	6,1

Estonia	17,4	18,2	18,7	18,6	17,9	17,1	16,1	15,8	15,3	14,8	13,9	14,2
Ireland	13,8	13,7	13,9	14,2	14,5	14,4	14,3	14,4	15,0	15,6	15,7	15,6
Greece	11,1	11,6	11,8	12,1	12,5	12,7	13,1	13,1	13,5	14,2	14,2	14,9
Spain	19,1	19,2	19,4	19,8	20,0	20,1	19,9	20,0	20,1	20,1	20,2	20,4
France	9,5	9,4	9,3	9,3	9,3	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2
Croatia	10,4	10,7	10,9	11,3	11,5	11,8	11,9	12,1	12,3	12,7	12,8	12,9
Italy	8,6	8,7	8,5	8,7	8,7	8,5	8,4	8,3	8,4	8,6	8,4	8,2
Cyprus	6,3	6,2	6,5	6,4	6,5	6,5	6,2	6,2	6,1	6,2	6,0	6,1
Latvia	20,7	20,5	20,4	20,4	20,1	19,7	19,2	19,1	18,9	18,6	18,2	17,7
Lithuania	16,7	17,5	17,8	18,1	18,2	18,3	18,3	18,2	18,0	17,9	17,6	17,4
Luxembourg	4,6	4,7	4,6	4,5	4,4	4,5	4,4	4,4	4,5	4,6	4,8	4,8
Hungary	10,6	10,8	10,9	10,8	10,9	11,0	10,6	10,9	10,7	10,7	10,8	10,8
Malta	7,0	7,1	6,9	6,9	6,6	6,5	6,7	6,7	6,8	6,9	6,8	6,7
Netherlands	6,2	6,2	6,2	6,1	6,1	6,2	6,2	6,1	6,0	6,0	5,9	5,9
Austria	5,0	5,3	5,6	5,4	5,2	5,4	5,3	5,1	5,3	5,1	4,7	4,7
Poland	10,3	10,3	10,2	10,1	10,0	9,9	9,9	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Portugal	12,0	12,2	12,3	12,6	12,6	12,8	12,7	12,8	12,7	12,6	12,8	12,9
Romania	9,3	9,3	9,6	8,9	8,9	8,9	8,9	9,0	8,6	8,9	9,0	8,8
Slovenia	6,5	6,7	6,9	7,2	7,3	7,3	7,1	7,2	7,3	7,6	7,8	8,0
Slovakia	14,9	14,9	14,9	14,8	14,7	14,5	14,4	14,2	14,2	14,0	13,8	13,8
Finland	9,5	8,9	8,6	8,6	8,3	8,7	8,7	8,5	8,1	8,3	8,1	8,6
Sweden	9,3	9,1	9,0	9,5	9,0	8,4	8,9	8,6	8,6	8,5	8,2	8,2
Norway	3,8	4,0	4,6	3,9	4,0	4,3	3,6	3,8	3,9	3,8	3,4	4,1
United Kingdom	7,9	8,0	7,9	7,9	7,8	7,7	7,6	7,6	7,7	7,8	7,8	7,9

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en)

Πίνακας 22: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2011-01	2011-02	2011-03	2011-04	2011-05	2011-06	2011-07	2011-08	2011-09	2011-10	2011-11	2011-12
European Union - 27 countries (from 2020)	10,0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	10,0	10,1	10,2	10,3	10,4	10,5
Euro area – 20 countries (from 2023)	10,2	10,1	10,1	10,0	10,1	10,1	10,2	10,3	10,5	10,6	10,7	10,8
Euro area - 19 countries (2015-2022)	10,1	10,1	10,1	10,0	10,0	10,1	10,2	10,3	10,4	10,5	10,7	10,8
Belgium	7,3	7,1	7,0	6,9	7,0	7,1	7,5	7,6	7,5	7,3	7,2	7,1
Bulgaria	12,5	12,4	12,2	12,2	12,2	12,2	12,1	12,2	12,1	12,2	12,5	12,8
Czechia	7,0	7,1	6,7	6,9	6,9	6,7	6,6	6,5	6,6	6,5	6,6	6,5
Denmark	8,0	7,8	7,9	7,3	7,8	7,3	8,2	7,6	7,0	8,2	8,1	7,9
Germany	6,0	5,9	5,7	5,6	5,6	5,5	5,5	5,4	5,4	5,3	5,2	5,2
Estonia	14,1	13,4	13,4	12,7	12,6	12,6	12,0	11,4	11,3	11,8	11,6	11,0
Ireland	15,4	15,1	14,9	14,9	15,0	15,2	15,5	15,6	15,7	15,6	15,8	16,1

Greece	15,4	15,6	16,4	16,7	16,9	17,4	18,2	18,8	19,1	20,4	20,6	21,5
Spain	20,4	20,5	20,6	20,6	20,7	21,0	21,4	21,7	22,1	22,4	22,7	23,0
France	9,2	9,2	9,1	9,1	9,1	9,1	9,2	9,2	9,2	9,3	9,4	9,4
Croatia	13,2	13,2	13,3	13,2	13,5	13,7	14,0	14,0	13,9	13,9	14,0	14,2
Italy	8,2	8,1	8,1	8,0	8,3	8,3	8,4	8,6	9,0	8,9	9,5	9,7
Cyprus	6,3	6,7	6,7	7,1	7,5	7,5	7,6	8,1	8,8	9,4	9,6	9,7
Latvia	17,2	16,9	16,9	17,1	17,0	16,5	15,8	15,4	15,3	15,4	15,5	15,4
Lithuania	17,2	16,8	16,5	16,0	15,8	15,6	15,7	15,4	14,8	14,0	13,5	13,5
Luxembourg	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8	4,8	5,0	5,1	5,0	4,8	4,8	4,9
Hungary	11,0	10,9	10,7	10,7	10,6	10,5	10,6	10,7	10,6	10,6	10,5	10,7
Malta	6,6	6,7	6,6	6,9	6,7	6,5	6,1	5,8	5,9	6,2	6,4	6,5
Netherlands	5,8	5,9	5,7	5,8	5,8	5,7	6,0	6,0	6,2	6,4	6,6	6,5
Austria	4,9	5,7	4,8	4,9	5,0	4,5	4,5	4,4	4,4	5,2	5,4	5,1
Poland	9,7	9,7	9,8	9,9	9,9	9,9	9,9	10,0	10,1	10,2	10,2	10,2
Portugal	12,9	13,0	13,2	13,1	13,1	12,8	12,9	13,3	13,8	14,1	14,6	15,2
Romania	9,2	8,9	8,7	9,2	9,0	9,0	9,0	9,1	9,2	9,2	9,3	9,4
Slovenia	8,0	8,0	8,0	8,0	7,9	7,9	8,0	7,9	8,3	8,7	8,9	8,7
Slovakia	13,8	13,7	13,6	13,6	13,6	13,4	13,4	13,4	13,5	13,7	13,8	13,8
Finland	8,3	8,1	8,9	7,6	7,7	8,3	8,1	7,6	7,9	7,8	7,2	8,0
Sweden	8,2	7,9	8,1	7,8	8,0	8,1	7,9	7,9	7,7	8,0	7,9	8,0
Norway	3,2	3,4	3,8	3,8	3,5	3,6	3,4	3,7	3,4	3,8	3,4	3,5
United Kingdom	7,8	7,7	7,7	7,9	8,0	8,0	8,1	8,2	8,3	8,4	8,4	8,3

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 23: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2012-01	2012-02	2012-03	2012-04	2012-05	2012-06	2012-07	2012-08	2012-09	2012-10	2012-11	2012-12
European Union - 27 countries (from 2020)	10,6	10,7	10,8	10,9	11,0	11,0	11,1	11,1	11,2	11,3	11,5	11,5
Euro area – 20 countries (from 2023)	10,9	11,0	11,2	11,3	11,4	11,5	11,5	11,6	11,7	11,9	12,0	12,0
Euro area - 19 countries (2015-2022)	10,8	11,0	11,2	11,3	11,3	11,4	11,5	11,5	11,7	11,8	11,9	12,0
Belgium	7,2	7,3	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,6	7,8	8,2	8,4	8,5
Bulgaria	13,0	13,1	13,2	13,2	13,2	13,4	13,5	13,3	13,2	13,3	13,4	13,5
Czechia	6,6	7,2	6,8	6,9	7,0	6,8	6,9	7,2	6,8	7,1	7,6	7,1
Denmark	7,5	8,1	7,6	8,4	8,5	7,8	7,5	8,1	7,7	7,6	7,3	7,4
Germany	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Estonia	10,7	10,5	10,6	9,9	10,0	9,9	9,8	9,8	9,3	9,3	9,3	9,6
Ireland	15,6	16,1	16,1	15,7	15,5	15,4	15,6	15,5	15,4	15,2	15,0	14,8
Greece	21,7	22,5	23,1	23,5	24,2	25,2	25,3	25,8	26,4	26,2	27,0	27,0
Spain	23,3	23,6	23,9	24,2	24,6	24,7	25,0	25,2	25,4	25,7	25,9	26,0

France	9,5	9,5	9,5	9,6	9,7	9,7	9,7	9,7	9,8	10,0	10,2	10,3
Croatia	14,6	14,8	15,0	15,2	15,3	15,5	15,9	16,1	16,3	16,6	16,8	17,0
Italy	9,8	10,1	10,6	10,7	10,6	10,9	11,0	10,9	11,2	11,7	11,6	11,6
Cyprus	9,8	10,1	10,6	11,2	11,8	11,7	12,5	12,2	12,6	13,0	13,1	13,7
Latvia	15,5	15,8	16,1	16,4	16,3	15,5	14,3	13,8	13,9	14,4	14,4	13,9
Lithuania	13,9	14,1	14,0	13,7	13,5	13,3	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	12,8
Luxembourg	4,9	4,9	5,0	5,0	5,1	5,1	5,0	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4
Hungary	10,8	10,8	10,8	10,7	10,7	10,5	10,5	10,4	10,5	10,4	10,5	10,5
Malta	6,3	6,2	6,2	6,1	6,1	6,2	6,3	6,5	6,4	6,4	6,2	5,8
Netherlands	6,6	6,5	6,5	6,8	6,7	6,7	6,8	6,8	6,9	7,0	7,2	7,4
Austria	4,4	5,3	4,7	4,9	5,2	5,5	5,5	5,7	5,6	5,3	5,5	5,3
Poland	10,2	10,2	10,2	10,2	10,3	10,4	10,5	10,6	10,6	10,5	10,6	10,6
Portugal	15,2	15,6	16,0	16,3	16,1	16,1	16,2	16,8	16,9	17,5	17,8	18,3
Romania	9,1	8,7	8,9	8,7	8,8	8,5	8,8	8,4	8,7	8,6	8,5	8,8
Slovenia	8,2	8,1	7,9	8,1	8,4	8,7	9,3	9,4	9,5	9,5	9,4	9,8
Slovakia	13,8	13,8	13,8	13,9	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8	14,0	14,2	14,3
Finland	7,9	7,4	7,9	7,6	7,7	7,7	7,8	8,4	8,0	7,7	8,2	7,6
Sweden	8,1	8,0	7,7	7,7	8,4	8,0	8,2	8,3	8,3	8,2	8,6	8,3
Norway	3,8	3,7	3,0	3,5	3,5	3,2	3,4	3,3	3,3	6,4	6,3	6,3
United Kingdom	8,2	8,2	8,2	8,0	7,9	7,9	7,8	7,7	7,7	3,8	3,5	3,7

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 24: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2013-01	2013-02	2013-03	2013-04	2013-05	2013-06	2013-07	2013-08	2013-09	2013-10	2013-11	2013-12
European Union - 27 countries (from 2020)	11,7	11,7	11,7	11,7	11,6	11,6	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	11,4
Euro area – 20 countries (from 2023)	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,1	12,1	12,1	12,1	12,1	12,0
Euro area - 19 countries (2015-2022)	12,2	12,2	12,2	12,2	12,1	12,1	12,1	12,0	12,1	12,0	12,0	11,9
Belgium	8,5	8,5	8,6	8,6	8,6	8,5	8,5	8,4	8,5	8,6	8,6	8,7
Bulgaria	13,9	14,0	14,1	14,1	13,8	13,7	13,7	13,6	13,8	14,1	14,1	14,0
Czechia	6,8	7,5	7,4	6,9	7,2	6,7	6,7	7,1	7,0	6,6	7,0	6,7
Denmark	7,9	7,2	7,5	8,3	6,6	7,5	7,5	7,1	7,5	6,8	7,6	6,9
Germany	5,1	5,1	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,9
Estonia	9,6	9,2	8,7	7,9	7,8	7,8	7,9	8,3	8,5	8,8	8,9	8,5
Ireland	14,7	14,6	14,3	14,5	14,5	14,1	13,6	13,3	13,1	12,9	12,8	12,8
Greece	27,5	27,5	27,7	27,9	27,9	27,8	28,1	27,8	28,0	27,7	27,9	27,8
Spain	26,2	26,4	26,4	26,3	26,2	26,1	26,1	26,1	26,0	26,0	25,9	25,6
France	10,4	10,4	10,4	10,5	10,4	10,4	10,3	10,1	10,2	10,1	10,2	10,2
Croatia	17,3	17,3	17,3	17,5	17,4	17,3	17,2	17,2	17,4	17,5	17,6	17,6

Italy	12,1	12,1	12,1	12,3	12,3	12,4	12,2	12,4	12,6	12,6	12,5	12,6
Cyprus	14,8	15,0	14,7	15,8	16,0	16,1	16,1	16,6	16,7	16,6	16,3	16,2
Latvia	13,1	12,6	12,0	11,5	11,3	11,3	11,8	12,1	12,1	11,7	11,5	11,4
Lithuania	12,4	12,0	11,8	11,9	11,7	11,6	11,7	11,8	11,7	11,7	11,7	11,6
Luxembourg	5,5	5,6	5,7	5,7	5,8	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0
Hungary	10,7	10,6	10,2	9,8	9,7	9,5	9,5	9,4	9,1	9,1	8,6	8,2
Malta	5,8	5,7	5,9	6,0	6,2	6,2	6,1	6,2	6,3	6,2	6,1	5,9
Netherlands	7,5	7,7	7,9	8,0	8,1	8,3	8,5	8,5	8,5	8,5	8,4	8,5
Austria	5,9	5,6	5,9	5,4	5,4	5,4	6,0	5,6	5,9	5,8	6,0	5,8
Poland	10,8	10,9	11,0	11,0	10,9	10,7	10,6	10,5	10,4	10,2	10,2	10,2
Portugal	18,5	18,4	18,3	17,9	17,7	17,2	17,2	16,5	16,2	16,2	16,1	15,8
Romania	8,7	8,9	9,1	9,4	8,9	9,6	8,7	8,9	8,9	9,1	8,9	9,0
Slovenia	10,2	10,5	10,8	10,8	10,6	10,2	9,8	9,7	9,6	9,6	9,7	9,9
Slovakia	14,3	14,4	14,3	14,3	14,2	14,2	14,1	14,0	14,1	14,0	14,0	13,9
Finland	8,6	8,5	8,2	8,2	8,6	7,4	7,8	8,2	8,4	8,1	8,9	8,5
Sweden	8,1	8,2	8,5	8,4	8,0	8,2	8,1	8,2	8,3	8,0	8,2	8,2
Norway	3,8	4,0	4,1	4,1	3,9	3,7	3,7	4,3	3,9	3,6	3,8	4,4
United Kingdom	7,9	7,8	7,7	7,8	7,8	7,7	7,7	7,6	7,3	7,1	7,2	7,1

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 25: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2014-01	2014-02	2014-03	2014-04	2014-05	2014-06	2014-07	2014-08	2014-09	2014-10	2014-11	2014-12
European Union - 27 countries (from 2020)	11,4	11,4	11,3	11,2	11,1	10,9	10,9	10,8	10,8	10,8	10,9	10,7
Euro area – 20 countries (from 2023)	12,1	12,0	12,0	11,8	11,8	11,6	11,7	11,5	11,6	11,6	11,6	11,5
Euro area - 19 countries (2015-2022)	12,0	12,0	11,9	11,8	11,7	11,6	11,6	11,5	11,5	11,6	11,6	11,4
Belgium	8,8	8,7	8,7	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,7	8,7	8,7	8,7
Bulgaria	13,7	13,3	12,9	12,4	12,2	12,1	12,3	12,4	12,4	12,1	11,7	11,2
Czechia	6,5	6,5	6,7	6,3	6,1	6,0	5,8	6,2	5,7	5,6	6,2	5,8
Denmark	7,5	6,9	6,7	6,7	6,8	7,0	6,5	7,1	7,2	6,8	6,7	7,1
Germany	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,6	4,6
Estonia	8,4	7,9	7,7	7,6	7,0	6,9	7,2	7,7	7,4	6,8	6,4	6,6
Ireland	12,9	12,9	12,7	12,4	12,1	12,0	11,9	11,7	11,4	11,0	10,9	10,8
Greece	27,3	27,7	27,3	27,0	27,2	26,6	26,3	26,4	26,3	26,1	25,8	26,0
Spain	25,5	25,3	25,2	24,9	24,6	24,4	24,3	24,1	23,9	23,9	23,8	23,6
France	10,2	10,2	10,2	10,1	10,1	10,2	10,2	10,2	10,3	10,4	10,5	10,5
Croatia	17,6	17,8	17,9	17,6	17,4	17,2	17,0	16,9	16,8	16,8	16,8	16,9
Italy	13,0	13,0	12,8	12,7	12,8	12,3	12,9	12,5	12,9	13,0	13,2	12,4
Cyprus	15,4	15,5	16,6	16,2	16,1	16,1	16,3	16,3	16,2	16,1	16,6	16,5

Latvia	11,5	11,5	11,3	10,9	10,6	10,4	10,7	10,9	10,9	10,7	10,5	10,1
Lithuania	11,6	11,3	11,0	11,0	11,2	11,0	10,4	10,3	10,0	10,3	10,5	10,2
Luxembourg	6,0	5,9	6,0	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0	6,1	6,1	6,2	6,2
Hungary	8,0	7,8	7,7	7,5	7,8	7,8	7,4	7,3	7,0	7,1	7,2	7,1
Malta	5,8	5,8	5,8	5,8	5,9	5,8	5,9	5,9	5,7	5,6	5,5	5,5
Netherlands	8,6	8,7	8,7	8,6	8,5	8,3	8,2	8,1	8,0	8,1	8,1	8,2
Austria	6,3	5,7	6,2	5,5	5,6	6,5	6,2	5,8	6,3	6,1	6,1	6,2
Poland	10,3	10,3	10,1	9,8	9,5	9,2	8,9	8,7	8,5	8,5	8,4	8,4
Portugal	15,7	15,7	15,5	15,3	14,9	14,7	14,5	13,9	13,7	13,9	13,9	14,1
Romania	8,7	8,6	8,8	8,7	8,3	8,7	8,5	8,6	8,4	8,6	8,8	8,3
Slovenia	10,2	10,3	10,1	9,7	9,5	9,4	9,4	9,5	9,6	9,6	9,6	9,6
Slovakia	13,8	13,7	13,6	13,5	13,3	13,1	13,0	12,9	12,7	12,6	12,5	12,4
Finland	8,4	8,8	8,9	8,3	8,7	8,9	8,1	8,5	9,2	9,2	9,0	9,4
Sweden	8,3	8,2	8,3	8,3	7,8	8,3	8,0	8,2	7,9	8,2	8,1	7,7
Norway	4,1	3,3	4,1	3,6	3,3	3,3	4,2	3,6	4,2	4,0	3,8	3,9
United Kingdom	6,8	6,7	6,6	6,4	6,3	6,1	6,0	5,9	5,9	5,8	5,6	5,6

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 26: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2015-01	2015-02	2015-03	2015-04	2015-05	2015-06	2015-07	2015-08	2015-09	2015-10	2015-11	2015-12
European Union - 27 countries (from 2020)	10,7	10,6	10,5	10,4	10,3	10,3	10,1	10,0	9,9	9,9	9,8	9,8
Euro area – 20 countries (from 2023)	11,4	11,4	11,3	11,2	11,1	11,1	10,8	10,7	10,7	10,7	10,6	10,6
Euro area - 19 countries (2015-2022)	11,3	11,3	11,3	11,1	11,1	11,0	10,8	10,7	10,7	10,7	10,6	10,5
Belgium	8,8	8,8	8,9	8,9	8,7	8,6	8,2	8,1	8,3	8,8	8,9	8,8
Bulgaria	11,0	10,8	11,0	10,9	10,8	10,5	10,1	9,8	9,4	9,1	9,0	9,0
Czechia	5,8	5,9	5,8	5,2	4,9	5,0	5,0	4,7	4,8	4,6	4,5	4,6
Denmark	6,0	6,5	6,6	6,5	6,1	6,4	6,6	6,1	6,0	6,2	5,9	6,3
Germany	4,5	4,5	4,5	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,2
Estonia	6,9	6,5	6,5	6,6	6,3	6,1	5,8	5,8	6,2	6,5	6,8	6,7
Ireland	10,7	10,7	10,5	10,3	10,0	9,9	9,6	9,5	9,6	9,6	9,6	9,1
Greece	25,7	25,8	26,1	25,4	24,6	25,0	25,0	24,2	24,9	24,8	24,3	24,3
Spain	23,5	23,2	23,0	22,7	22,5	22,2	21,8	21,6	21,4	21,2	21,0	20,8
France	10,4	10,3	10,4	10,4	10,5	10,4	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3	10,2
Croatia	17,0	17,0	16,9	16,6	16,4	16,1	15,9	15,8	15,7	15,6	15,5	15,2
Italy	12,5	12,5	12,6	12,2	12,3	12,3	11,7	11,7	11,6	11,8	11,5	11,7
Cyprus	16,6	16,6	16,2	15,5	15,1	15,1	15,4	14,9	14,3	13,5	13,1	12,9
Latvia	9,8	9,8	9,9	9,6	9,7	9,8	9,9	10,0	10,0	10,0	10,1	10,0
Lithuania	9,6	9,3	9,0	9,3	9,2	9,3	9,2	9,2	9,1	9,1	8,8	8,6

Luxembourg	6,3	6,4	6,4	6,4	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,6	6,5	6,5
Hungary	7,1	7,1	7,0	6,9	6,7	6,5	6,5	6,2	6,2	6,0	6,0	5,7
Malta	5,6	5,6	5,5	5,5	5,5	5,4	5,1	5,0	5,2	5,3	5,3	5,3
Netherlands	8,3	8,1	8,1	8,1	8,0	7,9	7,7	7,7	7,8	7,9	7,7	7,6
Austria	5,9	5,8	6,1	6,2	6,3	6,3	6,2	6,0	6,4	5,9	6,7	6,2
Poland	8,4	8,3	8,1	7,9	7,7	7,6	7,6	7,5	7,4	7,3	7,2	7,0
Portugal	14,3	14,1	13,8	13,3	12,7	12,5	12,4	12,5	12,6	12,7	12,6	12,6
Romania	8,8	8,6	8,3	8,7	8,4	8,4	8,2	8,5	8,4	8,1	8,1	8,2
Slovenia	9,3	9,2	9,2	9,4	9,5	9,4	9,1	8,8	8,6	8,5	8,4	8,5
Slovakia	12,3	12,1	11,9	11,7	11,5	11,4	11,4	11,3	11,2	11,1	10,9	10,7
Finland	8,7	9,7	9,5	9,5	9,3	9,9	9,5	9,5	9,3	9,6	9,2	9,7
Sweden	8,0	8,1	7,7	8,0	7,8	7,7	7,3	7,1	7,5	7,4	7,1	7,4
Norway	4,3	4,7	4,7	4,6	4,3	4,7	5,3	4,2	4,8	5,0	4,3	5,2
United Kingdom	5,5	5,5	5,4	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3	5,2	5,0	5,0	5,0

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 27: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2016-01	2016-02	2016-03	2016-04	2016-05	2016-06	2016-07	2016-08	2016-09	2016-10	2016-11	2016-12
European Union - 27 countries (from 2020)	9,7	9,6	9,5	9,4	9,4	9,3	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	8,8
Euro area – 20 countries (from 2023)	10,5	10,5	10,3	10,3	10,2	10,2	10,0	10,0	9,9	9,8	9,9	9,7
Euro area - 19 countries (2015-2022)	10,4	10,4	10,3	10,3	10,2	10,1	10,0	9,9	9,9	9,8	9,8	9,7
Belgium	8,4	8,2	8,2	8,2	8,2	8,1	7,9	7,7	7,5	7,2	7,2	7,3
Bulgaria	9,0	9,1	9,1	9,0	8,9	8,8	8,6	8,5	8,3	8,1	7,8	7,7
Czechia	4,3	4,2	4,0	4,0	3,9	4,2	4,2	3,7	4,0	3,8	3,6	3,6
Denmark	5,7	6,1	6,1	6,0	6,3	5,9	6,5	5,8	5,7	6,3	5,8	5,6
Germany	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7
Estonia	6,5	6,2	6,6	6,5	6,5	6,9	7,1	7,7	7,2	7,3	6,8	6,3
Ireland	9,1	8,9	8,8	8,9	8,8	8,7	8,5	8,3	7,9	7,7	7,5	7,5
Greece	24,7	24,2	24,2	23,9	23,9	23,6	23,7	23,8	23,3	23,6	23,7	23,7
Spain	20,6	20,4	20,3	20,3	20,1	19,9	19,5	19,3	19,1	18,8	18,8	18,6
France	10,3	10,4	10,2	10,1	10,0	10,0	9,8	9,9	9,9	10,1	10,1	10,0
Croatia	14,8	14,5	14,1	13,7	13,4	13,3	13,1	12,9	12,8	12,7	12,6	12,6
Italy	11,6	11,8	11,6	11,8	11,6	11,7	11,6	11,5	11,9	11,7	12,0	11,8
Cyprus	12,8	13,0	12,9	12,8	12,8	12,9	13,0	13,1	13,3	13,3	13,2	13,0
Latvia	10,0	9,9	9,7	9,5	9,4	9,5	9,7	9,8	9,8	9,6	9,5	9,4
Lithuania	8,1	8,0	8,1	7,9	8,3	8,1	8,1	7,9	7,7	7,6	7,6	7,6
Luxembourg	6,4	6,4	6,4	6,3	6,2	6,2	6,2	6,3	6,4	6,3	6,3	6,3
Hungary	5,7	5,5	5,4	5,2	5,0	4,8	4,8	4,7	4,6	4,5	4,3	4,3

Malta	5,4	5,4	5,2	5,2	5,0	4,9	4,6	4,4	4,2	4,3	4,2	4,2
Netherlands	7,4	7,5	7,4	7,4	7,2	7,1	7,0	6,8	6,7	6,6	6,6	6,4
Austria	6,6	6,4	6,0	6,2	6,8	6,7	6,7	7,0	6,6	6,3	6,2	6,1
Poland	6,8	6,7	6,6	6,4	6,4	6,4	6,3	6,3	6,1	5,9	5,7	5,5
Portugal	12,5	12,7	12,5	12,0	11,5	11,2	11,0	11,0	11,0	10,9	10,8	10,5
Romania	7,8	7,6	7,6	7,4	7,4	7,2	7,2	7,0	7,2	6,6	6,6	6,6
Slovenia	8,4	8,3	8,3	8,1	8,0	7,9	7,5	7,5	7,6	8,0	8,2	8,1
Slovakia	10,4	10,3	10,1	10,0	9,9	9,7	9,6	9,5	9,3	9,1	9,0	8,8
Finland	9,1	9,2	9,4	8,9	8,6	9,3	9,0	8,4	8,4	9,0	9,3	8,5
Sweden	7,2	7,3	7,5	6,9	7,4	6,9	7,0	7,3	6,9	7,1	7,0	7,1
Norway	5,0	5,6	5,1	5,0	4,9	4,6	5,0	5,2	4,8	4,8	4,7	4,2
United Kingdom	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,7	4,7	4,7	4,7	4,6

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 28: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2017-01	2017-02	2017-03	2017-04	2017-05	2017-06	2017-07	2017-08	2017-09	2017-10	2017-11	2017-12
European Union - 27 countries (from 2020)	8,7	8,7	8,6	8,4	8,4	8,3	8,2	8,2	8,1	8,0	7,9	7,8
Euro area – 20 countries (from 2023)	9,7	9,6	9,5	9,3	9,3	9,1	9,1	9,0	8,9	8,8	8,7	8,7
Euro area - 19 countries (2015-2022)	9,6	9,5	9,5	9,3	9,2	9,1	9,1	9,0	8,9	8,8	8,7	8,7
Belgium	7,6	7,8	7,7	7,4	7,2	7,2	7,2	7,1	6,9	6,7	6,4	6,2
Bulgaria	7,5	7,4	7,3	7,2	7,1	7,2	7,3	7,3	7,1	6,9	6,8	6,6
Czechia	3,4	3,3	3,3	3,3	3,0	2,9	2,9	2,7	2,7	2,7	2,4	2,3
Denmark	6,1	6,3	5,9	5,9	5,9	5,8	5,8	6,0	6,0	5,4	5,5	5,3
Germany	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4
Estonia	5,9	5,6	5,8	6,1	6,3	6,0	5,8	5,5	5,8	5,6	5,7	6,0
Ireland	7,4	7,3	7,1	6,8	6,6	6,6	6,7	6,6	6,7	6,6	6,4	6,3
Greece	23,5	23,1	22,6	22,2	22,2	21,5	21,3	21,1	21,1	21,1	21,4	21,2
Spain	18,4	18,2	18,0	17,6	17,4	17,1	16,9	16,7	16,7	16,6	16,6	16,6
France	9,7	9,6	9,6	9,5	9,5	9,5	9,6	9,5	9,3	9,1	9,0	9,0
Croatia	12,4	12,2	11,9	11,6	11,2	11,0	10,8	10,7	10,5	10,2	10,1	9,8
Italy	11,7	11,6	11,6	11,2	11,4	11,2	11,4	11,3	11,2	11,1	11,0	10,9
Cyprus	12,6	12,5	12,2	11,8	11,4	10,9	10,4	10,2	10,1	10,1	10,4	10,6
Latvia	9,2	9,0	8,8	8,8	8,9	8,9	8,8	8,7	8,6	8,5	8,3	8,2
Lithuania	7,8	7,8	7,6	7,5	7,2	6,9	6,8	6,7	6,6	6,8	6,8	6,8
Luxembourg	6,0	5,9	5,7	5,6	5,5	5,5	5,5	5,5	5,6	5,4	5,4	5,6
Hungary	4,2	4,2	4,2	4,3	4,2	4,1	4,0	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7
Malta	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	4,0	4,1	4,0	4,0	4,0
Netherlands	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	5,9	5,7	5,7	5,5	5,4	5,4

Austria	6,1	6,1	6,0	5,8	6,1	5,6	6,1	5,9	6,0	5,7	5,9	5,8
Poland	5,3	5,2	5,1	5,2	5,2	5,1	4,9	4,9	4,8	4,7	4,6	4,4
Portugal	10,5	10,3	10,2	9,8	9,4	9,2	9,0	8,8	8,6	8,6	8,2	8,2
Romania	6,3	6,4	6,4	6,0	6,4	6,2	6,1	6,1	5,9	5,9	5,8	5,7
Slovenia	7,7	7,3	7,0	6,7	6,6	6,6	6,5	6,4	6,3	6,0	5,8	5,7
Slovakia	8,6	8,5	8,5	8,4	8,3	8,1	7,9	7,9	7,8	7,7	7,6	7,5
Finland	8,9	9,0	8,9	9,4	8,8	8,9	8,5	8,3	9,0	8,2	7,9	9,0
Sweden	7,0	7,1	6,6	7,0	6,9	6,7	7,1	6,6	7,0	7,0	6,6	6,8
Norway	4,2	4,5	4,9	4,6	4,5	4,4	4,2	4,4	4,3	4,0	3,9	4,5
United Kingdom	4,6	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,3	4,2

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

Πίνακας 29: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2018-01	2018-02	2018-03	2018-04	2018-05	2018-06	2018-07	2018-08	2018-09	2018-10	2018-11	2018-12
European Union - 27 countries (from 2020)	7,8	7,7	7,6	7,6	7,4	7,4	7,3	7,2	7,2	7,2	7,1	7,1
Euro area – 20 countries (from 2023)	8,7	8,6	8,5	8,4	8,3	8,2	8,1	8,0	8,0	8,0	7,9	7,9
Euro area - 19 countries (2015-2022)	8,7	8,6	8,5	8,4	8,3	8,2	8,1	8,0	8,0	8,0	7,9	7,9
Belgium	6,1	6,1	6,2	6,4	6,4	6,2	5,9	5,6	5,6	5,7	5,8	5,7
Bulgaria	6,4	6,3	6,2	6,2	6,3	6,4	6,5	6,4	6,2	6,0	5,7	5,7
Czechia	2,6	2,3	2,1	2,3	2,2	2,3	2,3	2,4	2,2	2,1	2,0	2,2
Denmark	5,4	4,6	5,6	5,1	5,0	5,3	5,0	5,0	4,7	5,0	5,1	5,7
Germany	3,3	3,3	3,3	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1
Estonia	6,3	6,3	5,8	5,1	5,0	5,0	5,3	5,4	5,7	5,3	4,6	4,4
Ireland	6,0	5,9	5,8	5,9	5,9	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8	5,7	5,5
Greece	20,8	21,2	20,6	20,1	19,8	19,6	19,3	19,4	19,2	19,1	19,2	19,0
Spain	16,5	16,3	16,0	15,7	15,5	15,2	15,0	14,8	14,7	14,7	14,6	14,4
France	9,2	9,3	9,3	9,2	9,1	9,0	9,0	8,9	8,8	8,8	8,8	8,8
Croatia	9,5	9,3	9,0	8,7	8,5	8,5	8,3	8,1	7,9	7,8	7,6	7,4
Italy	11,1	10,8	10,8	11,0	10,6	10,8	10,4	10,1	10,3	10,7	10,5	10,3
Cyprus	10,3	9,7	9,0	8,2	8,0	7,9	8,2	8,1	8,1	7,8	7,9	7,8
Latvia	8,0	7,8	7,8	7,7	7,7	7,5	7,3	7,1	7,0	7,1	7,0	6,9
Lithuania	6,8	6,7	6,7	6,2	5,9	6,1	5,9	6,0	6,0	6,1	5,9	6,0
Luxembourg	5,5	5,6	5,6	5,5	5,5	5,5	5,6	5,7	5,6	5,5	5,4	5,3
Hungary	3,7	3,7	3,6	3,5	3,5	3,4	3,6	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4
Malta	3,8	3,9	4,0	3,9	3,7	3,7	3,5	3,4	3,4	3,5	3,6	3,6
Netherlands	5,2	5,1	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,8	4,7	4,6	4,6
Austria	5,7	5,2	5,1	5,1	4,6	5,1	5,5	5,4	5,4	5,5	4,7	5,2
Poland	4,2	4,0	3,9	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9

Portugal	8,1	7,9	7,8	7,4	7,2	6,9	6,8	7,0	6,6	6,7	6,8	6,9
Romania	5,7	5,5	5,6	5,4	5,3	5,2	5,1	5,1	4,8	5,3	5,1	5,0
Slovenia	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3	5,3	5,2	5,1	4,9	4,6	4,4	4,4
Slovakia	7,2	7,1	6,9	6,8	6,7	6,6	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	5,9
Finland	8,5	8,4	8,3	7,7	7,3	7,0	7,3	7,4	7,0	7,2	7,1	5,9
Sweden	6,8	5,9	6,3	6,6	6,1	6,6	6,6	6,5	6,7	6,6	6,7	6,8
Norway	4,0	4,0	4,3	4,2	3,5	4,2	4,2	4,1	4,4	4,0	3,7	3,7
United Kingdom	4,2	4,2	4,2	4,0	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

Πίνακας 30: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2019-01	2019-02	2019-03	2019-04	2019-05	2019-06	2019-07	2019-08	2019-09	2019-10	2019-11	2019-12
European Union - 27 countries (from 2020)	7,1	7,0	7,0	6,9	6,8	6,7	6,8	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Euro area – 20 countries (from 2023)	7,8	7,8	7,7	7,7	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,4	7,5	7,5
Euro area - 19 countries (2015-2022)	7,9	7,8	7,7	7,7	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Belgium	5,7	5,6	5,6	5,6	5,5	5,4	5,2	5,1	5,1	5,2	5,2	5,3
Bulgaria	5,7	5,7	5,4	5,1	5,0	5,0	5,1	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2
Czechia	2,1	1,7	2,1	2,1	2,1	1,8	2,1	2,1	2,0	2,2	2,2	1,9
Denmark	5,1	5,1	5,2	5,4	4,8	4,5	4,6	4,9	5,1	5,0	5,2	5,1
Germany	3,1	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1	3,2
Estonia	4,3	4,4	4,4	4,7	4,9	4,7	4,4	4,2	4,4	4,2	4,3	4,7
Ireland	5,0	4,9	4,9	5,1	5,2	5,2	5,1	5,0	4,9	4,7	4,7	4,8
Greece	19,3	19,1	18,8	18,1	17,6	17,5	17,6	17,4	17,4	17,2	17,0	17,0
Spain	14,3	14,2	14,1	14,2	14,2	14,2	14,2	14,1	14,0	14,0	13,9	13,9
France	8,8	8,7	8,7	8,5	8,5	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2
Croatia	7,3	7,2	7,0	6,7	6,6	6,6	6,6	6,6	6,5	6,4	6,3	6,2
Italy	10,4	10,5	10,2	10,3	10,0	9,6	9,6	9,4	9,8	9,5	9,8	9,7
Cyprus	7,9	7,9	7,8	7,3	6,9	6,9	7,1	6,8	6,7	6,5	6,8	6,6
Latvia	6,8	6,6	6,5	6,3	6,3	6,3	6,3	6,2	6,0	5,8	5,9	6,5
Lithuania	6,1	6,2	6,2	6,1	6,0	6,0	6,2	6,3	6,4	6,5	6,5	6,9
Luxembourg	5,3	5,5	5,6	5,6	5,6	5,7	5,7	5,8	5,5	5,6	5,7	5,7
Hungary	3,4	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2
Malta	3,7	3,9	3,8	3,8	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5
Netherlands	4,6	4,4	4,4	4,3	4,3	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,3
Austria	4,9	5,0	5,0	4,9	4,9	4,6	4,9	5,1	4,7	5,0	4,1	4,7
Poland	3,9	3,8	3,7	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0
Portugal	6,9	6,8	6,8	6,8	6,7	6,6	6,4	6,4	6,5	6,5	6,8	7,0
Romania	5,1	4,9	4,9	5,0	4,9	4,8	4,9	4,6	5,0	4,8	4,8	4,9

Slovenia	4,6	4,6	4,5	4,3	4,3	4,4	4,8	4,8	4,7	4,3	4,0	4,0
Slovakia	5,9	5,8	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,6	5,7	5,7
Finland	6,6	7,0	6,5	7,2	6,8	6,2	6,5	7,0	6,7	6,9	6,9	6,5
Sweden	6,4	7,0	7,5	6,6	6,7	6,5	7,3	7,3	6,9	7,0	7,8	6,9
Norway	4,0	4,3	3,7	3,2	3,4	3,8	3,9	4,4	3,6	4,4	3,8	4,0
United Kingdom	3,8	3,7	3,7	3,7	3,8	3,8	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7	3,7

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 31: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

	2020-01	2020-02	2020-03	2020-04	2020-05	2020-06	2020-07	2020-08	2020-09	2020-10	2020-11	2020-12
European Union - 27 countries (from 2020)	6,7	6,6	6,5	6,8	7,0	7,4	7,7	7,8	7,7	7,6	7,4	7,5
Euro area – 20 countries (from 2023)	7,5	7,4	7,2	7,4	7,6	8,1	8,5	8,6	8,5	8,4	8,2	8,2
Euro area - 19 countries (2015-2022)	7,5	7,4	7,2	7,4	7,6	8,1	8,5	8,6	8,5	8,4	8,2	8,2
Belgium	5,2	5,1	5,0	4,9	5,0	5,4	6,0	6,4	6,3	5,8	5,8	6,0
Bulgaria	5,2	5,0	5,3	6,8	6,8	6,5	6,2	6,2	6,3	6,4	6,3	6,2
Czechia	2,0	1,8	1,8	2,2	2,5	2,6	3,0	2,8	2,8	3,2	3,0	3,0
Denmark	4,7	5,2	4,8	4,3	5,3	6,8	6,5	6,3	6,0	5,9	5,9	5,9
Germany	3,2	3,3	3,4	3,5	3,7	3,7	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Estonia	5,1	5,1	5,2	5,9	6,8	7,8	7,8	7,9	7,8	7,9	7,8	7,2
Ireland	4,8	4,8	4,9	4,7	5,1	5,7	6,8	7,3	7,4	6,4	6,2	6,2
Greece	16,6	16,6	17,2	18,4	19,5	20,2	17,3	16,9	16,8	17,4	17,3	16,7
Spain	13,9	13,6	14,5	15,3	15,5	15,9	16,2	16,4	16,4	16,3	16,2	16,2
France	8,2	7,8	7,6	7,6	7,0	7,4	8,6	9,0	8,9	8,3	8,1	7,9
Croatia	6,1	5,9	6,4	7,6	8,0	8,2	8,2	8,3	8,4	8,5	8,5	8,6
Italy	9,7	9,5	7,7	7,5	8,7	9,5	10,1	10,0	10,0	10,0	9,6	9,8
Cyprus	6,8	6,5	6,6	7,2	7,2	7,1	7,8	8,4	8,8	9,1	7,9	7,9
Latvia	7,1	7,3	7,6	8,3	8,6	8,7	8,7	8,6	8,3	8,1	8,0	7,9
Lithuania	7,0	7,3	7,6	8,0	8,6	9,1	9,4	9,3	9,1	9,7	9,2	8,1
Luxembourg	5,8	5,8	6,5	7,3	7,5	7,5	7,1	6,7	6,5	6,4	6,4	6,4
Hungary	3,3	3,3	3,4	4,2	4,5	4,6	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Malta	3,5	3,4	3,7	4,4	4,6	4,8	4,9	4,9	4,7	4,6	4,4	4,3
Netherlands	4,1	4,0	4,1	4,5	4,6	5,4	5,5	5,5	5,4	5,3	5,0	4,9
Austria	4,3	4,6	4,8	6,1	7,0	7,9	6,8	6,4	6,5	6,1	5,9	6,8
Poland	2,9	2,9	2,9	3,1	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4	3,3	3,3	3,4
Portugal	7,0	6,7	6,5	6,5	6,0	7,3	7,9	8,0	7,9	7,6	7,3	7,0
Romania	4,5	5,1	5,7	6,4	6,7	6,9	6,5	6,3	6,1	6,1	6,2	6,3
Slovenia	4,2	4,3	4,5	5,3	5,4	5,3	5,1	5,1	5,0	5,0	5,2	5,4
Slovakia	6,0	6,0	6,0	6,5	6,6	6,7	7,0	7,1	7,0	7,0	6,9	7,0

Finland	6,8	6,7	6,7	7,2	8,6	7,6	8,2	8,8	8,1	8,3	8,0	8,2
Sweden	7,4	7,9	6,8	8,1	8,5	9,2	9,5	9,3	9,1	8,8	8,6	9,2
Norway	4,1	3,6	3,6	4,1	4,8	4,9	5,9	5,4	5,3	5,6	5,1	4,7
United Kingdom	3,9	3,9	3,9	3,9	3,8	4,0	4,4	4,7	4,9	:	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Πίνακας 32: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

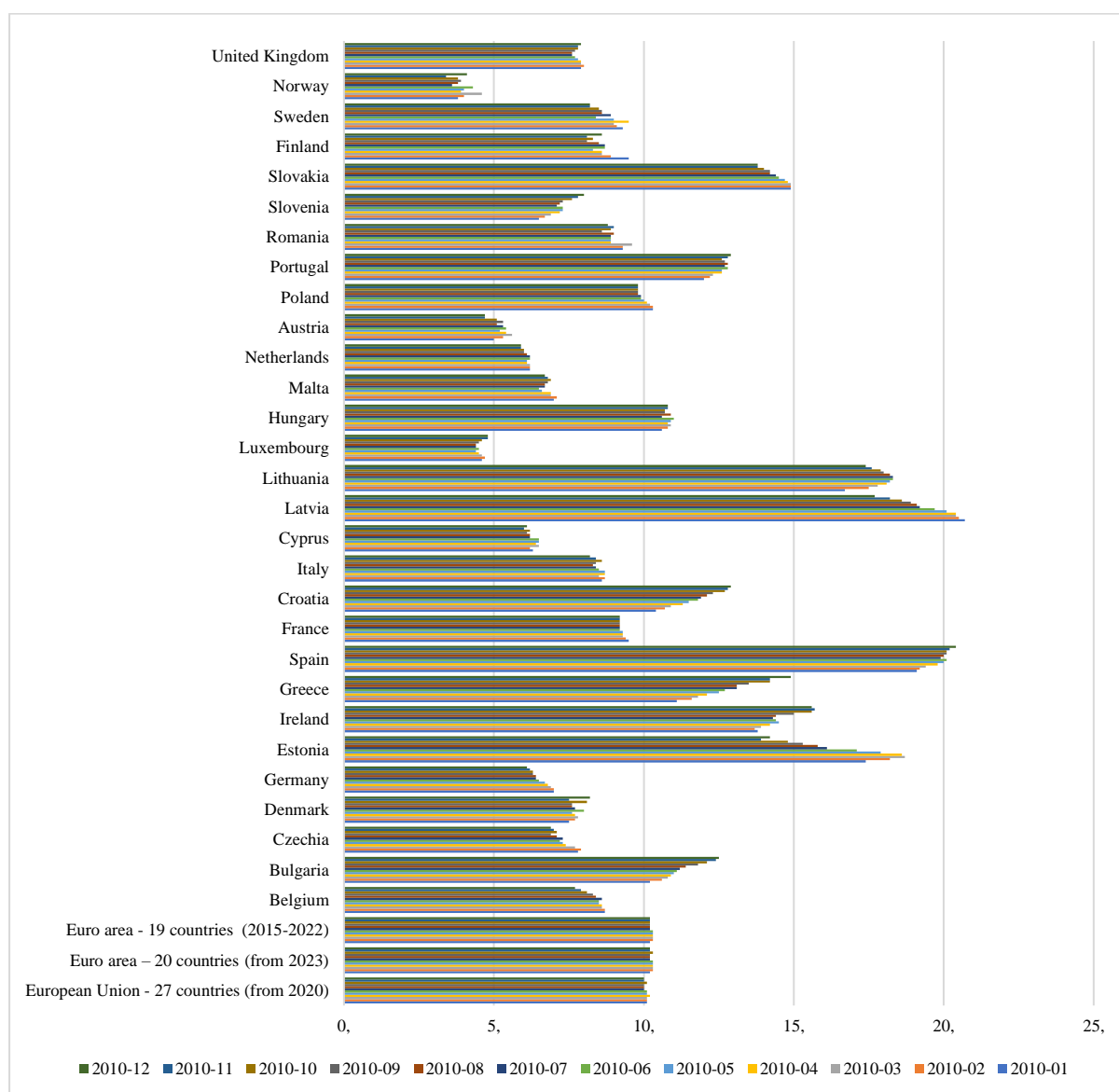
	2021-01	2021-02	2021-03	2021-04	2021-05	2021-06	2021-07	2021-08	2021-09	2021-10	2021-11	2021-12
European Union - 27 countries (from 2020)	7,5	7,5	7,5	7,5	7,3	7,1	7,0	6,9	6,7	6,6	6,5	6,4
Euro area – 20 countries (from 2023)	8,2	8,2	8,2	8,2	8,0	7,8	7,7	7,5	7,4	7,3	7,1	7,0
Euro area - 19 countries (2015-2022)	8,2	8,2	8,2	8,2	8,0	7,8	7,7	7,5	7,4	7,3	7,1	7,0
Belgium	6,5	6,8	6,7	6,4	6,2	6,2	6,3	6,3	6,2	6,0	5,8	5,6
Bulgaria	6,1	6,0	5,8	5,6	5,5	5,3	5,2	5,0	4,9	4,7	4,7	4,6
Czechia	3,3	3,2	3,3	3,3	3,1	2,8	2,7	2,8	2,6	2,5	2,2	2,2
Denmark	6,2	6,0	6,2	5,1	5,1	4,8	4,2	5,1	4,9	4,8	4,1	4,5
Germany	3,9	3,9	3,9	3,8	3,7	3,6	3,5	3,5	3,4	3,3	3,3	3,2
Estonia	7,1	6,7	6,5	6,4	6,7	6,4	6,4	6,1	5,9	5,4	5,4	5,4
Ireland	6,8	7,3	7,6	7,6	7,1	6,5	5,9	5,5	5,3	5,2	5,2	5,0
Greece	16,4	16,1	17,3	17,3	15,5	14,9	14,4	13,7	13,2	13,4	13,0	12,9
Spain	15,8	15,6	15,3	15,4	15,4	15,4	15,1	14,8	14,3	13,8	13,4	13,3
France	8,0	8,2	8,2	8,2	8,0	7,9	7,9	7,8	7,7	7,5	7,4	7,4
Croatia	8,5	8,5	8,3	8,2	8,1	7,8	7,5	7,4	7,2	7,0	6,8	6,7
Italy	10,2	10,2	10,1	10,2	9,9	9,4	9,1	9,1	9,0	9,2	9,0	8,8
Cyprus	7,9	8,1	8,2	8,2	8,8	8,5	7,2	6,9	6,5	6,7	6,6	6,4
Latvia	7,7	7,7	7,7	7,8	7,9	7,9	7,6	7,3	7,1	7,1	7,3	7,4
Lithuania	7,8	7,3	7,6	7,9	7,7	7,4	6,8	6,7	6,8	6,6	6,7	6,5
Luxembourg	6,4	6,3	6,1	5,9	5,6	5,3	5,2	5,0	5,0	4,8	4,7	4,8
Hungary	4,4	4,3	4,2	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0	3,8	3,8	3,8	3,8
Malta	4,1	4,0	3,7	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,1	3,0	3,0
Netherlands	4,7	4,7	4,6	4,5	4,4	4,2	4,1	4,2	4,1	3,9	3,7	3,8
Austria	7,6	7,0	6,4	7,3	6,7	6,2	6,1	6,0	4,9	5,9	5,1	4,8
Poland	3,6	3,7	3,8	3,7	3,6	3,5	3,3	3,1	3,0	3,0	3,0	2,9
Portugal	7,1	7,0	6,8	7,0	7,0	6,7	6,4	6,2	6,2	6,3	6,3	5,9
Romania	5,9	5,9	6,0	5,5	5,3	5,1	5,3	5,5	5,3	5,7	5,7	6,0
Slovenia	5,6	5,5	5,2	4,8	4,5	4,3	4,4	4,4	4,6	4,7	4,7	4,5
Slovakia	7,0	7,1	7,1	7,0	7,0	6,9	6,8	6,8	6,7	6,6	6,5	6,5
Finland	8,3	8,1	7,7	8,6	8,2	7,6	7,6	7,0	7,5	6,7	6,8	7,2
Sweden	9,0	9,1	9,5	9,0	9,0	9,4	8,5	8,9	8,8	8,3	8,3	7,9

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Διάγραμμα 22: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

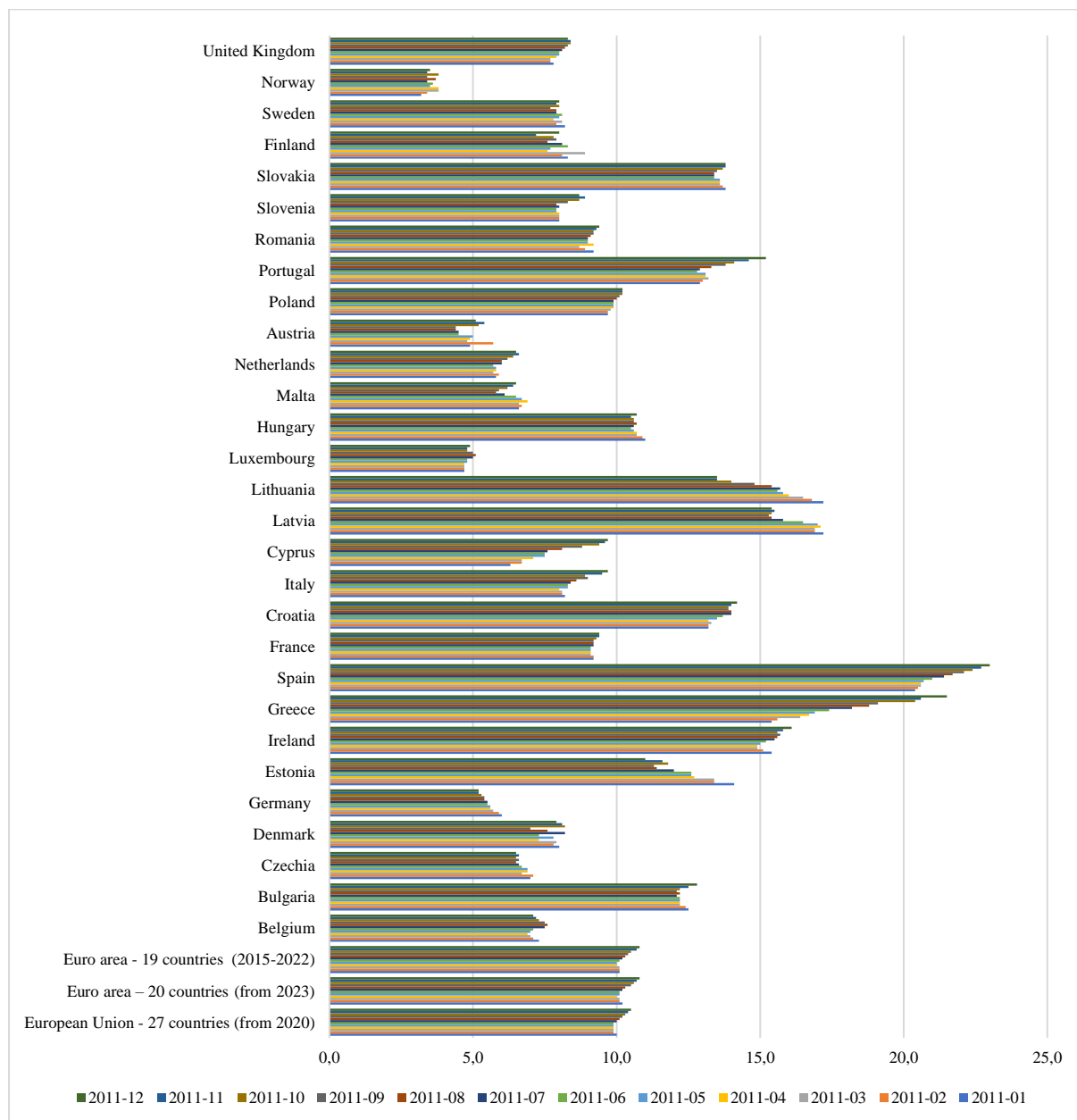

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Διάγραμμα 23: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

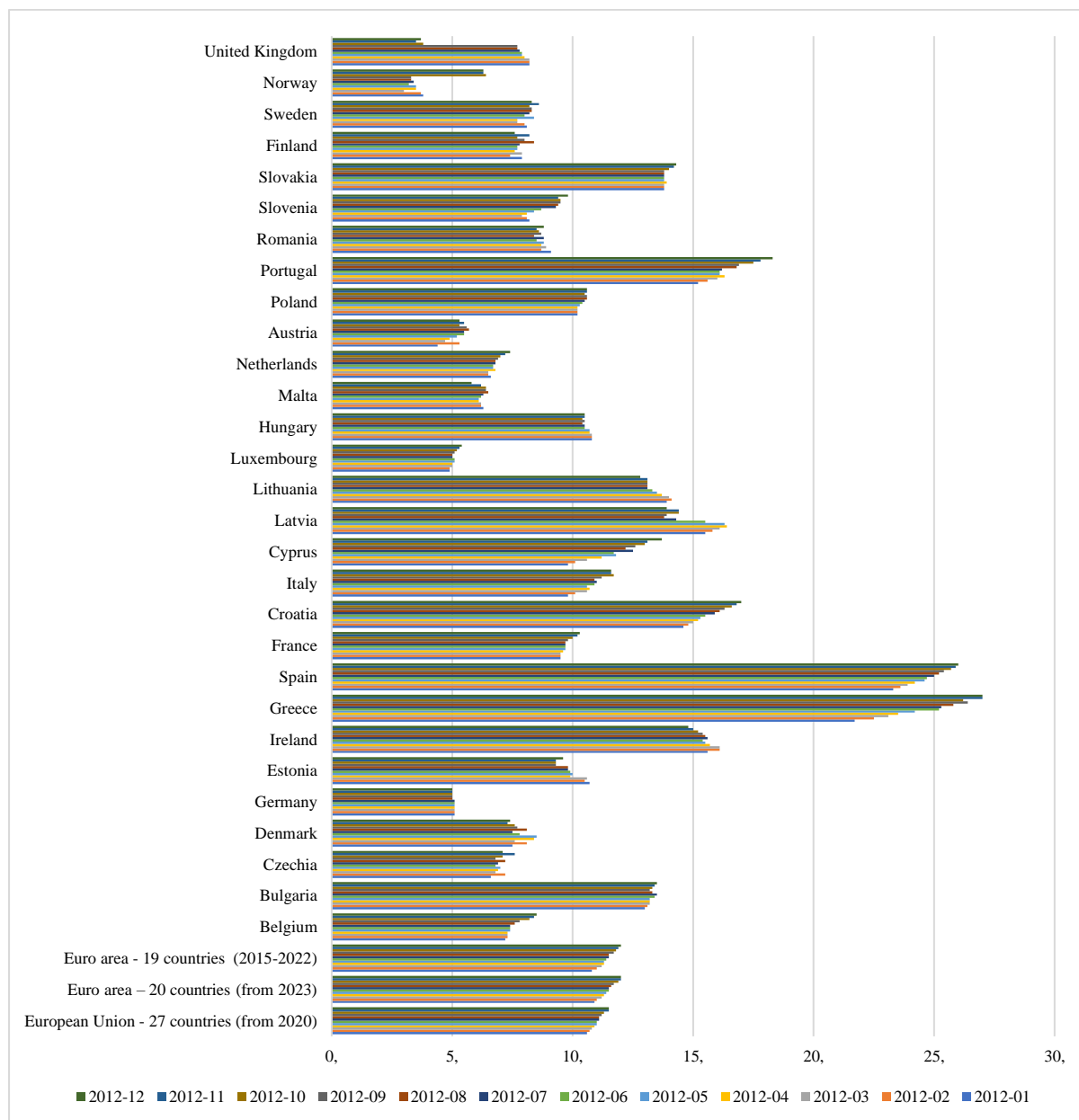

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

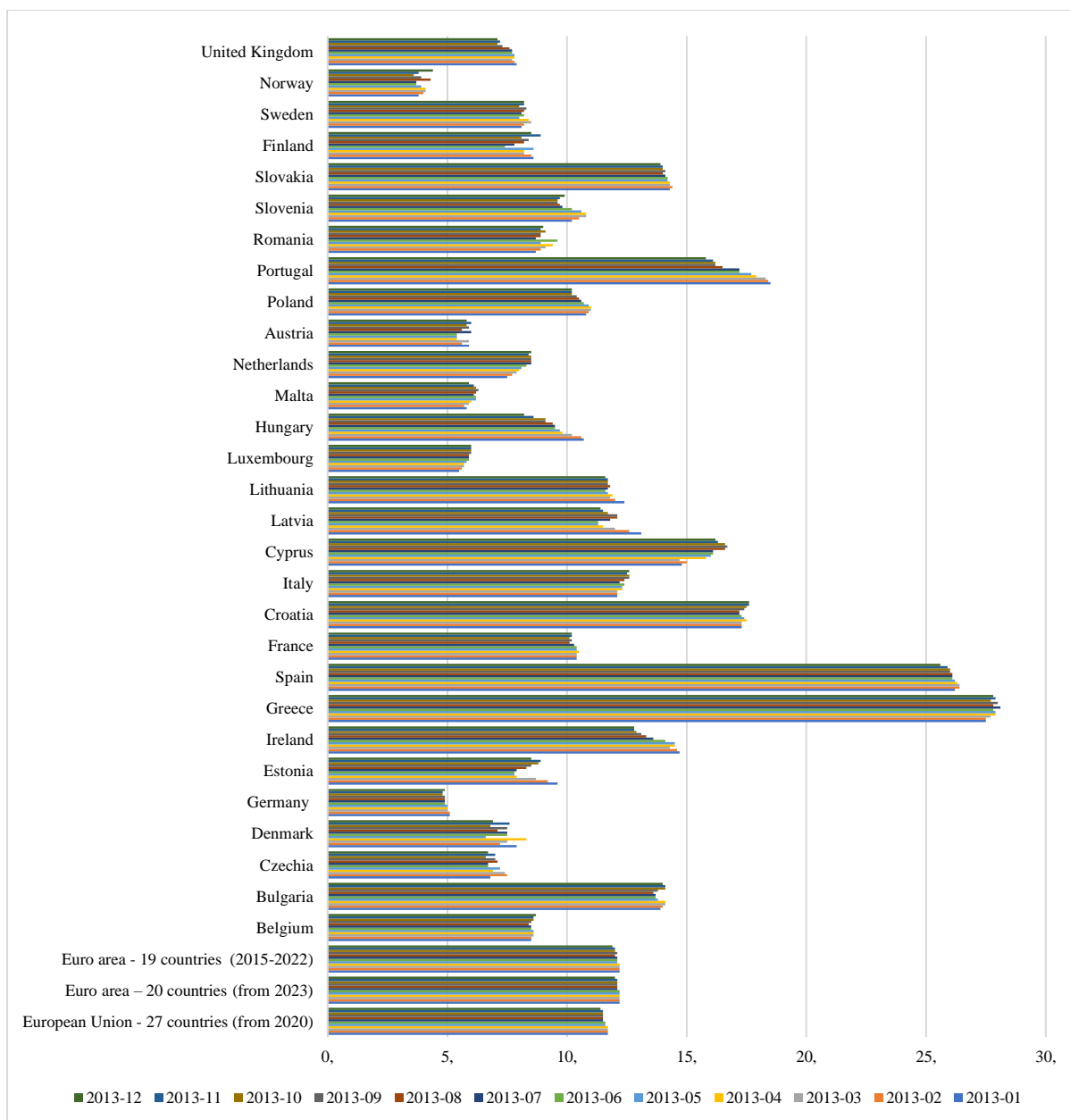
Διάγραμμα 24: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 25: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

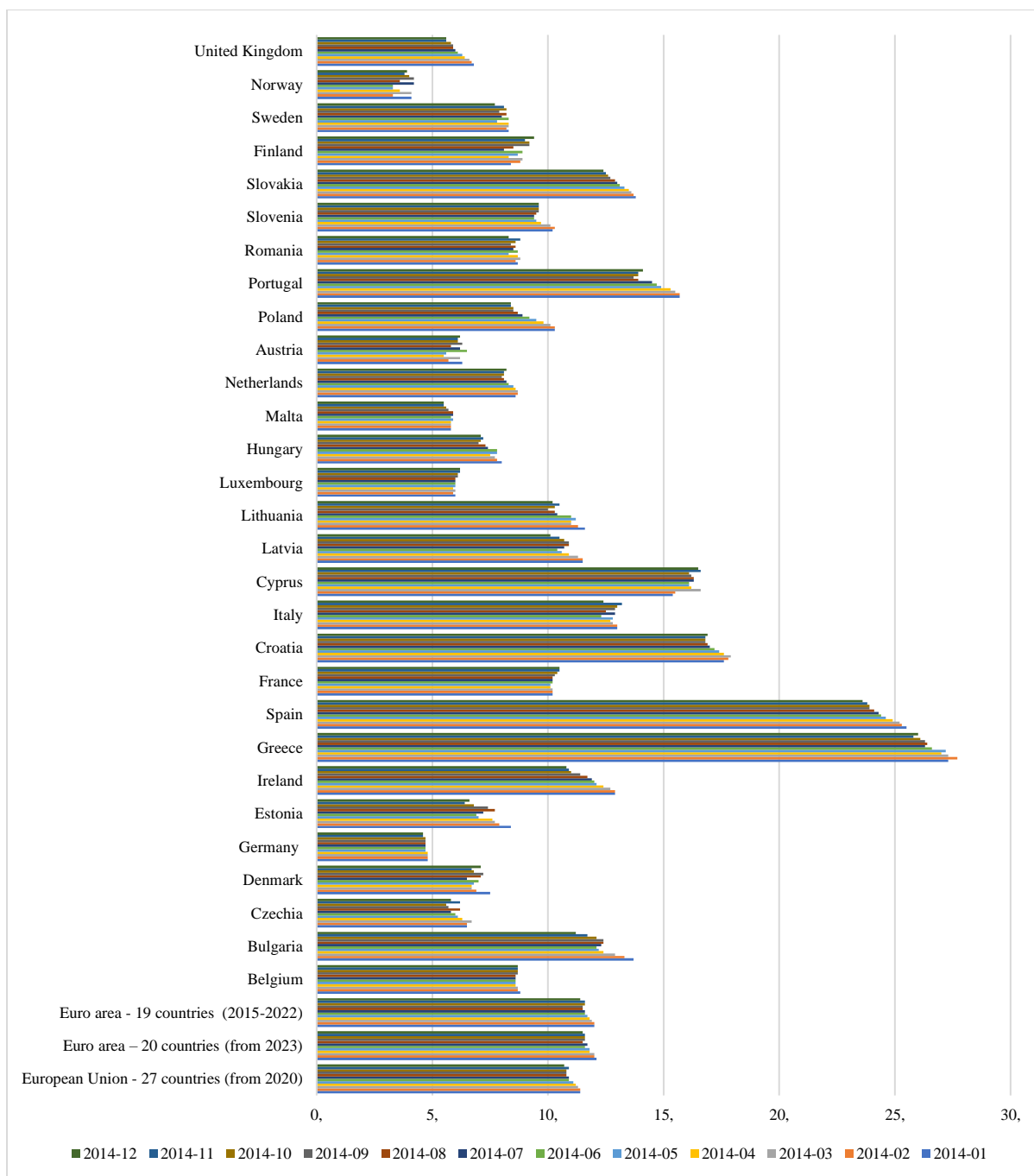

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 26: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

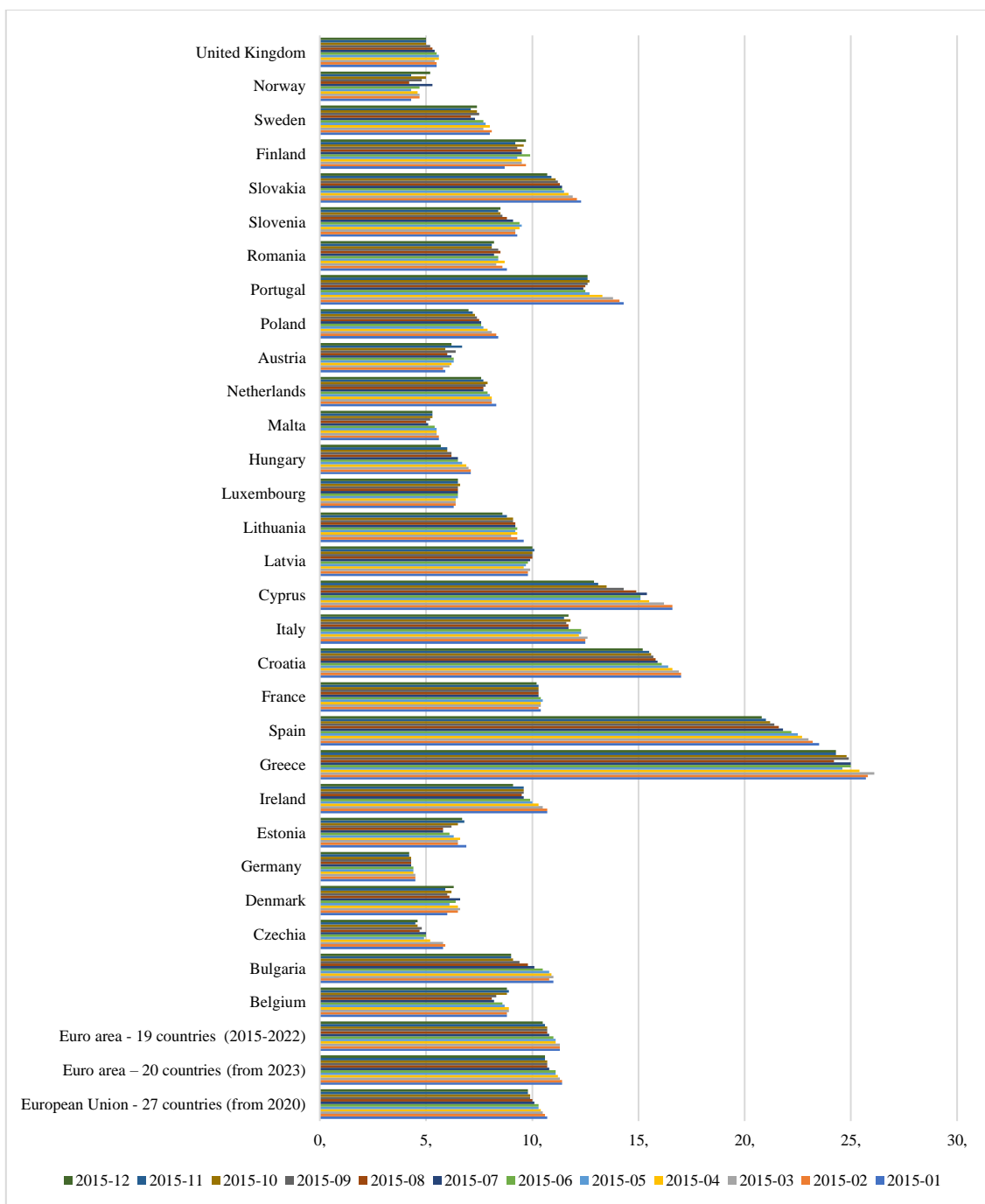

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

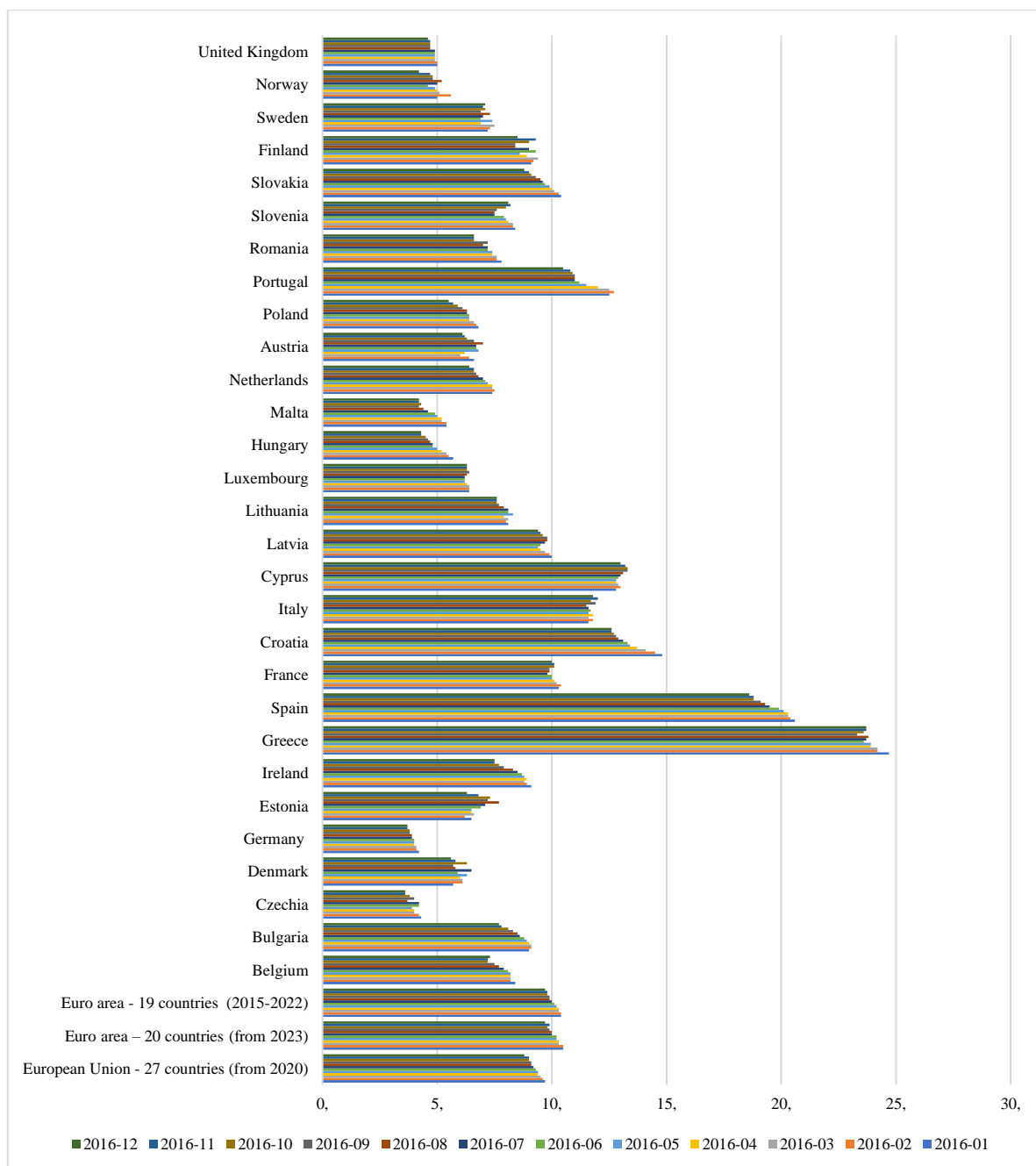
Διάγραμμα 27: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). Unemployment by sex and age – monthly data. Ανακτήθηκε 23
Μαρτίου 2023, από

<[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/tab
le?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en)>)

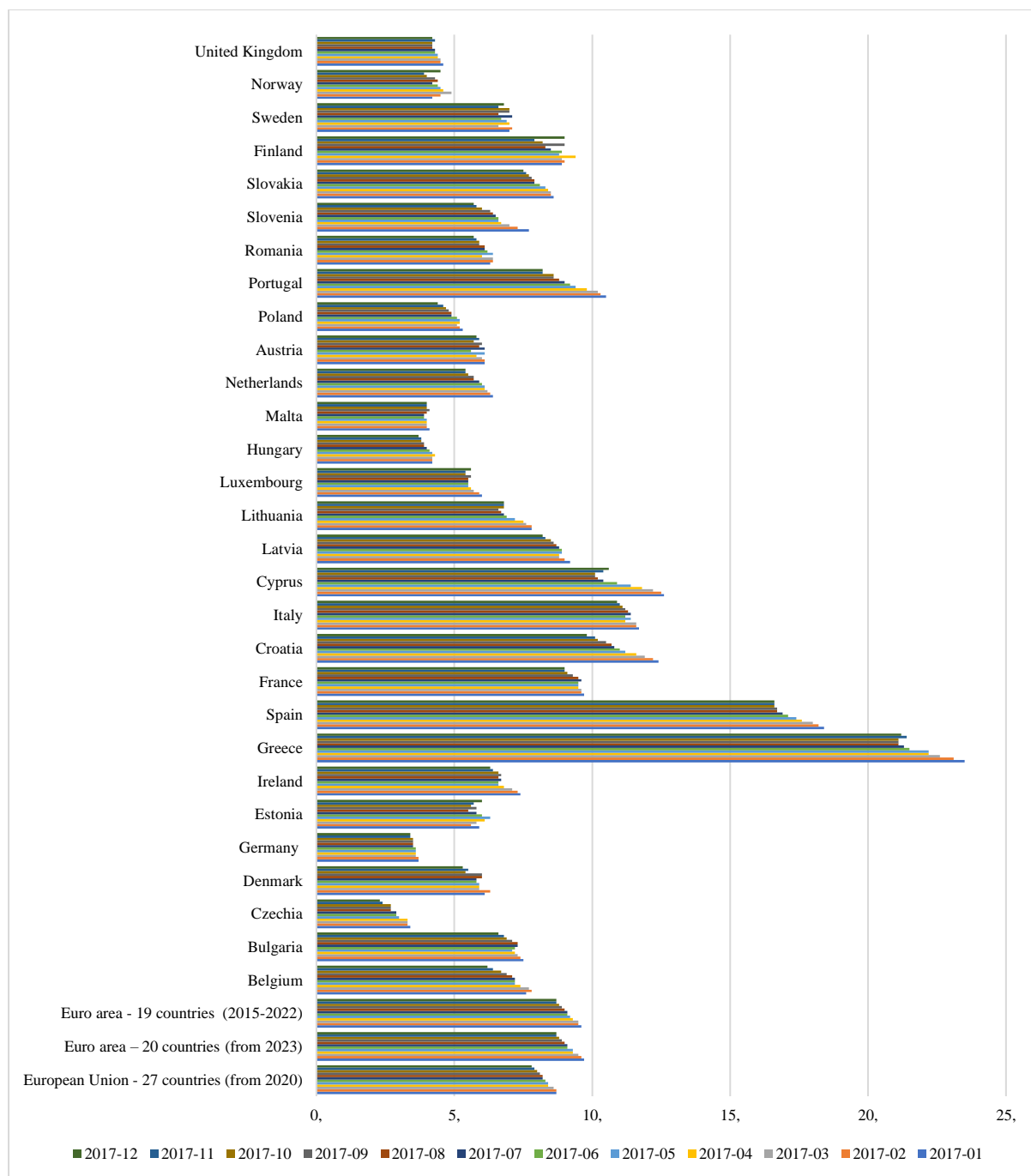
Διάγραμμα 28: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23
Μαρτίου 2023, από

<[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/tab
le?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en)>)

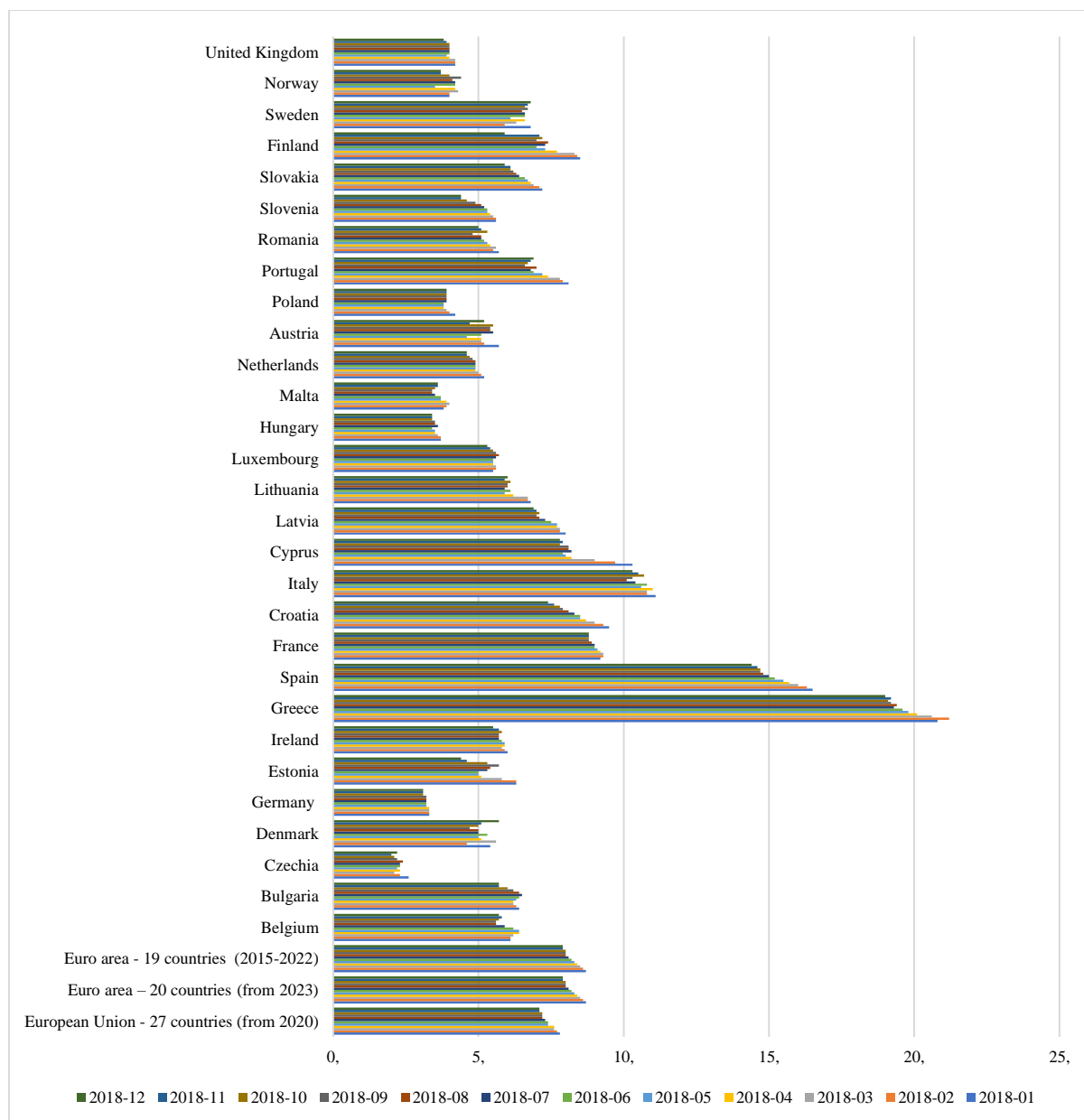
Διάγραμμα 29: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

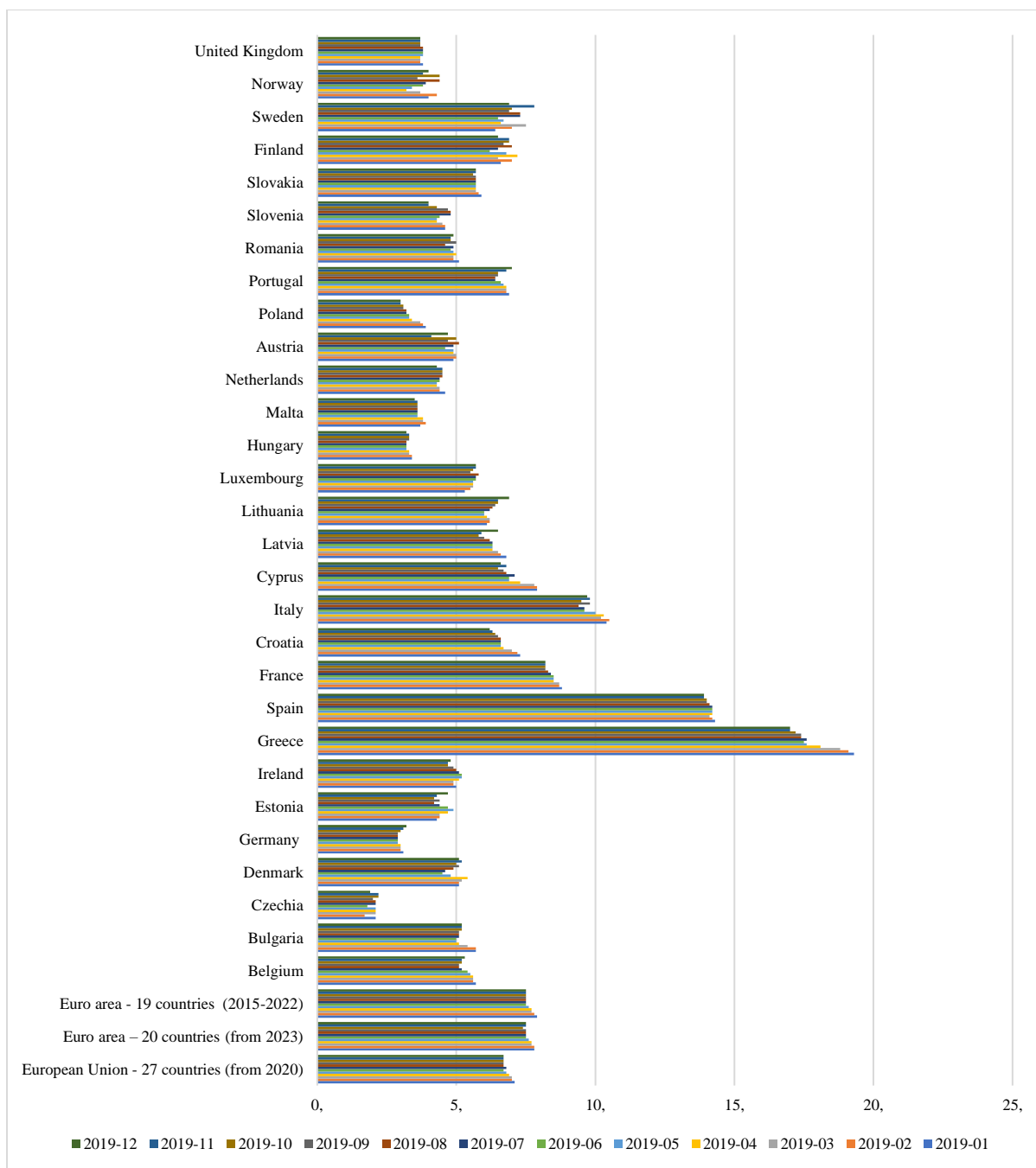
Διάγραμμα 30: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

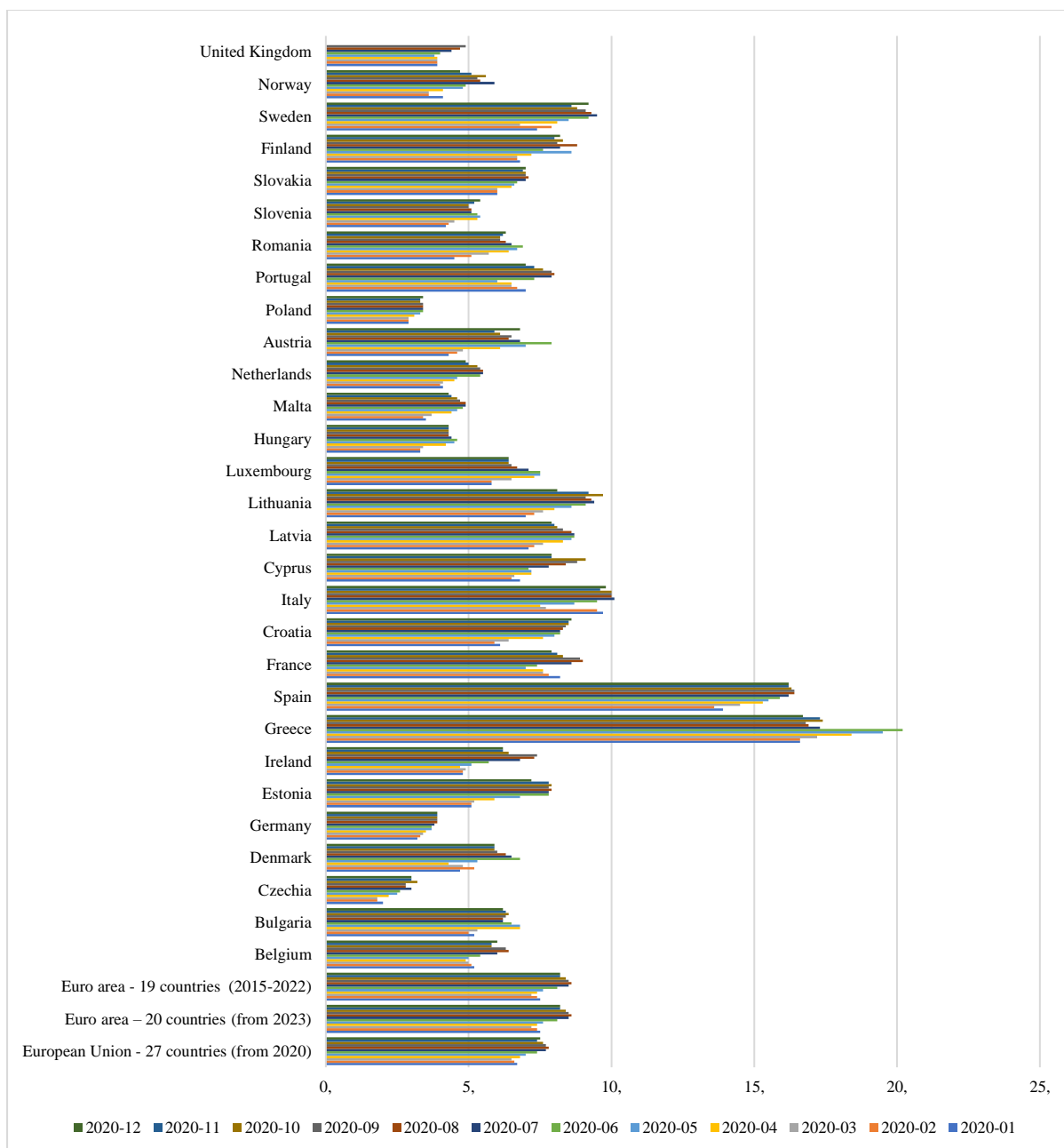
Διάγραμμα 31: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23
Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 32: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

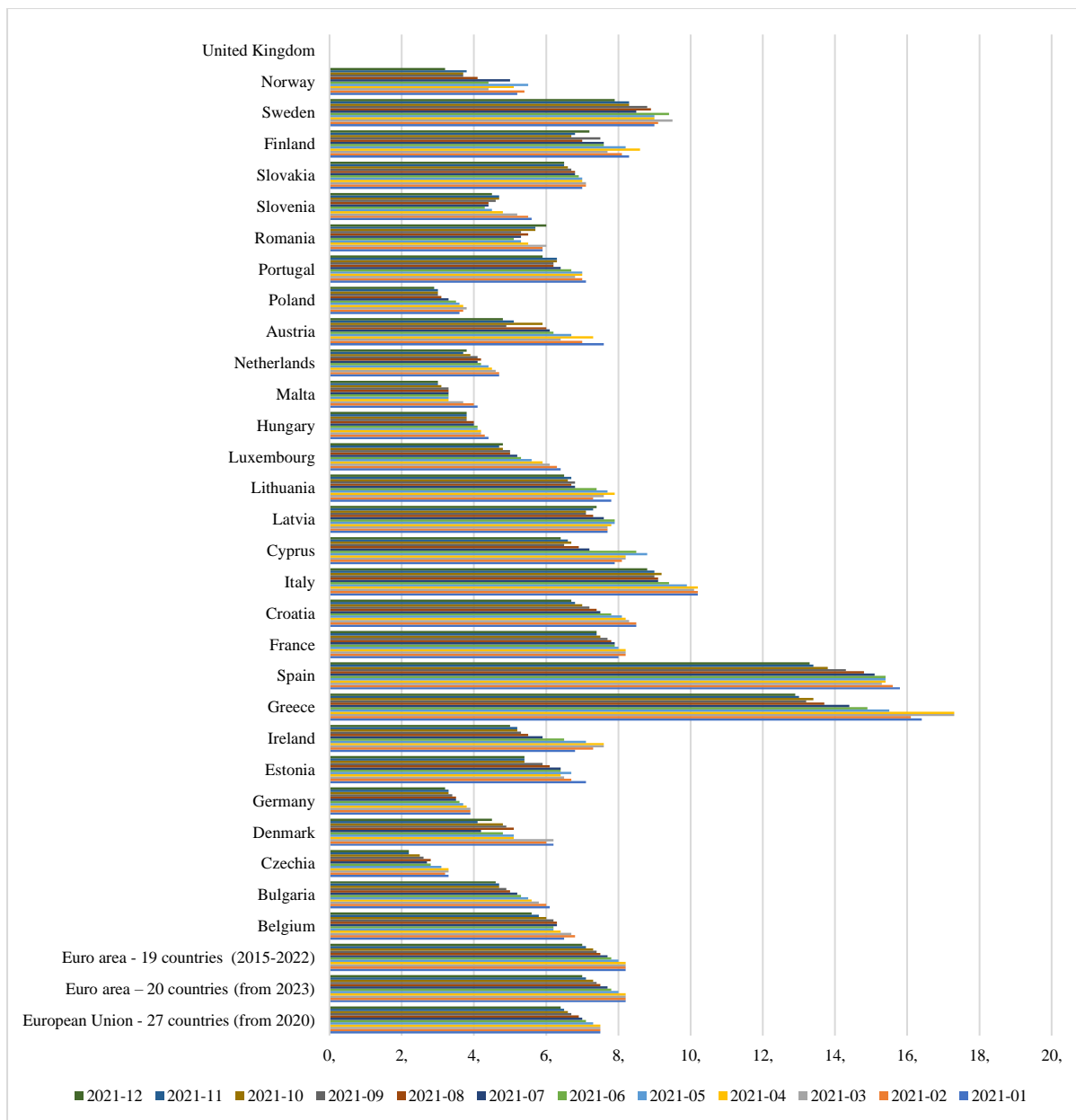

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Διάγραμμα 33: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

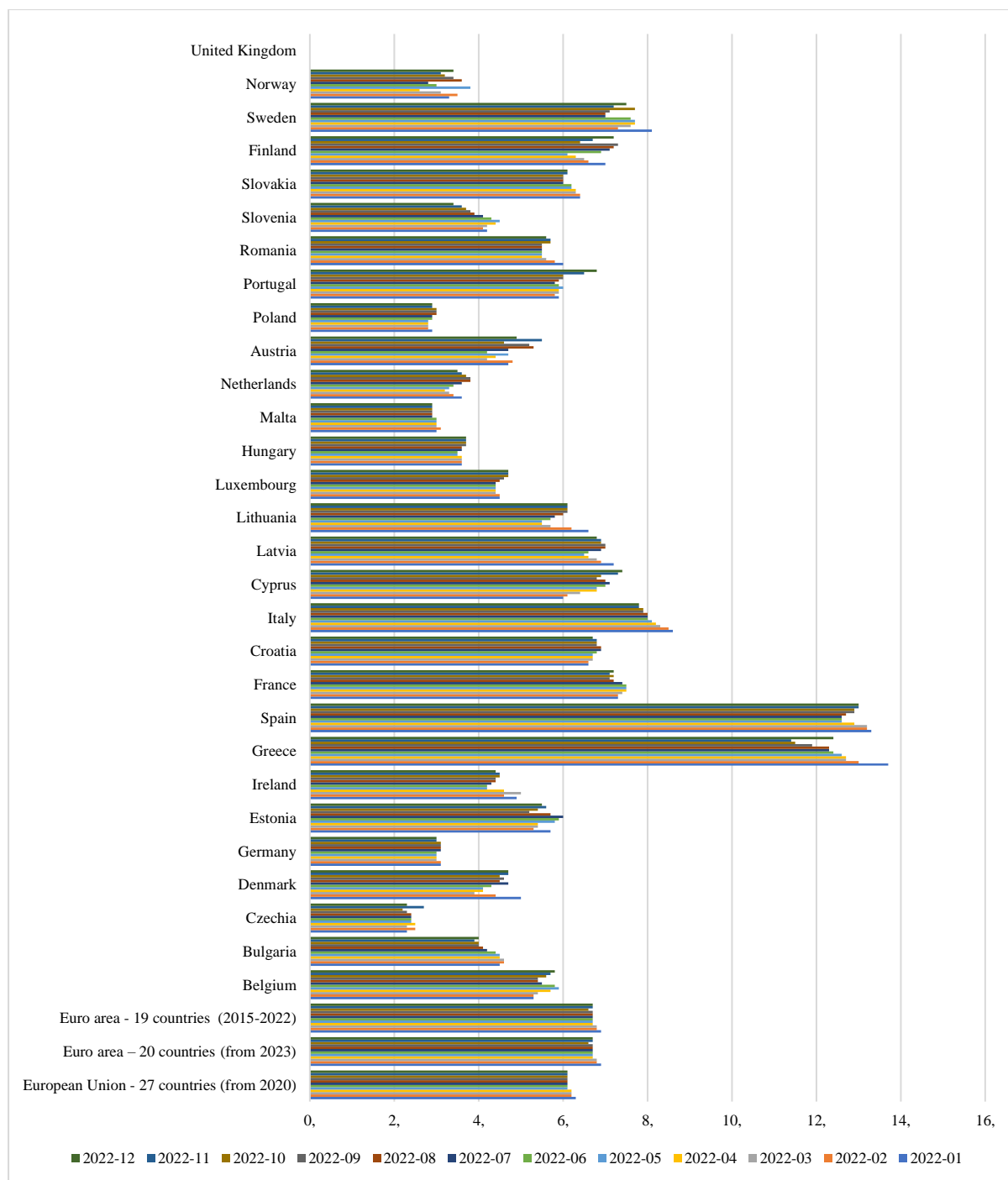

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 34: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23

Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>

Ο δείκτης *Public debt*, ή αλλιώς το “δημόσιο χρέος”, είναι οι υποχρεώσεις των κυβερνήσεων, ιδίως οι υποχρεώσεις οι οποίες αποδεικνύονται από τίτλους, να καταβάλλουν

ορισμένα ποσά στους κατόχους σε κάποια στιγμή στο μέλλον (Britannica, 2023). Το δημόσιο χρέος διακρίνεται από το ιδιωτικό χρέος, που αποτελείται από τις υποχρεώσεις των ιδιωτών, των εταιριών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων (Britannica, 2023).

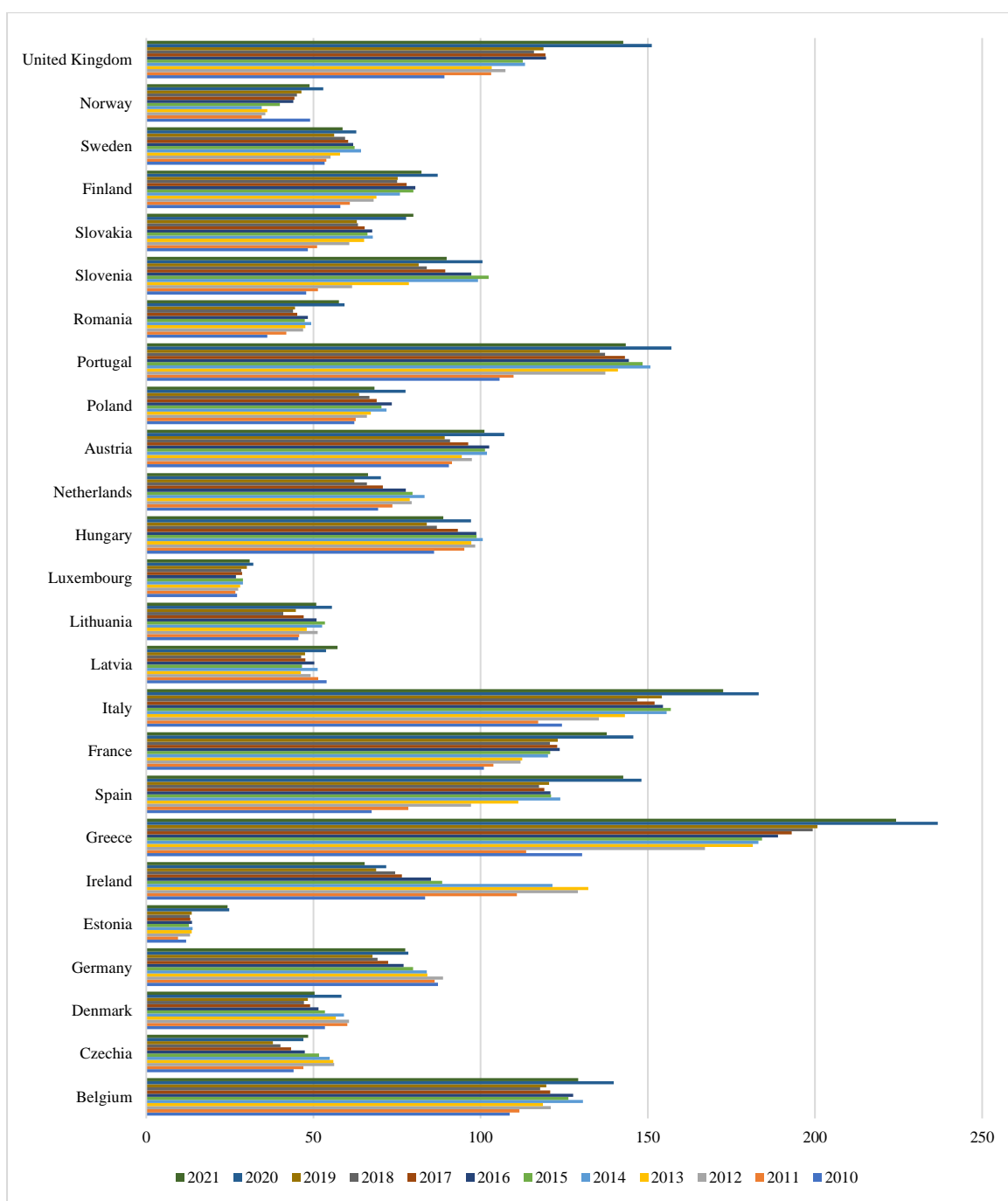
Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, φαίνεται πως ο δείκτης αυτός είναι ιδιαίτερα υψηλός για το σύνολο των ετών στην Ελλάδα, στην Ιταλία και στη Πορτογαλία. Όμως, κατά τη διάρκεια των ετών 2020 και 2021 φαίνεται πως και το Ηνωμένο Βασίλειο, και η Ισπανία, αλλά και η Ισπανία κατατάσσονται στις χώρες με υψηλό δείκτη δημόσιου χρέους. Ωστόσο, η χώρα που στο σύνολο των ετών έχει χαμηλό τον δείκτη του δημόσιου χρέους είναι η Εσθονία.

Πίνακας 34: Ο δείκτης Public debt για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	108,6702	111,6105	120,9803	118,648	130,5952	126,2362	127,6616	120,8417	117,7938	119,6367	139,787	129,1714
Czechia	44,05919	46,98329	56,23002	55,96956	54,84251	51,70708	47,43294	43,32781	40,11501	37,83284	46,99	48,39663
Denmark	53,44129	60,11121	60,61518	56,73219	59,14192	53,42833	51,5063	48,98525	47,18268	48,35806	58,3469	50,30406
Germany	87,25066	86,25993	88,72408	84,09935	83,92901	79,76343	76,98291	72,38483	69,1884	67,62975	78,3796	77,44357
Estonia	11,91295	9,47638	13,11515	13,5896	13,81369	12,72626	13,69603	13,14404	12,97654	13,59027	24,7759	24,33048
Ireland	83,38242	110,8424	129,0707	132,1772	121,4623	88,47274	85,18559	76,42415	74,47633	68,79082	71,7765	65,28168
Greece	130,3572	113,5752	167,0901	181,3776	183,0746	184,1778	188,9448	192,9974	199,3277	200,7501	236,744	224,293
Spain	67,3768	78,33935	97,14937	111,2557	123,822	121,0581	120,8593	119,0677	117,4865	120,4401	148,115	142,6613
France	100,9953	103,8066	111,9382	112,4676	120,1551	120,8252	123,6707	122,9442	120,7428	123,0546	145,64	137,7307
Italy	124,3318	117,204	135,3766	143,1732	155,6341	156,8542	154,5518	152,0236	146,8797	154,225	183,127	172,5164
Latvia	53,9806	51,44749	49,14603	46,23058	51,23635	46,58937	50,293	47,61634	46,29624	47,46624	53,773	57,19376
Lithuania	45,47084	45,70202	51,23444	47,98796	52,63488	53,41456	50,93634	47,07158	40,97141	44,70493	55,5309	50,82867
Luxembourg	27,14807	26,65074	27,48815	28,05859	28,89681	28,89159	26,8526	28,63053	28,4395	30,10879	32,0238	30,95047
Hungary	86,06267	95,14099	98,41528	97,1972	100,6166	98,82563	98,67602	93,22548	86,87548	83,93501	97,1219	88,8319
Netherlands	69,34903	73,63333	79,34395	78,8297	83,26881	79,63603	77,59061	70,79819	65,9794	62,25212	70,1797	66,29334
Austria	90,54397	91,4737	97,33756	94,3597	101,8692	101,2852	102,5335	96,27682	90,86761	89,27504	107,084	101,1389
Poland	62,21869	62,64021	65,98947	67,12426	71,88672	70,31261	73,41066	68,96077	66,72086	63,62579	77,5113	68,25085
Portugal	105,6683	109,8804	137,316	141,066	150,745	148,4184	144,3118	143,1314	137,2438	135,6185	157,071	143,4006
Romania	36,19	41,9	46,93	47,54	49,31	47,39	48,36	45,18	43,86	44,47	59,33	57,58
Slovenia	47,86614	51,32956	61,51445	78,50644	99,25522	102,3766	97,20789	89,43223	83,90598	81,51341	100,537	89,88457
Slovakia	48,34642	51,09713	60,71468	65,13193	67,75361	66,19646	67,56189	65,34399	63,33188	62,96505	77,6949	79,84526
Finland	58,01704	60,8991	68,03325	68,84755	75,90009	79,92147	80,45587	77,91702	75,01093	75,19491	87,1865	82,34475
Sweden	53,35091	53,82554	55,14404	57,99327	64,19485	62,32385	61,91961	60,36725	59,46185	56,15998	62,7906	58,70519
Norway	48,9698	34,50742	35,64605	36,23643	34,48979	39,97702	44,00355	44,29213	45,05331	46,36831	52,9337	48,85719
United Kingdom	89,19859	103,1729	107,4297	103,2966	113,2666	112,586	119,582	119,3578	115,9977	118,8359	151,171	142,6156

(Πηγή: OECD. (2021). *General government dept.* Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <<https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>>)

Διάγραμμα 35: Ο δείκτης Public debt για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

(Πηγή: OECD. (2021). *General government dept.* Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <<https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>>)

Ο δείκτης *Public balance*, ή αλλιώς το “δημόσιο ισοζύγιο”, είναι ένα μέτρο της διαφοράς μεταξύ κρατικών δαπανών και εσόδων (Eurostat, 2016). Στο πλαίσιο, λοιπόν, των στατιστικών για τα δημόσια οικονομικά, το δημόσιο ισοζύγιο μπορεί να οριστεί ως η διαφορά μεταξύ των εσόδων και των δαπανών του τομέα της γενικής κυβέρνησης. Η διαφορά, επομένως, μεταξύ των εσόδων και των δαπανών αυτών, εκφράζεται συνήθως σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) (Eurostat, 2016).

Στον ακόλουθο πίνακα, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2016 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, ο δείκτης αυτός, παρατηρείται πως έχει αρνητικό πρόσημο για όλες τις χώρες κατά το 2020, κατάσταση που μεταφέρεται και στο 2021. Ωστόσο, οι υψηλότερες αρνητικές τιμές καταγράφονται για το 2020 στην Ισπανία, στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στη Μάλτα, στη Ρουμανία και στο Βέλγιο, ενώ για το 2021 οι υψηλότερες αρνητικές τιμές καταγράφονται στη Μάλτα, στην Ελλάδα, στη Ρουμανία, στην Ουγγαρία, στη Λετονία, στην Ιταλία, στην Ισπανία και στη Γαλλία.

Πίνακας 35: Ο δείκτης *Public balance* για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2016 - 2021).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
European Union - 27	-1,4	-0,8	-0,4	-0,5	-6,7	-4,6
Belgium	-2,4	-0,7	-0,9	-1,9	-9,0	-5,6
Bulgaria	0,3	1,6	1,7	2,1	-3,8	-3,9
Czechia	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,1
Denmark	0,1	1,8	0,8	4,1	0,2	3,6
Germany	1,2	1,3	1,9	1,5	-4,3	-3,7
Estonia	-0,4	-0,5	-0,6	0,1	-5,5	-2,4
Ireland	-0,8	-0,3	0,1	0,5	-5,0	-1,7
Greece	0,2	0,6	0,9	1,1	-9,9	-7,5
Spain	-4,3	-3,1	-2,6	-3,1	-10,1	-6,9
France	-3,6	-3,0	-2,3	-3,1	-9,0	-6,5
Croatia	-1,0	0,6	-0,1	0,2	-7,3	-2,6
Italy	-2,4	-2,4	-2,2	-1,5	-9,5	-7,2
Cyprus	0,3	1,9	-3,6	1,3	-5,8	-1,7
Latvia	0,0	-0,8	-0,8	-0,6	-4,3	-7,0
Lithuania	0,3	0,4	0,5	0,5	-7,0	-1,0
Luxembourg	1,9	1,4	3,0	2,2	-3,4	0,8
Hungary	-1,8	-2,5	-2,1	-2,0	-7,5	-7,1
Malta	1,1	3,3	2,1	0,6	-9,4	-7,8

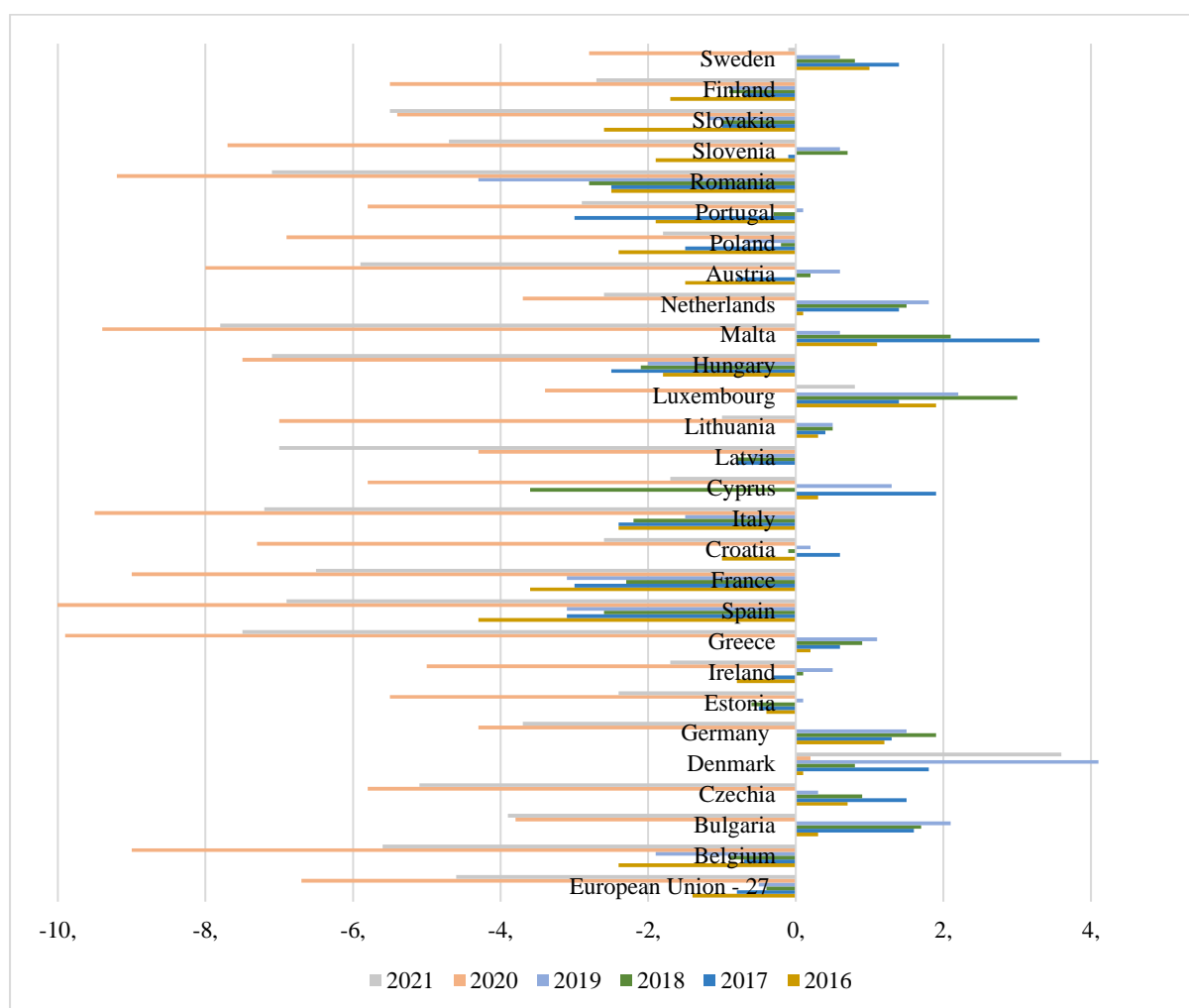
Netherlands	0,1	1,4	1,5	1,8	-3,7	-2,6
Austria	-1,5	-0,8	0,2	0,6	-8,0	-5,9
Poland	-2,4	-1,5	-0,2	-0,7	-6,9	-1,8
Portugal	-1,9	-3,0	-0,3	0,1	-5,8	-2,9
Romania	-2,5	-2,5	-2,8	-4,3	-9,2	-7,1
Slovenia	-1,9	-0,1	0,7	0,6	-7,7	-4,7
Slovakia	-2,6	-1,0	-1,0	-1,2	-5,4	-5,5
Finland	-1,7	-0,7	-0,9	-0,9	-5,5	-2,7
Sweden	1,0	1,4	0,8	0,6	-2,8	-0,1

(Πηγή: Eurostat. (2023). Government deficit/surplus, debt and associated data. Ανακτήθηκε

21 Απριλίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1_custom_5573908/default/table>)

Διάγραμμα 36: Ο δείκτης Public balance για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2016 - 2021).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Government deficit/surplus, debt and associated data*. Ανακτήθηκε 21 Απριλίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1_custom_5573908/default/table)

Ο δείκτης *Public expenses*, ή αλλιώς οι “δημόσιες δαπάνες”, είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από το κράτος, τις υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης, τις τοπικές αρχές και τις διοικήσεις και τους φορείς που συνδέονται με αυτές (Insee, 2021). Οι δημόσιες δαπάνες, λοιπόν, ταξινομούνται σε τρεις κύριες κατηγορίες ως έχει: (1) στα λειτουργικά έξοδα, που χρησιμοποιούνται για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών, (2) στις δαπάνες αναδιανομής, δηλαδή στα χρήματα που καταβάλλονται στα νοικοκυριά, και (3) στις επενδυτικές δαπάνες που στοχεύουν στην ανανέωση ή στην αύξηση του δημόσιου παραγωγικού κεφαλαίου (Insee, 2021).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, ο δείκτης αυτός κυμαίνεται πάνω από τη τιμή του 30% για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Ωστόσο, παρατηρείται πως κάποιες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ξεπέρασαν το 60% ήταν η Εσθονία (2010), η Ελλάδα (2013), η Γαλλία (2020) και η Σλοβενία (2013). Συμπληρωματικά, βέβαια, αξίζει να σημειωθεί πως σχεδόν σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο δείκτης αυτός φαίνεται να σημείωσε αύξηση κυρίως κατά το 2020, ενώ η τιμή του μειώθηκε κάπως ξανά το 2021.

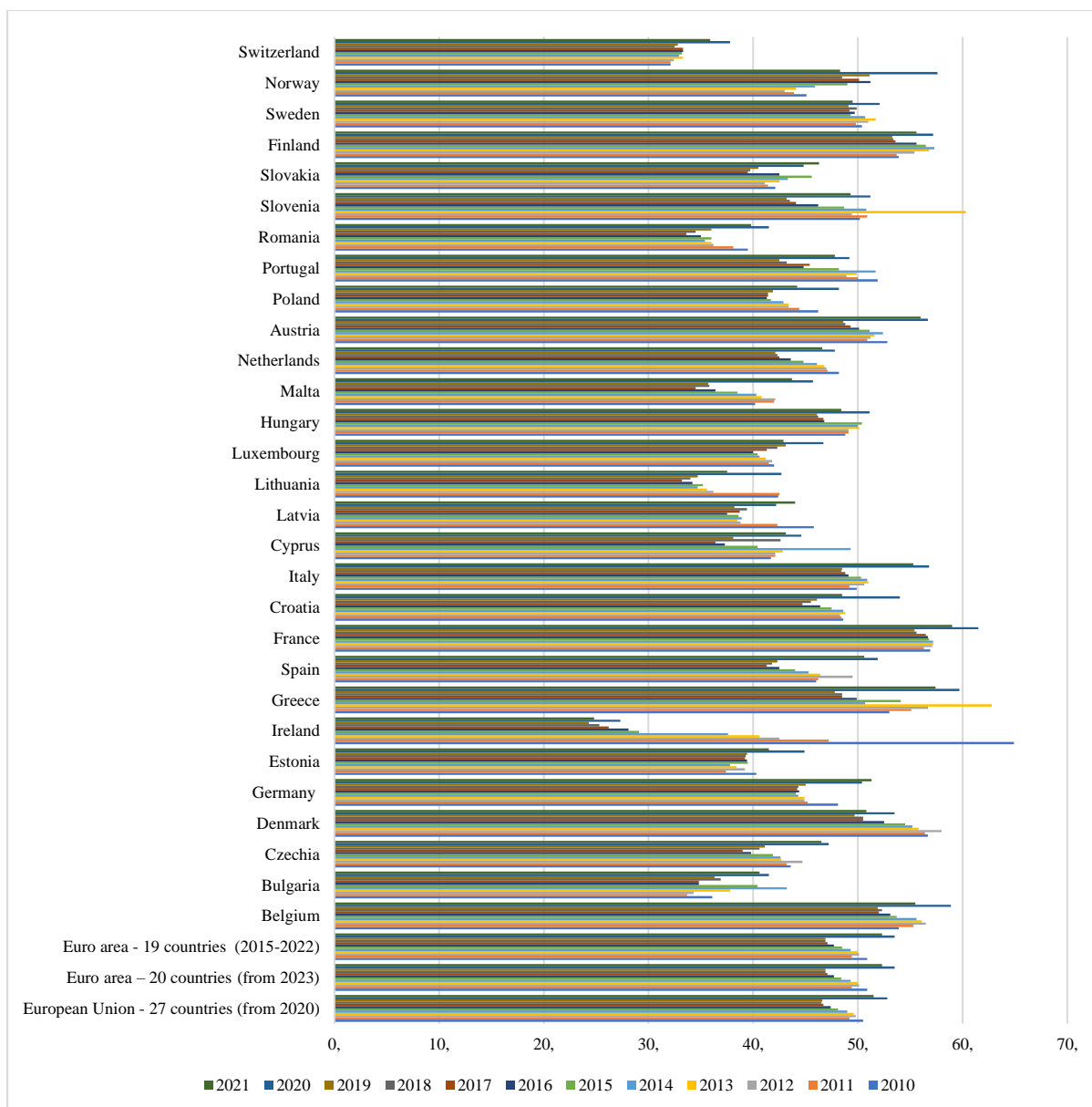
Πίνακας 36: Ο δείκτης *Public expenses* (Total government expenditure) για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
European Union - 27 countries (from 2020)	50,5	49,2	49,8	49,6	49,0	48,1	47,4	46,7	46,5	46,6	52,8	51,5
Euro area – 20 countries (from 2023)	50,9	49,4	50,1	50,0	49,3	48,4	47,7	47,1	46,9	46,9	53,5	52,3
Euro area - 19 countries (2015-2022)	50,9	49,4	50,1	50,0	49,3	48,5	47,7	47,1	46,9	46,9	53,5	52,3
Belgium	53,9	55,3	56,5	56,1	55,6	53,7	53,1	52,0	52,3	51,9	58,9	55,5
Bulgaria	36,1	33,7	34,3	37,8	43,2	40,4	34,8	34,8	36,9	36,3	41,5	40,6
Czechia	43,6	43,2	44,7	42,7	42,6	41,9	39,8	39,0	40,6	41,1	47,2	46,5
Denmark	56,7	56,4	58,0	55,8	55,2	54,5	52,5	50,5	50,5	49,7	53,5	50,8
Germany	48,1	45,2	44,9	44,9	44,3	44,1	44,4	44,2	44,3	45,0	50,4	51,3
Estonia	40,3	37,4	39,2	38,4	37,8	39,5	39,4	39,2	39,3	39,4	44,9	41,5

Ireland	64,9	47,2	42,5	40,6	37,6	29,1	28,1	26,2	25,3	24,3	27,3	24,8
Greece	53,0	55,1	56,7	62,8	50,7	54,1	49,9	48,5	48,5	47,8	59,7	57,4
Spain	46,0	46,2	49,5	46,4	45,3	44,0	42,5	41,3	41,8	42,3	51,9	50,6
France	56,9	56,3	57,1	57,2	57,2	56,8	56,7	56,5	55,6	55,4	61,5	59,0
Croatia	48,6	48,4	48,3	48,8	48,6	47,5	46,4	44,7	45,5	46,1	54,0	48,5
Italy	49,9	49,2	50,6	51,0	50,9	50,3	49,1	48,8	48,4	48,5	56,8	55,3
Cyprus	41,7	42,1	42,1	42,8	49,3	40,4	37,3	36,4	42,6	38,1	44,6	43,1
Latvia	45,8	42,3	38,8	38,5	38,9	38,6	37,5	38,7	39,4	38,2	42,2	44,0
Lithuania	42,4	42,5	36,2	35,6	34,7	35,2	34,2	33,2	34,0	34,7	42,7	37,5
Luxembourg	42,0	41,5	41,8	41,2	40,6	40,4	40,0	41,3	42,3	43,1	46,7	42,9
Hungary	48,8	49,1	49,1	50,1	50,0	50,4	46,8	46,7	46,2	46,1	51,1	48,4
Malta	40,2	42,0	42,1	40,8	40,3	38,5	36,4	34,5	35,8	35,7	45,7	43,7
Netherlands	48,2	47,1	47,0	46,8	46,1	44,8	43,6	42,5	42,3	42,1	47,8	46,6
Austria	52,8	50,9	51,2	51,6	52,4	51,1	50,1	49,3	48,8	48,6	56,7	56,0
Poland	46,2	44,4	43,4	43,4	42,9	41,7	41,3	41,4	41,4	41,9	48,2	44,2
Portugal	51,9	50,0	48,9	49,9	51,7	48,2	44,8	45,4	43,2	42,5	49,2	47,8
Romania	39,5	38,1	36,2	36,0	35,4	36,0	35,0	33,6	34,5	36,0	41,5	39,8
Slovenia	50,2	50,9	49,4	60,3	50,8	48,7	46,2	44,1	43,5	43,2	51,2	49,3
Slovakia	42,1	41,4	41,1	42,5	43,3	45,6	42,5	39,5	39,7	40,5	44,8	46,3
Finland	53,9	53,7	55,4	56,8	57,3	56,5	55,6	53,6	53,4	53,3	57,2	55,6
Sweden	50,4	49,8	51,0	51,7	50,7	49,3	49,7	49,2	49,9	49,1	52,1	49,5
Norway	45,1	43,9	43,0	44,1	45,9	49,0	51,2	50,1	48,5	51,1	57,6	48,3
Switzerland	32,1	32,1	32,4	33,3	32,9	33,2	33,3	33,3	32,5	32,8	37,8	35,9

(Πηγή: Eurostat. (2023). Total government expenditure. Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00023/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 37: Ο δείκτης Public expenses (Total government expenditure) για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

(Πηγή: Eurostat. (2023). Total government expenditure. Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00023/default/table?lang=en>)

Ο δείκτης Public total revenues, ή αλλιώς τα “δημόσια συνολικά έσοδα”, είναι το άθροισμα όλων των συναλλαγών που καταγράφονται στους πόρους στο πλαίσιο του ΕΣΟΛ, συμπεριλαμβανομένων των εισπρακτέων επιδοτήσεων στους τρεχούμενους λογαριασμούς και των εισπρακτέων κεφαλαίων που καταγράφονται στον λογαριασμό κεφαλαίου (Eurostat, 2020). Μια συναλλαγή, λοιπόν, είναι αυτή που αυξάνει τη καθαρή θέση. Συμπληρωματικά, βέβαια, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως τα δημόσια έσοδα παρουσιάζονται στους πίνακες ως το άθροισμα των φόρων, των καθαρών κοινωνικών εισφορών, των πωλήσεων, άλλα

τρέχοντα έσοδα και έσοδα από μεταφορά κεφαλαίου. Οι συνολικοί φόροι αποτελούνται από φόρους παραγωγής και εισαγωγών, τρέχοντες φόρους εισοδήματος και περιουσίας, και φόρους κεφαλαίου. Οι καθαρές κοινωνικές εισφορές αποτελούνται από πραγματικές κοινωνικές εισφορές από εργοδότες και νοικοκυριά που εισπράττονται καθώς και από τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές, συμπληρώματα κοινωνικής εισφοράς των νοικοκυριών και χρεώσεις υπηρεσιών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα αποτελούνται από τις κατηγορίες εισοδήματα από ακίνητα, λοιπές επιδοτήσεις επί της ληφθείσας παραγωγής και άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις. Ενώ αυτή η τελευταία κατηγορία συχνά κυριαρχείται από άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις μεταξύ διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης, αυτές πρέπει να ενοποιούνται κατά την παρουσίαση στοιχείων για το σύνολο της γενικής κυβέρνησης (Eurostat, 2020).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, φαίνεται πως οι ευρωπαϊκές χώρες από το 2010 έως το 2021 είχαν ελαφρώς αυξητική τάση στα έσοδα τους, διατηρώντας όμως χαμηλό επίπεδο εσόδων στο τοπικό τους νόμισμα. Ωστόσο, η μόνη χώρα που φαίνεται να έχει μεγάλη τιμή εσόδων στο τοπικό της νόμισμα είναι η Ουγγαρία, στην οποία τα έσοδα φαίνεται πως αυξάνονται χρόνο με το χρόνο σε μεγάλο βαθμό.

Πίνακας 37: Ο δείκτης Public revenues για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δισεκατομμύρια στο τοπικό νόμισμα (2010 - 2021).

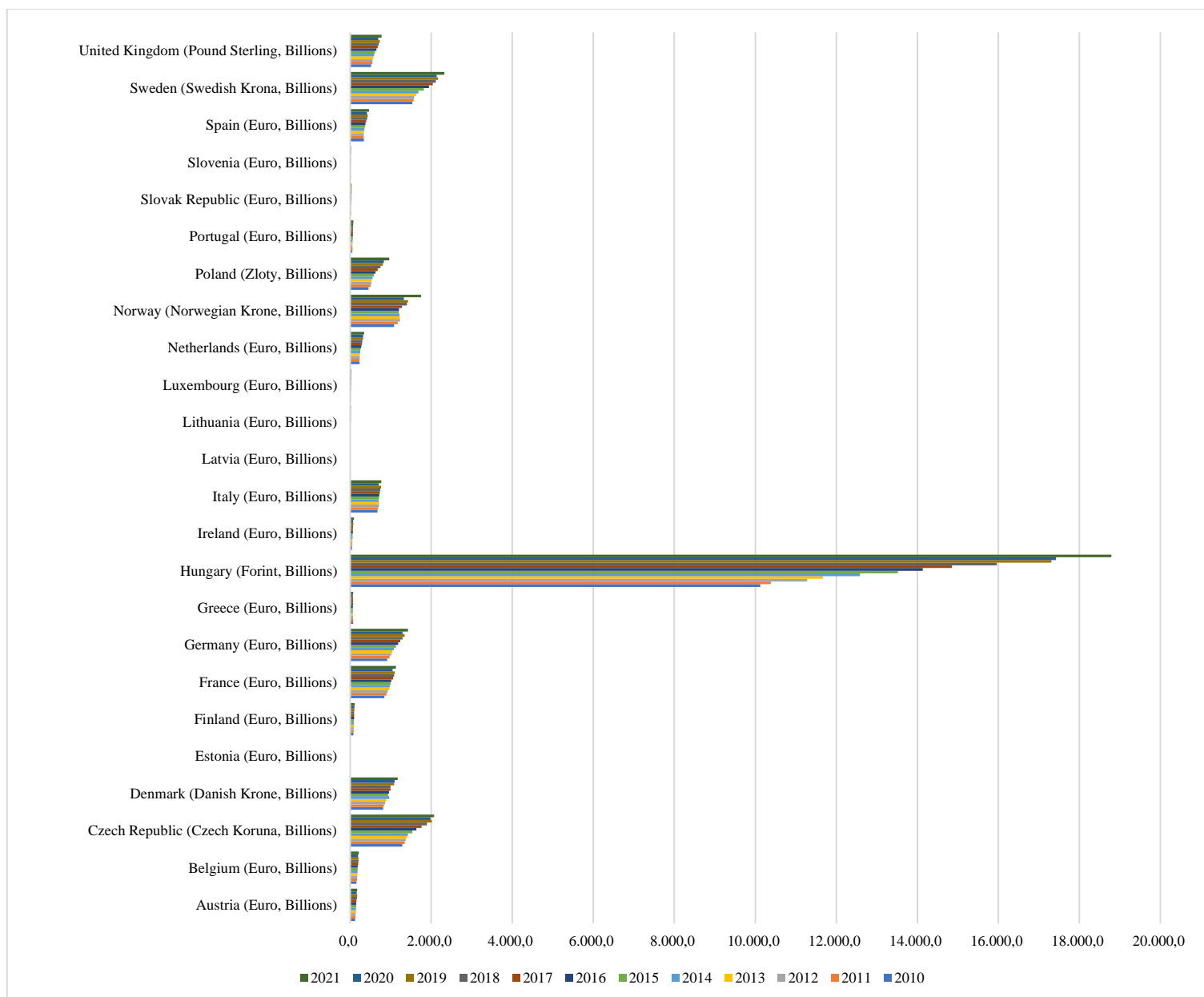
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Austria (Euro, Billions)	121,2	127,5	133,1	138,1	142,3	148,5	149,3	154,7	162,8	169,3	160,2	175,2
Belgium (Euro, Billions)	155,7	163,6	171,2	176,9	180,3	183,8	186,2	194,9	201,6	202,8	194,1	213,1
Czech Republic (Czech Koruna, Billions)	1.286,9	1.341,6	1.367,3	1.396,6	1.427,6	1.532,6	1.632,4	1.760,0	1.892,4	2.014,2	1.982,6	2.067,2
Denmark (Danish Krone, Billions)	810,5	827,3	862,4	885,5	961,5	937,9	958,9	997,3	995,4	1.083,7	1.094,8	1.174,0
Estonia (Euro, Billions)	4,9	5,3	5,7	6,0	6,4	6,9	7,3	7,8	8,5	9,3	9,1	10,5
Finland (Euro, Billions)	76,3	82,8	85,3	88,7	90,0	92,0	95,1	97,0	99,0	101,4	99,6	108,1
France (Euro, Billions)	840,9	892,0	926,6	960,5	977,1	995,5	1.013,7	1.058,3	1.084,2	1.094,1	1.047,6	1.129,1
Germany (Euro, Billions)	911,2	972,0	1.010,7	1.038,9	1.077,7	1.128,8	1.183,4	1.232,8	1.294,3	1.341,3	1.291,0	1.423,1
Greece (Euro, Billions)	72,4	69,6	68,5	64,6	64,4	64,5	67,8	69,6	71,9	72,4	64,2	71,3
Hungary (Forint, Billions)	10.121,7	10.380,1	11.279,9	11.668,4	12.584,6	13.519,6	14.134,3	14.852,8	15.961,8	17.308,7	17.425,6	18.789,7
Ireland (Euro, Billions)	46,4	47,8	49,4	51,5	56,0	60,9	63,6	67,1	72,9	78,0	74,0	89,8
Italy (Euro, Billions)	671,9	686,5	708,5	706,8	705,1	711,1	716,3	727,8	739,2	759,4	706,7	768,6
Latvia (Euro, Billions)	5,2	5,8	6,4	6,7	7,0	7,3	7,8	8,4	9,1	9,5	9,4	10,3
Lithuania (Euro, Billions)	7,9	8,5	9,0	9,4	10,1	10,8	11,5	12,5	13,8	14,8	15,3	18,2
Luxembourg (Euro, Billions)	15,1	16,0	16,9	17,8	18,7	18,8	19,9	21,3	23,7	24,7	24,7	27,9
Netherlands (Euro, Billions)	227,9	230,5	232,4	238,5	248,8	255,3	272,0	285,7	300,3	319,2	318,6	340,0

Norway (Norwegian Krone, Billions)	1.083,3	1.170,7	1.227,4	1.222,9	1.217,0	1.195,4	1.204,5	1.277,9	1.399,1	1.427,8	1.323,1	1.749,6
Poland (Zloty, Billions)	453,3	498,2	522,2	528,1	548,8	584,0	621,9	678,9	745,6	805,0	831,3	964,1
Portugal (Euro, Billions)	54,5	56,8	53,3	57,9	59,2	61,8	63,5	66,8	71,1	74,0	70,5	75,6
Slovak Republic (Euro, Billions)	19,2	20,7	21,1	23,1	24,3	26,0	26,9	28,8	30,6	32,5	32,4	34,8
Slovenia (Euro, Billions)	13,7	13,8	13,6	13,6	14,0	14,5	15,1	15,9	17,1	18,0	17,5	19,5
Spain (Euro, Billions)	335,6	331,8	333,7	337,9	349,8	364,7	374,2	393,5	417,1	431,7	412,0	462,1
Sweden (Swedish Krona, Billions)	1.532,3	1.564,3	1.576,8	1.624,6	1.684,0	1.816,2	1.946,7	2.039,3	2.113,5	2.162,9	2.132,4	2.321,3
United Kingdom (Pound Sterling, Billions)	515,3	546,1	550,4	570,2	590,2	611,3	649,1	681,5	704,8	726,7	690,5	775,6

(Πηγή: OECD. (χ.χ.). Revenue Statistics – OECD countries: Comparative tables. Ανακτήθηκε

27 Μαρτίου 2023, από < <https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=REV>>)

Διάγραμμα 38: Ο δείκτης Public revenues για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δισεκατομμύρια στο τοπικό νόμισμα (2010 - 2021).

(Πηγή: OECD. (χ.χ.). Revenue Statistics – OECD countries: Comparative tables. Ανακτήθηκε 27 Μαρτίου 2023, από < <https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=REV>>)

Η ταξινόμηση των λειτουργικών δαπανών του δημοσίου (COFOG) ταξινομεί τις κρατικές δαπάνες σε δέκα κύριες κατηγορίες: (1) στις γενικές δημόσιες υπηρεσίες, (2) στην άμυνα, (3) στη δημόσια τάξη και στην ασφάλεια, (4) στις οικονομικές υποθέσεις, (5) στη προστασία του περιβάλλοντος, (6) στη στέγαση και στις κοινοτικές υποθέσεις, (7) στην υγεία, (8) στην αναψυχή, στον πολιτισμό και στη θρησκεία, (9) στην εκπαίδευση και (10) στη κοινωνική προστασία (Eurostat, 2023). Ο δείκτης *Public expenses in health*, ή αλλιώς οι “δημόσιες δαπάνες για την υγεία”, βάσει της ταξινόμησης των λειτουργικών δαπανών του

δημοσίου (COFOG), περιλαμβάνει τις ομάδες: (1) των ιατρικών προϊόντων, συσκευών και εξοπλισμού, (2) των εξωνοσοκομειακών υπηρεσιών, (3) των νοσοκομειακών υπηρεσιών, (4) των δημοσίων υπηρεσιών υγείας, (5) της έρευνας και ανάπτυξης στην υγεία, και (6) της υγείας n.e.c. (Eurostat, 2023).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, παρατηρείται πως η πλειοψηφία των χωρών αυτών για τα έτη που εξετάζονται βρίσκεται μεταξύ του 4% και 8% αναφορικά με τις δημόσιες δαπάνες για την υγεία, όπως επίσης και ότι όλες οι χώρες αύξησαν τον εν λόγω δείκτη σημαντικά κυρίως κατά τα έτη 2020 και 2021.

Πίνακας 38: Ο δείκτης Public expenses in health για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
European Union - 27 countries (from 2020)	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,0	6,9	6,9	7,0	8,0	8,1
Euro area – 20 countries (from 2023)	7,3	7,2	7,2	7,3	7,3	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1	8,2	8,3
Euro area - 19 countries (2015-2022)	7,3	7,2	7,2	7,3	7,3	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1	8,2	8,3
Belgium	7,8	7,7	7,9	8,0	8,0	7,8	7,6	7,6	7,6	7,6	8,8	8,6
Bulgaria	4,4	4,1	4,4	4,5	5,5	5,3	5,0	4,8	5,0	4,6	5,8	5,8
Czechia	7,7	7,6	7,7	7,6	7,6	7,5	7,4	7,4	7,5	7,6	9,3	9,8
Denmark	8,6	8,4	8,7	8,5	8,6	8,5	8,4	8,3	8,3	8,4	9,0	9,2
Germany	7,0	6,8	6,9	7,1	7,2	7,2	7,2	7,1	7,2	7,3	8,4	8,6
Estonia	5,7	5,2	5,2	5,2	5,3	5,7	5,4	5,2	5,4	5,7	6,6	6,5
Ireland	7,5	8,0	7,7	7,3	6,7	5,2	5,2	5,0	4,8	4,8	5,5	5,3
Greece	6,9	6,6	6,0	5,4	4,8	5,0	5,3	5,5	5,6	5,8	6,7	6,7
Spain	6,6	6,5	6,3	6,2	6,2	6,2	6,1	6,0	6,0	6,1	7,6	7,3
France	8,0	7,9	8,0	8,1	8,2	8,1	8,1	8,1	8,0	8,0	8,9	9,2
Croatia	6,3	6,2	6,5	6,3	6,4	6,6	6,4	6,4	6,8	7,1	8,4	8,3
Italy	7,4	7,1	7,1	7,1	7,1	7,0	6,9	6,8	6,8	6,8	7,9	7,6
Cyprus	3,0	3,1	3,0	3,1	2,7	2,5	2,5	2,5	2,6	3,5	5,9	6,4
Latvia	4,1	4,3	3,9	3,7	3,8	3,7	3,7	3,5	4,0	4,2	4,7	6,2
Lithuania	5,4	5,2	4,7	4,5	4,4	4,7	4,8	4,6	4,8	5,1	5,9	5,9
Luxembourg	5,0	4,9	5,0	5,2	5,1	4,9	4,8	5,0	5,1	5,2	5,8	5,4
Hungary	5,0	5,1	5,1	5,0	4,8	5,1	4,7	4,7	4,6	4,5	6,4	5,6
Malta	5,1	5,3	5,4	5,5	5,5	5,4	5,3	5,1	5,1	5,2	7,2	6,7
Netherlands	7,8	7,9	8,1	8,0	8,0	7,7	7,2	7,3	7,3	7,4	8,3	8,7
Austria	7,9	7,7	7,7	7,8	7,9	8,2	8,2	8,2	8,2	8,3	9,1	10,1
Poland	5,0	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8	4,9	5,4	5,8
Portugal	7,5	7,0	6,6	6,5	6,3	6,2	6,1	6,2	6,5	6,5	7,5	7,6
Romania	4,1	4,0	3,7	4,0	4,0	4,2	4,1	4,4	4,6	5,0	5,5	5,5

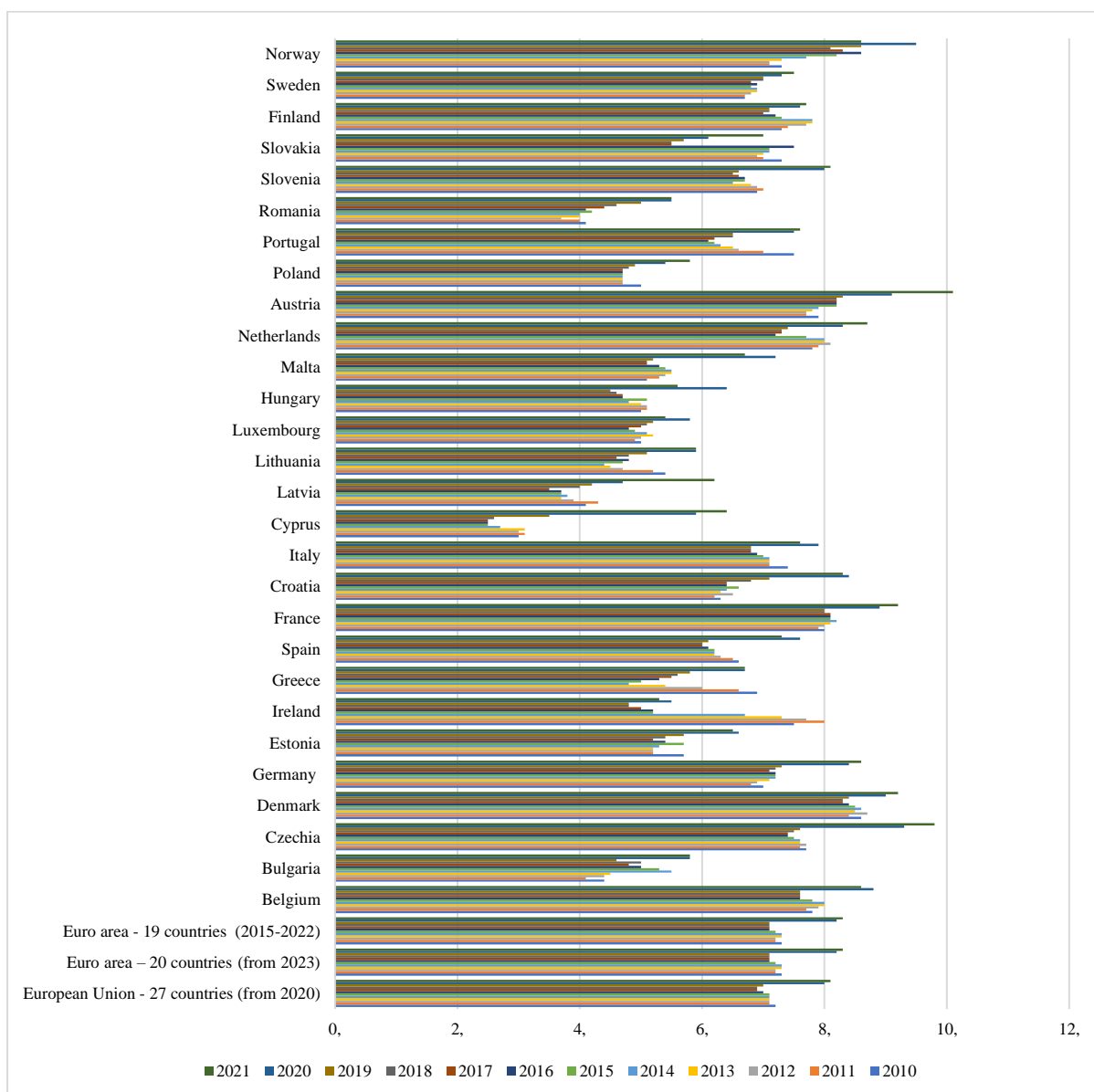
Slovenia	6,9	7,0	6,9	6,8	6,5	6,7	6,7	6,6	6,5	6,6	8,0	8,1
Slovakia	7,3	7,0	6,9	7,0	7,1	7,1	7,5	5,5	5,5	5,7	6,1	7,0
Finland	7,3	7,4	7,7	7,8	7,8	7,3	7,2	7,0	7,1	7,1	7,6	7,7
Sweden	6,7	6,7	6,8	6,9	6,9	6,8	6,9	6,8	7,0	7,0	7,3	7,5
Norway	7,3	7,1	7,1	7,3	7,7	8,2	8,6	8,3	8,1	8,6	9,5	8,6

(Πηγή: Eurostat. (2023). General government expenditure by function (COFOG).

Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10A_EXP_custom_5625961/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 39: Ο δείκτης Public expenses in health για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *General government expenditure by function (COFOG)*. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10A_EXP_custom_5625961/default/table?lang=en)

Ο δείκτης *Income inequalities*, ή αλλιώς η “εισοδηματική ανισότητα”, είναι το πόσο άνισα κατανέμεται το εισόδημα σε έναν πληθυσμό (Korpp, 2021). Συγκεκριμένα, όσο λιγότερο ίση είναι η κατανομή, τόσο μεγαλύτερη είναι η εισοδηματική ανισότητα. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως η εισοδηματική ανισότητα συχνά συνοδεύεται από την ανισότητα του πλούτου (άνιση κατανομή του πλούτου). Οι πληθυσμοί, λοιπόν, μπορούν να χωριστούν με διαφορετικούς τρόπους προκειμένου να δείξουν διαφορετικά επίπεδα και μορφές εισοδηματικής ανισότητας, όπως είναι η εισοδηματική ανισότητα ανά φύλο ή φυλή (Korpp, 2021).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, παρατηρείται πως η πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών βρίσκεται ανάμεσα στο ποσοστό του 4% με 7% σε αναλογία ποσοστού μεριδίου εισοδήματος. Όμως, από αυτές ξεχωρίζουν με τον δείκτη αυτό να ξεπερνάει το 7% η Βουλγαρία (2015-2021), η Ελλάδα (2012-2016), η Εσθονία (2014), η Ισπανία (2017-2017), η Λετονία (2010-2012), η Λιθουανία (2010, 2015-2018) και η Ρουμανία (2012-2021). Αντίθετα, οι χώρες που ο δείκτης αυτός είναι κάτω του 4% καθ’ όλα τα έτη από το 2010 έως το 2021, είναι το Βέλγιο, η Τσεχία και η Σλοβενία.

Πίνακας 39: Ο δείκτης *Income inequalities* για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αναλογία ποσοστού μεριδίου εισοδήματος (2010 - 2021).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
European Union - 27 countries (from 2020)	5,09	5,21	5,21	5,33	5,52	5,52	5,45	5,28	5,29	5,17	5,07	5,16
Euro area (EA11-1999, EA12-2001, EA13-2007, EA15-2008, EA16-2009, EA17-2011, EA18-2014, EA19-2015, EA20-2023)	5,04	5,18	5,18	5,30	5,50	5,46	5,42	5,28	5,29	5,13	5,10	5,20
Euro area - 19 countries (2015-2022)	5,09	5,21	5,19	5,32	5,51	5,46	5,42	5,28	5,29	5,13	5,10	5,20
Belgium	3,90	3,96	3,99	3,90	3,94	3,91	3,95	4,01	3,92	3,65	3,62	3,47
Bulgaria	5,93	6,73	6,56	7,00	7,60	7,56	8,89	9,01	8,37	8,74	8,51	7,82
Czechia	3,63	3,71	3,68	3,57	3,70	3,69	3,68	3,53	3,35	3,33	3,35	3,54
Denmark	4,41	4,09	4,08	4,17	4,18	4,27	4,22	4,38	4,33	4,19	4,20	4,17

Germany	4,66	4,60	4,40	4,80	5,37	5,04	4,73	4,62	5,26	4,89	4,99	5,08
Estonia	5,39	5,89	5,94	5,94	7,09	6,66	5,70	5,45	4,95	5,02	4,92	5,03
Ireland	4,80	4,68	4,83	4,83	4,99	4,58	4,56	4,76	4,32	4,05	4,06	3,79
Greece	5,95	6,40	7,35	7,46	7,29	7,35	7,41	6,73	6,07	5,59	5,68	6,38
Spain	6,49	6,65	6,98	6,76	7,47	7,63	7,25	7,18	6,46	6,35	5,99	6,45
France	4,44	4,62	4,51	4,50	4,19	4,22	4,27	4,34	4,25	4,31	4,65	4,72
Croatia	5,46	5,46	5,41	5,44	5,17	5,21	5,00	5,00	4,94	4,68	4,42	4,62
Italy	5,76	6,19	6,09	6,38	6,29	6,32	6,85	6,34	6,55	6,35	5,97	6,04
Cyprus	4,30	4,15	4,56	4,88	5,41	5,27	4,88	4,52	4,23	4,55	4,27	4,14
Latvia	7,72	7,36	7,27	6,99	6,92	6,93	6,23	6,29	6,68	6,12	6,06	6,34
Lithuania	8,44	6,56	5,73	6,61	6,56	8,52	7,65	7,78	7,41	6,62	6,17	6,23
Luxembourg	4,28	4,07	4,16	4,64	4,49	4,35	4,59	4,57	5,20	5,44	5,07	4,59
Hungary	3,58	4,19	4,28	4,59	4,65	4,57	4,52	4,42	4,59	4,51	4,19	4,39
Malta	4,38	4,10	3,99	4,28	4,18	4,23	4,29	4,25	4,41	4,26	4,79	5,17
Netherlands	3,75	3,82	3,71	3,67	3,91	4,00	4,12	4,20	4,28	4,11	4,40	4,06
Austria	4,35	4,12	4,22	4,12	4,16	4,12	4,19	4,44	4,10	4,20	4,16	4,11
Poland	5,20	5,19	5,17	5,15	5,21	5,23	5,05	4,78	4,43	4,52	4,18	4,15
Portugal	5,67	5,82	5,97	6,33	6,63	6,35	6,02	5,88	5,22	5,14	4,99	5,65
Romania	6,57	6,72	7,19	7,40	7,85	8,79	8,03	7,04	8,05	7,82	7,21	7,83
Slovenia	3,35	3,40	3,39	3,57	3,72	3,59	3,54	3,41	3,32	3,34	3,28	3,20
Slovakia	4,04	4,01	3,95	3,81	4,25	3,78	3,90	3,72	3,18	3,52	3,16	:
Finland	3,65	3,75	3,68	3,59	3,67	3,63	3,68	3,64	3,78	3,80	3,83	3,66
Sweden	4,01	4,06	4,10	4,12	4,31	4,25	4,34	4,40	4,31	4,52	4,30	4,25
Norway	3,48	3,34	3,32	3,35	3,52	3,64	3,83	4,09	3,93	3,98	3,86	:
United Kingdom	5,49	5,42	5,14	4,78	5,19	5,46	5,25	5,61	5,83	:	:	:

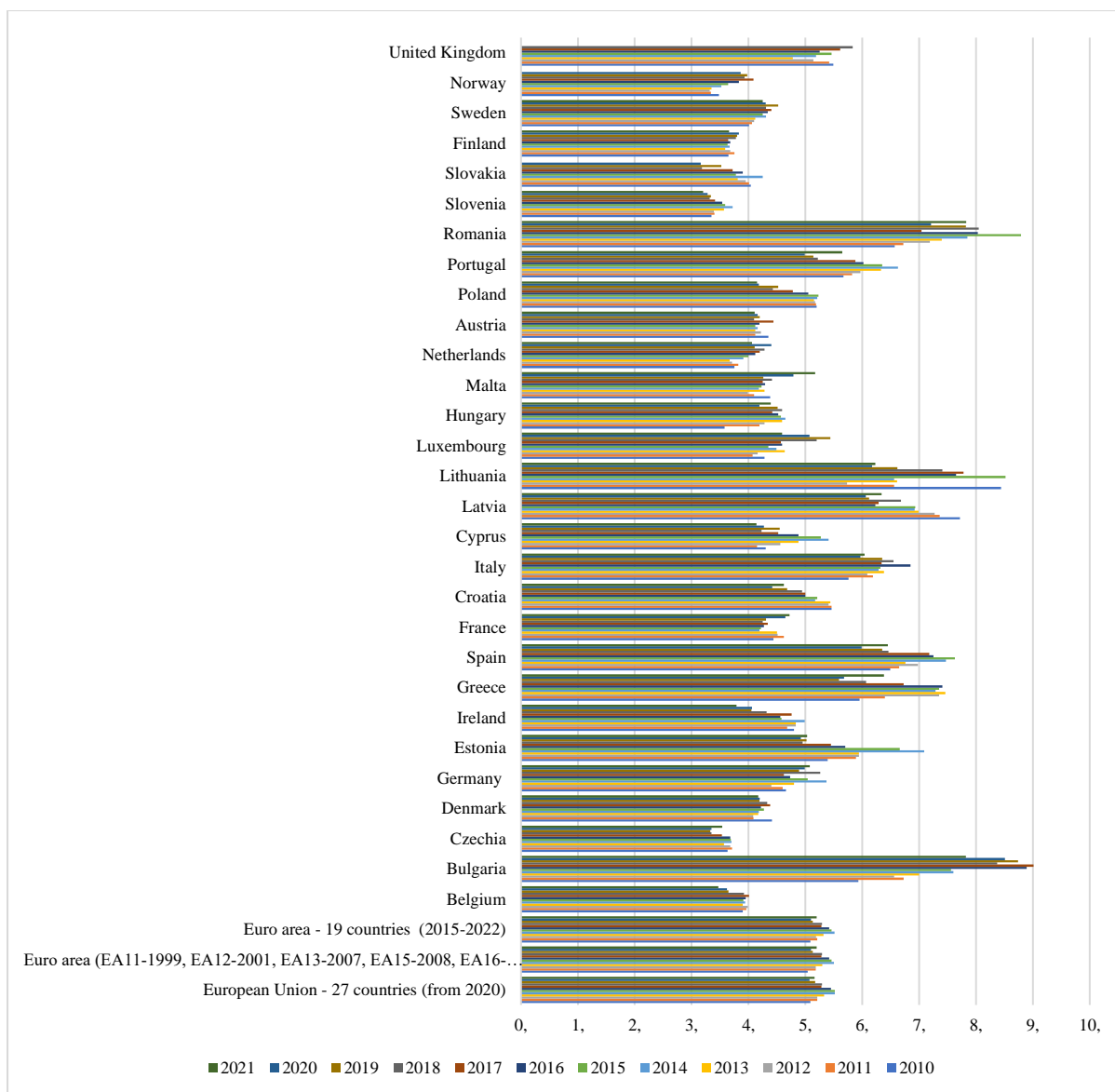
(Πηγή: Eurostat. (2023). *Inequality of income distribution S80/S20 income quintile share*

ration – EU-SILC and ECHP surveys. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από <

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PNS4_custom_5627420/default/table?l

[ang=en](#)>)

Διάγραμμα 40: Ο δείκτης Income inequalities για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αναλογία ποσοστού μεριδίου εισοδήματος (2010 - 2021).

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Inequality of income distribution S80/S20 income quintile share ratio – EU-SILC and ECHP surveys*. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από <
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PNS4_custom_5627420/default/table?lang=en>)

Ο δείκτης *Poverty rate*, ή αλλιώς το “ποσοστό φτώχειας”, είναι η αναλογία του αριθμού των ανθρώπων σε μια δεδομένη ηλικιακή ομάδα, των οποίων το εισόδημα βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας και λαμβάνεται ως το ήμισυ του διάμεσου εισοδήματος των νοικοκυριών του συνολικού πληθυσμού (OECD Factbook, 2014). Ωστόσο, δύο χώρες με τα ίδια ποσοστά φτώχειας μπορεί να διαφέρουν ως προς το σχετικό επίπεδο του εισοδήματος των φτωχών. Προκειμένου, λοιπόν, να μετρηθεί το ποσοστό της φτώχειας, παρουσιάζεται επίσης

το χάσμα φτώχειας, δηλαδή το ποσοστό κατά το οποίο το μέσο εισόδημα των φτωχών βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας (OECD Factbook, 2014).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2010 έως και το 2020 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, παρατηρείται πως στη πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών το ποσοστό φτώχειας κυμαίνεται μεταξύ του 0,05 και του 0,15. Όμως, από αυτές ξεχωρίζουν με το ποσοστό φτώχειας να ξεπερνά το 0,15 η Βουλγαρία (2011-2019), η Εσθονία (2014-2018), η Ισπανία (2013-2016), η Ελλάδα (2011, και 2013), η Λετονία (2014-2020), η Λιθουανία (2014-2017) και η Ρουμανία (2010-2019).

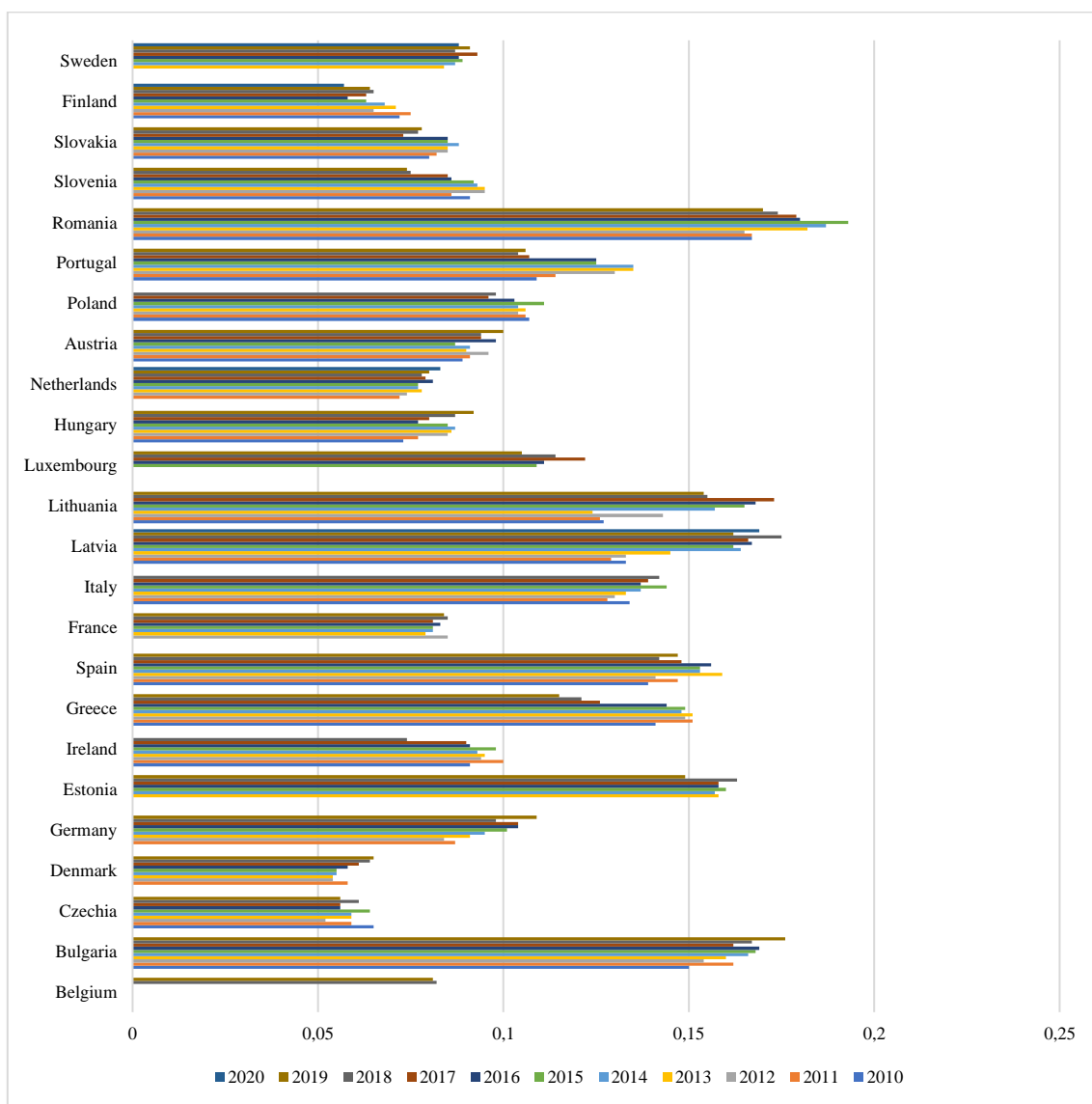
Πίνακας 40: Ο δείκτης Poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2010 - 2020).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belgium	:	:	:	:	:	:	:	:	0,082	0,081	:
Bulgaria	0,15	0,162	0,154	0,16	0,166	0,168	0,169	0,162	0,167	0,176	:
Czechia	0,065	0,059	0,052	0,059	0,059	0,064	0,056	0,056	0,061	0,056	:
Denmark	:	0,058	0,054	0,054	0,055	0,055	0,058	0,061	0,064	0,065	:
Germany	:	0,087	0,084	0,091	0,095	0,101	0,104	0,104	0,098	0,109	:
Estonia	:	:	:	0,158	0,157	0,16	0,158	0,158	0,163	0,149	:
Ireland	0,091	0,1	0,094	0,095	0,093	0,098	0,091	0,09	0,074	:	:
Greece	0,141	0,151	0,149	0,151	0,148	0,149	0,144	0,126	0,121	0,115	:
Spain	0,139	0,147	0,141	0,159	0,153	0,153	0,156	0,148	0,142	0,147	:
France	:	:	0,085	0,079	0,081	0,081	0,083	0,081	0,085	0,084	:
Italy	0,134	0,128	0,13	0,133	0,137	0,144	0,137	0,139	0,142	:	:
Latvia	0,133	0,129	0,133	0,145	0,164	0,162	0,167	0,166	0,175	0,162	0,169
Lithuania	0,127	0,126	0,143	0,124	0,157	0,165	0,168	0,173	0,155	0,154	:
Luxembourg	:	:	:	:	:	0,109	0,111	0,122	0,114	0,105	:
Hungary	0,073	0,077	0,085	0,086	0,087	0,085	0,077	0,08	0,087	0,092	:
Netherlands	:	0,072	0,074	0,078	0,077	0,077	0,081	0,079	0,078	0,08	0,083
Austria	0,089	0,091	0,096	0,09	0,091	0,087	0,098	0,094	0,094	0,1	:
Poland	0,107	0,106	0,104	0,106	0,104	0,111	0,103	0,096	0,098	:	:
Portugal	0,109	0,114	0,13	0,135	0,135	0,125	0,125	0,107	0,104	0,106	:
Romania	0,167	0,167	0,165	0,182	0,187	0,193	0,18	0,179	0,174	0,17	:
Slovenia	0,091	0,086	0,095	0,095	0,093	0,092	0,086	0,085	0,075	0,074	:
Slovakia	0,08	0,082	0,085	0,085	0,088	0,085	0,085	0,073	0,077	0,078	:
Finland	0,072	0,075	0,065	0,071	0,068	0,063	0,058	0,063	0,065	0,064	0,057
Sweden	:	:	:	0,084	0,087	0,089	0,088	0,093	0,087	0,091	0,088

(Πηγή: OECD. (2023). Poverty rate. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από

<<https://data.oecd.org/inequality/poverty-rate.htm>>)

Διάγραμμα 41: Ο δείκτης Poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2010 - 2020).

(Πηγή: OECD. (2023). Poverty rate. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από <https://data.oecd.org/inequality/poverty-rate.htm>)

Παρόλα, αυτά, όμως, στο ίδιο πλαίσιο, κρίθηκε σημαντικό να εξεταστεί και το *at-risk-of-poverty rate*, ή αλλιώς το “ποσοστό κινδύνου φτώχειας”, που είναι το μερίδιο των ατόμων με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60% του εθνικού εισοδήματος (Eurostat, 2023). Ωστόσο, ο δείκτης αυτός δεν πρέπει να αμελείται πως δεν μετρά τον πλούτο ή τη φτώχεια, αλλά το χαμηλό εισόδημα σε

σύγκριση με άλλους κατοίκους αυτής της χώρας, το οποίο δεν συνεπάγεται απαραίτητα χαμηλό βιοτικό επίπεδο (Eurostat, 2023).

Στους ακόλουθους πίνακες, παρατίθεται ο δείκτης αυτός για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2011 έως και το 2021 σε ετήσια βάση. Γενικότερα, λοιπόν, παρατηρείται πως η πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών βρίσκεται ανάμεσα στο 15% με 20%. Όμως, από αυτές ξεχωρίζουν με το ποσοστό κινδύνου φτώχειας να βρίσκεται πάνω από το 20% η Βουλγαρία (2011-2021), η Λιθουανία (2013, 2015-2021), η Κροατία (2011-2012, 2015, 2017), η Λετονία (2015-2021), η Εσθονία (2014-2021), η Ελλάδα (2011-2017), η Ιταλία (2016-2021), η Ισπανία (2011-2021) και η Ρουμανία (2011-2021), η οποία μάλιστα από το 2014 έως το 2016 ξεπέρασε και το 25%.

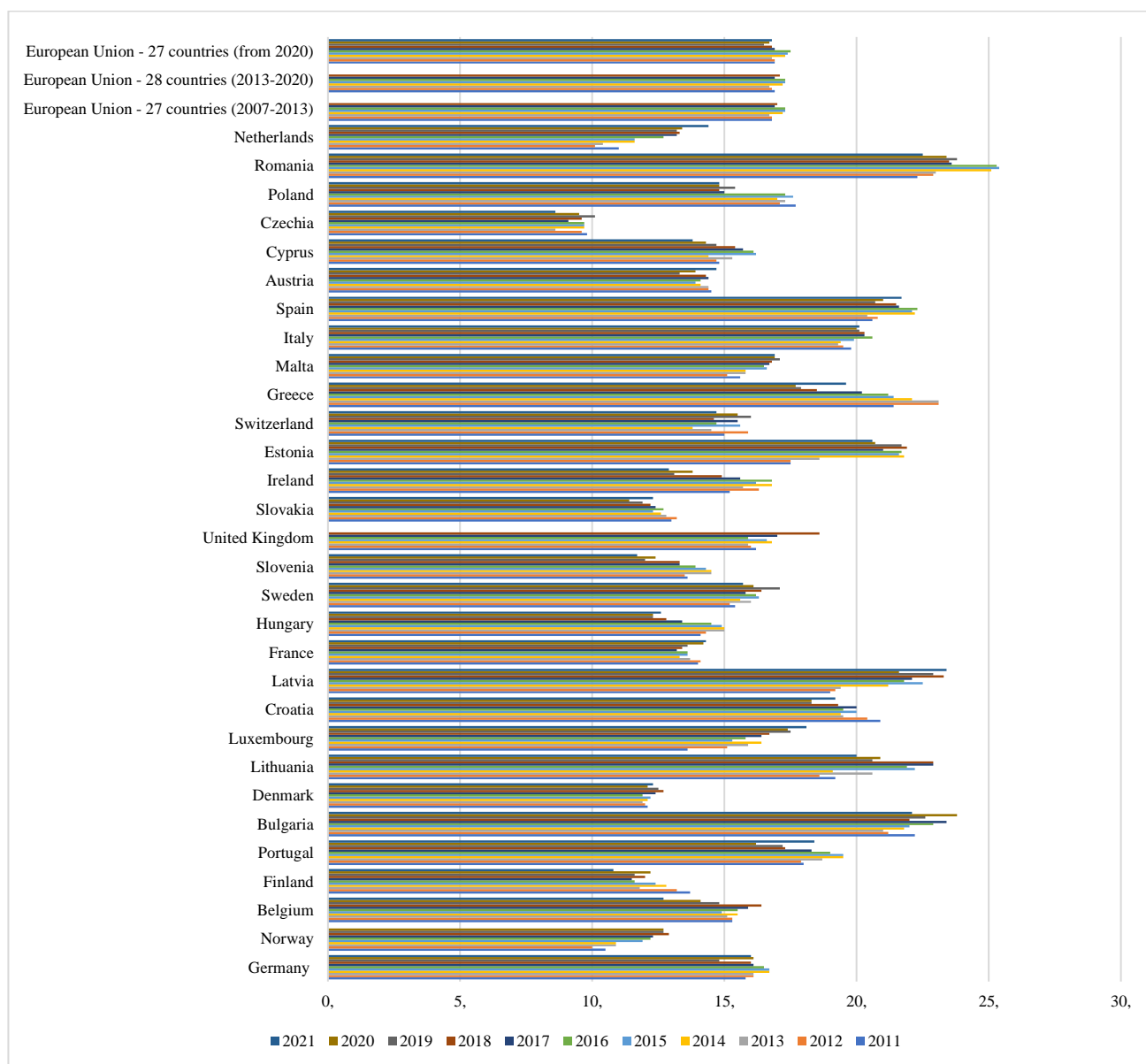
Πίνακας 41: Ο δείκτης at-risk-of-poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2011 - 2021).

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Germany	15,8	16,1	16,1	16,7	16,7	16,5	16,1	16,0	14,8	16,1	16,0
Norway	10,5	10,0	10,9	10,9	11,9	12,2	12,3	12,9	12,7	12,7	:
Belgium	15,3	15,3	15,1	15,5	14,9	15,5	15,9	16,4	14,8	14,1	12,7
Finland	13,7	13,2	11,8	12,8	12,4	11,6	11,5	12,0	11,6	12,2	10,8
Portugal	18,0	17,9	18,7	19,5	19,5	19,0	18,3	17,3	17,2	16,2	18,4
Bulgaria	22,2	21,2	21,0	21,8	22,0	22,9	23,4	22,0	22,6	23,8	22,1
Denmark	12,1	12,0	11,9	12,1	12,2	11,9	12,4	12,7	12,5	12,1	12,3
Lithuania	19,2	18,6	20,6	19,1	22,2	21,9	22,9	22,9	20,6	20,9	20,0
Luxembourg	13,6	15,1	15,9	16,4	15,3	15,8	16,4	16,7	17,5	17,4	18,1
Croatia	20,9	20,4	19,5	19,4	20,0	19,5	20,0	19,3	18,3	18,3	19,2
Latvia	19,0	19,2	19,4	21,2	22,5	21,8	22,1	23,3	22,9	21,6	23,4
France	14,0	14,1	13,7	13,3	13,6	13,6	13,2	13,4	13,6	14,2	14,3
Hungary	14,1	14,3	15,0	15,0	14,9	14,5	13,4	12,8	12,3	12,3	12,6
Sweden	15,4	15,2	16,0	15,6	16,3	16,2	15,8	16,4	17,1	16,1	15,7
Slovenia	13,6	13,5	14,5	14,5	14,3	13,9	13,3	13,3	12,0	12,4	11,7
United Kingdom	16,2	16,0	15,9	16,8	16,6	15,9	17,0	18,6	:	:	:
Slovakia	13,0	13,2	12,8	12,6	12,3	12,7	12,4	12,2	11,9	11,4	12,3
Ireland	15,2	16,3	15,7	16,8	16,2	16,8	15,6	14,9	13,1	13,8	12,9
Estonia	17,5	17,5	18,6	21,8	21,6	21,7	21,0	21,9	21,7	20,7	20,6
Switzerland	15,0	15,9	14,5	13,8	15,6	14,7	15,5	14,6	16,0	15,5	14,7
Greece	21,4	23,1	23,1	22,1	21,4	21,2	20,2	18,5	17,9	17,7	19,6
Malta	15,6	15,1	15,8	15,8	16,6	16,5	16,7	16,8	17,1	16,9	16,9
Italy	19,8	19,5	19,3	19,4	19,9	20,6	20,3	20,3	20,1	20,0	20,1
Spain	20,6	20,8	20,4	22,2	22,1	22,3	21,6	21,5	20,7	21,0	21,7
Austria	14,5	14,4	14,4	14,1	13,9	14,1	14,4	14,3	13,3	13,9	14,7

Cyprus	14,8	14,7	15,3	14,4	16,2	16,1	15,7	15,4	14,7	14,3	13,8
Czechia	9,8	9,6	8,6	9,7	9,7	9,7	9,1	9,6	10,1	9,5	8,6
Poland	17,7	17,1	17,3	17,0	17,6	17,3	15,0	14,8	15,4	14,8	14,8
Romania	22,3	22,9	23,0	25,1	25,4	25,3	23,6	23,5	23,8	23,4	22,5
Netherlands	11,0	10,1	10,4	11,6	11,6	12,7	13,2	13,3	13,2	13,4	14,4
European Union - 27 countries (2007-2013)	16,8	16,8	16,7	17,2	17,3	17,3	16,9	17,0	:	:	:
European Union - 28 countries (2013-2020)	16,9	16,8	16,7	17,2	17,3	17,3	16,9	17,1	:	:	:
European Union - 27 countries (from 2020)	16,9	16,9	16,8	17,3	17,4	17,5	16,9	16,8	16,5	16,7	16,8

(Πηγή: Eurostat. (2023). At-risk-of-poverty rate. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespm010/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 42: Ο δείκτης at-risk-of-poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2011 - 2021).

(Πηγή: Eurostat. (2023). At-risk-of-poverty rate. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespm010/default/table?lang=en>)

3.2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια μιας κρίσης οι κοινωνικές αναταραχές που δημιουργούνται αποτελούν μία από τις κυριότερες συνέπειες, και εκτιμάται πως αναζωπυρώνονται από τον φόβο που κυριαρχεί σε μια κοινωνία εξαιτίας της ανασφάλειας για επιβίωσης (Γκλάρας, 2021). Ωστόσο, αναφέρεται πως όταν αυτός ο φόβος γίνεται όλο και μεγαλύτερος κυρίως μέσω των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ) και των επικοινωνιακών πολιτικών, η επιβολή αυστηρού χαρακτήρα περιορισμών γίνεται ευκολότερη, χωρίς να λαμβάνουν χώρα κοινωνικές αντιδράσεις αναφορικά με τον περιορισμό τόσο των κοινωνικών, όσο και των συλλογικών ελευθεριών. Κατά τη διάρκεια, λοιπόν, της πανδημίας του COVID-19, λοιπόν, αξίζει να σημειωθεί πως δεν υπήρξαν γενικά ιδιαίτερες κοινωνικές αναταραχές, αφού υιοθετήθηκε μία καλή επικοινωνιακή στρατηγική στα πλαίσια του καθησυχασμού των πολιτών, συμμετέχοντας σε αυτά και τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ) (Γκλάρας, 2021).

Παρόλα αυτά, όμως, πάντα υπάρχει ο φόβος αναφορικά με περιπτώσεις τόσο κοινωνικής εκτροπής, όσο και ανυπακοής, κυρίως σε περιπτώσεις όπου η λειτουργία του κρατικού μηχανισμού είναι αυταρχική, καταπατώντας τόσο την ατομική ευθύνη, όσο και την ευσυνειδησία των επαρκώς ενημερωμένων πολιτών (Στρατάκος, 2020). Σε αυτές τις κοινωνικές επιπτώσεις, επομένως, είναι λογικό το ότι ο χρόνος δεν αποτελεί σύμμαχο, δεδομένου ότι όσο πιο πολύ διαρκεί μια κρίση, τόσο πιο πολύ οι πολίτες κουράζονται, χάνουν την εμπιστοσύνη τους ακόμα και στην επιστήμη, και μηδενίζεται η ανέχεια τους στις εφαρμοζόμενες πολιτικές ελέγχου της ιδιωτικής τους ζωής και των ατομικών τους δικαιωμάτων. Η πανδημία του COVID-19, λοιπόν, φάνηκε πως πέρασε από αυτό το στάδιο, αφού υπήρξε κόπωση στη γενικότερη κοινωνία μετά από τη μακρά επιβολή των αυστηρών μέτρων, δεν ήταν γνωστές οι μελλοντικές οικονομικές συνέπειες, και ως μοναδική λύση λύτρωσης ήταν (υπό περιορισμούς) η πραγματοποίηση των εμβολιασμών (Στρατάκος, 2020).

Στις κοινωνικές επιπτώσεις, βέβαια, θα θεωρούνταν αμέλεια να μην συμπεριληφθούν και αυτές που έχουν να κάνουν με τα ανθρώπινα δικαιώματα, αφού αρκετά μέτρα από αυτά που υιοθετήθηκαν προκειμένου να αντιμετωπιστεί η πανδημία ήταν αντίθετα στα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών, που συμπεριλαμβάνονται μάλιστα σε διεθνείς συμβάσεις, όπως στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΣΑ) (Γκλάρας,

2021). Κατά τη διάρκεια, λοιπόν, της πανδημίας του COVID-19, η εφαρμογή των μέτρων που λήφθηκαν από τα κράτη, δοκίμασε σε μεγάλο βαθμό την ανθεκτικότητα τόσο των συνταγμάτων, όσο και των θεσμών, δεδομένου ότι αποτέλεσαν ρυθμίσεις προσωρινού χαρακτήρα με εφαρμογή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, μέχρι την εξάλειψη του κινδύνου (Λιάκουρας, 2020). Ωστόσο, συγκεκριμένα στις δημοκρατίες της Δύσης, οι περιορισμοί που εφαρμόστηκαν, περιόριζαν ιδιαίτερα τις ελευθερίες των πολιτών, αφού σχετίζονταν με την ανελευθερία στις μετακινήσεις, στις συναθροίσεις, στις εκδηλώσεις θρησκευτικής λατρείας, στις επιχειρηματικές και ιδιωτικές δραστηριότητες, και στην υποχρέωση ιατρικών πράξεων, φέρνοντας τους πολίτες στα όρια τους (Λιάκουρας, 2020).

Έτσι, λοιπόν, γίνεται κατανοητό πως κατά τη διάρκεια της πανδημίας κρίθηκαν απαραίτητα τόσο η κρατική παρέμβαση, όσο και ο κρατικός προστατευτισμός, αφού οι προαναφερθείσες αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις οφείλοντας κατ' αποκλειστικότητα στη μέριμνα από το κράτος, έχοντας ως γνώμονα το να εξυπηρετηθούν οι πιεστικές ανάγκες των πολιτών και τα μέτρα να έχουν συγκριμένη χρονικά εφαρμογή (Λιάκουρας 2020). Ωστόσο, ο μοναδικός τρόπος για να επιβεβαιωθεί το παραπάνω είναι το να επανέλθουν τόσο τα δικαιώματα, όσο και οι πολιτικές ελευθερίες των πολιτών στη κατάσταση που βρίσκονταν πριν τη πανδημία, όταν επέλθει η πανδημία (Alsan, et al., 2020).

Συμπληρωματικά, βέβαια, στα παραπάνω, δεν πρέπει να αμελείται και το γεγονός πως οι κοινωνικές ομάδες που επηρεάστηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό από τη πανδημία του COVID-19 ήταν: (1) οι άνθρωποι που ζουν κάτω υπό συνθήκες φτώχειας, (2) οι ηλικιωμένοι, (3) τα άτομα με αναπηρία, (4) οι νέοι όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, (5) οι εθνικές μειονότητες, και (6) οι αυτόχθονες κοινότητες (Mofijur, et al., 2021). Όμως, και οι οικονομικές επιπτώσεις δεν ήταν κοινές για όλες τις κοινωνικές ομάδες, αφού κάποιιοι απολύθηκαν, κάποιιοι εργάζονταν με τηλεργασία ή δια ζώσης, ενώ κάποιιοι άλλαξαν το εργασιακό τους αντικείμενο, αφού η κοινωνική απομόνωση και ο εγκλεισμός έφεραν στο προσκήνιο νέες ευκαιρίες απασχόλησης. Παγκόσμια, λοιπόν, και κατ' επέκταση και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτιμάται πως οι κοινωνικές ανισότητες κατά τη περίοδο της πανδημικής κρίσης είχαν να κάνουν περισσότερο με τη πρόσβαση σε δημόσια αγαθά, κυρίως υγειονομικής περιθαλψης (Γκλάρας, 2021). Έτσι, κάποια ποσοστά αναφορικά με τη παγκόσμια εμβολιαστική κάλυψη αναφέρουν πως έως τον Νοέμβριο του 2021, το 49.7% του παγκόσμιου πληθυσμού είχε λάβει έστω μία δόση του εμβολίου, ενώ το 3.9% από το παραπάνω ποσοστό αφορά τους πολίτες των χωρών χαμηλού εισοδήματος (Γκλάρας, 2021).

Στις κοινωνικές επιπτώσεις, βέβαια, συμπεριλαμβάνονται και τα αποτελέσματα του κλεισίματος των σχολείων, που εφαρμόστηκε ως μέτρο και είχε μεγάλη χρονική διάρκεια (Γκλάρας, 2021). Ενδεικτικά, λοιπόν, στην Ελλάδα τα σχολεία σταμάτησαν τη δια ζώσης εκπαιδευτική διαδικασία για 37 εβδομάδες, στη Γαλλία τα σχολεία σταμάτησαν τη δια ζώσης εκπαιδευτική διαδικασία για 12 εβδομάδες, στη Μεγάλη Βρετανία τα σχολεία σταμάτησαν τη δια ζώσης εκπαιδευτική διαδικασία για 27 εβδομάδες, ενώ στις ΗΠΑ τα σχολεία σταμάτησαν τη δια ζώσης εκπαιδευτική διαδικασία για 62 εβδομάδες. Ωστόσο, ο ΟΟΣΑ υποστηρίζει πως μια χαμένη εκπαιδευτική χρονιά μπορεί να φέρει μακροπρόθεσμα καταστροφικές συνέπειες, αφού η απώλεια του ενός τετάρτου (1/4) ενός διδακτικού έτους από έναν μέσο μαθητή, εκτιμάται ότι θα μειώσει κατά 3% το εισόδημα του στο μέλλον για ολόκληρη της ζωή του (Schleicher, 2020). Έτσι, εντείνονται οι προβληματισμοί για τις κοινωνικές προοπτικές που θα αφορούν μια ολόκληρη γενιά ημι-εκπαιδευμένων μαθητών και φοιτητών (Γαλίτης, 2020).

Παραμένοντας, βέβαια, στα πλαίσια της εκπαίδευσης και των μαθητών, τα στοιχεία δείχνουν πως ένα μέρος των μαθητών βιώνουν σημαντικές κοινωνικές ανισότητες, με τη κυριότερη να έχει να κάνει με την αδυναμία πρόσβασης τους στην εκπαιδευτική διαδικασία (Γκλάρας, 2021). Κατά τη περίοδο, επομένως της πανδημίας του COVID-19, και ειδικότερα κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown, παρατηρήθηκε πως σε αρκετές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, δεν υπήρχε η απαραίτητη προετοιμασία για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, γεγονός που έκανε εντονότερες τις κοινωνικές ανισότητες μεταξύ των μαθητών, αφού ήταν απαραίτητη η πρόσβαση στο διαδίκτυο και απαιτούνταν κατάλληλος τεχνολογικός εξοπλισμός, που δεν ήταν διαθέσιμος για όλους (Γκλάρας, 2021).

Πέραν όμως αυτού, διαπιστώθηκε, επίσης, πως η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη δια ζώσης, αφού δεν μπορεί να καλύψει τις βαθύτερες ανάγκες των μαθητών (Τζιάκης, 2020). Ακόμα, όμως, υποστηρίζεται ότι η χρήση της τηλεεκπαίδευσης αποτέλεσε και ένα σημαντικό πρόβλημα για τους μαθητές, επηρεάζοντας αρνητικά τη ψυχοσύνθεσή τους, και αυξάνοντας τους κινδύνους της ανεξέλεγκτης χρήσης του διαδικτύου, δημιουργώντας τους παράλληλα επιθετικότητα και θυμό (Γκλάρας, 2021).

Τέλος, μία ακόμα σημαντική κοινωνική επίπτωση καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19, είναι η μείωση στα ποσοστά των γεννήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο (Γκλάρας, 2021). Συγκεκριμένα, δηλαδή, αναφέρεται πως η μείωση του πληθυσμού δεν έχει να κάνει μονάχα με την αύξηση των θανάτων λόγω της πανδημίας, αλλά και με τη σημαντική μείωση τις γεννήσεις, κυρίως στις αναπτυγμένες χώρες που χαρακτηρίζονται για τα υψηλά

εισοδήματα. Ενδεικτικά, λοιπόν, από τις Ευρωπαϊκές χώρες, η Ιταλία φαίνεται να έχει μείωση 9.1% στις γεννήσεις και η Ισπανία να έχει μείωση 8.4%. Η κύρια αιτία, ωστόσο, αναφορικά με αυτό το φαινόμενο, υποστηρίζεται πως έχει να κάνει κυρίως, τόσο με οικονομικούς, όσο και ψυχολογικούς λόγους, αλλά και με τη γενικότερη κυριάρχηση της ανασφάλειας. Βέβαια, πέρα από τη μείωση στις γεννήσεις, αξίζει να σημειωθεί πως υπήρχε μείωση και στους γάμους, με ενδεικτικό παράδειγμα τη Γαλλία, η οποία παραδοσιακά κατέχει έναν εκ' των υψηλότερων δεικτών αναπαραγωγής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία το 2020 καταγράφηκε κατά 34% μείωση των γάμων, συγκριτικά με τα στοιχεία του 2019 (Γκλάρας, 2021). Παρόλα αυτά, όμως, στα παραπάνω, η Ελλάδα αποτελεί εξαίρεση, αφού κατά το 2020 οι γεννήσεις αυξήθηκαν κατά 1.2% συγκριτικά με το 2019, ενώ οι γάμοι μειώθηκαν κατά 33.2% το 2020 συγκριτικά με το 2019 (Γκλάρας, 2021).

Εξετάζοντας, βέβαια τις κοινωνικές επιπτώσεις που έφερε η πανδημία, κρίθηκε απαραίτητο να συμπεριληφθούν σε αυτό το σημείο και κάποιοι χρήσιμοι οικονομικοί δείκτες. Οι δείκτες αυτοί είναι, οι οποίες παρατίθενται στη συνέχεια τόσο με τη μορφή πινάκων, όσο και με τη μορφή γραφημάτων αναφέρονται:

- Στις γεννήσεις από το 2010 έως το 2021.
- Στους θανάτους από το 2010 έως το 2021.
- Στο προσδόκιμο ζωής από το 2010 έως το 2021.
- Στην εκπαίδευση από το 2010 έως το 2021.

Αναλυτικότερα:

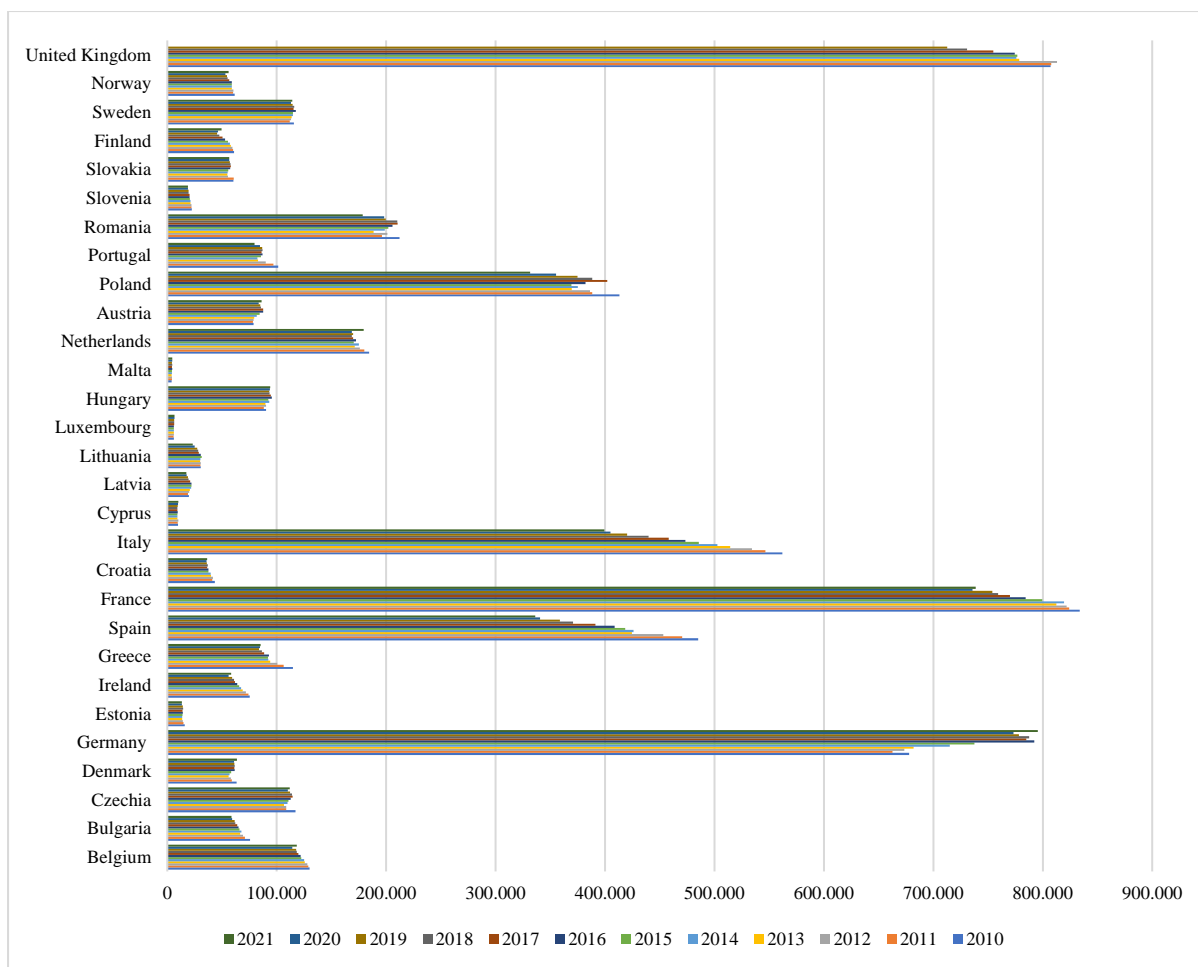
Οι γεννήσεις, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και στο ακόλουθο διάγραμμα, σε γενικό επίπεδο από το 2010 έως το 2021 παρατηρείται πως παρουσιάζουν πτωτική τάση σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι χώρες που φαίνεται, παρά τη μείωση, πως συνεχίζουν να έχει γεννήσεις άνω των 700.000 καθ' όλα τα εξεταζόμενα έτη, είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Γερμανία.

Πίνακας 42: Ο αριθμός των γεννήσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	130.100	128.705	128.051	125.606	125.014	122.274	121.896	119.690	118.319	117.695	114.350	118.349
Bulgaria	75.513	70.846	69.121	66.578	67.585	65.950	64.984	63.955	62.197	61.538	59.086	58.678
Czechia	117.153	108.673	108.576	106.751	109.860	110.764	112.663	114.405	114.036	112.231	110.200	111.793
Denmark	63.411	58.998	57.916	55.873	56.870	58.205	61.614	61.397	61.476	61.167	60.937	63.473
Germany	677.947	662.685	673.544	682.069	714.927	737.575	792.141	784.901	787.523	778.090	773.144	795.492
Estonia	15.825	14.679	14.056	13.531	13.551	13.907	14.053	13.784	14.367	14.099	13.209	13.272
Ireland	75.174	74.033	71.674	68.954	67.295	65.536	63.841	61.824	61.022	59.289	55.959	58.440
Greece	114.766	106.428	100.371	94.134	92.149	91.847	92.898	88.553	86.440	83.763	84.764	85.303
Spain	485.252	470.553	453.348	424.440	426.076	418.432	408.734	391.265	370.827	358.747	340.635	336.247
France	833.654	824.263	821.844	812.343	819.328	799.671	784.325	770.045	759.199	754.008	735.775	738.594
Croatia	43.361	41.197	41.771	39.939	39.566	37.503	37.537	36.556	36.945	36.135	35.845	36.508
Italy	561.944	546.585	534.186	514.308	502.596	485.780	473.438	458.151	439.747	420.084	404.892	399.431
Cyprus	9.801	9.622	10.161	9.341	9.258	9.170	9.455	9.229	9.329	9.548	9.930	10.150
Latvia	19.781	18.825	19.897	20.596	21.746	21.979	21.968	20.828	19.314	18.786	17.552	17.420
Lithuania	30.676	30.268	30.459	29.885	30.369	31.475	30.623	28.696	28.149	27.393	25.144	23.330
Luxembourg	5.874	5.639	6.026	6.115	6.070	6.115	6.050	6.174	6.274	6.230	6.459	6.690
Hungary	90.335	88.049	90.269	89.524	93.281	92.135	95.361	94.646	93.467	93.100	93.807	94.003
Malta	3.898	4.165	4.130	4.032	4.191	4.325	4.476	4.319	4.444	4.350	4.414	4.395
Netherlands	184.397	180.060	175.959	171.341	175.181	170.510	172.520	169.836	168.525	169.680	168.681	179.441
Austria	78.742	78.109	78.952	79.330	81.722	84.381	87.675	87.633	85.535	84.952	83.603	86.078
Poland	413.300	388.416	386.257	369.576	375.160	369.308	382.257	401.982	388.178	374.954	355.309	331.511
Portugal	101.381	96.855	89.841	82.787	82.367	85.500	87.126	86.154	87.020	86.579	84.530	79.582
Romania	212.199	196.242	201.104	188.599	198.740	201.995	205.773	210.590	210.290	199.720	198.302	178.496
Slovenia	22.343	21.947	21.938	21.111	21.165	20.641	20.345	20.241	19.585	19.328	18.767	18.984
Slovakia	60.410	60.813	55.535	54.823	55.033	55.602	57.557	57.969	57.639	57.054	56.650	56.565
Finland	60.980	59.961	59.493	58.134	57.232	55.472	52.814	50.321	47.577	45.613	46.463	49.594
Sweden	115.641	111.770	113.177	113.593	114.907	114.870	117.425	115.416	115.832	114.523	113.077	114.263
Norway	61.442	60.220	60.255	58.878	58.976	58.815	58.890	56.633	55.120	54.495	52.979	56.060
United Kingdom	807.271	807.776	812.970	778.358	775.908	776.746	774.386	754.754	730.918	712.699	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2022). Live births and crude birth rate. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2023, από < <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00204/default/table?lang=en> >)

Διάγραμμα 43: Ο αριθμός των γεννήσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

(Πηγή: Eurostat. (2022). *Live births and crude birth rate*. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2023, από < <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00204/default/table?lang=en>>)

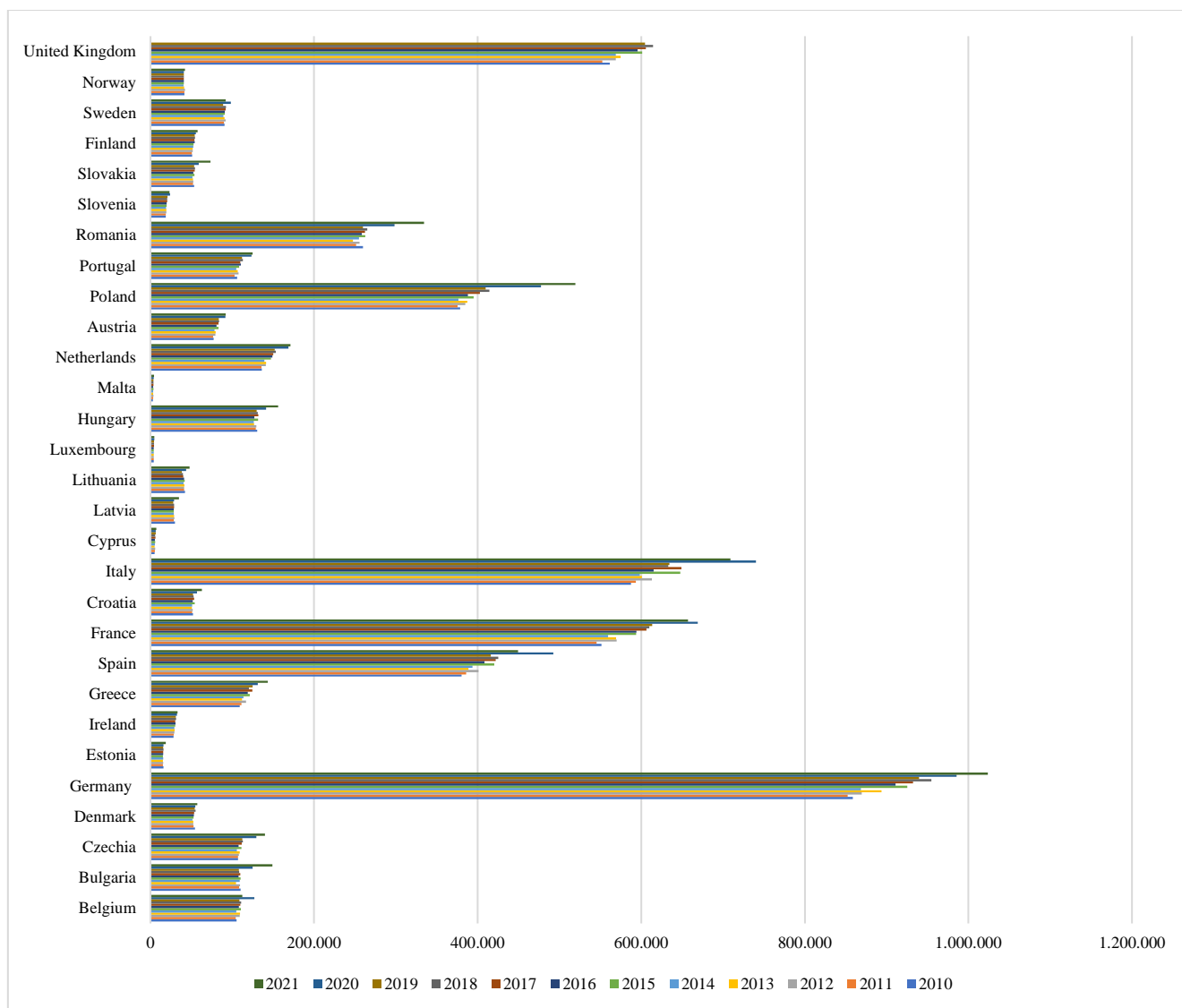
Οι θάνατοι, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και στο ακόλουθο διάγραμμα, σε γενικό επίπεδο από το 2010 έως το 2021 παρατηρείται πως είχαν μια ελαφρώς αυξητική τάση έως το 2019, η οποία έγινε μεγαλύτερη κατά τα έτη 2020 και 2021. Ωστόσο, από τις ευρωπαϊκές χώρες, αυτές με τον μεγαλύτερο αριθμό θανάτων που ξεχωρίζουν είναι η Γερμανία (2010-2021), η Γαλλία (2018-2021), η Ιταλία (2012-2021) και το Ηνωμένο Βασίλειο (2015, 2017-2019). Αντίθετα, όμως, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον μικρότερο αριθμό θανάτων είναι η Κύπρος, το Λουξεμβούργο και η Μάλτα.

Πίνακας 43: Ο αριθμός των θανάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	105.152	104.292	109.076	109.334	104.755	110.541	108.097	109.666	110.693	108.783	126.896	112.331
Bulgaria	110.165	108.258	109.281	104.345	108.952	110.117	107.580	109.791	108.526	108.083	124.735	148.995
Czechia	106.844	106.848	108.189	109.160	105.665	111.173	107.750	111.443	112.920	112.362	129.289	139.891
Denmark	54.368	52.516	52.325	52.470	51.340	52.555	52.824	53.261	55.232	53.958	54.645	57.152
Germany	858.768	852.328	869.582	893.825	868.356	925.200	910.902	932.272	954.874	939.520	985.572	1.023.687
Estonia	15.790	15.244	15.450	15.244	15.484	15.243	15.392	15.543	15.751	15.401	15.811	18.587
Ireland	27.961	28.456	29.186	29.504	29.252	30.127	30.667	30.317	31.140	30.959	32.387	33.058
Greece	109.084	111.099	116.668	111.794	113.740	121.183	118.788	124.501	120.296	124.965	131.047	143.329
Spain	380.234	386.017	401.122	388.600	393.734	420.408	408.231	422.037	425.153	416.102	492.447	449.270
France	551.369	545.221	569.986	569.365	559.435	593.807	594.005	606.410	609.747	613.388	669.064	657.134
Croatia	52.096	51.019	51.710	50.386	50.839	54.205	51.542	53.477	52.706	51.794	57.023	62.712
Italy	587.488	593.427	612.883	600.744	598.364	647.571	615.261	649.061	633.133	634.417	740.317	709.035
Cyprus	5.103	5.504	5.665	5.141	5.424	5.859	5.471	5.996	5.768	6.239	6.422	7.110
Latvia	30.040	28.540	29.025	28.691	28.466	28.478	28.580	28.757	28.820	27.719	28.854	34.600
Lithuania	42.120	41.037	40.938	41.511	40.252	41.776	41.106	40.142	39.574	38.281	43.547	47.746
Luxembourg	3.760	3.819	3.876	3.822	3.841	3.983	3.967	4.263	4.318	4.283	4.609	4.489
Hungary	130.456	128.795	129.440	126.677	126.294	131.575	127.098	131.877	131.247	129.892	141.326	156.131
Malta	3.010	3.267	3.418	3.236	3.270	3.442	3.342	3.571	3.688	3.688	4.084	4.163
Netherlands	136.058	135.741	140.813	141.245	139.223	147.134	148.997	150.214	153.363	151.885	168.678	170.972
Austria	77.199	76.479	79.436	79.526	78.252	83.073	80.669	83.270	83.975	83.386	91.599	91.962
Poland	378.478	375.501	384.788	387.312	376.467	394.921	388.009	402.852	414.200	409.709	477.355	519.517
Portugal	105.953	102.845	107.612	106.554	104.843	108.539	110.573	109.758	113.051	111.793	123.396	124.802
Romania	259.723	251.439	255.539	247.475	254.965	262.442	258.404	262.321	264.963	259.889	298.258	334.473
Slovenia	18.609	18.699	19.257	19.334	18.886	19.834	19.689	20.509	20.485	20.588	24.016	23.261
Slovakia	53.445	51.903	52.437	52.089	51.346	53.826	52.351	53.914	54.293	53.234	59.089	73.461
Finland	50.887	50.585	51.707	51.472	52.186	52.492	53.923	53.722	54.527	53.949	55.488	57.659
Sweden	90.487	89.938	91.938	90.402	88.976	90.907	90.982	91.972	92.185	88.766	98.124	91.958
Norway	41.499	41.393	41.992	41.131	40.369	40.676	40.726	40.774	40.840	40.684	40.611	42.002
United Kingdom	561.666	552.232	569.024	574.945	568.840	601.272	595.655	605.748	614.313	604.621	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2022). Deaths and crude death rate. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2023, από <
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00029/default/table?lang=en>>)

Διάγραμμα 44: Ο αριθμός των θανάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

(Πηγή: Eurostat. (2022). Deaths and crude death rate. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2023, από <
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00029/default/table?lang=en>>)

Το προσδόκιμο ζωής όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και στο ακόλουθο διάγραμμα, σε γενικό επίπεδο από το 2010 έως το 2021 παρατηρείται πως είναι σε όλες τις χώρες πάνω από τα 70 έτη, ενώ σε αρκετές ξεπερνάει και τα 80 έτη. Ωστόσο, είναι αξιοπρόσεκτο το γεγονός πως το προσδόκιμο ζωής ήταν γενικά αυξανόμενο σχεδόν για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες έως το 2019, το 2020 και το 2021 είχε πλέον πτωτική πορεία.

Πίνακας 44: Το προσδόκιμο ζωής στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	80,3	80,7	80,5	80,7	81,4	81,1	81,5	81,6	81,7	82,1	80,8	81,9
Bulgaria	73,8	74,2	74,4	74,9	74,5	74,7	74,9	74,8	75,0	75,1	73,6	71,4
Czechia	77,7	78,0	78,1	78,3	78,9	78,7	79,1	79,1	79,1	79,3	78,3	77,2
Denmark	79,3	79,9	80,2	80,4	80,7	80,8	80,9	81,1	81,0	81,5	81,6	81,5
Germany	80,5	80,6	80,7	80,6	81,2	80,7	81,0	81,1	81,0	81,3	81,1	80,8
Estonia	76,0	76,6	76,7	77,5	77,4	78,0	78,0	78,4	78,5	79,0	78,9	77,2
Ireland	80,8	80,9	80,9	81,0	81,4	81,5	81,7	82,2	82,2	82,8	82,6	82,4
Greece	80,6	80,8	80,7	81,4	81,5	81,1	81,5	81,4	81,9	81,7	81,4	80,2
Spain	82,4	82,6	82,5	83,2	83,3	83,0	83,5	83,4	83,5	84,0	82,4	83,3
France	81,8	82,3	82,1	82,4	82,9	82,4	82,7	82,7	82,8	83,0	82,3	82,4
Croatia	76,7	77,2	77,3	77,8	77,9	77,5	78,2	78,0	78,2	78,6	77,8	76,7
Italy	82,2	82,4	82,4	82,9	83,2	82,7	83,4	83,1	83,4	83,6	82,3	82,7
Cyprus	81,5	81,2	81,1	82,5	82,3	81,8	82,7	82,2	82,9	82,3	82,4	81,3
Latvia	73,1	73,9	74,1	74,3	74,5	74,8	74,9	74,9	75,1	75,7	75,5	73,1
Lithuania	73,3	73,7	74,1	74,1	74,7	74,6	74,9	75,8	76,0	76,5	75,1	74,2
Luxembourg	80,8	81,1	81,5	81,9	82,3	82,4	82,7	82,1	82,3	82,7	82,2	82,7
Hungary	74,7	75,1	75,3	75,8	76,0	75,7	76,2	76,0	76,2	76,5	75,7	74,3
Malta	81,5	80,9	80,9	81,9	82,1	82,0	82,6	82,4	82,5	82,9	82,3	82,5
Netherlands	81,0	81,3	81,2	81,4	81,8	81,6	81,7	81,8	81,9	82,2	81,4	81,4
Austria	80,7	81,1	81,1	81,3	81,6	81,3	81,8	81,7	81,8	82,0	81,3	81,3
Poland	76,4	76,8	76,9	77,1	77,8	77,5	78,0	77,8	77,7	78,0	76,5	75,5
Portugal	80,1	80,7	80,6	80,9	81,3	81,3	81,3	81,6	81,5	81,9	81,1	81,5
Romania	73,7	74,4	74,4	75,1	75,0	74,9	75,2	75,2	75,3	75,6	74,2	72,8
Slovenia	79,8	80,1	80,3	80,5	81,2	80,9	81,2	81,2	81,5	81,6	80,6	80,7
Slovakia	75,6	76,1	76,3	76,6	77,0	76,7	77,3	77,3	77,4	77,8	77,0	74,6
Finland	80,2	80,6	80,7	81,1	81,3	81,6	81,5	81,7	81,8	82,1	82,0	81,9
Sweden	81,6	81,9	81,8	82,0	82,3	82,2	82,4	82,5	82,6	83,2	82,4	83,1
Norway	81,2	81,4	81,5	81,8	82,2	82,4	82,5	82,7	82,8	83,0	83,3	83,2
United Kingdom	80,6	81,0	81,0	81,1	81,4	81,0	81,2	81,3	81,3	:	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2023). Life expectancy by age and sex. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_MLEXPEC_custom_5630841/default/table?lang=en)

Διάγραμμα 45: Το προσδόκιμο ζωής στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Life expectancy by age and sex*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_MLEXPEC_custom_5630841/default/table?lang=en>)

Οι εκπαιδευτικοί δείκτες διαχωρίζουν τον πληθυσμό σε: (1) αυτούς που έχουν φτάσει σε χαμηλότερο επίπεδο από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2), (2) αυτούς που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια

εκπαίδευση (επίπεδο 3-8), (3) αυτούς που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια (επίπεδο 3-4), και, (4) αυτούς που έχουν φτάσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 5-8). Παρατηρώντας, λοιπόν τους ακόλουθους πίνακες και τα παρακάτω διαγράμματα, παρατηρείται πως:

- Στη πρώτη κατηγορία (αυτούς που έχουν φτάσει σε χαμηλότερο επίπεδο από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση – επίπεδο 0-2) το ποσοστό είναι καθοδικό από το 2010 έως το 2021, και κυμαίνεται κυρίως μεταξύ του 10% και 30%. Ωστόσο φαίνεται πως οι ευρωπαϊκές χώρες που διατηρούν τον δείκτη αυτό σε υψηλό επίπεδο είναι η Ισπανία, η Ιταλία, η Μάλτα και η Πορτογαλία.
- Στη δεύτερη κατηγορία (αυτούς που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση - επίπεδο 3-8) το ποσοστό είναι ανοδικό από το 2010 έως το 2021, και κυμαίνεται κυρίως μεταξύ του 60% με 90%.
- Στη τρίτη κατηγορία (αυτούς που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια - επίπεδο 3-4) το ποσοστό είναι καθοδικό από το 2010 έως το 2021, και κυμαίνεται κυρίως μεταξύ του 30% με 60%. Ωστόσο φαίνεται πως οι ευρωπαϊκές χώρες που διατηρούν τον δείκτη αυτό σε υψηλό επίπεδο είναι η Τσεχία, η Σλοβακία, η Πολωνία και η Κροατία.
- Στη τέταρτη κατηγορία (αυτούς που έχουν φτάσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση - επίπεδο 5-8) το ποσοστό είναι αισθητά ανοδικό από το 2010 έως το 2021, και κυμαίνεται κυρίως μεταξύ του 20% με 40%, ενώ χώρες όπως η Ιρλανδία (2018-2021), η Κύπρος (2019-2021) και το Λουξεμβούργο (2019-2021) έχουν πλέον ξεπεράσει το 40%.

Πίνακας 45: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει σε χαμηλότερο επίπεδο από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2)

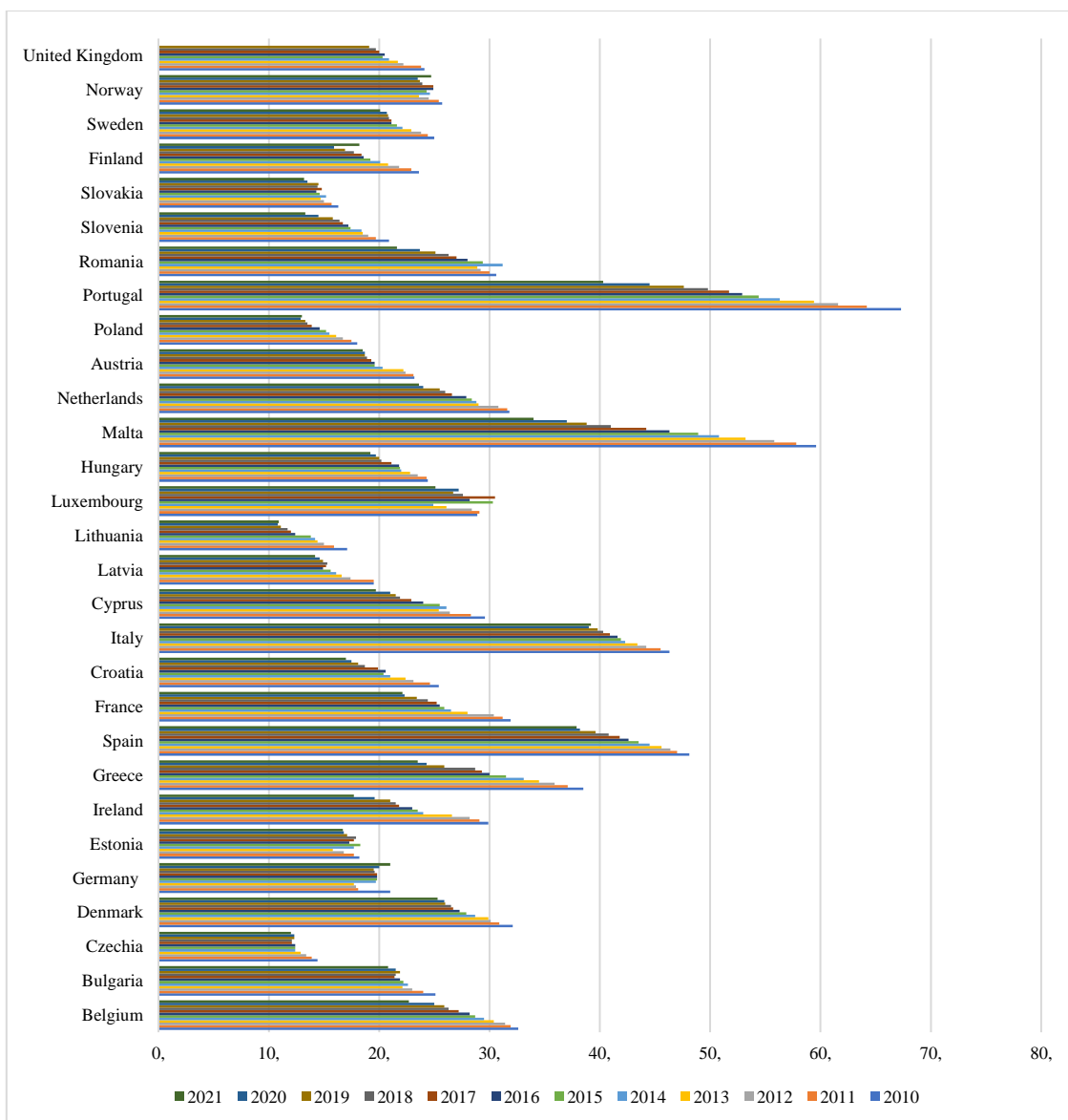
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	32,6	31,9	31,4	30,4	29,5	28,7	28,2	27,2	26,3	25,9	25,0	22,7
Bulgaria	25,1	24,0	23,0	22,1	22,6	22,2	21,9	21,4	21,5	21,9	21,5	20,8
Czechia	14,4	13,9	13,4	12,9	12,4	12,4	12,4	12,1	12,1	12,3	12,3	12,0
Denmark	32,1	30,9	30,1	29,9	28,7	27,9	27,3	26,7	26,5	26,0	25,9	25,3
Germany	21,0	18,1	17,9	17,7	19,7	19,8	19,8	19,8	19,6	19,5	20,0	21,0

Estonia	18,2	17,7	16,8	15,8	17,7	18,3	17,3	17,7	17,9	17,1	16,8	16,7
Ireland	29,9	29,1	28,2	26,6	24,0	23,5	23,0	21,8	21,5	21,0	19,6	17,7
Greece	38,5	37,1	35,9	34,5	33,1	31,5	30,0	29,3	28,7	25,9	24,3	23,5
Spain	48,1	47,0	46,4	45,6	44,5	43,5	42,6	41,8	40,8	39,6	38,2	37,9
France	31,9	31,2	30,4	28,0	26,5	25,9	25,5	25,2	24,4	23,4	22,3	22,1
Croatia	25,4	24,6	23,1	22,4	21,0	20,4	20,6	19,9	18,7	18,1	17,5	17,0
Italy	46,3	45,5	44,2	43,4	42,3	41,9	41,6	40,9	40,3	39,8	39,0	39,2
Cyprus	29,6	28,3	26,4	25,4	26,1	25,5	24,0	22,9	21,9	21,5	21,0	19,7
Latvia	19,5	19,5	17,4	16,6	16,1	15,6	14,9	15,2	15,3	14,9	14,6	14,2
Lithuania	17,1	15,9	15,0	14,4	14,2	13,8	12,4	12,0	11,7	11,1	10,8	10,9
Luxembourg	28,9	29,1	28,4	26,1	24,9	30,3	28,2	30,5	27,6	26,7	27,2	25,1
Hungary	24,4	24,3	23,5	22,8	22,0	21,9	21,8	21,1	20,2	20,0	19,7	19,2
Malta	59,6	57,8	55,8	53,2	50,8	48,9	46,3	44,2	41,0	38,8	37,0	34,0
Netherlands	31,8	31,6	30,8	29,0	28,8	28,4	27,9	26,6	26,0	25,5	24,0	23,6
Austria	23,2	23,1	22,4	22,2	20,3	19,6	19,6	19,3	18,9	18,7	18,7	18,5
Poland	18,0	17,5	16,7	16,1	15,5	15,2	14,6	13,9	13,5	13,3	12,9	13,0
Portugal	67,3	64,2	61,6	59,4	56,3	54,4	52,9	51,7	49,8	47,6	44,5	40,3
Romania	30,6	30,0	29,2	28,9	31,2	29,4	28,0	27,0	26,3	25,1	23,7	21,6
Slovenia	20,9	19,7	19,0	18,5	18,4	17,4	17,2	16,7	16,4	15,8	14,5	13,3
Slovakia	16,3	15,7	15,0	14,7	15,2	14,6	14,3	14,8	14,4	14,5	13,5	13,2
Finland	23,6	22,9	21,8	20,8	20,1	19,2	18,6	18,4	17,7	16,9	15,9	18,2
Sweden	25,0	24,4	23,8	22,9	22,1	21,6	21,1	21,1	20,9	20,8	20,7	20,1
Norway	25,7	25,4	24,5	23,6	24,6	24,3	24,9	24,9	23,9	23,7	23,5	24,7
United Kingdom	24,1	23,8	22,2	21,7	20,9	20,3	20,5	20,0	19,7	19,1	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2023). Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en>)

Διάγραμμα 46: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει σε χαμηλότερο επίπεδο από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2)

(Πηγή: Eurostat. (2023). Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

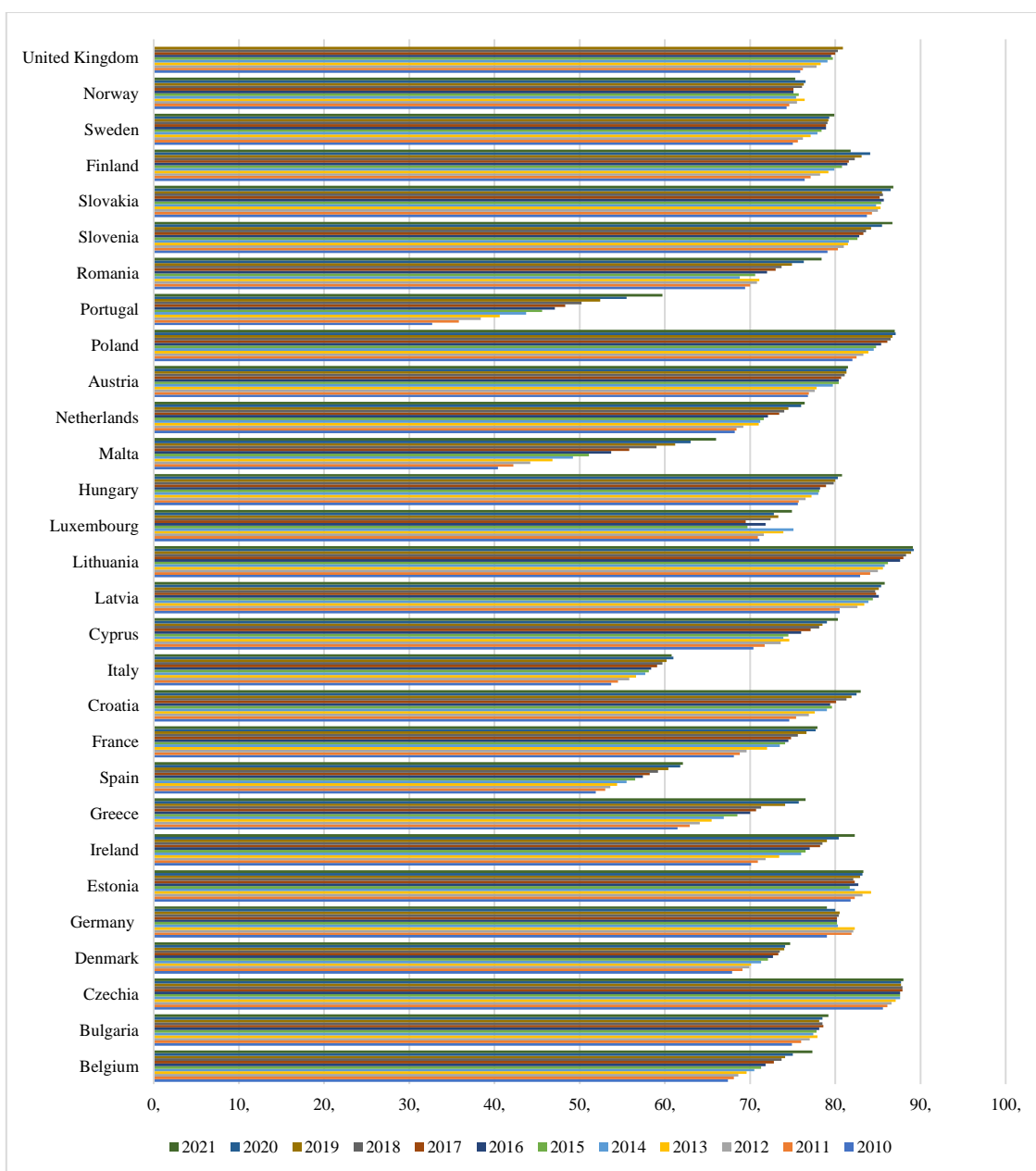
Πίνακας 46: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 3-8)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	67,4	68,1	68,6	69,6	70,5	71,3	71,8	72,8	73,7	74,1	75,0	77,3
Bulgaria	74,9	76,0	77,0	77,9	77,4	77,8	78,1	78,6	78,5	78,1	78,5	79,2

Czechia	85,6	86,1	86,6	87,1	87,6	87,6	87,6	87,9	87,9	87,7	87,7	88,0
Denmark	67,9	69,1	69,9	70,1	71,3	72,1	72,7	73,3	73,5	74,0	74,1	74,7
Germany	79,0	81,9	82,1	82,3	80,3	80,2	80,2	80,2	80,4	80,5	80,0	79,0
Estonia	81,8	82,3	83,2	84,2	82,3	81,7	82,7	82,3	82,1	82,9	83,2	83,3
Ireland	70,1	70,9	71,8	73,4	76,0	76,5	77,0	78,2	78,5	79,0	80,4	82,3
Greece	61,5	62,9	64,1	65,5	66,9	68,5	70,0	70,7	71,3	74,1	75,7	76,5
Spain	51,9	53,0	53,6	54,4	55,5	56,5	57,4	58,2	59,2	60,4	61,8	62,1
France	68,1	68,8	69,6	72,0	73,5	74,1	74,5	74,8	75,6	76,6	77,7	77,9
Croatia	74,6	75,4	76,9	77,6	79,0	79,6	79,4	80,1	81,3	81,9	82,5	83,0
Italy	53,7	54,5	55,8	56,6	57,7	58,1	58,4	59,1	59,7	60,2	61,0	60,8
Cyprus	70,4	71,7	73,6	74,6	73,9	74,5	76,0	77,1	78,1	78,5	79,0	80,3
Latvia	80,5	80,5	82,6	83,4	83,9	84,4	85,1	84,8	84,7	85,1	85,4	85,8
Lithuania	82,9	84,1	85,0	85,6	85,8	86,2	87,6	88,0	88,3	88,9	89,2	89,1
Luxembourg	71,1	70,9	71,6	73,9	75,1	69,7	71,8	69,5	72,4	73,3	72,8	74,9
Hungary	75,6	75,7	76,5	77,2	78,0	78,1	78,2	78,9	79,8	80,0	80,3	80,8
Malta	40,4	42,2	44,2	46,8	49,2	51,1	53,7	55,8	59,0	61,2	63,0	66,0
Netherlands	68,2	68,4	69,2	71,0	71,2	71,6	72,1	73,4	74,0	74,5	76,0	76,4
Austria	76,8	76,9	77,6	77,8	79,7	80,4	80,4	80,7	81,1	81,3	81,3	81,5
Poland	82,0	82,5	83,3	83,9	84,5	84,8	85,4	86,1	86,5	86,7	87,1	87,0
Portugal	32,7	35,8	38,4	40,6	43,7	45,6	47,1	48,3	50,2	52,4	55,5	59,7
Romania	69,4	70,0	70,8	71,1	68,8	70,6	72,0	73,0	73,7	74,9	76,3	78,4
Slovenia	79,1	80,3	81,0	81,5	81,6	82,6	82,8	83,3	83,6	84,2	85,5	86,7
Slovakia	83,7	84,3	85,0	85,3	84,8	85,4	85,7	85,2	85,6	85,5	86,5	86,8
Finland	76,4	77,1	78,2	79,2	79,9	80,8	81,4	81,6	82,3	83,1	84,1	81,8
Sweden	75,0	75,6	76,2	77,1	77,9	78,4	78,9	78,9	79,1	79,2	79,3	79,9
Norway	74,3	74,6	75,5	76,4	75,4	75,7	75,1	75,1	76,1	76,3	76,5	75,3
United Kingdom	75,9	76,2	77,8	78,3	79,1	79,7	79,5	80,0	80,3	80,9	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2023). Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

Διάγραμμα 47: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 3-8)

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

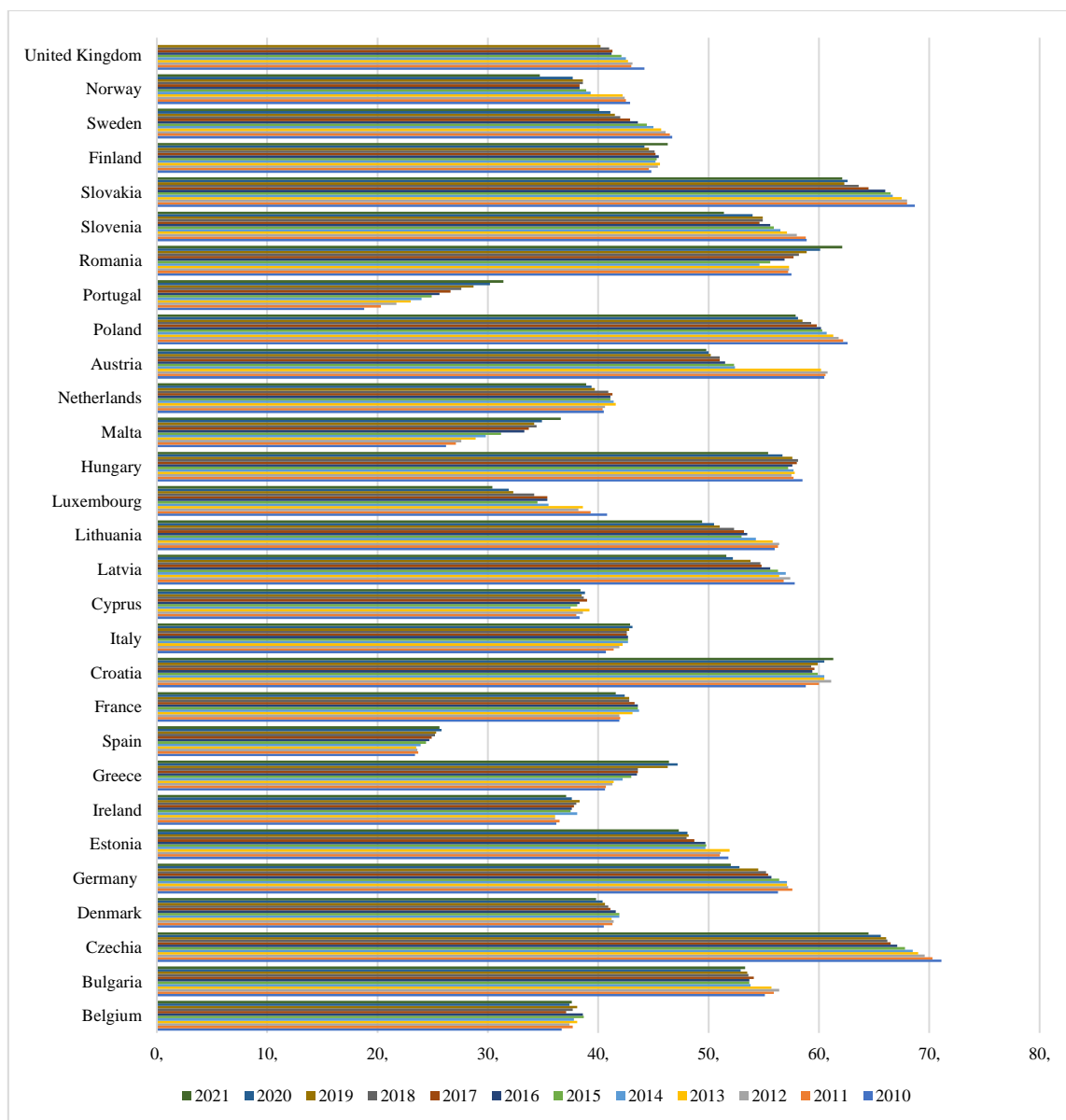
Πίνακας 47: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια (επίπεδο 3-4)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Belgium	36,7	37,7	37,4	38,1	37,8	38,7	38,6	37,1	37,7	38,1	37,4	37,6
Bulgaria	55,1	55,9	56,4	55,7	53,8	53,7	53,7	54,1	53,6	53,5	52,9	53,3
Czechia	71,1	70,3	69,6	69,0	68,5	67,8	67,1	66,5	66,2	66,1	65,6	64,5
Denmark	40,5	41,3	41,4	41,2	41,9	41,9	41,6	41,1	40,9	40,6	40,4	39,8
Germany	56,3	57,6	57,2	57,1	57,1	56,4	55,7	55,4	55,2	54,5	52,8	52,0
Estonia	51,8	51,0	51,1	51,9	49,7	49,8	49,7	48,7	48,0	48,2	48,1	47,3
Ireland	36,2	36,5	36,1	36,1	38,1	37,5	37,6	37,8	38,0	38,3	37,6	37,1
Greece	40,6	40,7	41,3	41,4	42,2	43,0	43,5	43,6	43,6	46,3	47,2	46,4
Spain	23,4	23,7	23,6	23,5	23,9	24,4	24,7	24,9	25,2	25,3	25,8	25,6
France	41,9	42,0	41,9	43,1	43,7	43,6	43,6	43,3	42,8	42,8	42,4	41,6
Croatia	58,8	60,0	61,1	60,5	60,5	59,9	59,4	59,6	59,3	59,9	60,5	61,3
Italy	40,7	41,4	41,9	42,2	42,7	42,7	42,7	42,6	42,6	42,8	43,1	42,9
Cyprus	38,3	38,0	38,6	39,2	37,5	38,1	38,3	39,0	38,7	38,5	38,8	38,4
Latvia	57,8	56,8	57,4	56,4	57,0	56,3	55,6	54,8	54,7	53,8	52,2	51,6
Lithuania	56,0	56,3	56,4	55,8	54,3	53,0	53,5	53,2	52,3	51,0	50,5	49,4
Luxembourg	40,8	39,3	38,2	38,6	35,5	34,5	35,4	35,4	34,2	32,3	31,9	30,4
Hungary	58,5	57,7	57,5	57,8	57,7	57,2	57,6	58,0	58,1	57,6	56,7	55,4
Malta	26,2	27,1	27,6	28,9	29,8	31,2	33,3	33,7	34,4	34,2	34,9	36,6
Netherlands	40,5	40,4	40,6	41,6	41,4	41,1	41,1	41,3	40,9	39,7	39,4	38,9
Austria	60,5	60,6	60,8	60,2	52,4	52,3	51,5	51,0	51,0	50,2	50,0	49,8
Poland	62,6	62,2	61,8	61,3	60,7	60,3	60,2	59,8	59,3	58,5	58,1	57,9
Portugal	18,8	20,3	21,7	23,0	24,0	24,9	25,6	26,6	27,6	28,7	30,2	31,4
Romania	57,5	57,2	57,3	57,3	54,6	55,6	56,9	57,7	58,2	58,9	60,1	62,1
Slovenia	58,9	58,8	58,0	57,1	56,5	55,9	55,6	54,6	54,9	54,9	54,0	51,4
Slovakia	68,7	68,0	68,0	67,5	66,7	66,5	66,0	64,5	63,6	62,3	62,6	62,1
Finland	44,8	44,6	45,4	45,6	45,2	45,3	45,5	45,2	45,1	44,6	44,2	46,3
Sweden	46,7	46,5	46,1	45,7	45,0	44,4	43,6	42,9	42,0	41,5	41,1	40,1
Norway	42,9	42,5	42,4	42,2	39,3	38,9	38,3	38,3	38,6	38,6	37,7	34,7
United Kingdom	44,2	43,0	43,1	42,7	42,5	42,1	41,2	41,3	41,0	40,2	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2023). Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

Διάγραμμα 48: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια (επίπεδο 3-4)

(Πηγή: Eurostat. (2023). Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

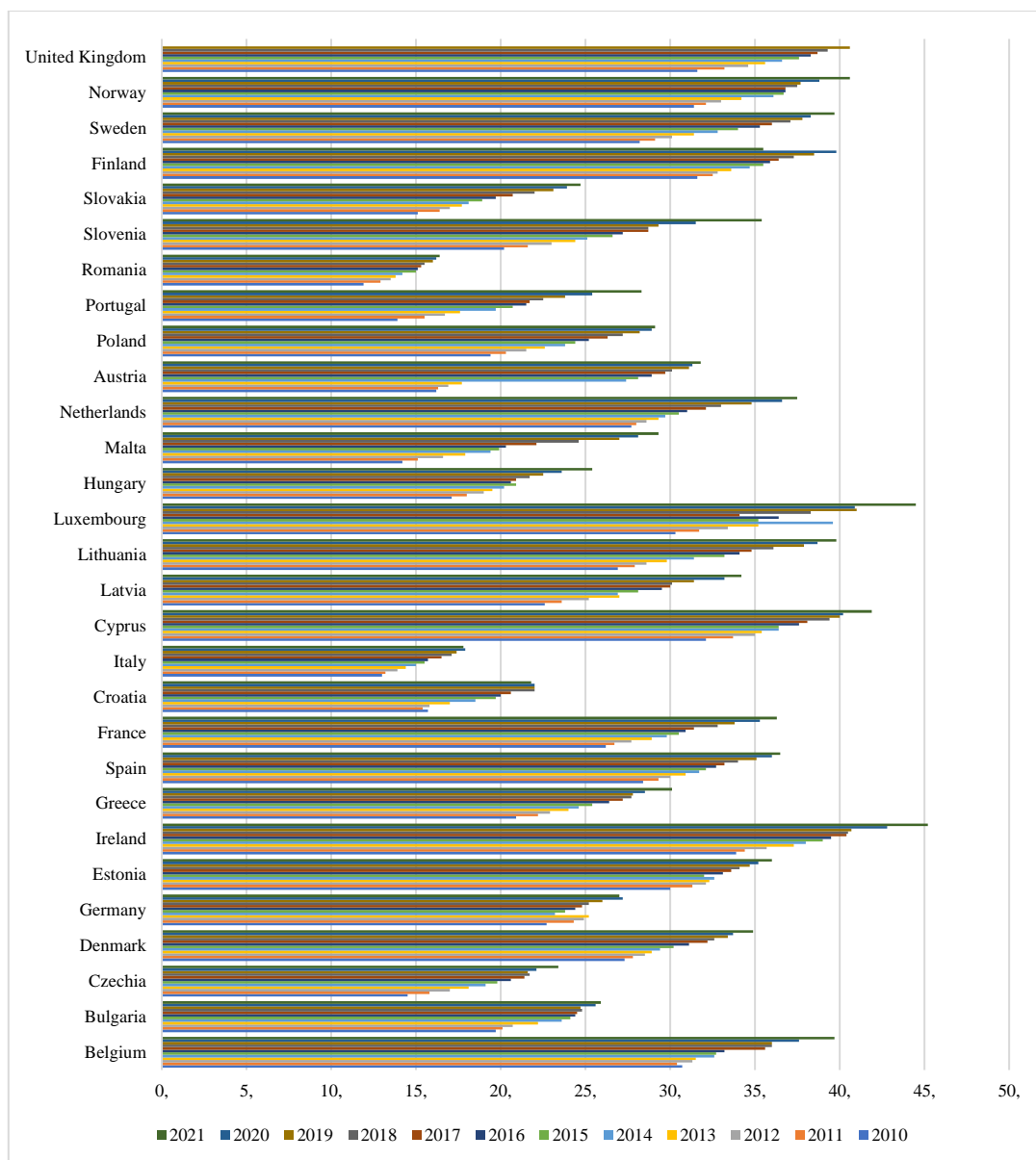
Πίνακας 48: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 5-8)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	30,7	30,4	31,3	31,5	32,6	32,7	33,2	35,6	36,0	36,0	37,6	39,7
Bulgaria	19,7	20,1	20,7	22,2	23,6	24,1	24,4	24,5	24,8	24,7	25,6	25,9
Czechia	14,5	15,8	17,0	18,1	19,1	19,8	20,6	21,4	21,7	21,6	22,1	23,4

Denmark	27,3	27,8	28,5	28,9	29,4	30,2	31,1	32,2	32,6	33,4	33,7	34,9
Germany	22,7	24,3	24,9	25,2	23,2	23,8	24,4	24,8	25,2	26,0	27,2	27,0
Estonia	30,0	31,3	32,1	32,3	32,6	32,0	33,1	33,6	34,1	34,7	35,2	36,0
Ireland	33,9	34,4	35,7	37,3	38,0	39,0	39,5	40,4	40,5	40,7	42,8	45,2
Greece	20,9	22,2	22,9	24,0	24,6	25,4	26,4	27,2	27,7	27,8	28,5	30,1
Spain	28,4	29,3	30,0	30,9	31,7	32,1	32,7	33,2	34,0	35,1	36,0	36,5
France	26,2	26,7	27,7	28,9	29,8	30,5	30,9	31,4	32,8	33,8	35,3	36,3
Croatia	15,7	15,4	15,8	17,0	18,5	19,7	20,0	20,6	22,0	22,0	22,0	21,8
Italy	13,0	13,2	13,9	14,4	15,0	15,5	15,7	16,5	17,1	17,4	17,9	17,8
Cyprus	32,1	33,7	35,0	35,4	36,4	36,4	37,6	38,1	39,4	40,0	40,2	41,9
Latvia	22,6	23,6	25,2	27,0	26,9	28,1	29,5	30,0	30,1	31,4	33,2	34,2
Lithuania	26,9	27,9	28,6	29,8	31,4	33,2	34,1	34,8	36,1	37,9	38,7	39,8
Luxembourg	30,3	31,7	33,4	35,2	39,6	35,2	36,4	34,1	38,3	41,0	40,9	44,5
Hungary	17,1	18,0	19,0	19,5	20,2	20,9	20,6	20,9	21,7	22,5	23,6	25,4
Malta	14,2	15,1	16,6	17,9	19,4	19,9	20,3	22,1	24,6	27,0	28,1	29,3
Netherlands	27,7	28,0	28,6	29,3	29,7	30,5	31,0	32,1	33,0	34,8	36,6	37,5
Austria	16,2	16,3	16,9	17,7	27,4	28,1	28,9	29,7	30,1	31,1	31,3	31,8
Poland	19,4	20,3	21,5	22,6	23,8	24,4	25,2	26,3	27,2	28,2	28,9	29,1
Portugal	13,9	15,5	16,7	17,6	19,7	20,7	21,5	21,7	22,5	23,8	25,4	28,3
Romania	11,9	12,9	13,5	13,8	14,2	15,0	15,1	15,3	15,5	16,0	16,2	16,4
Slovenia	20,2	21,6	23,0	24,4	25,1	26,6	27,2	28,7	28,7	29,3	31,5	35,4
Slovakia	15,1	16,4	17,0	17,7	18,1	18,9	19,7	20,7	22,0	23,1	23,9	24,7
Finland	31,6	32,5	32,8	33,6	34,7	35,5	35,9	36,4	37,3	38,5	39,8	35,5
Sweden	28,2	29,1	30,1	31,4	32,8	34,0	35,3	36,0	37,1	37,8	38,3	39,7
Norway	31,4	32,1	33,0	34,2	36,1	36,7	36,8	36,8	37,5	37,7	38,8	40,6
United Kingdom	31,6	33,2	34,6	35,6	36,6	37,6	38,3	38,7	39,3	40,6	:	:

(Πηγή: Eurostat. (2023). *Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

Διάγραμμα 49: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 5-8)

(Πηγή: Eurostat. (2023). Population by educational attainment level, sex and age (%) – main indicators. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en)

3.3. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πανδημία του COVID-19, όπως όλες οι υγειονομικές κρίσεις, εκτιμάται πως φέρει και επιπτώσεις μη μετρήσιμες, όπως είναι αυτές στην ψυχική υγεία των πολιτών, αφού αποτελεί μία περίοδο υγειονομικής κρίσης που απαιτούσε την επιβολή της αυστηρής απομόνωσης (Parola, et al. 2020). Ωστόσο, το επικίνδυνο στις ψυχολογικές επιπτώσεις που

μπορεί να φέρει μια πανδημία, είναι πως εμφανίζονται με μεγάλη χρονική καθυστέρηση και τείνουν να απασχολούν τους ψυχικά νοσούντες για ένα εξίσου μεγάλο διάστημα και μετά τη λήξη της πανδημίας (Holmes, et al., 2020).

Επομένως, γίνεται κατανοητό, πως ενώ όλες οι προσπάθειες που υπήρξαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας ως προς την αντιμετώπιση των άμεσων συνεπειών, τα μέτρα που ελήφθησαν οδήγησαν στη κοινωνική μοναξιά, η οποία έρχεται σε αντίθεση με την ανθρώπινη φύση (Γκλάρας, 2021). Έτσι, η αντίφαση αυτή φέρνει κυρίως τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες αντιμέτωπες με συναισθήματα άγχους, με τη κατάθλιψη, και με άλλες ψυχικές διαταραχές, οι οποίες εν τέλει υποβαθμίζουν τόσο τη ποιότητα ζωής του ίδιου του ατόμου, όσο και συνολικά της κοινωνίας (Singh, & Singh, 2020). Συμπληρωματικά, βέβαια, τα αυστηρά αυτά μέτρα που επιβλήθηκαν από τις κυβερνήσεις προκειμένου να αντιμετωπιστεί η πανδημία, τα οποία βασίζονταν στη κοινωνική απομάκρυνση, υποχρέωναν τους πολίτες που ήταν γεμάτοι με ενέργεια να κλειστούν στα σπίτια τους, γεγονός που τους δημιούργησε δυσφορία παρατεταμένης διάρκειας, η οποία εκδηλωνόταν μέσω τόσο συμπτωμάτων ψυχικών τραυμάτων, όσο και έντονου θυμού, αλλά και σύγχυσης (Hassiotis, et al., 2020).

Οι ψυχολογικές επιπτώσεις, λοιπόν, σύμφωνα με τους Loades, et al. (2020), αλλά και όπως αναφέρουν και άλλες έρευνες, φαίνεται πως ήταν εντονότερες στα μικρά παιδιά και στους εφήβους, αφού τα μέτρα έθεταν τις συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες σε συνθήκες απομόνωσης για να επιτευχθεί ο περιορισμός του ιού, αλλά και για να θωρακιστεί η ψυχοσύνθεσή τους. Αντίστοιχα, όμως, ανοδική τάση όσων αφορά τις καταστάσεις άγχους και κατάθλιψης, φάνηκε πως υπήρχε και στους ηλικιωμένους, οι οποίοι συχνά έφεραν συμπτώματα αϋπνίας και αδιαφορίας ως προς τη τήρηση των ιατροφαρμακευτικών τους υποχρεώσεων και ως προς τη σωματική τους δραστηριότητα (Krendl, & Perry, 2021). Συμπληρωματικά, ωστόσο, ο φόβος και το άγχος στους ηλικιωμένους είναι σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, δεδομένου ότι ελλοχεύουν οι πιθανότητες κάποιας βαριάς νόσου ή ακόμα και της θανατικής κατάληξης, υποβαθμίζοντας με αυτό το τρόπο τόσο τη σωματική τους, όσο και τη ψυχική τους υγεία (Γκλάρας, 2021). Σύμφωνα, λοιπόν, και με την έρευνα των Wester, et al. (2022), προέκυψε πως στην Ευρώπη, οι ηλικιωμένοι έγιναν ελαφρώς πιο μόνοι, αλλά ταυτόχρονα αισθάνονταν λιγότερη κατάθλιψη, ενώ είχαν λιγότερα προβλήματα ύπνου κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2020 και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, συγκριτικά με πριν την έξαρση της. Αυτό, επομένως, δείχνει πως οι άνθρωποι μεταξύ των ηλικιών 50 με 60 και οι άνω των 65 ετών προσαρμόστηκαν γρηγορότερα και ανέκαμψαν ταχύτερα από το πρώτο lockdown. Ωστόσο, ο κίνδυνος του αισθήματος της μοναξιάς και της απομόνωσης αυξήθηκε

σημαντικά, ενώ βρέθηκε πως και τα αυστηρότερα μέτρα που υιοθετήθηκαν μετρίασαν το αντίκτυπο σε συμπτώματα κατάθλιψης.

Εκτός, όμως, από τις παραπάνω κοινωνικές ομάδες, τα δεδομένα της πανδημίας έδειξαν πως οι επαγγελματίες υγείας δέχθηκαν πολλή μεγάλη πίεση στην εργασία τους, κάτι που τους οδήγησε σε επαγγελματική εξουθένωση (Pappa, et al., 2021). Όμως, και αρκετοί εργαζόμενοι οδηγήθηκαν στην ανεργία, ως απόρροια της οικονομικής κρίσης που έφερε η πανδημία, με αποτέλεσμα να εμφανίσουν συμπτώματα ψυχολογικής πίεσης, αλλά και άλλων όμοιων ψυχολογικής φύσεως προβλημάτων (Achdut, & Refaeli, 2020).

Επομένως, λοιπόν, όπως υποστηρίζει η Φωτοπούλου (2021), η πανδημία του COVID-19 έφερε ανησυχία, φόβο και άγχος, αφού υπήρχαν σημαντικές αλλαγές στη κοινωνική συμπεριφορά, οι οποίες ήταν απόρροια των μεταβολών τόσο στη καθημερινή ρουτίνα, όσο και στις εργασιακές συνθήκες. Ωστόσο, οι κύριοι παράγοντες που φαίνεται ότι οδήγησαν σε φαινόμενα κατάθλιψης είναι: (1) η ηλικία, (2) το φύλο – κυρίως το γυναικείο, (3) το ψυχιατρικό ιστορικό, (4) οι χρόνιες σωματικές παθήσεις, (5) τα οικογενειακά και τα οικονομικά προβλήματα, (6) το lockdown που λειτούργησε καταλυτικά στην εμφάνιση των περισσότερων από τους παραπάνω παράγοντες (Φωτοπούλου, 2021).

Επίσης, όμως, δεν πρέπει να αμελείται και το γεγονός του κινδύνου αναφορικά με την αύξηση και της αυτοκτονικότητας σε ήδη ψυχικά επιβαρυσμένους ασθενείς, κατά τη περίοδο της πανδημίας, ως αποτέλεσμα είτε της απώλειας της εργασίας και των αυξημένων οικονομικών αναγκών, είτε της ανοδικής τάσης των φαινομένων ενδοοικογενειακής βίας και της κατανάλωσης αλκοόλ, ή ακόμα και εξαιτίας της κοινωνικής απομόνωσης, που συνολικά αποτελούν παράγοντες πυροδοτούν την αυτοκτονική συμπεριφορά (Gunnell, et al., 2020; O'Connor, & Kirtley, 2018).

Συμπερασματικά, λοιπόν, αναφέρεται και εδώ πως είναι σημαντικό να εξεταστεί σε μελλοντικές έρευνες το μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των πανδημικών γεγονότων στη ψυχική υγεία για την ανάπτυξη σχετικών πρωτοβουλιών αναφορικά με τη παροχή υποστήριξης τόσο κατά τη διάρκεια ενός lockdown, όσο και μετά από αυτό σε ανθρώπους που βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο ανάπτυξης προβλημάτων ψυχικής υγείας (Wester, et al., 2022).

3.4. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πανδημία του COVID-19 αποτέλεσε μία άνευ προηγουμένου πρόκληση κυρίως για τις εδραιωμένες δημοκρατίες, αφού οι κυβερνήσεις κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν την αντιστάθμιση μεταξύ του μεγάλου αριθμού των θανάτων και της διαταραχής στην οικονομία (Bol, et al., 2021). Τα μέτρα, λοιπόν, που έλαβαν οι κυβερνήσεις αποτελούσαν κατά κύριο λόγο αυστηρά μέτρα κοινωνικού περιορισμού, που χαρακτηρίστηκαν ως αδιανόητα για καταστάσεις εκτός πολέμου, και είναι γνωστά ως “lockdown”. Ωστόσο, αν και φαίνεται πως αυτά τα πολιτικά μέτρα είναι όντως αποτελεσματικά στη μείωση της εξάπλωσης του COVID-19, στη πραγματικότητα περιορίζουν τις πολιτικές ελευθερίες, διαβρώνουν το κοινωνικό κεφάλαιο και φέρουν οικονομική ανασφάλεια (Fetzer, et al., 2021). Συνεπώς, το αν και το πως το lockdown επηρέασε τη πολιτική συμπεριφορά δεν είναι καθόλου ασήμαντο (Bol, et al., 2021).

Σύμφωνα με τον Stephens (2020), είναι δυνατό κάποιος να παρατηρήσει εν μέσω της πανδημίας του COVID-19, *«την επιστροφή της κυβέρνησης στο επίκεντρο»* σε μια εποχή δίνει τη θέση της σε μία άλλη εποχή, όπου *«η εξουσία και η ευθύνη μεταναστεύουν από τα κράτη στις αγορές»*. Έτσι, σε αυτή τη νέα εποχή, το βασικό ερώτημα που αναδύεται έχει να κάνει με το κατά πόσο οι πολίτες εμπιστεύονται το δημοκρατικό σύστημα να ανταποκριθεί στις σοβαρές απειλές των μεγάλων κρίσεων (Bol, et al., 2021). Βέβαια, οι μεγάλες, παγκόσμιες κρίσεις, υποστηρίζεται πως είναι δυνατό να λειτουργήσουν ως κρίσιμες συγκυρίες, ενισχύοντας το status quo ανάλογα με το πόσο καλά είναι εδραιωμένοι οι θεσμοί, την απόδοση αυτών, και το πως οι πολίτες αντιλαμβάνονται αυτή την απόδοση.

Σύμφωνα με τον Bol, et al. (2021), λοιπόν, είναι φανερό πως οι πολιτικές που υιοθετούνται ως απάντηση σε μια μεγάλη κρίση, όπως η πανδημία του COVID-19, δύνανται να επηρεάσουν τη πολιτική υποστήριξη αφού:

- (1) Συσπειρώνουν τους πολίτες γύρω από τον Αρχηγό του κράτους, όταν αυτοί οι πολίτες αντιληφθούν ότι η πολιτική αυτή όντως βοηθά στην επίλυση του ζητήματος ή έστω τους ανακουφίζει έστω και λίγο, με αποτέλεσμα αυτός ο μηχανισμός αναδρομικής αξιολόγησης να οδηγεί σε υπεύθυνες κυβερνήσεις (Bol, et al., 2021; Bechtel, & Hainmueller 2011; Healy & Malhotra 2009).
- (2) Αλλάζει η υποστήριξη των πολιτών προς του θεσμούς μεταβάλλοντας τις απόψεις τους για τους θεσμούς αυτούς, κάτι που πιθανώς να φέρει ως αποτέλεσμα την

αλλαγή καθεστώτος (Bol, et al., 2021; Aidt, & Leon 2016; Ruiz-Rufino, & Alonso 2017).

Ωστόσο, έως τώρα δεν έχει αναπτυχθεί κάποια βιβλιογραφία που να εξετάζει τις πολιτικές συνέπειες της πανδημίας του COVID-19 (Bol, et al., 2021). Παρόλα αυτά, όμως, οι Leininger, & Shaub (2020), στην έρευνα τους, εκμεταλλευόμενοι τις διακυμάνσεις στον αριθμό των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων στη Βαυαρία, κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η υγειονομική κρίση ωφέλησε το κυρίαρχο κόμμα. Επιπλέον, οι Amat., et al. (2020), στη έρευνα τους που εστίαζε στην Ισπανία, έδειξαν ότι έχει προκληθεί μία ισχυρή εθνική προκατάληψη σε συνδυασμό με τις υψηλές απαιτήσεις για τεχνοεξουσιαστική λήψη αποφάσεων. Επομένως, γίνεται κατανοητό πως τα παραπάνω αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η κρίση της πανδημίας του COVID-19 πιθανώς να σηματοδοτεί την αρχή μιας παραδειγματικής αλλαγής όσων αφορά τις δημοκρατικές αντιλήψεις και συμπεριφορές των πολιτών στην Ευρώπη (Bol, et al., 2021).

Συμπληρωματικά, βέβαια, στα παραπάνω, η έρευνα των Bol, et al. (2021), η οποία εστίαζε στον τρόπο με τον οποίο τα lockdown επηρέασαν τη πολιτική υποστήριξη σε όλες τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, υπέδειξε ότι η πρόθεση ψήφου για το κόμμα του Πρωθυπουργού/Προέδρου είχε αυξηθεί κατά περίπου 4%, και πως η εμπιστοσύνη στη κυβέρνηση και η ικανοποίηση από τη δημοκρατία παρουσίαζαν κι αυτές αύξηση κατά περίπου 3%. Ωστόσο, αν και βάσει της έρευνας των Gadarian, et al. (2020) τα lockdown φαίνεται πως δεν είχαν καμία επίδραση στην ιδεολογία των πολιτών, οι Bol, et al. (2021) μέσα από την έρευνα τους καταλήγουν στο συμπέρασμα πως οι πολίτες της Δυτικής Ευρώπης φαίνεται να κατάλαβαν το πόσο απαραίτητα ήταν αυτά τα lockdown, με αποτέλεσμα να επιβραβεύσουν αυτούς που τα επέβαλαν.

Κλείνοντας, λοιπόν, θα θεωρούνταν παράλειψη να μην παρατεθούν και τα αποτελέσματα της έρευνας των Bottasso, et al. (2022), οι οποίοι μελέτησαν το ρόλο που διαδραματίζει η ποιότητα των περιφερειακών θεσμών στη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της πολιτικής εμπιστοσύνης κατά τη διάρκεια της πανδημίας από τη σκοπιά των νεαρών πολιτών που ζουν στη Γαλλία, στην Ιταλία, στη Γερμανία και στην Ιταλία. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή, λοιπόν, προκύπτει πως κατά τη περίοδο της πανδημίας η πολιτική εμπιστοσύνη αυξήθηκε κατά περίπου 9% σε περιφέρειες με υψηλή θεσμική ποιότητα συγκριτικά με τις περιφέρειες χαμηλής θεσμικής ποιότητας, γεγονός που σχετίζεται κυρίως με τις προηγούμενες αντιλήψεις των πολιτών αυτών περί διαφθοράς και αμεροληψίας των τοπικών θεσμών. Έτσι, στη περίπτωση που αυτή η περιφερειακή απόκλιση μεταξύ των περιφερειών όπου οι πολίτες

φαίνονται να είναι προσκολλημένοι σε προηγούμενες αντιλήψεις δεν αντιστραφεί με τη χρήση κατάλληλων περιφερειακών πολιτικών που προωθούν την εμπιστοσύνη στους πολιτικούς θεσμούς, η σταθερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να απειληθεί, δίνοντας σημαντικό προβάδισμα στα λαϊκιστικά κόμματα (Bottasso, et al., 2022).

3.5.ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πανδημία του COVID-19 πέρα από τα κράτη, έπληξε τόσο τους διάφορους διεθνείς οργανισμούς, όσο και τις περιφερειακές ενώσεις (Γκλάρας, 2021). Η Ευρωπαϊκή Ένωση, λοιπόν, αποτελεί ένα από αυτά τα παραδείγματα, αφού δοκιμάστηκε σε τόσο μεγάλο βαθμό που από πολλούς διατυπώθηκε πως έφτασε πιο κοντά στη διάλυση της από ποτέ (Κοντιάδης, 2020).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, επομένως, αυτό που έκανε πριν από οποιαδήποτε άλλη δράση, κυρίως οικονομικής φύσεως, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19, ήταν να λειτουργήσει ανεξάρτητα, αφού οι εθνικές κυβερνήσεις έδρασαν από μόνες τους υπό ένα πνεύμα του εθνικού προστατευτισμού, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με το όραμα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης (Γκλάρας, 2021). Επομένως, η Ευρωπαϊκή Ένωση, θεωρείται ότι αρχικά κατέβαλε πολλές τόσο ατυχίες, όσο και ασυντόνιστες προσπάθειες ως προς την αντιμετώπιση της πανδημίας, η οποία έλαβε χώρα πριν ακόμα ξεπεραστεί το σοκ της αποχώρησης της Μεγάλης Βρετανίας από την Ένωση, πυροδοτώντας πληθώρα επικριτικών φωνών από τους ευρωσκεπτικιστές. Ενδεικτικό παράδειγμα αυτής της κατάστασης αποτελεί η αντίδραση κάποιων κρατών-μελών όταν η Ιταλία αιτήθηκε έκτακτη ανάγκη και ζήτηση τη συνδρομή μέσω ατομικής προστασίας και λοιπού υγειονομικού εξοπλισμού. Το αποτέλεσμα, λοιπόν, αυτού του αιτήματος, ήταν ορισμένοι έτεροι, συμπεριλαμβανομένης και της Γερμανίας, να αγνοήσουν το αίτημα αυτό της Ιταλίας, αλλά και να απαγορεύσουν τις εξαγωγές οποιουδήποτε εξοπλισμού ιατρικής φύσεως, υπό το φόβο για αντίστοιχες επιπτώσεις και σε αυτές (Γκλάρας, 2021). Επομένως, γίνεται κατανοητό πως η αντιμετώπιση αυτού του αιτήματος της Ιταλίας από τα 17 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε να κάνει με τον εθνικών προστατευτισμό, ενώ σε ταυτόχρονο χρόνο επανήλθαν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα, και παράλληλα αναστάλθηκε η ελεύθερη κυκλοφορία, διαμορφώνοντας μία αρνητική εικόνα για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (Wolff, & Ladi, 2020).

Μία επιπλέον, όμως, επίπτωση, πέραν αυτής που αναφέρεται στο αρνητικό κλίμα μεταξύ των κρατών-μελών λόγω έλλειψης αλληλεγγύης, ήταν και το πλήγμα στην ενιαία

αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο βέβαια, μετέπειτα μεταστράφηκε (Μενδρινού, 2020). Ο λόγος για το πλήγμα αυτό, είχε να κάνει με την επιβολή απαγορεύσεων και λοιπών περιορισμών στις μετακινήσεις των ευρωπαίων πολιτών, με αποτέλεσμα στην προσπάθεια των κυβερνήσεων να θωρακίσουν τις χώρες τους, αλλά και να κρατήσουν εντός των συνόρων τους το ιατροφαρμακευτικό υλικό, να διαμορφωθεί μία είδους ανελευθερία στις μετακινήσεις και των προσώπων, αλλά και των αγαθών (Μενδρινού, 2020).

Επιπλέον, βέβαια, μία ακόμη επίπτωση από τη πανδημία του COVID-19 σημειώθηκε και στη πολιτική της εκπαίδευσης και της απασχόλησης, με ενδεικτικά παραδείγματα τα προγράμματα Erasmus και Erasmus+ (Στράους, 2020). Συγκεκριμένα, δηλαδή, αυτό που συνέβη ήταν να παραλύσουν τα παραπάνω ευρωπαϊκά προγράμματα, αφήνοντας χιλιάδες φοιτητές εγκλωβισμένους σε ξένες χώρες και με τις πανεπιστημιακές δομές κλειστές. Έτσι, όπως υποστήριξε και ο Πρόεδρος του Δικτύου Φοιτητών Erasmus, κύριος Γιαννίδης, αν και στην αρχή υπήρχε ένα χάος, η ομαλότητα επανήλθε με την έναρξη των διαδικτυακών μαθημάτων, γεγονός όμως που δεν συμπίπτει με τη φιλοσοφία της κινητικότητας του Erasmus (Alfavita, 2020).

Επομένως, λοιπόν, γίνεται κατανοητό πως η πανδημία ήταν ένας καταλυτικός παράγοντας στον μετασχηματισμό του εσωτερικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επηρεάζοντας όμως ταυτόχρονα και την εξωτερική της συμπεριφορά, αφού την έκανε να έρθει αντιμέτωπη με τη ριζική και ταχύτατη αλλαγή του διεθνούς συστήματος (Χατζηεμμανουήλ, 2020). Έτσι, φαίνεται πως παρουσιάζεται ένα δίλλημα αναφορικά με την ασφάλεια και τη βιωσιμότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο δύναται να επιλυθεί μέσω της ανάδειξης της σε μία όχι οικονομική, αλλά πολιτική δύναμη που θα της επιτρέπεται η ανταγωνιστική συνεργασία με τους κυρίαρχους του διεθνούς συστήματος (ΗΠΑ, Κίνα, κάποια κράτη της Αφρικής) (Χατζηεμμανουήλ, 2020).

Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορεί να ειπωθεί πως παρά την αρχική ανεπαρκή αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έλλειψης τόσο συνοχής, όσο και συντονισμού κυρίως στα πρώτα στάδια της πανδημίας του COVID-19, υπάρχει μία αισιοδοξία για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού από ένα σημείο κι έπειτα υπήρχε μία ενιαία αντιμετώπιση της πολυδιάστατης αυτής κρίσης (Γκλάρας, 2021; Renda, & Castro, 2020). Άλλωστε, όπως έχει αποδείξει η ιστορία, οι κρίσεις, αν και στην αρχή φαίνεται πως έχουν μόνο αρνητικές επιπτώσεις, με την ορθολογική αξιολόγηση και με τις κατάλληλες δράσεις μπορεί να αποτελέσουν ένα σημαντικό εργαλείο επίτευξης της προόδου και της ανάπτυξης. Επομένως,

πιστεύεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πραγματοποιήσει πολιτικές μεταρρυθμίσεις και θα θεσμοθετήσει νέες διαδικασίες αντιμετώπισης γενικότερων απειλών, και όχι μόνο υγειονομικών, με αποτέλεσμα να εδραιώσει ακόμα περισσότερο την ολοκλήρωση της. Έτσι, το μόνο που απομένει είναι να φανεί εάν οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις θα είναι οι μόνες, ή εάν θα προκύψουν και άλλες, θετικές επιπτώσεις, υπό το πλαίσιο της ισχυρής και ενωμένης Ευρώπης (Γκλάρας, 2021; Renda, & Castro, 2020).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία, η οποία καταρτίστηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Διεθνούς Εμπορίου του (πρώην) Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τη Καστοριά, είχε ως σκοπό το να μελετηθεί θεωρητικά το αντικείμενο και η παρούσα κατάσταση των ποικίλων επιπτώσεων που έχει φέρει η πανδημία του COVID-19 στη Ευρώπη έτσι ώστε να προκύψουν κάποια χρήσιμα συμπεράσματα. Το αντικείμενο, λοιπόν, ενασχόλησης της παρούσας πτυχιακής εργασίας μελετήθηκε μέσω της χρήσης της βιβλιογραφικής ανασκόπησης ως κύρια μεθοδολογία, η οποία, σύμφωνα με τους Denney, & Tewksbury (2013), αποτελεί μία περιεκτική επισκόπηση προηγούμενων ερευνών σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα, παρουσιάζοντας στους αναγνώστες τι είναι ήδη γνωστό και τι δεν είναι, δημιουργώντας καθ' αυτόν τον τρόπο την ανάγκη για μια νέα έρευνα.

Επομένως, λοιπόν, βάσει των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν εξ' αρχής και αναγράφονται στην εισαγωγή της παρούσας πτυχιακής εργασίας, τα κύρια συμπεράσματα που προκύπτουν είναι τα ακόλουθα:

1. Η "πανδημία" είναι μια μολυσματική νόσος που χαρακτηρίζεται κι αυτή από την ιδιαίτερη ταχύτητα στην εξάπλωση της, όμως σε παγκόσμιο επίπεδο, η οποία είναι ιδιαίτερα απειλητική για τον πληθυσμό εξαιτίας των αυξημένων ποσοστών μεταδοτικότητας της. Έτσι, όσον αφορά τη πανδημία του COVID-19, στην οποία έχουν αποδοθεί πολλές ονομασίες, είναι η κατά συρροή εμφάνιση κρουσμάτων αναπνευστικών λοιμώξεων (πνευμονίας) είχε το νέο στέλεχος κορωνοϊού 2019-nCoV, με το πιθανότερο σενάριο αναφορικά με τη προέλευση της να έχει να κάνει με το ότι η μεσολάβηση για την μετάδοση του ιού στον άνθρωπο να έγινε πιθανώς μέσω του παγκολίνου, ο οποίος λειτούργησε ως ζώο-ξενιστής. Ωστόσο, η λοίμωξη που προέρχεται από τον νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2) ανακηρύχθηκε ως πανδημία από τον Π.Ο.Υ. στις 11 Μαρτίου του 2020, όταν πλέον είχε προσβληθεί ένα τεράστιο ποσοστό ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο.
2. Αν και τα συμπτώματα της μόλυνσης από τον ιό SARS-CoV-2 είναι αρκετά και κοινά με την απλή γρίπη, και πλέον στο κάδρο αυτών συμπεριλαμβάνονται και άλλα συμπτώματα που φέρουν οι ποικίλες μεταλλάξεις του ιού, οι κύριες διαγνωστικές τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί είναι: (1) η μέθοδος της μοριακής ταυτοποίησης (Real Time-Polymerase Chain Reaction → RT-PCR), (2) η μέθοδος της ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (Rapid Test → Covid-19 Ag. Test), και (3) η μέθοδος της ανίχνευσης ειδικών αντισωμάτων (IgM

& IgG). Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως και οι τρεις προαναφερθείσες διαγνωστικοί μέθοδοι είναι απαραίτητο να συνοδεύονται από τις κατάλληλες πιστοποιήσεις απόδοσης τους ως προς την ακρίβεια, την ευαισθησία και την ειδικότητα βάσει επιστημονικών μελετών, αλλά και τα άτομα που τις πραγματοποιούν να είναι έμπειρα, καταρτισμένα και να διαθέτουν επαρκή τεχνογνωσία ώστε να αξιολογούν τα αποτελέσματα σωστά.

3. Αν και υιοθετήθηκαν αρκετά μέτρα από τις κυβερνήσεις, έστω και με καθυστέρηση για τη προφύλαξη της δημόσιας υγείας από τον νέο κορονοϊό, το κυριότερο μέτρο από το 2021 κι έπειτα είχε να κάνει με τον υποχρεωτικό εμβολιασμό του γενικού πληθυσμού. Ωστόσο, η αποδοχή ή η μη αποδοχή του εμβολιασμού αποτέλεσε ένα κρίσιμο σημείο διερεύνησης, αφού η γενικότερη απόφαση που θέτει κάποιον στην κατάσταση να είναι είτε υπέρ, είτε ενάντια της διαδικασίας εμβολιασμού, σχετίζεται πλειοψηφικά με τις προσωπικές αντιλήψεις επικινδυνότητας και οφέλους των εμβολίων, οι οποίες συχνά επηρεάζονται τόσο από την παραπληροφόρηση, όσο και από την ταχύτητα της ανάπτυξης και της διανομής τους συγκριτικά με τον χρόνο που απαιτείται σε φυσιολογικό χρόνο. Επομένως, γίνεται κατανοητό πως η ενημέρωση, αλλά και η εκπαίδευση σε σχέση με τα εμβόλια είναι παραπάνω από απαραίτητες ώστε να επιτευχθεί η ανοσία της αγέλης και κατά συνέπεια η παρεμπόδιση της πανδημίας.
4. Ο ιός SARS-CoV-2 εμφανίστηκε αρχικά ως ένα περιστατικό πνευμονίας στις 27 Δεκεμβρίου του 2019 σε ένα νοσοκομείο στη Γιουχάν της Κίνας και μετέπειτα εντοπίστηκαν και αναγνωρίστηκαν και άλλα περιστατικά στην αγορά θαλασσινών της ίδιας περιοχής με τα παλαιότερα να υπολογίζεται πως τοποθετούνται χρονολογικά στον Νοέμβριο του 2019. Ακόμα, όμως, τον ίδιο μήνα (Νοέμβριο του 2019) πιθανά κρούσματα COVID-19 εντοπίστηκαν και στη Γαλλία. Στις 30 Ιανουαρίου του 2020, και αφού είχαν ήδη καταγραφεί 7.834 επιβεβαιωμένα κρούσματα και 170 θάνατοι από COVID-19 παγκοσμίως, ο Π.Ο.Υ. κήρυξε την δημόσια υγεία σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης παγκόσμιας ανησυχίας. Έως τις 2 Απριλίου, ο συνολικός αριθμός των θανάτων σε όλο το κόσμο εξαιτίας του COVID-19 ξεπέρασε τις 50.000 και ο αριθμός των ανθρώπων που είχαν μολυνθεί έφτασε να είναι μεγαλύτερος από το 1 εκατομμύριο, ενώ στις 7 Ιουνίου του 2020, αναφέρθηκαν παγκοσμίως περισσότερα από 7 εκατομμύρια κρούσματα και 400 χιλιάδες θάνατοι. Από όλες τις χώρες του κόσμου, η Κίνα ήταν αυτή με τον μεγαλύτερο αριθμό κρουσμάτων και θανάτων που σχετίζονταν με τον COVID-19, κατά τη διάρκεια του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου του 2020. Όμως, από τις 8 Ιουνίου του 2020, οι χώρες με τον υψηλότερο αριθμό θανάτων ήταν οι ΗΠΑ, ακολουθούμενες από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Βραζιλία, την Ιταλία, την Ισπανία, τη

Γαλλία και άλλες. Ωστόσο, από εκεί κι έπειτα, και μεσολαβώντας και εμφάνιση των παραλλαγών του ιού, στις 6 Μαρτίου του 2021 αναφέρθηκε πως ο συνολικός αριθμός θανόντων παγκοσμίως ήταν μεγαλύτερος των 6 εκατομμυρίων από την έναρξη της πανδημίας. Αργότερα, στις 30 Οκτωβρίου, αναφέρθηκε πως οι θάνατοι παγκοσμίως εξαιτίας του ιού ήταν μόνο 424 και ήταν ο χαμηλότερος που είχε σημειωθεί να σημειωθεί από τις 12 Μαρτίου του 2020, ενώ στις 11 Νοεμβρίου του 2021 ο Π.Ο.Υ. δήλωσε πως οι θάνατοι από τον Φεβρουάριο είχαν μειωθεί κατά 90%, γεγονός που χαρακτηρίστηκε ως "αιτία αισιοδοξίας".

5. Ο COVID-19 έφτασε στην Ευρώπη με το πρώτο επιβεβαιωμένο κρούσμα να εντοπίζεται στη Γαλλία και συγκεκριμένα στο Μπορντό, στις 24 Ιανουαρίου του 2020. Ωστόσο, η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που γνώρισε για τα καλά την πανδημία στις αρχές του 2020, ήταν η Ιταλία, η οποία μάλιστα ήταν και η πρώτη χώρα που εισήγαγε το μέτρο του εθνικού lockdown σε παγκόσμιο επίπεδο. Έως τις 13 Μαρτίου, λοιπόν, και αφού τα κρούσματα στην Ευρώπη αυξάνονταν συνεχώς με ταχείς ρυθμούς, ο Π.Ο.Υ. ανακήρυξε τη συγκεκριμένη ήπειρο ως το επίκεντρο της πανδημίας, χαρακτηρισμός που παρέμεινε έτσι έως ότου το επίκεντρο της πανδημίας ανακοινώθηκε από τον Π.Ο.Υ στις 22 Μαΐου πως ήταν πλέον η Νότια Αμερική. Παρόλα αυτά, όμως, αξίζει να σημειωθεί πως τα εθνικά lockdown υιοθετήθηκαν σε ολόκληρη την Ευρώπη για αρκετές εβδομάδες, επηρεάζοντας πάνω από 250 εκατομμύρια ανθρώπους.
6. Στην Ευρώπη, λοιπόν, καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας, με κύριο μέλημα τη προφύλαξη της δημόσιας υγείας, λήφθηκαν τα απαραίτητα μέτρα τόσο από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και από τις κυβερνήσεις των 27 κρατών-μελών, τα οποία εστίαζαν κυρίως στη κοινωνική απομόνωση, σε τοπικού ή οριζόντιου χαρακτήρα lockdown, στη θέσπιση της τηλεργασίας, στο κλείσιμο επιχειρήσεων, στον περιορισμό των μετακινήσεων και των ταξιδιών κλπ. Ωστόσο, το οικονομικό αποτύπωμα της πανδημίας φαίνεται ήδη πως θα είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό της οικονομικής κρίσης του 2008, ενώ ήδη κάποιοι το συγκρίνουν με αυτό της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης του 1929. Όμως, οι κύριες επιπτώσεις στην οικονομία που έφερε η απρόσμενη πανδημία του COVID-19, μπορούν να διαχωριστούν σε τρεις τομείς: (1) στην απασχόληση των κατοίκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2) στον τουρισμό στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και (3) στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
7. Κατά τη διάρκεια μιας κρίσης οι κοινωνικές αναταραχές που δημιουργούνται αποτελούν μία από τις κυριότερες συνέπειες, και εκτιμάται πως αναζωπυρώνονται από τον φόβο που κυριαρχεί σε μια κοινωνία εξαιτίας της ανασφάλειας για επιβίωσης. Ωστόσο, κατά

τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19 δεν υπήρξαν γενικά ιδιαίτερες κοινωνικές αναταραχές, αφού υιοθετήθηκε μία καλή επικοινωνιακή στρατηγική στα πλαίσια του καθησυχασμού των πολιτών, συμμετέχοντας σε αυτά και τα ΜΜΕ. Όμως, γενικότερα υπήρξε κόπωση στη γενικότερη κοινωνία μετά από τη μακρά επιβολή των αυστηρών μέτρων, δεν ήταν γνωστές οι μελλοντικές οικονομικές συνέπειες, και ως μοναδική λύση λύτρωσης ήταν (υπό περιορισμούς) η πραγματοποίηση των εμβολιασμών. Ακόμη, όμως, ως κοινωνική επίπτωση συγκεκριμένα στις δημοκρατίες της Δύσης, θεωρούνται και οι περιορισμοί που εφαρμόστηκαν, αφού περιορίζαν ιδιαίτερα τις ελευθερίες των πολιτών. Συμπληρωματικά, βέβαια, μία ακόμα επίπτωση ήταν και το κλείσιμο των σχολείων για πολλές εβδομάδες, το οποίο μέτρο υποστηρίζεται πως φέρει μακροπρόθεσμα καταστροφικές συνέπειες, αλλά και η δημιουργία έντονων κοινωνικών ανισοτήτων, με τη κυριότερη να έχει να κάνει με την αδυναμία πρόσβασης τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον, όμως, υποστηρίζεται ότι η χρήση της τηλεκπαίδευσης αποτέλεσε και ένα σημαντικό πρόβλημα για τους μαθητές, επηρεάζοντας αρνητικά τη ψυχοσύνθεση τους, και αυξάνοντας τους κινδύνους της ανεξέλεγκτης χρήσης του διαδικτύου, δημιουργώντας τους παράλληλα επιθετικότητα και θυμό. Τέλος, μία ακόμα σημαντική κοινωνική επίπτωση καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19, είναι η μείωση στα ποσοστά των γεννήσεων, αλλά και γάμων, με εξαίρεση την Ελλάδα, όπου κατά το 2020 οι γεννήσεις αυξήθηκαν.

8. Η πανδημία του COVID-19, όπως όλες οι υγειονομικές κρίσεις, εκτιμάται πως φέρει και επιπτώσεις μη μετρήσιμες, όπως είναι αυτές στην ψυχική υγεία των πολιτών, αφού αποτελεί μία περίοδο υγειονομικής κρίσης που απαιτούσε την επιβολή της αυστηρής απομόνωσης. Ωστόσο, το επικίνδυνο στις ψυχολογικές επιπτώσεις που μπορεί να φέρει μια πανδημία, είναι πως εμφανίζονται με μεγάλη χρονική καθυστέρηση και τείνουν να απασχολούν τους ψυχικά νοσούντες για ένα εξίσου μεγάλο διάστημα και μετά τη λήξη της πανδημίας. Επομένως, ενώ όλες οι προσπάθειες που υπήρξαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας ως προς την αντιμετώπιση των άμεσων συνεπειών, τα μέτρα που ελήφθησαν οδήγησαν στη κοινωνική μοναξιά, η οποία έρχεται σε αντίθεση με την ανθρώπινη φύση και είναι πιο συχνή στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, φέρνοντας τες αντιμέτωπες με συναισθήματα άγχους, με τη κατάθλιψη, και με άλλες ψυχικές διαταραχές. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις, λοιπόν, φαίνεται πως ήταν εντονότερες στα μικρά παιδιά και στους εφήβους, αλλά και στους ηλικιωμένους. Ωστόσο, στην Ευρώπη, αν και οι ηλικιωμένοι έγιναν ελαφρώς πιο μόνοι, φαίνεται προσαρμόστηκαν γρηγορότερα και ανέκαμψαν ταχύτερα από το πρώτο lockdown. Εκτός, όμως, από τις παραπάνω

κοινωνικές ομάδες, τα δεδομένα της πανδημίας έδειξαν πως οι επαγγελματίες υγείας δέχθηκαν πολλή μεγάλη πίεση στην εργασία τους, αλλά και αρκετοί εργαζόμενοι που οδηγήθηκαν στην ανεργία εμφάνισαν συμπτώματα ψυχολογικής πίεσης, αλλά και άλλων όμοιων ψυχολογικής φύσεως προβλημάτων. Τέλος, αναφέρεται ότι επίσης αυξήθηκε και η αυτοκτονική συμπεριφορά.

9. Η πανδημία του COVID-19 αποτέλεσε μία άνευ προηγουμένου πρόκληση κυρίως για τις εδραιωμένες δημοκρατίες, αφού οι κυβερνήσεις κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν την αντιστάθμιση μεταξύ του μεγάλου αριθμού των θανάτων και της διαταραχής στην οικονομία. Ωστόσο, τα δεδομένα μέχρι στιγμής υποδεικνύουν πως η κρίση της πανδημίας του COVID-19 πιθανώς να σηματοδοτεί την αρχή μιας παραδειγματικής αλλαγής όσον αφορά τις δημοκρατικές αντιλήψεις και συμπεριφορές των πολιτών στην Ευρώπη. Παρόλα αυτά, όμως, αν και τα lockdown φαίνεται πως δεν είχαν καμία επίδραση στην ιδεολογία των πολιτών, φαίνεται πως οι πολίτες της Δυτικής Ευρώπης καταλαβαίνουν το πόσο απαραίτητα ήταν αυτά τα lockdown, με αποτέλεσμα να επιβραβεύσουν αυτούς που τα επέβαλαν. Συμπληρωματικά, όμως, προέκυψε πως υπήρχε αύξηση της πολιτικής εμπιστοσύνης σε περιφέρειες με υψηλή θεσμική ποιότητα συγκριτικά με τις περιφέρειες χαμηλής θεσμικής ποιότητας, γεγονός που σχετίζεται κυρίως με τις προηγούμενες αντιλήψεις των πολιτών αυτών περί διαφθοράς και αμεροληψίας των τοπικών θεσμών. Έτσι, στη περίπτωση που αυτή η περιφερειακή απόκλιση μεταξύ των περιφερειών όπου οι πολίτες φαίνονται να είναι προσκολλημένοι σε προηγούμενες αντιλήψεις δεν αντιστραφεί με τη χρήση κατάλληλων περιφερειακών πολιτικών που προωθούν την εμπιστοσύνη στους πολιτικούς θεσμούς, η σταθερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να απειληθεί, δίνοντας σημαντικό προβάδισμα στα λαϊκιστικά κόμματα.
10. Η πανδημία του COVID-19 πέρα από τα κράτη, έπληξε και γενικότερα την Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού δοκιμάστηκε σε τόσο μεγάλο βαθμό που από πολλούς διατυπώθηκε πως έφτασε πιο κοντά στη διάλυση της από ποτέ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, επομένως, αυτό που έκανε πριν από οποιαδήποτε άλλη δράση, κυρίως οικονομικής φύσεως, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19, ήταν να λειτουργήσει ανεξάρτητα, αφού οι εθνικές κυβερνήσεις έδρασαν από μόνες τους υπό ένα πνεύμα του εθνικού προστατευτισμού, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με το όραμα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Ακόμα, όμως, φάνηκε πως μια επιπλέον επίπτωση, πέραν αυτής που αναφέρεται στο αρνητικό κλίμα μεταξύ των κρατών-μελών λόγω έλλειψης αλληλεγγύης, ήταν και το πλήγμα στην ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο

βέβαια, μετέπειτα μεταστράφηκε. Επιπλέον, βέβαια, μία ακόμη επίπτωση από τη πανδημία του COVID-19 σημειώθηκε και στη πολιτική της εκπαίδευσης και της απασχόλησης, με ενδεικτικά παραδείγματα τα προγράμματα Erasmus και Erasmus+. Επομένως, λοιπόν, γίνεται κατανοητό πως η πανδημία ήταν ένας καταλυτικός παράγοντας στον μετασχηματισμό του εσωτερικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επηρεάζοντας όμως ταυτόχρονα και την εξωτερική της συμπεριφορά, αφού την έκανε να έρθει αντιμέτωπη με τη ριζική και ταχύτατη αλλαγή του διεθνούς συστήματος. Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορεί να ειπωθεί πως παρά την αρχική ανεπαρκή αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έλλειψης τόσο συνοχής, όσο και συντονισμού κυρίως στα πρώτα στάδια της πανδημίας του COVID-19, υπάρχει μία αισιοδοξία για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού από ένα σημείο κι έπειτα υπήρχε μία ενιαία αντιμετώπιση της πολυδιάστατης αυτής κρίσης.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι απαντήθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί στην εισαγωγή της παρούσας πτυχιακής εργασίας, η εργασία αυτή φέρει κάποιους περιορισμούς. Αρχικά, ο πρώτος περιορισμός έχει να κάνει με τη πληθώρα των βιβλιογραφικών πηγών που αναφέρονταν στη πανδημία του COVID-19, με αποτέλεσμα εξαιτίας του εύρους της εργασίας να έχουν πιθανώς παραληφθεί κάποια γεγονότα, αφού ο στόχος ήταν να αποτυπωθεί όσο γίνεται πιο συνοπτικά αλλά συνάμα εμπειριστατωμένα το γεγονός αυτό, κυρίως στα πρώτα δύο κεφάλαια. Ωστόσο, όσων αφορά το τρίτο κεφάλαιο της πτυχιακής εργασίας που αναφερόταν στις συνέπειες, η εύρεση των δεδομένων που εστίαζαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν πιο σύνθετη, πιθανώς εξαιτίας του ότι μέρος των συνεπειών θα αρχίσει να κάνει την εμφάνιση του μετά την οριστική λήξη της πανδημίας. Τέλος, ένας ακόμα περιορισμός που μπορεί να αναφερθεί έχει να κάνει με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, η οποία αν και ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, πιστεύεται ότι λειτουργεί περιοριστικά στην εξαγωγή ακόμα πιο συγκεκριμένων αποτελεσμάτων. Επομένως, λοιπόν, ο τρίτος περιορισμός θα μπορούσε να μετατραπεί σε ευκαιρία μελλοντικής έρευνας μέσω της πραγματοποίησης μίας πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας με τη χρήση ερωτηματολογίου και δείγμα ευρωπαϊούς πολίτες, ώστε όχι μόνο να απαριθμηθούν οι συνέπειες της πανδημίας σε όλα τα επίπεδα, αλλά και να βρεθούν οι αιτίες που τις προκάλεσαν (π.χ. οικονομικοί λόγοι, lockdown, τηλεργασία κλπ.).

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

- Τεγόπουλος, Ι., & Φυτράκης, Ε. (2004a). «Επιδημία», λήμμα στο μικρό Ελληνικό Λεξικό. Λεξικό (σελ.454). Αθήνα: Αρμονία Α.Ε.
- Τεγόπουλος, Ι., & Φυτράκης, Ε. (2004b). «Πανδημία», λήμμα στο μικρό Ελληνικό Λεξικό. Λεξικό (σελ.945). Αθήνα: Αρμονία Α.Ε.

Επιστημονικά Άρθρα

- Achdut, N., & Refaeli, T. (2020). Unemployment and psychological distress among young people during the COVID-19 pandemic: Psychological resources and risk factors. *International journal of environmental research and public health*, 17(19), 7163.
- Afouxenidis, A., & Chtouris, S. (2020). Προλογικό σημείωμα: συνομιλώντας για την πανδημία. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154, 1–10.
- Aidt, T. S., & Leon, G. (2016). The democratic window of opportunity: Evidence from riots in Sub-Saharan Africa. *Journal of Conflict Resolution*, 60(4), 694-717.
- Alsan, M., Braghieri, L., Eichmeyer, S., Kim, M. J., Stantcheva, S., & Yang, D. Y. (2020). *Civil liberties in times of crisis* (No. w27972). National Bureau of Economic Research.
- Amat, F., Arenas, A., Faló-Gimeno, A., & Muñoz, J. (2020). Pandemics meet democracy: Experimental evidence from the COVID-19 crisis in Spain. arXiv 2020.
- Andersen, K. G., Rambaut, A., Lipkin, W. I., Holmes, E. C., & Garry, R. F. (2020). The proximal origin of SARS-CoV-2. *Nature medicine*, 26(4), 450-452.
- Aristodemou, K., Buchhass, L., & Claringbould, D. (2021). The COVID-19 crisis in the EU: the resilience of healthcare systems, government responses and their socio-economic effects. *Eurasian Economic Review*, 11(2), 251-281.
- Bakas, D., & Triantafyllou, A. (2020). Commodity price volatility and the economic uncertainty of pandemics. *Economics Letters*, 193, 109283.

- Barrot, J. N., Grassi, B., & Sauvagnat, J. (2021, May). Sectoral effects of social distancing. In *AEA Papers and Proceedings* (Vol. 111, pp. 277-81).
- Bechtel, M. M., & Hainmueller, J. (2011). How lasting is voter gratitude? An analysis of the short-and long-term electoral returns to beneficial policy. *American journal of political science*, 55(4), 852-868.
- Berger, Z. D., Evans, N. G., Phelan, A. L., & Silverman, R. D. (2020). Covid-19: control measures must be equitable and inclusive. *Bmj*, 368.
- Bol, D., Giani, M., Blais, A., & Loewen, P. J. (2021). The effect of COVID-19 lockdowns on political support: Some good news for democracy?. *European journal of political research*, 60(2), 497-505.
- Bong, C. L., Brasher, C., Chikumba, E., McDougall, R., Mellin-Olsen, J., & Enright, A. (2020). The COVID-19 pandemic: effects on low-and middle-income countries. *Anesthesia and analgesia*.
- Bottasso, A., Cerruti, G., & Conti, M. (2022). Institutions matter: The impact of the covid-19 pandemic on the political trust of young Europeans. *Journal of regional science*, 62(4), 1122-1148.
- Brodeur, A., Clark, A. E., Fleche, S., & Powdthavee, N. (2021). COVID-19, lockdowns and well-being: Evidence from Google Trends. *Journal of public economics*, 193, 104346.
- Bruns, D. P., Kraguljac, N. V., & Bruns, T. R. (2020). COVID-19: Facts, Cultural Considerations, and Risk of Stigmatization. *Journal of transcultural nursing*, 31(4), 326-332.
- Callaway, E. (2021). Delta coronavirus variant: scientists brace for impact. *Nature*, 595(7865), 17-18.
- Caserotti, M., Girardi, P., Rubaltelli, E., Tasso, A., Lotto, L., & Gavaruzzi, T. (2021). Associations of COVID-19 risk perception with vaccine hesitancy over time for Italian residents. *Social science & medicine*, 272, 113688.
- Chan, J. F. W., Yuan, S., Kok, K. H., To, K. K. W., Chu, H., Yang, J., ... & Yuen, K. Y. (2020). A familial cluster of pneumonia associated with the 2019 novel coronavirus indicating person-to-person transmission: a study of a family cluster. *The lancet*, 395(10223), 514-523.

- Chen, Y. T., Yen, Y. F., Yu, S. H., & Chia-Yu Su, E. (2020). A flexible lockdown by integrating public health and economic reactivation to response the crisis of COVID-19: responses to comments by Alvaro J Idrovo on “An examination on the transmission of COVID-19 and the effect of response strategies: a comparative analysis”. *International journal of environmental research and public health*, 17(21), 8068.
- Cohen, J. (2020). Wuhan seafood market may not be source of novel virus spreading globally. *Science*, 10(10.1126).
- Creswell, J. W. (1994). Research design: Qualitative and quantitative approach. *London: Publications*.
- Daly, M. (2020). COVID-19 and care homes in England: What happened and why?. *Social Policy & Administration*, 54(7), 985-998.
- Del Chiappa, G., Bregoli, I., & Fotiadis, A. K. (2021). The impact of COVID-19 on Italian accommodation: A supply-perspective. *Journal of Tourism, Heritage & Services Marketing (JTHSM)*, 7(1), 13-22.
- Denney, A. S., & Tewksbury, R. (2013). How to write a literature review. *Journal of criminal justice education*, 24(2), 218-234.
- Dingel, J. I., & Neiman, B. (2020). How many jobs can be done at home?. *Journal of Public Economics*, 189, 104235.
- Doerr, S., & Gambacorta, L. (2020). *Covid-19 and regional employment in Europe* (No. 16). Bank for International Settlements.
- Dror, A. A., Eisenbach, N., Taiber, S., Morozov, N. G., Mizrachi, M., Zigran, A., ... & Sela, E. (2020). Vaccine hesitancy: the next challenge in the fight against COVID-19. *European journal of epidemiology*, 35(8), 775-779.
- Esposito, S., Principi, N., Leung, C. C., & Migliori, G. B. (2020). Universal use of face masks for success against COVID-19: evidence and implications for prevention policies. *European Respiratory Journal*, 55(6).
- Fana, M., Torrejón Pérez, S., & Fernández-Macías, E. (2020). Employment impact of Covid-19 crisis: from short term effects to long terms prospects. *Journal of Industrial and Business Economics*, 47, 391-410.

- Faria, N. R., Claro, I. M., Candido, D., Franco, L. M., Andrade, P. S., Coletti, T. M., Silva, C.A., Sales, F.C., Manuli, E.R., Aguiar, R.S., Gaburo, N., & Fraiji, N. A. (2021). Genomic characterisation of an emergent SARS-CoV-2 lineage in Manaus: preliminary findings. *Virological*, 372, 815-821.
- Fauci, A. S., Lane, H. C., & Redfield, R. R. (2020). Covid-19—navigating the uncharted. *New England Journal of Medicine*, 382(13), 1268-1269.
- Ferguson, N. M., Laydon, D., Nedjati-Gilani, G., Imai, N., Ainslie, K., Baguelin, M., ... & Ghani, A. C. (2020). Impact of non-pharmaceutical interventions (NPIs) to reduce COVID-19 mortality and healthcare demand.
- Fetzer, T., Hensel, L., Hermle, J., & Roth, C. (2021). Coronavirus perceptions and economic anxiety. *The review of economics and statistics*, 103(5), 968-978.
- Fischer, F., Raiber, L., Boscher, C., & Winter, M. H. J. (2020). COVID-19 and the elderly: who cares?. *Frontiers in public health*, 8, 151.
- Frutos, R., Gavotte, L., & Devaux, C. A. (2021). Understanding the origin of COVID-19 requires to change the paradigm on zoonotic emergence from the spillover to the circulation model. *Infection, Genetics and Evolution*, 95, 104812.
- Gadarian, S. K., Goodman, S. W., & Pepinsky, T. (2021). Partisan endorsement experiments do not affect mass opinion on COVID-19. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 31(sup1), 122-131.
- Gates, B. (2020). Responding to Covid-19—a once-in-a-century pandemic?. *New England Journal of Medicine*, 382(18), 1677-1679.
- Gollust, S. E., Nagler, R. H., & Fowler, E. F. (2020). The emergence of COVID-19 in the US: a public health and political communication crisis. *Journal of health politics, policy and law*, 45(6), 967-981.
- Gómez-Ochoa, S. A., & Franco, O. H. (2020). COVID-19: facts and failures, a tale of two worlds. *European journal of epidemiology*, 35(11), 991-994.
- Gourinchas, P. O., Kalemli-Özcan, Ş., Penciakova, V., & Sander, N. (2021, May). COVID-19 and small-and medium-sized enterprises: A 2021" time bomb"?. In *AEA Papers and Proceedings* (Vol. 111, pp. 282-86).

- Graham, R. L., & Baric, R. S. (2020). SARS-CoV-2: combating coronavirus emergence. *Immunity*, *52*(5), 734-736.
- Gully, P. R. (2020, July). Pandemics, regional outbreaks, and sudden-onset disasters. In *Healthcare management forum* (Vol. 33, No. 4, pp. 164-169). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.
- Gunnell, D., Appleby, L., Arensman, E., Hawton, K., John, A., Kapur, N., ... & Yip, P. S. (2020). Suicide risk and prevention during the COVID-19 pandemic. *The Lancet Psychiatry*, *7*(6), 468-471.
- Hakim, M. S. (2021). SARS-CoV-2, Covid-19, and the debunking of conspiracy theories. *Reviews in Medical Virology*, *31*(6), e2222.
- Hale, T., Webster, S., Petherick, A., Phillips, T., & Kira, B. (2020). Oxford COVID-19 government response tracker (OxCGRT). *Last updated*, *8*, 30.
- Hamzah, F. B., Lau, C., Nazri, H., Ligot, D. V., Lee, G., Tan, C. L., Shaib, M.K.B.M., Zaidon, U.H.B., Abdullah, A.B., & Chung, M. H. (2020). CoronaTracker: worldwide COVID-19 outbreak data analysis and prediction. *Bull World Health Organ*, *1*(32), 1-32.
- Hassiotis, A., Ali, A., Courtemanche, A., Lunsky, Y., McIntyre, L. L., Napolitano, D., ... & Werner, S. (2020). In the time of the pandemic: Safeguarding people with developmental disabilities against the impact of coronavirus. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*, *13*(2), 63-65.
- Healy, A., & Malhotra, N. (2009). Myopic voters and natural disaster policy. *American Political Science Review*, *103*(3), 387-406.
- Holmes, E. A., O'Connor, R. C., Perry, V. H., Tracey, I., Wessely, S., Arseneault, L., ... & Bullmore, E. (2020). Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: a call for action for mental health science. *The Lancet Psychiatry*, *7*(6), 547-560.
- Hu, B., Guo, H., Zhou, P., & Shi, Z. L. (2021). Characteristics of SARS-CoV-2 and COVID-19. *Nature Reviews Microbiology*, *19*(3), 141-154.
- Hui, D. S., Azhar, E. I., Madani, T. A., Ntoumi, F., Kock, R., Dar, O., Ippolito, G., Mchugh, T.D., Memish, Z.A., Drosten, C., Zumla, A. & Petersen, E. (2020). The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health—The latest 2019

- novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. *International journal of infectious diseases*, 91, 264-266.
- Issing, O. (2020). The COVID-19 crisis: A Hamilton moment for the European Union?. *International Finance*, 23(2), 340-347.
- Jiang, S., Xia, S., Ying, T., & Lu, L. (2020). A novel coronavirus (2019-nCoV) causing pneumonia-associated respiratory syndrome. *Cellular & molecular immunology*, 17(5), 554-554.
- Juergensen, J., Guimón, J., & Narula, R. (2020). European SMEs amidst the COVID-19 crisis: assessing impact and policy responses. *Journal of Industrial and Business Economics*, 47, 499-510.
- Kandel, N., Chungong, S., Omaar, A., & Xing, J. (2020). Health security capacities in the context of COVID-19 outbreak: an analysis of International Health Regulations annual report data from 182 countries. *The Lancet*, 395(10229), 1047-1053.
- Karim, S. S. A., & Karim, Q. A. (2021). Omicron SARS-CoV-2 variant: a new chapter in the COVID-19 pandemic. *The Lancet*, 398(10317), 2126-2128.
- Kasuga, N. (2005). Total social fact: structuring, partially connecting, and reassembling. *Revue du MAUSS*, (2), 101-110.
- Krendl, A. C., & Perry, B. L. (2021). The impact of sheltering in place during the COVID-19 pandemic on older adults' social and mental well-being. *The Journals of Gerontology: Series B*, 76(2), e53-e58.
- Kukanja, M., Planinc, T., & Sikošek, M. (2020). Crisis management practices in tourism SMEs during the Covid-19 pandemic. *Organizacija*, 53(4), 346-361.
- Kumar, M., & Ayedee, D. (2021). Technology Adoption: A Solution for SMEs to overcome problems during COVID-19. *Forthcoming, Academy of Marketing Studies Journal*, 25(1).
- Latinne, A., Hu, B., Olival, K. J., Zhu, G., Zhang, L., Li, H., ... & Daszak, P. (2020). Origin and cross-species transmission of bat coronaviruses in China. *Nature Communications*, 11(1), 1-15.

- Le, T. T., Andreadakis, Z., Kumar, A., Román, R. G., Tollefsen, S., Saville, M., & Mayhew, S. (2020a). The COVID-19 vaccine development landscape. *Nat Rev Drug Discov*, *19*(5), 305-306.
- Le, T. T., Cramer, J. P., Chen, R., & Mayhew, S. (2020b). Evolution of the COVID-19 vaccine development landscape. *Nat Rev Drug Discov*, *19*(10), 667-668.
- Leininger, A., & Schaub, M. (2020). Voting at the dawn of a global pandemic.
- Leitner, T., & Kumar, S. (2020). Where did SARS-CoV-2 come from?. *Molecular biology and evolution*, *37*(9), 2463-2464.
- Liu, A., & Pratt, S. (2017). Tourism's vulnerability and resilience to terrorism. *Tourism Management*, *60*, 404-417.
- Lytras, S., Hughes, J., Martin, D., Klerk, A. D., Lourens, R., Pond, S. L. K., Xia, W., Jiang, X., Robertson, D. L. (2021). Exploring the natural origins of SARS-CoV-2 in the light of recombination. bioRxiv 2021.01. 22.427830.
- Marques Santos, A., Madrid, C., Haegeman, K., & Rainoldi, A. (2020). Behavioural changes in tourism in times of Covid-19. *JRC121262*, *22*(3), 121-147.
- Mathieu, E., Ritchie, H., Rodés-Guirao, L., Appel, C., Gavrilov, D., Giattino, C., Hasell, J., Macdonald, B., Dattani, S., Beltekian, D., Ortiz-Ospina, E., & Roser, M. (2020). Germany: Coronavirus Pandemic Country Profile. *Our World in Data*.
- Mikac, R. (2020). Covid-19 pandemic and crisis management in the Republic of Croatia. *Anali Hrvatskog politološkog društva: časopis za politologiju*, *17*(1), 31-55.
- Miller, S. L., Nazaroff, W. W., Jimenez, J. L., Boerstra, A., Buonanno, G., Dancer, S. J., ... & Noakes, C. (2021). Transmission of SARS-CoV-2 by inhalation of respiratory aerosol in the Skagit Valley Chorale superspreading event. *Indoor air*, *31*(2), 314-323.
- Mofijur, M., Fattah, I. R., Alam, M. A., Islam, A. S., Ong, H. C., Rahman, S. A., ... & Mahlia, T. M. I. (2021). Impact of COVID-19 on the social, economic, environmental and energy domains: Lessons learnt from a global pandemic. *Sustainable production and consumption*, *26*, 343-359.
- Mohan, BS., & Vinod, N. (2020). COVID-19: An Insight into SARS-CoV-2 Pandemic Originated Wuhan City in Hubei Province of China. *J Infect Dis Epidemiol*, *6*(4), 146.

- O'Connor, R. C., & Kirtley, O. J. (2018). The integrated motivational–volitional model of suicidal behaviour. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 373(1754), 20170268.
- Palomino, J. C., Rodríguez, J. G., & Sebastian, R. (2020). Wage inequality and poverty effects of lockdown and social distancing in Europe. *European economic review*, 129, 103564.
- Pappa, S., Athanasiou, N., Sakkas, N., Patrinos, S., Sakka, E., Barmparessou, Z., ... & Katsaounou, P. (2021). From recession to depression? Prevalence and correlates of depression, anxiety, traumatic stress and burnout in healthcare workers during the COVID-19 pandemic in Greece: A multi-center, cross-sectional study. *International journal of environmental research and public health*, 18(5), 2390.
- Parola, A., Rossi, A., Tessitore, F., Troisi, G., & Mannarini, S. (2020). Mental health through the COVID-19 quarantine: a growth curve analysis on Italian young adults. *Frontiers in psychology*, 11, 567484.
- Pedauga, L., Sáez, F., & Delgado-Márquez, B. L. (2021). Macroeconomic lockdown and SMEs: the impact of the COVID-19 pandemic in Spain. *Small business economics*, 1-24.
- Pforr, C., & Hosie, P. J. (2008). Crisis management in tourism: Preparing for recovery. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 23(2-4), 249-264.
- Pouliakas, K., & Branka, J. (2020). EU jobs at highest risk of COVID-19 social distancing: Will the pandemic exacerbate labour market divide?.
- Rasmussen, A. L. (2021). On the origins of SARS-CoV-2. *Nature medicine*, 27(1), 9-9.
- Renda, A., & Castro, R. (2020). Towards stronger EU governance of health threats after the COVID-19 pandemic. *European Journal of Risk Regulation*, 11(2), 273-282.
- Ridley, D. (2012). The literature review: A step-by-step guide for students.
- Robert Koch Institute. (2020). *Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Daily Situation Report of the Robert Koch Institute. 31/03/2020 – UPDATED STATUS FOR GERMANY.*

- Robinson, E., Jones, A., & Daly, M. (2021). International estimates of intended uptake and refusal of COVID-19 vaccines: A rapid systematic review and meta-analysis of large nationally representative samples. *Vaccine*, *39*(15), 2024-2034.
- Ruiz, J. B., & Bell, R. A. (2021). Predictors of intention to vaccinate against COVID-19: Results of a nationwide survey. *Vaccine*, *39*(7), 1080-1086.
- Ruiz-Rufino, R., & Alonso, S. (2017). Democracy without choice: Citizens' perceptions of government autonomy during the Eurozone crisis. *European Journal of Political Research*, *56*(2), 320-345.
- Saglietto, A., D'Ascenzo, F., Zoccai, G. B., & De Ferrari, G. M. (2020). COVID-19 in Europe: the Italian lesson. *The Lancet*, *395*(10230), 1110-1111.
- Sagr, M., & Wasson, B. (2020). COVID-19: Lost opportunities and lessons for the future. *International journal of health sciences*, *14*(3), 4.
- She, J., Jiang, J., Ye, L., Hu, L., Bai, C., & Song, Y. (2020). 2019 novel coronavirus of pneumonia in Wuhan, China: emerging attack and management strategies. *Clinical and translational medicine*, *9*(1), 1-7.
- Singh, J., & Singh, J. (2020). COVID-19 and its impact on society. *Electronic Research Journal of Social Sciences and Humanities*, *2*.
- To, K. K. W., Sridhar, S., Chiu, K. H. Y., Hung, D. L. L., Li, X., Hung, I. F. N., ... & Yuen, K. Y. (2021). Lessons learned 1 year after SARS-CoV-2 emergence leading to COVID-19 pandemic. *Emerging microbes & infections*, *10*(1), 507-535.
- Tufekci, Z. (2020). It wasn't just Trump who got it wrong. *The Atlantic*, *24*.
- Uvarova, O., & Pobol, A. (2021). SMEs Digital Transformation in the EaP countries in COVID-19 Time: Challenges and Digital Solutions. In *Eastern Partnership Civil Society Forum*. Obtenido de <https://eap-csf>.
- Wang, C. C., Prather, K. A., Sznitman, J., Jimenez, J. L., Lakdawala, S. S., Tufekci, Z., & Marr, L. C. (2021). Airborne transmission of respiratory viruses. *Science*, *373*(6558), eabd9149.

- Warne, D. J., Ebert, A., Drovandi, C., Hu, W., Mira, A., & Mengersen, K. (2020). Hindsight is 2020 vision: a characterisation of the global response to the COVID-19 pandemic. *BMC public health*, 20(1), 1-14.
- Weintraub, R., Yadav, P., & Berkley, S. (2020). A COVID-19 vaccine will need equitable, global distribution. *Harvard Business Review*, 4(2).
- Wester, C. T., Bovil, T., Scheel-Hincke, L. L., Ahrenfeldt, L. J., Möller, S., & Andersen-Ranberg, K. (2022). Longitudinal changes in mental health following the COVID-19 lockdown: Results from the Survey of Health, Ageing, and Retirement in Europe. *Annals of Epidemiology*, 74, 21-30.
- Wolff, S., & Ladi, S. (2020). European Union responses to the covid-19 pandemic: Adaptability in times of permanent emergency. *Journal of European Integration*, 42(8), 1025-1040.
- Yamey, G., Schäferhoff, M., Hatchett, R., Pate, M., Zhao, F., & McDade, K. K. (2020). Ensuring global access to COVID-19 vaccines. *The Lancet*, 395(10234), 1405-1406.
- Zuleeg, F. (2020). The economic impact of COVID-19 on the EU: From the frying pan into the fire. EPC Discussion Paper 23 April 2020.
- Γκλάρας, Ε. (2021). *Η διαχείριση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, ΕΕ και Ελλάδα*. Μεταπτυχιακή Διατριβή. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) στις Διεθνείς Σχέσεις & Ασφάλεια. Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου (Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.). Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών – Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- ΕΟΔΥ. (2020). Ημερήσια έκθεση επιδημιολογικής επιτήρησης λοίμωξης από το νέο κορωνοϊό (COVID-19) – Δεδομένα έως 27 Ιουλίου 2020, ώρα 15:00.
- Θάνου, Φ. (2021). *Οι επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19, στον χώρο του αθλητισμού*. Μελέτες περιπτώσεων. Πτυχιακή Εργασία. ΠΠΣ Διοίκησης Επιχειρήσεων Μεσολόγγι. Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας. Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Κιουλάνη, Α. (2021). *Επιπτώσεις της πανδημίας στον πληθυσμό*. Διπλωματική Εργασία. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Διαχείριση γήρανσης και χρόνιων νοσημάτων. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο & Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

- Λιάκουρας, Π. (2020). Η Πανδημία αντιμέτωπη με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ή τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στον Καιρό της Πανδημίας;. *Διαδικτυακή Ημερίδα «COVID-19 και η επόμενη ημέρα: Γεωπολιτική, Οικονομία, Διεθνείς Θεσμοί. Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.* (σελ. 77-82).
- Μενδρινού, Μ. (2020). Ευρωπαϊκή Ένωση και COVID-19. *Διαδικτυακή Ημερίδα «COVID-19 και η επόμενη ημέρα: Γεωπολιτική, Οικονομία, Διεθνείς Θεσμοί. Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.* (σελ. 83-86).
- Μπράβου, Α., Μαδούρου, Κ., Βασιλείου, Γ., & Γονιδάκης, Φ. (2020) Ψυχική διαχείριση της επιδημίας COVID-19 στο γενικό πληθυσμό. *ΕΚΠΑ: Ιατρική Σχολή. Α' Ψυχιατρική Κλινική.*
- Τσεντεμίδου, Α. (2022). *Η διερεύνηση της ψυχοσυναισθηματικής κατάστασης των ηλικιωμένων εν μέσω πανδημίας COVID-19 του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι του Δήμου Αλμωπίας και η αποτελεσματικότητα των δημόσιων υπηρεσιών υγείας. Διπλωματική Εργασία. ΠΜΣ Κλινική Ψυχική Υγεία. Τμήμα Ιατρικής. Σχολή Επιστημών Υγείας. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*
- Χατζάρα, Σ.Κ. (2021). *Οι επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στη ζωή του πληθυσμού. Μέτρα περιορισμού της διασποράς της λοίμωξης COVID-19 και παράγοντες που επηρεάζουν την αποδοχή και τήρηση τους από τον πληθυσμό. Διπλωματική Εργασία. Κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο & Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.*
- Χατζηεμμανουήλ, Χ. (2020). Ευρωπαϊκή Ένωση και Γεωπολιτικές Προκλήσεις μετά την Πανδημία. *Διαδικτυακή Ημερίδα «COVID-19 και η επόμενη ημέρα: Γεωπολιτική, Οικονομία, Διεθνείς Θεσμοί. Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.* (σελ. 31-42).
- Χούτα, Χ.Β. (2021). *Οικονομικές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την Πανδημία COVID-19 και πολιτικές ανάκαμψης. Διπλωματική Εργασία. Μεταπτυχιακό στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές. Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.*

Διευθύνσεις Ιστοσελίδων

- Ahmed, A.K. (2020). *Oxford, AstraZeneca Covid-19 deal reinforces 'vaccine sovereignty'. We need a people's vaccine instead*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.statnews.com/2020/06/04/oxford-astrazeneca-covid-19-deal-reinforces-vaccine-sovereignty/>>
- Alfavita. (2020). *Ο κορονοϊός παραλύει το Erasmus: Αβέβαιο το επόμενο εξάμηνο*. Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2023, από <<https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/318664-o-koronoios-paralyei-erasmus-abebaio-epomeno-examino>>
- ant1news. (2020). *Κορονοϊός: τρία κρούσματα στην Ελλάδα – Ακυρώνονται οι εκδηλώσεις για το Καρναβάλι σε όλη τη χώρα*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ant1news.gr/ygeia-periballon/article/561073/koronoios-tria-kroysmata-stin-ellada-akyronontai-oi-ekdiloseis-gia-to-karnabali-se-oli-ti-xora>>
- Anzolin, E., & Amante, A. (2020). *First Italian dies of coronavirus as outbreak flares in north*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.reuters.com/article/us-china-health-italy/coronavirus-outbreak-grows-in-northern-italy-16-cases-reported-in-one-day-idUSKBN20F0UI>>
- BBC news. (2020a). *Covid-19 updates: One in 10 worldwide may have had virus, WHO says*. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.bbc.com/news/world-54422023>>
- BBC news. (2020b). *Coronavirus: Europe now epicentre of the pandemic, says WHO*. Ανακτήθηκε 9 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.bbc.com/news/world-europe-51876784>>
- BBC news. (2020c). *Coronavirus: Italy extends emergency measures nationwide*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.bbc.com/news/world-europe-51810673>>
- BBC news. (2020d). *Coronavirus: First death confirmed in Europe*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.bbc.com/news/world-europe-51514837>>
- BBC news. (2020e). *Coronavirus: Spain and France announce sweeping restrictions*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.bbc.com/news/world-europe-51892477>>

- BBC news. (2020f). *Coronavirus: Hundreds of flu patients to be tested by UK hospitals and GPs*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.bbc.com/news/uk-51641243>>
- BBC news. (2020g). *Covid map: Coronavirus cases, deaths, vaccinations by country*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.bbc.com/news/world-51235105>>
- BBC news. (2020h). *Covid-19: PM announces four-week England lockdown*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.bbc.com/news/uk-54763956>>
- Bendix, A. (2022). *BA.5, now dominates U.S. variant, may pose the biggest threat to immune protection yet*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.nbcnews.com/health/health-news/omicron-ba5-ba4-covid-symptoms-vaccines-rcna36894>>
- Berkeley, Jr. L. (2021). *FDA panel unanimously recommends third Covid vaccine as J&J wins key vote in path to emergency use*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.cnbc.com/2021/02/26/johnson-and-johnson-covid-vaccine-fda-panel-recommends-emergency-use.html>>
- Boseley, S., Campbell, D., & Murphy, S. (2020). *First British national to contract coronavirus had been in Singapore*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.theguardian.com/world/2020/feb/06/third-person-in-uk-confirmed-as-having-coronavirus>>
- Britannica. (2023). *Public dept*. Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <<https://www.britannica.com/topic/public-debt>>
- CBC Radio. (2020). *COVID-19 pandemic reveals the risks of relying on private sector for life-saving vaccines, says expert*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.cbc.ca/radio/sunday/the-sunday-edition-for-may-10-2020-1.5554451/covid-19-pandemic-reveals-the-risks-of-relying-on-private-sector-for-life-saving-vaccines-says-expert-1.5554463?x-eu-country=true>>
- CDC. (2022). *SARS-CoV-2 Variant Classifications and Definitions*. Ανακτήθηκε 7 Νοεμβρίου 2022, από < https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/variants/variant-classifications.html#anchor_1632158885160>

- CNN Greece. (2020). *Κορωνοϊός στην Ελλάδα: Στα 31 τα κρούσματα – 21 νέα*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.cnn.gr/ellada/story/210074/koronoios-stin-ellada-sta-31-ta-kroysmata-21-nea>>
- Collins, L. (2020). “*Here, the terrorists are inside*”: *The French psychiatrist who counsels crisis doctors*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.newyorker.com/science/medical-dispatch/here-the-terrorists-are-inside-the-french-psychiatrist-who-counsels-crisis-doctors>>
- Cone, A. (2022). *COVID-19 world weekly cases down 19% but new subvariant spreading*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από <https://www.upi.com/Top_News/US/2022/10/30/COVID-19-world-weekly-cases-down-19-but-new-subvariant-spreading/8241667141393/>
- D’Agata, C. (2021). *AstraZeneca’s COVID vaccine suspended in more countries over low number of blood clots*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.cbsnews.com/news/astrazeneca-covid-vaccine-europe-countries-suspend-blood-clot-worries/>>
- DatosRTVE. (2020). *Coronavirus en España: la presión en las UCI y la incidencia en mayores se mantienen en niveles mínimos*. Ανακτήθηκε 17 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.rtve.es/noticias/20230217/mapa-del-coronavirus-espana/2004681.shtml>>
- Davidson, H., & Tondo, L. (2020). *Coronavirus: quarter of Italy’s population put in quarantine as virus reaches Washington DC*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.theguardian.com/world/2020/mar/08/coronavirus-italy-quarantine-virus-reaches-washington-dc>>
- Davis, A. (2022). *COVID Evaluation Model Estimates 57 Percent of World Population Infected at Least Once*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.msn.com/en-us/health/medical/covid-evaluation-model-estimates-57-percent-of-world-population-infected-at-least-once/ar-AAT6yzz?ocid=BingNewsSearch>>
- Der Tagesspiegel. (χ.χ.). *Alle Corona-Fälle in den Landkreisen, Bundesländern und weltweit*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://interaktiv.tagesspiegel.de/lab/karte-sars-cov-2-in-deutschland-landkreise/>>

- ECDC. (2020). *Coronavirus disease 2019 (COVID-19) in the EU/EEA and the UK – eighth update*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από <<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-rapid-risk-assessment-coronavirus-disease-2019-eighth-update-8-april-2020.pdf>>
- Ekathimerini-com. (2020a). *Full lockdown in effect from Monday to curb coronavirus*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ekathimerini.com/news/250917/full-lockdown-in-effect-from-monday-to-curb-coronavirus/>>
- Ekathimerini-com. (2020b). *Greeks emerge from lockdown*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ekathimerini.com/multimedia/images/252348/greeks-emerge-from-lockdown/>>
- European Centre for Disease Prevention and Control. (2020). *Risk assessment: outbreak of acute respiratory syndrome associated with a novel coronavirus, China; First cases imported in the EU/EEA; second update*. Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/risk-assessment-outbreak-acute-respiratory-syndrome-associated-novel-0>>
- European Commission. (2021). *Questions and Answers: COVID-19 vaccination in the EU*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_2467>
- European Medicines Agency. (2021). *EMA receives application for conditional marketing authorization of COVID-19 Vaccine Janssen*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.ema.europa.eu/en/news/ema-receives-application-conditional-marketing-authorisation-covid-19-vaccine-janssen>>
- Eurostat. (2016). *Glossary: Public balance*. Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Public_balance>
- Eurostat. (2020). *Glossary: Government revenue and expenditure*. Ανακτήθηκε 27 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Government_revenue_and_expenditure>

- Eurostat. (2022). *Deaths and crude death rate*. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2023, από <<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00029/default/table?lang=en>>
- Eurostat. (2022). *Live births and crude birth rate*. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2023, από <<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00204/default/table?lang=en>>
- Eurostat. (2023). *At-risk-of-poverty rate*. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από <<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespm010/default/table?lang=en>>
- Eurostat. (2023). *General government expenditure by function (COFOG)*. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10A_EXP_custom_5625961/default/table?lang=en>
- Eurostat. (2023). *Government deficit/surplus, debt and associated data*. Ανακτήθηκε 21 Απριλίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1_custom_5573908/default/table>
- Eurostat. (2023). *Government expenditure on health*. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_health#Expenditure_on_health.27>
- Eurostat. (2023). *Inequality of income distribution S80/S20 income quintile share ration – EU-SILC and ECHP surveys*. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PNS4_custom_5627420/default/table?lang=en>
- Eurostat. (2023). *Life expectancy by age and sex*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_MLEXPEC_custom_5630841/default/table?lang=en>
- Eurostat. (2023). *Population by educational attainment level, sex, and age (%) – main indicators*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03_custom_5631101/default/table?lang=en>

- Eurostat. (2023). *Total government expenditure*. Ανακτήθηκε 27 Μαρτίου 2023, από <<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00023/default/table?lang=en>>
- Eurostat. (2023). *Unemployment by sex and age – monthly data*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_5541510/default/table?lang=en>
- FDA. (2020). *FDA Takes Additional Action in Fight Against COVID-19 By Issuing Emergency Use Authorization for Second COVID-19 Vaccine*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από < <https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-takes-additional-action-fight-against-covid-19-issuing-emergency-use-authorization-second-covid>>
- Fernando, J. (2023). *Gross Domestic Product (GDP): Formula and How to Use It*. Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από < <https://www.investopedia.com/terms/g/gdp.asp>>
- Ferro, E. (2020). *Adriano Trevisan, la prima vittima di coronavirus in Italia*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από <https://www.repubblica.it/cronaca/2020/02/22/news/adriano_trevisan_la_prima_vittima_di_coronavirus_in_italia-249260446/>
- Feuer, W. (2020). *South America is a “new epicenter” of the coronavirus pandemic, WHO says*. Ανακτήθηκε 9 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.cnbc.com/2020/05/22/south-america-is-a-new-epicenter-of-the-coronavirus-pandemic-who-says.html>>
- Fink, J. (2021). *Omicron Variant That May Resist Vaccines Found in All U.S. States*. Ανακτήθηκε 3 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.newsweek.com/omicron-variant-that-may-resist-vaccines-found-all-us-states-1656826>>
- Gennaro, di Angela. (2020). *Coronavirus, bollettino dello Spallanzani: guarito il ricercatore italiano, verra dimesso oggi. Niccolò «sta benissimo» – Il video*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.open.online/2020/02/22/coronavirus-bollettino-dello-spallanzani-guarito-il-ricercatore-italiano-verra-dimesso-oggi/>>
- Gov.UK. (2020). *Conditions of Authorization for Pfizer/BioNTech COVID-19 vaccine*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.gov.uk/government/publications/regulatory-approval-of-pfizer>>

[biontech-vaccine-for-covid-19/conditions-of-authorisation-for-pfizerbiontech-covid-19-vaccine>](#)

GOV.UK. (2020a). *[Withdrawn] COVID-19: guidance for staff in the transport sector*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-guidance-for-staff-in-the-transport-sector/covid-19-guidance-for-staff-in-the-transport-sector>>

GOV.UK. (2020b). *Deaths in United Kingdom*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από <https://coronavirus.data.gov.uk/details/deaths>>

GOV.UK. (2020c). *Prime Minister's address to the nation: 4 January 2021*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-ministers-address-to-the-nation-4-january-2021>>

Hauk, G. (2021). *A more contagious coronavirus strain has been found in 8 states and 33 countries. Here's what we know*. Ανακτήθηκε 3 Δεκεμβρίου 2022, από <https://eu.usatoday.com/story/news/health/2021/01/02/new-covid-strain-b-117-explained/4112125001/>>

Henley, J. & Oltermann, P. (2020). *Italy records its deadliest day of coronavirus outbreak with 475 deaths*. Ανακτήθηκε 9 Δεκεμβρίου 2022, από <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/18/coronavirus-lockdown-eu-belgium-germany-adopt-measures>>

Hôpital Albert Schweitzer. (2020). *Communiqué de presse: Coronavirus/Covid-19*. Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.fondation-diaconat.fr/images/Presse/2020/CP-HAS-Imagerie-mdicale-7-mai-2020.pdf>>

iefimerida. (2020). *Κορωνοϊός: Δεύτερο θετικό κρούσμα στην Ελλάδα – Το παιδί της 38χρονης*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.iefimerida.gr/ellada/koronoios-deytero-thetiko-kroysma-stin-ellada-paidi-38hronis>>

Il Messagero. (2020). *Coronavirus, diretta. Contagi a quota 424, primo caso in Puglia, 12 morti. Lombardia, Fontana è negative, ma resta in isolamento per 14 giorni*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από https://www.ilmessaggero.it/mondo/coronavirus_diretta_morti_contagi_oggi_ultime_notizie_26_febbraio_2020-5075865.html>

- Independent. (2020). *Coronavirus: Timeline of key events since UK was put into lockdown six months ago*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/coronavirus-uk-timeline-lockdown-boris-johnson-pubs-test-and-trace-vaccine-b547630.html>>
- Insee. (2021). *Public expenditure*. Ανακτήθηκε 27 Μαρτίου 2023, από <<https://www.insee.fr/en/metadonnees/definition/c2125>>
- Investopedia. (2022). *What Is the Unemployment Rate? Rates by State*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.investopedia.com/terms/u/unemploymentrate.asp>>
- Johns Hopkins Coronavirus Resource Center. (χ.χ.). *COVID-19 Map*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://coronavirus.jhu.edu/map.html>>
- Kathimerini. (2020). *Αναστέλλονται όλες οι θρησκευτικές λειτουργίες με απόφαση της κυβέρνησης*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.kathimerini.gr/politics/1069449/anastellontai-oles-oi-thriskeytikes-leitoyrgies-me-apofasi-tis-kyvernisis/>>
- Khan, N. (2020). *New Virus Discovered by Chinese Scientists Investigating Pneumonia Outbreak*. Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://web.archive.org/web/20200202154104/https://www.wsj.com/articles/new-virus-discovered-by-chinese-scientists-investigating-pneumonia-outbreak-11578485668>>
- Kopp, M.C. (2021). *Income Inequality Definition: Examples and How It's Measured*. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου 2023, από <<https://www.investopedia.com/terms/i/income-inequality.asp>>
- Kramer, A.E. (2020). *Russia Is Slow to Administer Virus Vaccine Despite Kremlin's Approval*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.nytimes.com/2020/09/19/world/europe/russia-coronavirus-vaccine.html>>
- Kretchmer, K. (2020). *Key Milestones in the spread of the coronavirus pandemic*. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.weforum.org/agenda/2020/04/coronavirus-spread-covid19-pandemic-timeline-milestones/>>

- La Repubblica. (2020). *Coronavirus, posotivi due italiani a Tenerife. Mille persone nell'hotel in quarantine.* Ανακτήθηκε 17 Δεκεμβρίου 2022, από <https://www.repubblica.it/esteri/2020/02/25/news/coronavirus_contagiati_in_italia-249569108/>
- Le Figaro. (2020). *Coronavirus: cinq nouveaux cas en France annonce Buzyn, deux écoles fermées en Haute-Savoie.* Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.lefigaro.fr/sciences/coronavirus-5-nouveaux-cas-en-france-20200208>>
- Lewis, H. (2020). *CORONAVIRUS FEARS: Chinese national taken to hospital after falling ill at Yorkshire hotel.* Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.thetelegraphandargus.co.uk/news/18198651.coronavirus-fears-chinese-national-taken-hospital-falling-ill-yorkshire-hotel/>>
- Ma, J. (2020). *Coronavirus: China's first confirmed Covid-19 case traced back to November 17.* Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.scmp.com/news/china/society/article/3074991/coronavirus-chinas-first-confirmed-covid-19-case-traced-back>>
- McNeil, DG. Jr. (2020a). *Wuhan Coronavirus Looks Increasingly Like a Pandemic, Experts Say.* Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από: <<https://www.nytimes.com/2020/02/02/health/coronavirus-pandemic-china.html>>
- McNeil, DG. Jr. (2020b). *The U.S. Now Leads the World in Confirmed Coronavirus Cases.* Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.nytimes.com/2020/03/26/health/usa-coronavirus-cases.html>>
- McPhillips, D. (2022). *Global Covid-19 deaths surpass 6 million.* Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://edition.cnn.com/2022/03/07/health/global-covid-deaths-surpass-six-million/index.html>>
- Ministero della Salute. (2020). *Covid-19 – Situazione in Italia.* Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.salute.gov.it/portale/nuovocoronavirus/dettaglioContenutiNuovoCoronavirus.jsp?lingua=italiano&id=5351&area=nuovoCoronavirus&menu=vuoto>>
- Moore, S. (2021). *History of COVID-19.* Ανακτήθηκε 3 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.news-medical.net/health/History-of-COVID-19.aspx>>

- MSN. (2022). *WHO reports 90% drop in global COVID-19 deaths since February*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.msn.com/en-us/health/medical/who-reports-90-25-drop-in-global-covid-19-deaths-since-february/ar-AA13ZU6n>>
- Mueller, B. (2020). *U.K. Approves Pfizer Coronavirus Vaccine, a First in the West*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.nytimes.com/2020/12/02/world/europe/pfizer-coronavirus-vaccine-approved-uk.html>>
- Nature. (2021). *Πως η επιδημιολογία έχει διαμορφώσει την πανδημία του COVID*. Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2022, από < https://www-nature-com.translate.goog/articles/d41586-021-00183-z?error=cookies_not_supported&code=5404b130-52ba-4c4d-8df6-b7813ec4942d&x_tr_sl=en&x_tr_tl=el&x_tr_hl=el&x_tr_pto=nui,sc>
- Nebehay, S. (2020). *Europe is epicenter of coronavirus pandemic: WHO*. Ανακτήθηκε 9 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-who/europe-is-epicenter-of-coronavirus-pandemic-who-idUSKBN2102Q0>>
- News 24/7. (2020). *Κλείνουν από Τετάρτη όλα τα εμπορικά καταστήματα. Διαψεύδει η κυβέρνηση τις φήμες για καθολική απαγόρευση κυκλοφορίας*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.news247.gr/koinonia/koronoios-kleinoynta-emporika-katastimata-se-karantina-osoierchontai-apo-exoteriko.7603146.html>>
- NewsIT. (2020). *Κορονοϊός: 14 ακόμα κρούσματα στην Ελλάδα!*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.newsit.gr/ellada/koronoios-14-akoma-krousmata-stin-ellad/2988717/>>
- Ni, V., & Borger, J. (2021). *Biden move to investigate Covid origins opens new rift in US-China relations*. Ανακτήθηκε 27 Οκτωβρίου 2022, από <<https://www.theguardian.com/us-news/2021/may/27/biden-china-coronavirus-origins-beijing>>
- NL TIMES. (2020). *First coronavirus fatality in Netherlands: Rotterdam patient dead at 86*. Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://nltimes.nl/2020/03/06/first-coronavirus-fatality-netherlands-rotterdam-patient-dead-86>>

- NU.nl. (2020a). *Nog twee patiënten overleden door coronavirus, in totaal 264 infecties*. Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.nu.nl/coronavirus/6035907/nog-twee-patienten-overleden-door-coronavirus-in-totaal-264-infecties.html>>
- NU.nl. (2020b). *Scholen dicht: 'Veel leraren staan klaar om er het beste van te maken'*. Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.nu.nl/coronavirus/6037745/scholen-dicht-veel-leraren-staan-klaar-om-er-het-beste-van-te-maken.html>>
- NU.nl. (2020c). *278 nieuwe bevestigde besmettingen in Nederland, dodental naar 24*. Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.nu.nl/coronavirus/6037865/278-nieuwe-bevestigde-besmettingen-in-nederland-dodental-naar-24.html>>
- OECD Factbook. (2014). *Household income and wealth. Income inequality and poverty*. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από <<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/factbook-2014-25-en.pdf?expires=1680339674&id=id&accname=guest&checksum=499289B08819827354E671C2B7C67ECB>>
- OECD Stat. (χ.χ.). *Quarterly National Accounts: GDP per capita*. Ανακτήθηκε 22 Μαρτίου 2023, από <<https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>
- OECD Stat. (χ.χ.). *Quarterly National Accounts: Quarterly Rates of real GDP*. Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2023, από: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=350#>>
- OECD. (2021). *General government dept.* Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2023, από <<https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>>
- OECD. (2023). *Poverty rate*. Ανακτήθηκε 29 Μαρτίου 2023, από <<https://data.oecd.org/inequality/poverty-rate.htm>>
- OECD. (χ.χ.). *Revenue Statistics – OECD countries: Comparative tables*. Ανακτήθηκε 27 Μαρτίου 2023, από <<https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=REV>>
- Oner, C. (2017). *INFLATION: PRICES ON THE RISE*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/Series/Back-to-Basics/Inflation>>
- Our World in Data. (χ.χ.). *Coronavirus Pandemic (COVID-19)*. Ανακτήθηκε 5 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://ourworldindata.org/coronavirus>>

- Pinghui, Z. (2020). *Coronavirus: WHO backed China's emergency use of experimental vaccines, health official says*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.scmp.com/news/china/society/article/3103121/coronavirus-who-backed-chinas-emergency-use-experimental>>
- Provenzano, E. (2020). *Coronavirus: Que sait-on du cas détecté à Bordeaux?*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.20minutes.fr/bordeaux/2703783-20200126-coronavirus-sait-cas-detecte-bordeaux>>
- Quest-France. (2020). *Coronavirus. Une 11e guérison en France, « plus aucun malade hospitalisé »*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ouest-france.fr/sante/virus/coronavirus/coronavirus-une-11e-guerison-en-france-plus-aucun-malade-hospitalise-6751169>>
- REHVA. (2020). *Έγγραφο της REHVA, οδηγός για τον COVID-19*. Ανακτήθηκε 4 Νοεμβρίου 2022, από <https://www.rehva.eu/fileadmin/user_upload/REHVA_COVID-19_guide-Greek_translation.pdf>
- Reuters. (2020). *Spain to impose nationwide lockdown – El Mundo*. Ανακτήθηκε 17 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://nationalpost.com/pmnl/health-pmnl/spain-to-impose-nationwide-lockdown-el-mundo>>
- Reuters. (2020b). *Greece confirms first coronavirus case, a woman back from Milan*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.reuters.com/article/us-china-health-greece-idUSKCN20K11A>>
- RIVM. (2020). *Patiënt met nieuw coronavirus in Nederland*. Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.rivm.nl/nieuws/patient-met-nieuw-coronavirus-in-nederland>>
- Sanchis, J. (2020). *Sanidad confirma seis nuevos casos de coronavirus en la provincial de Valencia*. Ανακτήθηκε 17 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.lasprovincias.es/comunitat/sanidad-confirma-nuevo-20200227090714-nt.html>>
- Santé Publique. (2020). *Infection au nouveau Coronavirus (SARS-CoV-2), COVID-19, France et Monde*. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://web.archive.org/web/20200321143945/https://www.santepubliquefrance.fr/maladies-et-traumatismes/maladies-et-infections-respiratoires/infection-a->

[coronavirus/articles/infection-au-nouveau-coronavirus-sars-cov-2-covid-19-france-et-monde](https://www.who.int/news/articles-infection-au-nouveau-coronavirus-sars-cov-2-covid-19-france-et-monde)>

SBS News. (2021). *WHO renews backing for AstraZeneca's COVID-19 jab as European countries resume vaccinations*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.sbs.com.au/news/article/who-renews-backing-for-astrazenecas-covid-19-jab-as-european-countries-resume-vaccinations/gl432k3w2>>

Schleicher, A. (2020). *The shadows of the coronavirus education crisis*. Ανακτήθηκε 1 Μαρτίου 2023, από < <https://oecdutoday.com/shadows-coronavirus-education-crisis/>>

Sciorilli-Borrelli, S. (2020). *Politics goes viral as Italy struggles with outbreak*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.politico.eu/article/politics-goes-viral-as-italy-struggles-with-outbreak/>>

Severgnini e Redazione, C. (2020a). *Coronavirus, primi due casi in Italia «Sono due cinesi in vacanza a Roma» Sono arrivati a Milano il 23 gennaio*. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από < https://www.corriere.it/cronache/20_gennaio_30/coronavirus-italia-corona-9d6dc436-4343-11ea-bdc8-faf1f56f19b7.shtml>

Severgnini e Redazione, S. (2020b). *Coronavirus: primi casi a Milano. Cosa appiamo dei nuovi contagi in Lombardia, Veneto e Piemonte*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από <https://www.corriere.it/cronache/20_febbraio_22/coronavirus-italia-nuovi-contagi-lombardia-veneto-245e72d4-5540-11ea-8418-2150c9ca483e.shtml>

Skynews. (2020). *Coronavirus: Number of COVID-19 deaths in Italy surpasses China as total reaches 3,405*. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://news.sky.com/story/coronavirus-number-of-covid-19-deaths-in-italy-surpasses-china-as-total-reaches-3-405-11960412>>

Stephens, P. (2020). *How coronavirus is remaking democratic politics*. Ανακτήθηκε 9 Μαρτίου 2023, από <<https://www.ft.com/content/0e83be62-6e98-11ea-89df-41bea055720b>>

The Economist. (2020). *The coronavirus spreads racism against – and among – ethnic Chinese*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από <<https://www.economist.com/china/2020/02/17/the-coronavirus-spreads-racism-against-and-among-ethnic-chinese>>

- The Strait Times. (2020). *Greece reports first coronavirus death, 66-year-old man*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.straitstimes.com/world/europe/greece-reports-first-coronavirus-death-66-year-old-man>>
- The World Bank. (2023). *A Global Database of Inflation*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2023, από <<https://www.worldbank.org/en/research/brief/inflation-database>>
- The World Bank. (χ.χ.). *DataBank World Development Indicators // Preview // GDP per capita, PPP (current international \$)*. Ανακτήθηκε 22 Μαρτίου 2023, από <<https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.PP.CD&country=#>>
- Tremlett, G. (2020). *How did Spain get its coronavirus response so wrong?*. Ανακτήθηκε 17 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.theguardian.com/world/2020/mar/26/spain-coronavirus-response-analysis>>
- UKRI. (2020). *What is coronavirus? The different types of coronaviruses*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από <<https://coronavirusexplained.ukri.org/en/article/cad0003/>>
- United Nations. (2020). *United Nations Bi-weekly press briefing*. Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ungeneva.org/en/news-media/taxonomy/term/174/2020/05/regular-press-briefing-information-service-1>>
- VOA News. (2022). *Europe Top 100 Million Coronavirus Cases in Pandemic*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.voanews.com/a/omicron-coronavirus-variant-sweeps-across-the-globe/6377972.html>>
- Watson, L. (2020). *Scotland confirms first case of coronavirus bringing UK total to 36*. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.itv.com/news/2020-03-01/twelve-more-people-test-positive-for-coronavirus-bringing-uk-covid-19-total-to-35>>
- Weaver, M. (2021). *Covid vaccine: Oxford man, 82, first in world to get Oxford/AstraZeneca jab*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.theguardian.com/society/2021/jan/04/brian-pinker-is-first-to-get-oxfordastrazeneca-covid-19-vaccine>>

- WHO. (2015). *World Health Organization Best Practices for the Naming of New Human Infectious Diseases*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/163636/WHO_HSE_FOS_15.1_eng.pdf>
- WHO. (2020a). *Novel Coronavirus (2019-nCoV) Situation Report – 1*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από < <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200121-sitrep-1-2019-ncov.pdf>>
- WHO. (2020b). *Novel Coronavirus (2019-nCoV) Situation Report – 10*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από < <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200130-sitrep-10-ncov.pdf>>
- WHO. (2020c). *Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that cause it*. Ανακτήθηκε 26 Οκτωβρίου 2022 από <[https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)>
- WHO. (2020d). *Disease Outbreak News // Item // Novel Coronavirus – China*. Ανακτήθηκε 27 Οκτωβρίου 2022, από < <https://www.who.int/emergencies/disease-outbreak-news/item/2020-DON233>>
- WHO. (2020e). *Archived: WHO Timeline – COVID-19*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2022, από < <https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19>>
- WHO. (2020f). *Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report – 51*. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200311-sitrep-51-covid-19.pdf>>
- WHO. (2020g). *WHO Director-General’s opening remarks at the media briefing on COVID-19 – 11 March 2020*. Ανακτήθηκε 2 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>>
- WHO. (2021). *Coronavirus disease (COVID-19)*. Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/coronavirus-disease-covid-19>>

- WHO. (2022). *Tracking SARS-CoV-2 variants*. Ανακτήθηκε 7 Νοεμβρίου 2022, από <<https://www.who.int/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants>>
- Yeung, J., Renton, A., & George, S. (2020). *February 6 coronavirus news*. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://edition.cnn.com/asia/live-news/coronavirus-outbreak-02-06-20-intl-hnk/index.html>>
- Γαλίτης, Π. (2020). *Η γενιά των ημικημερωμένων: Κίνδυνοι – επιπτώσεις – προβληματισμοί – προτάσεις*. Ανακτήθηκε 3 Μαρτίου 2023, από <https://www.alfavita.gr/panellinies/336952_i-genia-ton-imiekpaideymenon-kindynoi-epiptoseis-problimatismoi-protaseis#sdendnote3sym>
- Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας. (2022). *Covid-19 – Οδηγίες*. Ανακτήθηκε 27 Οκτωβρίου 2022, από < <https://eody.gov.gr/neos-koronaios-Covid-19/>>
- Έθνος. (2020). *Κορονοϊός: Τα μέτρα για εργαζόμενους κι επιχειρήσεις*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.ethnos.gr/Economy/article/94785/koronoioistametragiaergazomenouyski epixeirhseis>>
- Κοντιάδης, Ξ. (2020). *Πανδημία και Κρίση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2023, από < <https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/pandimia-kai-krisi-tis-evropaikis-enosis/>>
- Μαλισιόβας, Ν. (2021). *Covid-19: Οι μεταλλάξεις και ότι πρέπει να γνωρίζετε*. Ανακτήθηκε 7 Νοεμβρίου 2022, από < <https://www.euromedica.gr/μεταλλάξεις-covid-19/>>
- Μαυραγάνης, Κ. (2020). *ΠΟΥ: Και επίσημα πανδημία ο κορονοϊός*. Ανακτήθηκε 27 Οκτωβρίου 2022, από < https://www.huffingtonpost.gr/entry/poe-kai-episema-pandemia-o-koronoios_gr_5e69131ac5b68d61645ec996>
- Στράους, Μ. (2020). *Ο κορωνοϊός παραλύει το Erasmus*. Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2023, από <<https://www.dw.com/el/o-koronoios-paralyei-to-erasmus/a-53089685>>
- Στρατάκος, Γ. (2020). *Η ισπανική γρίπη, η πανδημία και ο ιός που μας ξεγυμνώνει*. Ανακτήθηκε 1 Μαρτίου 2023, από < <https://www.tanea.gr/2020/04/10/health/i-ispanski-gripi-i-pandimia-kai-o-ios-pou-mas-ksegymnonei/>>

- Τζιάκης, Ν. (2020). *Ένας αδρός απολογισμός και μια πιθανή εκτίμηση για το μέλλον*. Ανακτήθηκε 3 Μαρτίου 2023, από < <https://www.agon.gr/triti-apopsi/33971/enas-adros-apologismos-kai-mia-pithani-ektimisi-gia/>>
- Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας. (2020). *Ενημέρωση διαπιστευμένων δημοσιογράφων από τον Υφυπουργό Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων Νίκο Χαρδαλιά για το νέο κορονοϊό*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από <<https://www.civilprotection.gr/el/enimerosi-diapisteymenon-dimosiografon-apo-ton-yfyoyrgo-politikis-prostasias-kai-diaheirisis>>
- Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων. (2020). *10-03-20 Προσωρινή απαγόρευση της εκπαιδευτικής λειτουργίας όλων των εκπαιδευτικών δομών*. Ανακτήθηκε 21 Δεκεμβρίου 2022, από < <https://www.minedu.gov.gr/news/44308-10-03-20-prosorini-apagorefsi-tis-ekpaideftikis-leitourgias-olon-ton-ekpaideftikon-domon>>
- Φωτοπούλου, Α. (2021). *Η Ελλάδα άντεξε ψυχολογικά τις θύελλες της τελευταίας 20ετίας αλλά εμφάνισε προϊούσα επιδείνωση της ψυχικής υγείας*. Ανακτήθηκε 7 Μαρτίου 2023, από < <https://www.amna.gr/health/article/593536/I-Ellada-antexe-psuchologika-tis-thuelles-tis-teleutaias-20etias-alla-emfanizei-proiousa-epideinosi-tis-psuchikis-ugeias>>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Εικονική παρουσίαση των μηχανισμών μετάδοσης με σταγονίδια και του αερογενούς μηχανισμού μετάδοσης του ιού SARS-CoV-2

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Η συχνότητα των συμπτωμάτων του ιού SARS-CoV-2 (COVID-19) σε ποσοστό (%)

Πίνακας 2: Οι μεταλλάξεις του ιού SARS-CoV-2

Πίνακας 3: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2010 – Q4 2014).

Πίνακας 4: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2015 – Q4 2019).

Πίνακας 5: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2020 – Q4 2022).

Πίνακας 6: Ο δείκτης GDP per capita για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δολάρια ΗΠΑ (2010 – 2022).

Πίνακας 7: Ο δείκτης GDP per capita in PPP για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνή δολάρια (2010 – 2021).

Πίνακας 8: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 9: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 10: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 11: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 12: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 13: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 14: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 15: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 16: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 17: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 18: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 19: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 20: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 21: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 22: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 23: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 24: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 25: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 26: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 27: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 28: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 29: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 30: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 31: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 32: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 33: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Πίνακας 34: Ο δείκτης Public debt για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Πίνακας 35: Ο δείκτης Public balance για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Πίνακας 36: Ο δείκτης Public expenses (Total government expenditure) για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Πίνακας 37: Ο δείκτης Public revenues για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δισεκατομμύρια στο τοπικό νόμισμα (2010 - 2021).

Πίνακας 38: Ο δείκτης Public expenses in health για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Πίνακας 39: Ο δείκτης Income inequalities για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αναλογία ποσοστού μεριδίου εισοδήματος (2010 - 2021).

Πίνακας 40: Ο δείκτης Poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2010 - 2020).

Πίνακας 41: Ο δείκτης at-risk-of-poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2011 - 2021).

Πίνακας 42: Ο αριθμός των γεννήσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

Πίνακας 43: Ο αριθμός των θανάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

Πίνακας 44: Το προσδόκιμο ζωής στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

Πίνακας 45: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει σε χαμηλότερο επίπεδο από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2)

Πίνακας 46: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 3-8)

Πίνακας 47: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια (επίπεδο 3-4)

Πίνακας 48: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 5-8)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Coronavirus Timeline: Η αρχή της διασποράς

Εικόνα 2: Καθημερινά νέα επιβεβαιωμένα κρούσματα COVID-19 ανά εκατομμύριο ανθρώπους σε παγκόσμιο επίπεδο – Ενδεικτικές ημερομηνίες ετών 2020-2021-2022-2023.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Οι καθημερινοί θάνατοι εξαιτίας του COVID-19 έως τη 13^η Ιουνίου του 2020, σε παγκόσμιο επίπεδο.

Διάγραμμα 2: COVID-19: Το ποσοστό θνησιμότητας σε χώρες με >100 χιλιάδες επιβεβαιωμένα κρούσματα έως τις 13/6/2020.

Διάγραμμα 3: Καθημερινά νέα επιβεβαιωμένα κρούσματα COVID-19 ανά εκατομμύριο ανθρώπους στην Ευρώπη – 28/01/2020-18/02/2023.

Διάγραμμα 4: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2010 – Q4 2014).

Διάγραμμα 5: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2015 – Q4 2019).

Διάγραμμα 6: Ο δείκτης GDP growth rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (Q1 2020 – Q4 2022).

Διάγραμμα 7: Ο δείκτης GDP per capita για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δολάρια ΗΠΑ (2010 – 2022).

Διάγραμμα 8: Ο δείκτης GDP per capita in PPP για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνή δολάρια (2010 – 2021).

Διάγραμμα 9: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 10: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 11: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 12: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 13: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 14: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 15: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 16: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 17: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 18: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 19: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 20: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 21: Ο δείκτης Inflation rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 22: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2010 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 23: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2011 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 24: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2012 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 25: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2013 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 26: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2014 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 27: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2015 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 28: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2016 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 29: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2017 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 30: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2018 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 31: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2019 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 32: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2020 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 33: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2021 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 34: Ο δείκτης Unemployment rates για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό (2022 Ιανουάριος – Δεκέμβριος).

Διάγραμμα 35: Ο δείκτης Public debt για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Διάγραμμα 36: Ο δείκτης Public balance για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Διάγραμμα 37: Ο δείκτης Public expenses (Total government expenditure) για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Διάγραμμα 38: Ο δείκτης Public revenues για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δισεκατομμύρια στο τοπικό νόμισμα (2010 - 2021).

Διάγραμμα 39: Ο δείκτης Public expenses in health για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό % GDP (2010 - 2021).

Διάγραμμα 40: Ο δείκτης Income inequalities για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αναλογία ποσοστού μεριδίου εισοδήματος (2010 - 2021).

Διάγραμμα 41: Ο δείκτης Poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2010 - 2020).

Διάγραμμα 42: Ο δείκτης at-risk-of-poverty rate για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολική αναλογία (2011 - 2021).

Διάγραμμα 43: Ο αριθμός των γεννήσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

Διάγραμμα 44: Ο αριθμός των θανάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

Διάγραμμα 45: Το προσδόκιμο ζωής στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010-2021)

Διάγραμμα 46: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει σε χαμηλότερο επίπεδο από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2)

Διάγραμμα 47: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 3-8)

Διάγραμμα 48: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια (επίπεδο 3-4)

Διάγραμμα 49: Το ποσοστό του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν φτάσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 5-8)